OCTAV DESSILA

BUCUREȘTI ORAȘUL PRĂBUȘIRILOR

ROMAN

OCTAV DESSILA

BUCUREŞTI
ORAŞUL PRĂBUŞIRILOR

ROMAN

Ediţia V-a
EDITURA SATURN

Coperta *Mariana Bistriceanu*

Bun de tipar 8.05.1991

ISBN 973 – 9119-O-2

CAPITOLUL I

UN PĂRINTE NECĂJIT

— Declarăm pe Ana Scutaru, premiantă de onoare, absolvind toate clasele liceului, întâia.

Un ropot interminabil de aplauze amuţi vocea directorului. Şi când aplauzele îşi slăbiră elanul, corul liceului de fete Despina Doamna, dintr-un orăşel de provincie, cor de soprane îmbujorate de frăgezimea pubertăţii şi de bucuria unui sfârşit de calvar, anul şcolar, începu să cânte mulţi ani trăiască. Şi după ce au cântat de trei ori, în jurul Anei Scutaru, asistenţa se îngrămădi frenetic

pentru felicitări.

Aula liceului era plină. Corpul profesoral, comitetul şcolar, părinţii elevelor, elevele liceului, profesoarele şi profesorii de la celelalte sedii secundare, precum şi toţi capii autorităţilor invitate umplură aula, încingându-i căldura intrată năvalnic pe ferestrele deschise în soare, de acel năduf acru al colectivităţii umane.

În mijlocul acestei mulţimi culturale. Ana Scutaru era mai mult maltratată decât felicitată. Profesoarele simţeau nevoia să-i ciupească obrajii ca la copiii mici şi cuminţi, de şi avea 18 ani sărbătorita; reprezentanţii autorităţilor să-i seringă mina atletic, scuturându-i-o barbar din umeri; rudele şi prietenii s-o sărute, mai mult s-o scuipe, căci pe obrazul ei, rămăşiţa umedă a sărutului provincial creştea; iar cei mai mulţi să-i smulgă din mâini, când cărţile căpătate în dar de la şcoală, când cununa de lauri ajunsă după zece minute asemănătoare unei rămăşiţe de coroană funerară, ce-a fost plouată pe pământul cleios al unui mormânt proaspăt movilit.

Şi Ana Scutaru, Ani, singura fată a arhivarului de la tribunal, uitase că în aceeaşi sală se găseau şi părinţii ei, timid retraşi într-un colţ al aulei, şi Doru Mihalcea, părtaşul primelor înfrigurări ale dragostei adolescente.

Dincă Scutaru, alături de femeia lui, Zoica, simţea acum mai mult ca oricând strâmtoarea şi defectele hainelor croite şi cusute de soţia sa:

hainele de sărbătoare. Dar, îl mai întrista pe Dincă Scutaru şi adunarea aceasta de notabili ai oraşului, dintre care unii Îi strânseseră şi lui mâna. Şi dintre aceştia care i-au Strâns mâna acum, mulţi erau ce nu i-au întins-o un an întreg, deşi prin faţa biroului lui mai toţi au trecut, având nevoie de informaţiile ce numai el le putea da la tribunal. Un an întreg îl distanţase de această frunte a oraşului îngâmfarea provincialului, îngâmfarea ce nu tolerează tagmei boiereşti (toţi notabilii sunt boieri în provincie) nici cel mai scurt acces de democratism: întinderea mâinii unui cinstit şi umil funcţionar al statului.

Şi lângă el, Zoica Scutaru, simţindu-se şi ea în strâmtoarea fustei ce nu a mai pus-o de anul trecut, tot de la premierea fetiţei, constată, în lipsă de altele, că bătrâneţea a mai îngrăşat-o. Fetiţa o pierduse în mulţime şi ea era bucuroasă că nimeni n-o cunoştea, c-o lasă-n pace; altfel, ar trebui să primească şi ea felicitări întinzându-i-se mâna şi de lucrul acesta avea groază. Mâna ei aspră, cu carnea, împietrită de muncă şi piele tăbăcită de sodă, nu o putea întinde fără ca să-i roşească obrazul. Roşea nu de mâinile ei chinuite de mizeria unei lefi de batjocoră şi de grija strângerii unui ban pentru zestrea fetiţei, ci de surprinderea neplăcută, ce-o descoperea pe obrajii tuturor cu care era nevoită să dea mâna.

Făceau economii. Strângeau, fiindcă aveau o fată, pe Ani, unicul lor copil, pe care doreau s-o

înzestreze, ştiind bine ce poate fi un cămin sprijinit numai pe leafa de la stat. Şi în casa lor niciun ban în plus n-a intrat, nicio mită nu a murdărit palmele arhivarului. Tot ce era mobilă, tot ce era pe ei, tot ce mâncaseră şi tot ce strânseseră pentru zestrea Anei, era numai produsul muncii lui cinstite, leafa mizeră de arhivar, banul pe care statul i-l dă pentru zilnica trudă din încăperea strâmtă şi neaerisită a tribunalului, ce-i îngălbenise obrazul, îi îngheboşase spinarea şi îi risipise nădejdile de mai bine.

Cu ochii mici dar pătrunzători, arhivarul privea mulţimea notabililor din oraş, îngrămădită în jurul fiicei. Pe cine vedea el? Pe poliţaiul oraşului, care-şi începea slujba pentru care a depus jurământ, ducându-se în piaţă cu coşniţa prefectului de judeţ, punând în această însărcinare –. singura în care devotamentul lui de funcţionar al statului lucra cu conştiinţă, – tot zelul cerut de greaua funcţie ce deţinea. Pentru el nicio apropiere oficială venită oricât de sus, nu preţuia cât bucuria prefectoriţei, ce-şi manifesta în fiecare dimineaţă surprinderea în faţa talentului de gospodar al poliţaiului, ce găsea toate cu preţul aproape pe jumătate de cel al pieţii. Pentru el, coana Marga se întrupa în unicul şef, de aprecierea căruia se mândrea, nebănuind că, tot ce aducea în coşniţă poliţaiul era plătit numai cu frica de amendă, de care se îngrozeau negustorii.

Iar preţul scăzut, cu care harnicul, veghetor al ordinii eticheta marfa din coşniţă, în admiraţia de ieftinătate a coanei Marga, se aduna la simbria de slugă, la leafa de poliţai, urcând-o prin asemenea mijloace până la rotunjoara sumă de douăzeci de mii de lei.

Dar prefectul cine era? Era învăţătorul din Cârlige, cămătarul satului său, profitorul mulţimii întunecate. Desfăşurând steagul purpuriu al unei democraţii anarhice, miraj pândit de toţi ochii întunecaţi, învăţătorul din Cârlige pentru că se putea aşeza uşor în fruntea a zece sate străbătute şi minţite de glasul lui profetic, atrase atenţia partidului politic, ce în întunecimea satelor îşi încuibase ideologia răzvrătirii. Şi partidul politic înclină în faţa aportului electoral, întronându-l în scaunul prefecturii.

Ochii arhivarului se mai opriră sarcastic sentenţioşi şi asupra potcapului protopopului oraşului, legănat în oscilări trândave de un cap netrezit încă de alcool. Roşu şi plin la faţă, cu pete pe sutană şi pe suflet, protopopul împestriţa miasma aulei cu mirosul acru al alcoolului refermentat de stomac şi cu odoarea cruntă a boxului din ghete, în care îşi gătuise picioarele gutoase şi mucezite de ciorapii neschimbaţi cu luna. Nu era cârciumă în acest orăşel aşezat la poale de munţi, în care protopopul să nu-şi fi batjocorit apostolica haină.

— Crâşmare, dă-mi un rubiniu, aşa în

culoarea potcapului! şi cârciumarul, fixând forma cilindrică şi rubinie a coifului sacerdotal, turna în pahare vinul sângeros, asemuitor modelului dat. Iar când cilindrul sacerdotal îşi pierdea culoarea vie a catifelei roşietice, pătată de tejghelele şi de duşumelele pe care cădea, atunci protopopul se oprea la singurul fabricant de haine şi coifuri preoţeşti, ordonându-i să facă un potcap, în culoarea rubiniului lui Tache, din bariera Buzăului. Tache din bariera Buzăului era un vestit cârciumar, cu vinuri bune şi cu odăi dosnice, în care poposeau, conduse pe ascuns şi pe din dos, nurliile Eve păcătoase, ce întinau viaţa conjugală a orăşelului de la poalele munţilor.

Apoi, Dincă Scutaru îşi roti ochii asupra şefului de gară, în biroul căruia vara şi toamna începea licitaţia mută, discretă, a vagoanelor cerute de proprietarii de vii şi de moşii.

Un singur notabil se bucura de simpatia cinstită a arhivarului. Era preşedintele de tribunal. Restul îl scârbea. Şi îl scârbea şi mai mult acum, văzându-i adunaţi laolaltă, viermuind în această sală de liceu printre atâtea suflete curate de copii, suflete neîntinate încă de binefacerile moravurilor noastre publice. Aceştia erau, şi ca aceştia şi ceilalţi, fruntaşii oraşului, în obrazul cărora îngâmfarea provincială caricaturizase grotesc semeţia incultului. Aceştia erau acei ce nu se umileau să întindă mâna onestului arhivar, – deţinătorul unui post neînsemnat, dar pe care îl

cinstea de 28 de ani, – decât odată pe an, atunci când fata se aşeza în fruntea clasificaţiei clasei căreia aparţinea.

Rătăcit în această mulţime împestriţată Doru Mihalcea, cu pieptul învolburat de prima frământare a dragostei, urmărea cu ochii umezi şi grei de fericire, pe Ani, fata pe care a sărutat-o cândva frăţeşte, nu de mult prieteneşte, şi acum în urmă cu o pornire năvalnică, stârnită în pieptul lui de întâia răzvrătire a simţurilor ce se maturizează. O urmărea şi o închidea toată în ochii lui, aşa cum era ea, înaltă, cu pieptul îmbietor arcuit, cu capul pierdut în inelarea mătăsoasă a părului negru, cu ochii palizi şi vrăjiţi de o dorinţă, cu expresia unei gingăşii neîntrecute. O urmărea încălzit de focul ce-i ardea obrajii, fruntea, ochii, pieptul şi mâinile. O urmărea mereu neînsetat de ea şi când mulţimea o ascundea privirii lui, atunci, un sentiment de ură i se desprindea din piept pentru această mulţime potrivnică fericirii lui.

Cu figura palidă de copil crescut în casă, Doru Mihalcea, absolvent şi el al liceului, capătul vieţii lui culturale, – mijloacele băneşti ale părinţilor să-i nepermiţând cheltuieli într-un oraş cu universitate, – venise să se bucure de sărbătorirea Anei. Zărit de directorul lui, devenit de trei zile director îl întrebă;

— Dai tu ce cauţi aici, Mihalcea? cu aceeaşi figură palidă de totdeauna, surprinsă şi acum de teama severităţii directorului, deşi de trei zile se

liberase de ea, Doru Mihalcea răspunse timid;

— Sunt văr cu Ana Scutaru!

Minţise. Recules din teama care nu mai era îndreptăţită şi privind spinarea pătrată a directorului care se îndepărta de el, tânărul absolvent ai liceului, se lăsă dojenit de lăuntrica voce a gândurilor, pentru că minţise prima oară; „Am fost un prost! De ce-am minţit! Trebuia fără nicio teamă să-i spun adevărul. Nu mai e directorul meu, atunci?” Dar din acelaşi fund al conştiinţei sale tinere sosi explicaţia indulgentă, puerilă: „Mai bine că am minţit! Iubirile nu se mărturisesc decât celor în cauză şi iubirile nu au farmec decât atunci când sunt învăluite în taină. Dragostea manifestată în ochii lumii, îngăduită de situaţia legitimă a eroilor ei, dragostea logodnicilor, dragostea soţilor, nu are nimic din farmecul dragostei ascunse. Se poate oare asemui iubirea unor soţi, liberă să-şi manifesteze oarecari expansiuni în văzul tuturor, cu dragostea liceanului pentru o fată de pension, opriţi şi unul şi altul de direcţie să iubească? Se poate compara oare dragostea unei femei a cărei inimă e frământată de o învolburare venită din afara căminului conjugal, cu dragostea programatică a soţilor care, constrânşi de nevoile ocupaţiilor se iubesc la ore fixe, fără acel parfum de jenă reciprocă, parfumul amanţilor, care dă intimităţii patului o savoare şi mai deplină şi fără acea ameninţare a surprinderilor fatale?” Un întreg

pasaj de roman îi năvăli în minte, aducând cu el uşurarea pentru că minţise. Şi pasajul eroticului romancier se încuibase în el aşa cum se încuiba în toţi adolescenţii pofta lucrurilor necunoscute, dar pentru care au simţiri pregătite să le primească.

Şi ochii lui Doru Mihalcea căutau mereu să desprindă din viermuirea mulţimii din sală, chipul Anei, pe care îl închidea înapoia pleoapelor aşa cum era el, cap de zână pierdut în inelarea mătăsoasă a părului negru.

Terminată îndeplinirea tuturor felicitărilor, glasul directorului liceului de fete Despina Doamna, îşi reluă firul, impunând mulţimii zgomotoase, tăcere. Nu mai era pentru nimeni o noutate cuvântul directorului. De un pătrar de veac de când era în capul liceului, cuvântar, ea lui de sfârşit de an era aceeaşi. De 25 de ani repeta acelaşi îndemn, statornicit în creierul lui pentru totdeauna, ca o idee anxioasă a unei demenţe periodice.

…„Nu vă îngropaţi copiii în viaţa incultă a oraşului de provincie. Nu le stăviliţi înclinaţiile spre carierele culturale, dintr-o meschină socoteală de economie. Duceţi-i la Bucureşti, înscrieţi-i în facultăţi, dezrobiţi-i de viaţa de provincie, care nu poate să-i facă decât mărunţi funcţionari, nevolnici cetăţeni. Scoateţi-i din mocneala patriarhală, care odihneşte creierul într-o pasivitate dăunătoare, închizându-i orizontul gândirii şi duceţi-i în oraşul lumină, să se adape la

izvorul culturii. Rupeţi odată pentru totdeauna lanţul sclaviei culturale, ce vă leagă de viaţa pitică în fapte şi în gândire a oraşelor de provincie şi porniţi-vă copiii la Bucureşti, să înceapă în facultăţi drumul luminos al carierelor culturale…

Era în cuvântul directorului un îndemn izvorât, nu numai din conştiinţa lui apostolică, ci şi dintr-o mistică şi emotivă inspiraţie, ce da şiragului de vorbe un slab parfum de halucinaţie, atunci când Bucureştiul, acest magic cuvânt, îi venea pe buze. Se lumina la faţă ca un inspirat, ce întrezăreşte în gol chipul visurilor lui bolnave, i se îmbujora obrazul palid şi i se scăldau ochii în baia de lacrimi de câte ori marele oraş îi aprindea imaginaţia. Avea pentru Capitala ţării o mistică veneraţie, născută în el cine ştie când şi cine ştie cum! Poate că îşi adâncea rădăcinile până în depărtata lui copilărie, care i-a încălzit pentru prima oară trupul, în focul arzător al dragostei; poate că s-a născut mai târziu, pe atunci când citea în biblioteca Academiei cărţi, în care s-au înveşnicit marii cărturari ai neamului; poate c-a strecurat-o în el vecina de odinioară de pe banca seminarului facultăţii de litere, spre care îndrepta repetate priviri furişe; poate că s-a plantat în el şi mai târziu, ca un neîncetat ecou al glasului bătrânului profesor de filosofie, ce le repeta la fiecare sfârşit de conferinţe datoria ce o au după ce vor termina facultatea, de a se risipi în ţară, spre a lumina trupul întunecat al patriei; cine ştie

când şi cine ştie cum, s-a cuibărit în el această mistică inspiraţie pentru marele oraş al ţării, Bucureşti.

Şi ori unde ar fi pomenit de el, în şcoală, pe stradă, la cafenea, în sala cu pereţii coşcoviţi ai cinematografului, la festivităţi culturale ca şi la toate întâmplările ce pot închega un eveniment de importanţă într-un oraş de provincie, nu putea fără să nu treacă şi prin monografia lui, mai dezvoltată sau mai strânsă, după cum împrejurările o îngăduiau. Nu putea s-o uite nici acum, la un sfârşit de an! Şi, cum în această ocazie nicio altă împrejurare decât voinţa lui nu-i putea limita extinderea în timp a monografiei, o începu de la cele mai nesigure date ale aşezării lui: de la copilăroasele susţineri ale tezistului Blau, care dădeau cuvântului Bucureşti turanica nomenclatură ca: Bukor-Asche, Başkert etc. Pomeni apoi de Mircea cel Mare, care aminteşte la 1401, în hrisoavele sale de oraşul Bucureşti, deci cu o existenţă începută încă din veacul al XIV, când era un popas negustoresc pe vadul Dâmboviţei, în drumul spre schela Dunării de la Giurgiu; trezi o clipă gloria lui veche, când Ludovic Angevinul, regele Ungariei, porni cu oaste din două părţi ca să pedepsească pe Vlaicu, care nu mai voia să plătească tributul, şi cum acest mândru rege, căruia îi pocneau zalele pe piept de îngâmfat ce era, a fost bătut de mai marele Cetăţii Dâmboviţei, Pârcălabul Dragomir; aminti trista

împotrivire a oştilor lui Ştefan cel Mare, cu acelea ale lui Radu cel Frumos, lăsând domn pe Laiotă Basarab, alungat şi el de Ştefan Báthory, care din porunca lui Matiaş Corvinul întronă pe Vlad Ţepeş; dezgroapă din cronici pe Mircea Ciobanu şi pe bătrâna Mircioaia, ce-au îngrădit cetatea cu ziduri noi; pomeni şi de anul 1595, când Mihai Viteazul s-a retras de la Călugăreni pustiind oraşul ca să nu cadă averea în mâna turcilor, apoi din nou jefuirea lui Sinan, fugărit de Mihai şi de Sigismund Báthory; nu uita nici de pârjolul focului din anul 1718, după plecarea nemţilor, foc la stingerea căruia a ajutat însuşi domnul Ioan Mavrocordat, răcind şi murind; trecut prin ciuma de la 1719, prin cutremurul din 1738, care zdruncină curţile domneşti, crăpându-le zidurile; înşirând tot aşa mai departe, aproape toate datele ce au însemnat etapele de înflorire sau de decădere ale Bucureştiului.

Asistenţa, în faţa acestei interminabile evocări istorice, ce nu-şi avea locul faţă de caracterul festivităţii şi nici chiar de îndemnul lui repetat la fiecare sfârşit de an, plictisită de incursiunea cronicară a directorului, îşi schiţă prin gesturi ce trebuiau a da să înţeleagă vorbitorului, nerăbdarea. Un aer timp le acoperea parcă faţa, aer ce întovărăşeşte întotdeauna capul ascultătorului plictisit de lucrurile pe care le aude, dar pe care nu le înţelege şi pe care de la o vreme nici nu le mai aude. Numai protopopul îşi clătina

din când în când capul, la pomenirea oraşului, pentru el cu atâtea mahalale şi cu atâtea crâşme, pe unde a tras şi o să mai tragă şir nesfârşit de chiolhanuri.

Dar, dacă în această mulţime de ascultători cuvântul interminabil al vorbitorului cădea ca o zăpuşeală de august, amorţindu-le gândul şi mişcarea, în Dincă Scutaru însă sfredelea câinos, străpungându-i trupul cu săgeţi de foc şi de gheaţă. Pentru el, Bucureştiul era cea mai hidoasă aducere aminte. Repetat mereu de director, îi scormonea tiranic şi crud, într-un loc ascuns al sufletului, în care închisese încă de mult amărăciunea unei întâmplări din tinereţea lui. Toţi îl credeau fericit, şi bucuria lui.

Imaginată de ei, i-o pizmuiau, neconvenindu-le ca tocmai fata arhivarului de tribunal să fie de 8 ani de zile cea mai bună elevă a liceului. Şi în tulburarea ce i-o descopereau pe faţă, vedeau emoţia bucuriei, când ea nu era decât tortura celei mai negre aduceri aminte. Ar fi vrut arhivarul să surzească în clipa aceea, să fugă, ca să nu mai audă glasul directorului, bici de foc şi de gheaţă, ce se încolăcea pe el tot mai strâns. Se gândea să se strecoare uşurel şi pe nevăzute afară dar, cum i-ar fi socotit lumea această evadare? Auzea parcă, desprins din mijlocul mulţimii, un glas ce-l pironea: Priviţi un tată pe care îl doare fericirea copilului său! Ţintuit locului de acest gând, rămase mai departe, în luptă crâncenă şi

chinuitoare cu neagra aducere aminte.

…Era şi el la liceu atunci, în ultimul an. Terminase gimnaziul la CÂmpulung, după care tatăl lui îl dăduse în gazdă la Bucureşti, să termine liceul. Îl găzduia doamna şi domnul Tudor Frangulea. Domnul Frangulea, conductor de binale, lipsea des de acasă având construcţii nu numai în oraş, ci şi în judeţ. Depărtarea îl obliga să rămână multe nopţi departe de patul vecin al nevestei lui. Doamna Sultana Frangulea, femeie de vreo 37 de ani, era de o solidă construcţie anatomică, ce nu se putea mărgini numai la stăpânirea puterilor conjugale, absente foarte des. Şi fiindcă era şi o femeie frumoasă, nu ca să pozeze ca nud sau ca portret, ci de acea frumuseţe robustă ce se racordează perfect cu păcatul Evei, doamna Sultana era curtată şi întreţinea trupeşte o variantă pleiadă de amanţi. Profesoraşi tineri de la liceul cartierului: funcţionari inferiori de pe la ministere şi instituţii de stat; comisarii chipeşi, ornaţi cu galonul de aur, cusut pe „chipiul lor deformat ştrengăreşte; plutonieri din escorta regală şi din Regimentul 4 de Roşiori, singurele corpuri de trupă cu care doamna Sultana dorea să aibă legături de trup, băieţii din aceste regimente fiind de elită; actori de cabaret, cu faimă recrutată pe scena varieteului Salatta; şi încă mulţi alţii s-au perindat pe la pieptul bogat al doamnei Sultana, ruşinându-se pe rând când se vedeau atât de neputincioşi, în faţa atleticei voluptăţi a amantei

mereu exigentă.

Cum l-a dat în gazdă tatăl lui într-o asemenea casă? s-a întrebat el multă vreme după întâmplarea nenorocită, ce i-a zdrobit iluziile tinereşti! Târziu de tot şi-a explicat faptul, că îl dăduse acolo pentru că tatăl său o cunoştea pe doamna Sultana până în cel mai ascuns neg al corpului, aşezat obraznic deasupra apendicelui, venirile dese să vadă cum merge băiatul cu şcoala, fiind numai justificările mincinoase cu care acoperea faţă de el şi de mama lui adevărul.

La început, în primii 2 – 3 ani, doamna Sultana nu l-a preocupat de loc şi nici voluptatea doamnei Sultana nu s-a manifestat în aceşti 2 – 3 ani pentru tânărul din clasa a 5-a, în care maturizarea simţurilor ce călăuzesc plăcerile patului, întârzia. Dar, când Dincă Scutaru a pornit pe al 18-lea an, o furnicare ciudată a început să-i prindă corpul, de câte ori îi ieşea înainte doamna Sultana. Braţele goale, decolteul bluzei prea adâncit, din care sânii se fereau vederii pe jumătate, sau încrucişarea picioarelor calculat repetată şi în aşa fel ca peste genunchi privirea lui să poată străbate şi mai departe, stârneau acum în Dincă Scutaru focul primei încingeri a trupului doritor de desfăţ.

Şi doamna Sultana, descoperind în ţinuta stângace a liceanului dorinţele noi ce începeau să se cuibărească în trupul lui tânăr, nu mai avea pentru el, ca înainte, indiferenţă. Cu aceeaşi

perversă pasiune, cu care un bărbat în vârstă vânează frăgezimea unui trup de minoră, dorea ea acum pe Dincă Scutaru. La gândul că va putea cunoaşte erupţia puternică a dragostei ţâşnind pentru prima oară din simţuri neîncercate încă, ocazie neavută până acum, doamna Sultana, cu ochi galeşi şi cu mângâieri caline, începu să întreţină focul tineresc a lui Dincă Scutaru.

Nu-l mai striga acum, Dincă. Numele lui nu mai corespundea situaţiei noi. Dincă se transformase în Dinu şi domnul Tudor Frangulea nu s-a întrebat niciodată de ce soţia sa, după 3 ani, a schimbat numele băiatului.

Când şi-a simţit pornirile trupeşti stârnite de întâiul îndemn, Dincă Scutaru, mistuit de intensitatea lor, începu drumul realizărilor. A privit mai întâi pe gaura cheii, inti e odaia lui şi a soţilor Frangulea era o sală. Pătrundea prin întunericul ei până la uşa dormitorului gazdei când lipsea domnul Frangulea, şi prin gaura cheii se întâlni pentru prima oară cu goliciunea trupească a doamnei Sultana. Clipa aceea n-a uitat-o multă vreme Dincă Scutaru. Şi acum trăieşte puternic în memoria lui.

Doamna Sultana, simţind ocupaţiile nocturne ale băiatului, îşi prelungea pregătirile culcării cât mai îndelung şi cât mai ispititor. Se dezbrăca leneş în faţa obiectivului la care ştia că pândeşte un ochi dornic, îşi întârzia punerea cămăşii de noapte, îşi freca corpul cu alcooluri parfumate ce pătrundeau

până în nările pândarului, îşi umplea pumnii cu rodiile pieptului, mângâindu-le în crispaţii de fericire, ca şi când mâinile n-ar fi fost ale ei, ci ale unui bărbat, se tolănea apoi în pat, cu trândăvie de pisică adorată, neacoperindu-se decât cu semiobscuritatea camerei, obţinută cu ajutorul lămpii de noapte, şi în cele din urmă dădea drumul unui suspin profund, ce închidea regretul singurătăţii ei. Apoi, se lăsa furată de somn, după ce mai întâi se gândea cu plăcere la toropeala celui care a pândit-o.

Dincă Scutaru privea toată această seducătoare manevră, cu ochi avizi de necunoscutul către care îl împingea acum vigoarea celor 18 ani. Îi scânteiau ochii, îi ardea trupul închircit ca să poată privi pe gaura cheii, îi zvâcnea inima puternic şi i se contractau muşchii răscolindu-l din creştetul capului până în vârful unghiilor de la picioare; o dorinţă ce-i pusese stăpânire pe gând, pe carne şi pe sânge. După ce doamna Sultana adormea, Dincă se întorcea în odaia lui unde se zvârcolea până în zorii zilei în patul ce nu-l mai odihnea de la o vrem. e încoace.

Când doamna Sultana l-a crezut destul de aprins, pregătit, cum gândea ea, pentru pat, a accelerat preliminariile îngăduindu-i într-o zi s-o sărute. Ardeau buzele liceanului ca jarul. Lipite îndelung de gura doamnei Sultana, nu se mai săturau. Şi doamna Sultana ştia să sărute. Apoi, când domnul Tudor Frangulea lipsea, dus prin

judeţ la construcţii, Dincă Scutaru nu se mai oprea la gura cheii, ci deschidea uşa care nu se mai opunea între el şi dragostea lui, rămânând în patul doamnei Frangulea până la revărsatul zorilor. Şi patul doamnei Frangulea îi adâncise cu vremea ochii şi îi săpase în jurul lor cearcăne albăstrii.

O iubea cu pasiune. Când domnul Frangulea rămânea acasă mai multe zile, o nelinişte ucigătoare îl cuprindea. Trebuia să se mulţumească atunci numai cu câte un sărut, dat fugar, sau cu câte o vinovată îmbrăţişare, obţinută în bucătărie, unde Dincă Scutaru venea prefăcându-se faţă de domnul Frangulea, că are treabă, că vrea ceva. O iubea şi se credea iubit, nebănuind că voluptatea nesăţioasă a doamnei Sultana mai are nevoie şi de alte sărutări, de alte culcări ilegale.

Dar, într-o zi a aflat şi ziua aceea i-o aminteşte acum directorul liceului Despina Doamna, fără să vrea, când pomeneşte mereu de Bucureşti.

Domnul Frangulea lipsea tot mai mult de acasă, campania construcţiilor înteţindu-se odată cu primăvara. Lucra la un spital destinat unei boli contagioase, spital ce se construia într-o comună din sudul judeţului Ilfov. Tânărul amant îşi statornicise culcuşul în patul doamnei Sultana. Dar, cum era în clasa 8-a – şi pe vremea lui liceenii ultimului an erau matur dezvoltaţi, – mai mulţi, printre care şi el, îşi propuseseră să petreacă o

noapte „într-un local periferic, departe de raza de investigaţie a directorului de liceu. Anticipau viaţa studenţească pe care o aşteptau. În seara aceia anunţă doamnei Sultană regretul lipsei, dar o asigură că, pentru ea va bea toate paharele de vin. Doamna Sultana manifestându-şi şi ea regretul ce-l are pentru noaptea cure va trebui s-o petreacă singură, îi încuraja escapada, zicându-i că bine face: – „E o idee bună, Dinule. Eşti băiat mare, mâine intri în viaţa studenţească, iar tu, eşti ca o fată mare!

În prima clipă după plecarea lui Dincă Scutaru în oraş, doamna Sultana şi-a trimis confidenta tuturor amorurilor ei variate, servitoarea, la Costel Văietuş, un tânăr sclivisit, plutonier de Roşiori. Şi Costel Văietuş, citind scrisul schilod al doamnei Sultana, răspunse verbal „Spune-i că voi fi la datorie la ora prevăzută”.

În oraş, Dincă Scutaru se întâlni cu ceilalţi patru colegi, în tovărăşia cărora avea să petreacă prima noapte studenţească. S-au adunat. În Piaţa Romană şi s-au îndrepta. t apoi spre un local ştiut de unul din ei, în prelungirea Dorobanţilor. Cheful nu a durat mult. Un scandal ivit între patronul localului şi un client arţăgos le periclita prezenţa. Plătiră repede şi plecară. Revizuindu-şi buzunarele, au constatat că nu se pot aventura în vreun alt local. Hotărâră să se despartă: Pe altă dată, fraţilor şi s-o facem lată, cu femei!”

Înaintea lui Dincă Scutaru, prin negura nopţii, doamna Sultana apăru cu braţele deschise, chemându-l. Strigarea femeii îl grăbi să răspundă: – „Da, da, fraţilor, pe altă dată, astă seară mă simt şi cam obosit!”

Înainta cu pas grăbit, înciudat de timpul pierdut. Se condamna: „Am lăsat-o singură. Şi ea a admis această evadare numai ca să nu-mi strice dorinţa. Ce suflet, ce inimă!” şi îşi grăbi pasul şi mai mult, tăind drumul cel mai scurt până în strada Virgiliu, unde gândea el: „pe Sultana o chinuie singurătatea”. Palida lumină a lămpii de noapte, descoperită de la poarta curţii de ochii lui îndreptaţi spre iatacul femeii ce-o iubea, îl făcea să gândească cu măgulire; „N-a putut adormi, fără ca Dinu să fie lângă ea”. Şi în clipa în care din poarta curţii i-a simţit zvârcolirea chinului că nu a fost lângă dânsa, în aceeaşi clipă Dincă Scutaru a simţit cât de profund o iubeşte. Deschise uşa de la sala despărţitoare a camerelor, fără zgomot, cu gândul să se apropie de ea pe nesimţite. Prin uşa deschisă, odată cu el, se furişă înăuntru şi o dâră de lumină. În noaptea aceea era lună. Înaintea lui două sclipiri aurii îi adunară privirile. Crezu la început că sunt ochii fosforescenţi ai unei pisici, dar şi-a dat mai târziu seama, că sunt prea mari şi prea depărtaţi pentru a fi ochi de pisică. Se apropie în vârful picioarelor, cu mâna întinsă spre lucirile aurii. Pipăi Lucirile aurii erau reci şi de metal. Pipăi mai departe împrejurul lor şi întâlni

carâmbii unor cizme. Nu-i venea să creadă că sunt cizme. Le pipăi din nou, până ce a dat de lama ascuţită a pintenilor, convingându-se că sunt cu adevărat cizmele unui militar. În clipa aceea l-a zguduit un cutremur, apoi i s-a îmbrobonat fruntea de picături calde. A intrat în camera lui în vârful picioarelor, a lăsat uşa întredeschisă şi s-a pus la pândă. Îndelungată pândă! Treceau minutele ca anii şi anii nu i-au rămas în minte aşa cum i-au rămas minutele acelea. Înaintea ochilor lui, implântaţi în noapte, se prăbuşea o fericire; înaintea ochilor lui, zvârcoliţi în orbite, se topea în păcură vâscoasă un vis ţesut cu flori de luncă, în amurguri de mai. Îşi simţea cămaşa umedă şi umezeala cămăşii era rece ca o noapte polară. Afară era întuneric de mai, cu tufe de liliac alb, alb ca sufletul de fecioară, pe când în ochii lui era roşu, ca roşul sângeros al garoafelor înfipte în claia de păr a ţigăncilor florărese.

Aştepta. Buzele îi tremurau, neputându-le stăpâni. Peste buze se prelingeau până-n bărbie şi din bărbie până-n podele, lacrimi fierbinţi. Aştepta, privind cu scârbă şi cu ură nasturii de metal lucitor, rozetele cizmelor de roşior. Aştepta, măcinat de o tortură, ce-i înnebunea mintea şi-i încorda muşchii. Înaintă câţiva paşi spre gaura cheii prin care a pândit cândva femeia şi patul care l-au găzduit mai târziu. Privea acum prin gaura cheii aceeaşi femeie şi acelaşi pat găzduind pe un altul. Privea pe doamna Sultana, pe Sultana

lui, vis între visuri, cum în ciuda patului îl găzduia numai ea, cu braţele ei lungi ca nişte picioare, cu picioarele ei încleştate ca nişte braţe. Lacrimi şi mai fierbinţi începură să-i brăzdeze obrazul, iar umezeala cămăşii o simţi şi mai rece. Îmbrăcase o haină de gheaţă şi pe obraz îl stropea o apă clocotită.

Înnebunit de ceea ce văzuse, un gând satanic îl îndemna să intre şi să izbească cu cizmele ferecate de pinteni, în zvârcolirea sexuală din pat. Dar, o putere mai tare decât gândul drăcesc îl ţintui în faţa găurii mici, prin care atletica doamna Sultana şi sclivisitul plutonier Costel Văietuş, se vedeau în întregime, înotând în spuma de mare a cearşafului şi a pernelor. Se întoarse în camera lui şi de după uşa întredeschisă pândi înainte. Gândurile i se risipiră şi ele. Căzut într-o stare de prostraţie, cu privirea slută şi tâmpă pe cizmele ciclope, cu ochi strălucitori de aur, ce parcă îl priveau ironizându-l. A stat aşa, în baia rece a cămăşii umede de sudoare, până înspre zorii zilei. Când s-a deschis pentru prima oară uşa doamnei Sultana, se arată o mână lungă, vânjoasă, ce apucă cizmele trăgându-le în cameră. Uşa doamnei Sultana se închise la loc şi Dincă Scutaru i amase mai departe la pândă, fără ca evenimentul dispariţiei cizmelor să-i fi afectat sistemul nervos de apropierea deznodământului fatal. A rămas mai departe, în umezeala rece a cămăşii, cu gândurile risipite şi cu minţile împrăştiate. Uşa doamnei

Sultana se deschise din nou, lăsând să se strecoare prin dreptunghiul ei un militar voinic, purtat de paşi sunători. În clipa aceea, Dincă Scutaru împinse uşa de după care pândise, ieşind în sală să înfrunte „Goliatul” nocturn.

— Ce-ai căutat înăuntru?

Surprins la început, ştiindu-l în oraş după spusele doamnei Sultana, militarul făcu un pas înapoi, după care se opri, revenindu-şi în fire.

— Dar, ce te interesează pe dumneata, tinerelule, ce-am căutat eu înăuntru?

Dincă Scutaru îi puse mina în piept, scuturându-l de tunica presărată peste tot cu nasturi metalici.

— Răspunde odată, când te întreb, ce-ai căutat înăuntru?

Militarul îi apucă mâna înfiptă în piept, strângându-l atât de tare, că degetele lui Dincă Scutaru slăbiră postavul, amorţite, paralizate. Vrând să-l lovească cu cealaltă, militarul îl împinse atât de puternic, că Dincă se prăbuşi, lovindu-se cu capul de uşa lui. Atunci auzi străbătând până la el, venind din camera doamnei Sultana, un râs înfundat, batjocoritor. Până să se scoale de jos, militarul avu timp să dispară şi doamna Sultana să se zăvorască în iatacul ei. Râsul batjocoritor îi rămăsese însă în sală şi nu mai înceta.

Lovitura primită în cap îl trezi la starea de realitate: „Ce-am făcut?” I se zbârci faţa, scârbit de cele întâmplate, se scuală, intră în camera lui, îşi

luă pălăria cu care hoinărise în noaptea aceea şi ieşi, insultând în gând femeia pe care o iubise. Fusese prima lui dragoste. A mai pl, ivit odată în urmă, apoi, îşi iuţi pasul îndreptându-se spre Gara de Nord, urmărit de râsul batjocoritor al doamnei Sultana.

De atunci, n-a mai fost niciodată în Bucureşti. Toate sforţările tatălui său de a-l readuce în capitală, să-şi termine liceul şi să-şi dea bacalaureatul, au fost zadarnice. Dincă Scutaru puse capăt studiilor sale aici.

Cu vremea, după ce tatăl său a cheltuit toată averea bătrânească, risipind-o în destrăbălări la Bucureşti, unde se ducea des şi unde întâlnea pe doamna Sultana şi pe atâtea alte doamne Sultane. Dincă Scutaru plecă din Câmpulung, obţinând în oraşul de provincie, în care este acum de 28 de ani, postul de arhivar al tribunalului local. Se însură apoi cu o femeie săracă, dar cinstită, apărând în căminul lor după 10 ani de căsătorie. Ani, unicul lor copil…

Aceasta era dureroasa amintire ce i-o trezea directorul liceului Despina Doamna, de câte ori pronunţa numele Capitalei, amintire ce-l sfredelea câinos, străpungându-i trupul cu săgeţi de foc şi de gheaţă.

Când directorul şi-a terminat cuvântul, amorfa masă de intelectuali provinciali, imbecilizaţi în nemişcare, îşi dovedi din nou existenţa, mişcându-se, gesticulând, vorbind

zgomotos. Apoi se risipi pe uşile aulei, lăsând în urma ei, pentru multă vreme, mirosul colectivităţii umane.

Trinitatea familiei Scutaru se regrupă, pornind spre casă; Dincă, muncit încă de un gând; nevasta lui, oarecum veselă, nemaifiind ameninţată de nicio strângere de mână; Ani, cu obrajii împurpuraţi încă de emoţia sărbătoririi şi cu mâinile pline de cărţi primite. N-au făcut o sută de metri, că Doru Mihalcea îi şi ajunse, sub pretextul de a felicita pe Ani. Aşa cel puţin, au crezut arhivarul şi soţia lui. Ani ştia însă că îl trimisese lângă ea neastâmpărul dragostei.

— Bravo, Ani, aşa s-o ţii şi la Bucureşti, tot prima!

Ochii lui Dincă, străfulgeraţi din nou la auzul blestematului oraş, îşi îndreptară privirile spre Doru cu duşmănie. Simţea arhivarul că acest cuvânt îl va nelinişti de acum înainte, toată viaţa.

— Tu nu vii la Bucureşti, Dorule, la facultate?

— Nu! răspunse Doru Mihalcea, închizând în felul cum l-a pronunţat durerosul regret că nu poate merge.

pauperismul părintesc curmându-i studiile universitare şi drumul alături de Ani.

— Nu, eu nu merg! repetă încă odată, descurajat, nu atât de drumul tăiat spre oricare carieră, cât de faptul că n-o va mai vedea pe Ani, decât rar. În vacanţe. Tulburat de trista soartă, Doru Mihalcea îşi puse în gând să fie cât mai mult

lângă ea, în vara aceasta, ca o despăgubire morală şi materială pentru timpul când va lipsi. Nu bănuia că aşa se va lega şi mai puternic şi că apoi, după plecarea ei, va fi şi mai chinuitei mai nenorocit.

A condus-o până acasă hotărând să se întâlnească după amiază, în grădina publică. Apoi, s-au despărţit, simţindu-şi mina plăcut încleştată de strâng era semnificativă a Anei.

La masă, arhivarul sondă gândurile fetii:

— Directorul vostru tot aşa a rămas; nu-i îndreaptă mintea nici bătrâneţea. O ţine una şi bună cu Bucureştiul, de parcă numai de cei ce-au trecut prin el s-a legat fericirea. Mare pacoste mai e şi oraşul ăsta pe capul ţărişoarei noastre!

— Nu mai suntem ţărişoară, tată. Suntem ţară mare acum!

— Om fi. Ani dragă, dar la minte tot mărunţi am rămas.

Nevasta lui, Zoica, nu lua parte la discuţiile pe care le socotea că nu sunt de nasul ei. Numai nevoile gospodăriei îi deschide au gura. Îşi simţea inferioritatea în faţa tuturor discuţiilor ce ieşeau din cadrul nevoilor casnice.

Prin fumul gros al unei ţigări de mahorcă, arhivarul îşi privea copilul, căutând parcă să-i ghicească gândurile. Pâcla fumului de ţigară, cu miros de coş aprins, se aşeza între ei tot mai deasă, izvorând tot mai mult din pieptul fumătorului, ce-şi mărea şi-şi micşora volumul într-un ritm mai repede decât acel al respiraţiei

normale. De două ori a vrut să înceapă şi de două ori i s-a stins glasul, cu care avea să dea sonoritate cuvintelor sosite, până-n carnea buzelor vinete. A treia oară izbuti:

— Nu ştiu dacă v-am spus că am vorbit cu domnul prim (domnul prim era primul preşedinte al tribunalului)

m şi mi-a promis o slujbuliţă pentru tine, Ani, o slujbuliţă bună, de patru mii lei, lunar.

Pe nevasta lui, ştirea a surprins-o îmbucurător, ceea ce o făcu să-şi mute privirea din farfurii, în ochii fetei crezând că se va bucura de cele auzite.

— Niciodată! şi după o scurtă tăcere apăsătoare continuă cu oarecare revoltă în glas:

— N-am terminat liceul premiantă de onoare pentru ca să înregistrez petiţii şi să tai timbrele de pe ele, cu crucea de cerneală violetă!

Tăcu din nou şi tăcerea de acum apăsa şi mai greu. Şi apoi, din nou arhivarul izbuti să vorbească:

— Dar trebuie să te gândeşti Ani, că nu sunt bani. Cu ce vrei să fac faţă cheltuielilor? Gazdă, masă, taxa, cărţi şi toate celelalte pe care le ştii mai bine ca mine, cer bani. Ani, şi n-am. Dacă am pus ceva deoparte, pentru tine am pus, căci pe cine mai am? Eşti fată mare acum, vine căsătoria, îţi trebuie o încropeală cât de cât! nu e aşa Zoico?

— Nu e aşa tată! răspunse Ani, supărată, în locul soţiei lui Dincă Scutaru.

— Nu e aşa! Aţi auzit pe domnul director: „Nu vă îngropaţi copiii în viaţa meschină a oraşului de provincie, căci nu poate să-i facă decât mărunţi funcţionari, nevolnici cetăţeni. Duceţi-i la Bucureşti!…

— Directorul vostru e un nebun. Gânditu-s-a el şi la sărăcia noastră?

— Nu am nevoie de zestre! În locul celei strânse, prefer zestrea capului… tată, vreau să-nvăţ mai departe!

— Ani, gândeşte-te fată…

— Vreau să-învăţ! asta vreau! şi se sculă de la masă, în zgomotul unor farfurii lovite.

Pâcla vâscoasă a fumului de ţigară apăsa acum pieptul Lui Dincă Scutaru, cu greutatea lespezilor de pe mormintele puhave. Ar mai fi vrut să spună ceva, dacă nu Anei, care plecase, soţiei lui, rămasă mută, dar, nu mai putu; simţea o strânsoare în gât, un înec, o astmă, iar în urechi îi vibra puternic un râs batjocoritor, un râs venit de departe, râsul doamnei Sultana.

Se sculă de la masă, îşi tăie drum prin ceaţa fumurie şi vâscoasă şi cu paşi îmbătaţi de durere se duse în dormitor.

Pe o bancă din grădina publică, dosnică, ferită de soare, Doru Mihalcea şi Ani Scutaru îşi şopteau nevinovatele împărtăşiri ale dragostei lor arzânde. Dacă nu mai aveau teama că vor fi văzuţi, ei, liceeni, în întâlniri amoroase, ceea ce le-ar fi atras altă dată eliminări din şcoală, aveau

totuşi în atitudinea lor stângăcia fricoasă a situaţiei noi, căreia de-abia acum îi începeau ucenicia. Dar ce dorită ucenicie!

Îi prindea din când în când mâna, i-o săruta, după ce mai întâi îşi rotea ochii în jurul lor şi i-o depunea înapoi, în poala rochiei – o stambă înflorită, ce se lipise de corp, ca pe un nud de femeie voalul bătut de vânt –, întâlnind atunci pentru întâia oară duritatea caldă a picioarelor ei. Nu-şi coborâse niciodată gândul mai jos de dorinţa sărutărilor, dar înaintea gândului său păşea clocotul sângelui şi acest clocot i-a dat, când a întâlnit muşchii tari şi calzi ai picioarelor ei o furnicare pe care n-a înţeles-o, dar care i-a pus jar în obraji şi pară de foc pe buze.

Îşi vorbeau rar. Cu ce puteau să întreacă cuvintele înţelesul mut al sărutărilor? Cuvintele trebuiau să le caute, anevoios, pe când îmbrăţişările lor nevinovate se învolburau unele după altele, mai mult chiar decât ar fi vrut ei, în cadrul acela public, ameninţător, unde primul moralizator venit i-ar fi putut dojeni.

— Ani, ce voi face eu fără tine?

Şi Ani, drept răspuns, îi trecea mâna subţire, străbătută de o reţea fină de vinişoare albastre, prin părul încă mic ca să se aşeze în freză, cu toată tortura ce i-o imprima fileul, în orele când şedea acasă. Mângâierea Anei, mângâierea mâinii tremurânde, ce pentru prima oară alinta din imboldul dragostei, stârnea în pieptul lui Doru

Mihalcea năvala vijelioasă a atâtor porniri ce le simţea venite în trupul lui tot pentru întâia oară.

— Am să-ţi scriu mereu, Dorule, şi apoi, o să ne vedem în vacanţe. Am să-ţi trimit fotografii frumoase şi pe ele cuvinte dragi, ce-au să mă înlocuiască în lipsa mea.

— N-ai să mă uiţi. Ani?… Bucureştiul. e mare. Ani, şi acolo sunt băieţi frumoşi şi bogaţi şi tu, aproape de ei şi ei aproape de tine, au să te facă să mă uiţi şi ai să uiţi şi ziua de astăzi.

— Nu fi copil, Dorule! Pe tine n-am să te uit niciodată. Vei fi veşnic lângă mine, aşa cum eşti acum şi tu mă vei simţi mereu lângă tine.

În prada noilor înlănţuiri, capul lui Doru se lipi de pieptul Anei, ascultându-i zvâcnirea precipitată a inimii, pornită de dedesubtul unui sân cald şi tare. Au stat aşa multă vreme, netulburaţi. Pe toropeala zilei calde, cu topiri de asfalt, cu aer muced şi cu miros de baltă încinsă, nimeni nu îndrăznise să iasă. În grădină niciun om nu era, în afară de un paznic adormit pe o bancă, cu pieptul păros desfăcut. Nimic nu amintea viaţa. Doar ei şi sforăitul celui culcat, asemeni unui bâzâit de bondar necăjit, o reprezentau. Încolo, natură moartă, cu adevărat moartă.

— Ani, cum să fac să te văd cât mai des până la plecarea ta, la toamnă?

— Căutând să mă vezi, Dorule. Vino la noi. Tu ştii că-n locul fraţilor, pe care nu-i am, tu eşti singurul meu frate. Şi mama şi tata ştiu că-mi eşti

drag ca un frate.

— Am să vin. Ani, am să vin mai des, dar… nu cu inima unui adevărat frate.

— Cu inima-unui adevărat prieten…

— Care te iubeşte…

— Şi care este iubit.

Au plecat. Ieşiţi de sub umbrarul castanului, în soarele dogoritor, porniră către casa arhivarului luând-o pe singura stradă principală. Şi aici aceeaşi lipsă de viaţă. Dormeau câinii pe trotuar; dormeau caii birjelor în hamuri; dormeau birjarii pe caprele trăsurilor; dormeau în picioare sergenţii de stradă, rezemaţi de câte-un colţ de clădire; dormea toată viaţa micului oraş. Pe toţi îi răpusese căldura; unul singur se lupta s-o răpună: protopopul. Uitat în cârciuma lui Tache, din bariera Buzăului de ia ora prânzului, venind aici de la liceu să ia un mizilic, apostolul oraşului ajunsese la al 37-lea rubiniu de culoarea potcapului. Luptă cu toată energia şi cu toată setea pântecului rotund ca un butoi. De altfel şi-l recunoscuse singur:

— Eu nu beau, Tache. Cine spune că eu beau, e un dobitoc. Eu pitrocesc doar vinul. Îl iau din butoiul tău şi-l trec în butoiul meu, apoi, din al meu în acel al primăriei… când îşi trimite sacalele, şi aşa, frate Tache, lumea idioată zice că beau. Mai dă-mi un rubiniu şi mai pune-n baterie gheaţă, Tache, c-apoi te tămâiez.

Ajuns în cameră, Dincă Scutaru se trânti pe

pat, cu faţa în sus, dojenind parcă pe Cel de Sus, pentru nenorocirile ce le prevedeau c-au să vină: Cum îi seamănă tătânelui meu! Vreau să învăţ! Răspicat, aşa cum a fost şi glasul lui când se necăjea. Îi seamănă! îi seamănă bine, dar de i-o semăna în toate. Doamne, mai bine ia-mă din vreme!

Îşi scoase tabachera din buzunarul pantalonului, aşa întins cum era, umplu cu mahorcă foiţa groasă, – nu ffob, căci diferenţa de preţ de la una la alta o adăuga la zestrea Anei – o răsuci până ce închega din materialul strivit între degete o ţigară noduroasă şi o aprinse, fumând pentru prima oară în dormitor, loc în care soţia lui nu-i permisese niciodată. Fuma, frământându-l un gând. Citise cândva, nu de mult, într-o revistă medicală popularizată, afirmaţiile ştiinţifice ale unui neurolog de vază, cum că viciile ca şi talentele, se transmit atavic, sărind cruciş peste o generaţie. Era o constatare la care savantul neurolog ajunsese pe bază de cercetări şi calcule, înzestrând medicina umană cu o nouă descoperire, combătută în parte de unii colegi.

Colecţia acestei reviste o păstra de câţiva ani intactă. Ea constituia singurul medic pe care soţia lui îl consulta în cazurile de maladivitate familiară. Cum fiecare număr avea şi unele reţete ce se puteau prepara nu numai de farmacişti, contra unui cost scump, ci şi în casă, nevasta arhivarului prinsese cu câte un ac cu gămălie, de coperta

revistei hebdomadare câte o hârtiuţă, pe care scrisese la ce anume poate servi numărul acela. Pentru migrenă; pentru arsuri; pentru bătături; contra tusei; cum se face baia de muştar; contra junghiurilor; contra ulcioarelor, şi încă multe indicaţii de soiul acesta, arătau la ce putea fi util numărul respectiv din colecţia ce-şi îngroşa săptămânal volumul.

Constatarea savantului neurolog îl neliniştea cumplit. Viciile ca şi talentele, se transmit atavic, sărind cruciş o generaţie. Generaţia sărită era el. „Ani, după afirmaţiile acestui om de ştiinţă, are încuibată în ea sămânţa viciilor şi a talentelor tatălui meu. Le-a probat până acum. Ani?” Străbătu fulgerător cei 18 ani ai copilului, căutând să desprindă orice fapt ce o apropia de bunicul ei. Inteligenţa Anei bine remarcabilă îi aminti atâtea compasiuni postume, auzite din gura prietenilor tatălui său şi a rudelor lui mai în vârstă: „Inteligenţa sa era deosebită şi nu i-a dat nicio utilitate. N-a pus-o nici în serviciul carierei. Ar fi fost un avocat de frunte al ţării, dacă nu-şi risipea tot timp, pul femeilor de toate categoriile, pentru care şi-a pierdut nu numai o carieră frumoasă, ci şi viaţa şi averea. Îşi aminti şi de faptul când se credea atât de iubit de tatăl său, venind să-l vadă în fiecare săptămână de la Câmpulung la Bucureşti, unde îşi făcea liceul. A aflat mai târziu că nu pentru el venea, ci pentru doamna Frangulea. A aflat mai târziu, că femeia ce a jucat

în viaţa lui un rol atât de nenorocit, femeia pe care a iubit-o cu întâia sa dragoste şi care i-a dezrobit simţurile din cătuşele virginităţii sexuale, era în acelaşi timp amanta tatălui său, ca şi a atâtor alţii. Nu venise să-l vadă din dragoste filială. Venea la Bucureşti împins de mâncărimea unui vierme, ce l-a purtat pe cea mai cotită cărare a vieţii conjugale. Îi mai trecu prin minte, cu oarecare scârbă, sfârşitul lui, mort în braţele unei Afrodite cu fişă la poliţie şi la Serviciul Sanitar Municipal, în timpul oficierii venericei plăceri. Şiragul acestor amintiri îl zguduia şi îi umplea ochii de groază, gândindu-se la viitorul copilului său, pândit de ameninţarea acelui vierme pe care savantul neurolog îl transmitea atavic şi cruciş, din două generaţii.

Dar acel vreau să învăţ, nu era oare reeditarea acelui aşa vreau, aşa fac auzit din gura tatălui său, în copilărie, atunci când mama lui căuta să se împotrivească evadărilor lui conjugale? „Da! în Ani trăieşte embrio n-ar formula de viaţă a bunicului ei. Pe Ani o ameninţă soarta!”

În dorinţa fetei de a se duce la Bucureşti să înveţe mai departe de a ieşi din viaţa pitică în fapte şi, în gândire a oraşelor de provincie, Dincă Scutaru întrezărea chemarea viermelui, ce se zvârcolea să iasă din starea embrionară. Şi unde să se ducă!? în Bucureşti, în oraşul prăbuşirilor, oraşul care stinge simţămintele curate,

încetăţenind în locul lor zgura zgrunţoasă a tuturor viciilor ce pătează viaţa şi o sugrumă!? Unde să se ducă!? În oraşul cu viaţa mai intensă noaptea, decât, ziua; în oraşul în care pielea umană primeşte beţia înţepăturilor de seringă; în oraşul în care mai toate femeilor, asemănătoare Sultanei, îşi împart timpul pe ore amanţilor? Unde să se ducă!? în oraşul în care supravegherea lui de părinte nu se poate exercita!?

Amintirea acelei nopţi, în care doamna Sultana a fost găsită în încercuirea braţelor plutonierului de roşiori, Costel Văietuş, i-a înveşnicit în minte o ură neîmpăcată Bucureştiului.

„Nebunul!... Duceţi-vă copiii la Bucureşti, dezrobiţi-i mocirlei patriarhale a vieţii de provincie... idiotul! ca să-i îngropăm în smoala pestilenţială a Capitalei”.

Îşi răsucea acum a treia ţigară, topind-o în fum, simţind cum eliminarea fumului de ţigară elimină şi din veninul sufletului său, biciuit de durere. „Şi Dumnezeu m-a făcut slab, bicisnic, ca să nu mă pot împotrivi ei, copilului meu singur. Ce cârpă!”

Îi era scârbă de el însuşi.

Nevasta arhivarului, după ce în fine strânse masa neterminată, în faţa căreia îşi oprise un moment activitatea casnică şi gândurile, intră cu inima mişcată de durere în dormitorul lor, găsindu-şi soţul lungit pe pat, cu faţa în sus, în

baia de fum de mahorcă.

— Ah! fumezi în dormitor!

— Lasă, te rog, fleacurile!

Tonul răspunsului îi tăie pofta mustrării.

— Ei, şi ce atâta necaz, Dincă! O să luăm din banii puşi bine pentru ea şi o s-o ţinem la Bucureşti, să urmeze fala mai departe, să se facă profesoară, doctoriţă…

Nu vezi tu cum toate îşi fac astăzi carieră?

— Da, multe încep o carieră şi termină cu alta!

— Care le place, dragă. Spre care au înclinaţie, Dincă!

— Nu vorbi prostii, Zoico! Nu asta vreau să-ţi spun şi nici lipsa banilor, pretextată în faţa ei mă face să-i împiedic plecarea la Bucureşti.

— Păi atunci, ce lucru, Dincă?

— Ce? Vrei să ştii ce? Iată, am să-ţi arăt.

Sări din pat şi se îndreptă spre etajera în care stătea colecţia revistei medicale popularizate, scotocind nervos prin ea până ce scoase un număr. Îl răsfoi, îi întoarse foile pe axul legăturii şi îl întinse soţiei.

— Poftim de ce, citeşte aici! îi arătă cu degetul locul, câteva rânduri subliniate cu roşu.

Soţia arhivarului parcurse paragraful subliniat, fără să desprindă din el vreo lămurire.

— Ce mi-arăţi, Dincă, nu înţeleg nimic! Ce legătură au talentele, viciile, atavicul, nişte cuvinte pe care unele le înţeleg şi altele nu, cu

învăţatul Anei la Bucureşti?

— Nu înţelegi?... poate ar fi fost mai bine să nu le fi înţeles nici eu, spuse arhivarul mai încet, ca pentru sine; apoi, reluându-şi tonul de la început, mai ridicat, continuă:

— Iată ce spune: Constată după lungi cercetări că, în majoritatea cazurilor copiii nu moştenesc calităţile sau defectele părinţilor lor, ci pe ale bunicilor direcţi, primind această moştenire cruciş, adică cei de se feminin de la bunicul lor şi cei de sex masculin de la bunica lor. Cu alte cuvinte Ani moşteneşte pe tatăl meu.

— Ei!

— Ei? Asta nu-ţi spun nimic? Nu şti cine a fost tatăl meu? Un vicios, un alunecat! După cum susţine savantul acesta, în Ani trebuie să fie implântat, într-un colţ ascuns, viciul tatii. În Bucureşti, departe de supravegherea noastră şi în drumul tuturor păcatelor omeneşti, sămânţa aceea pe care a moştenit-o se va dezvolta şi va arunca în trupul copilului nostru rodul ei.

— Dincă, de ce-or fi ieşind bazaconiile astea din gura ta?

— Bazaconii! Ce ştii tu... simt Zoico, că port în mine presentimentul nenorocirii copilului nostru.

— Doamne fereşte! Te-ai ţicnit, băiatule. Te uiţi la nişte mofturi, sefise poate de un nebun.

— Mofturi!... Nebun!... Nebun e directorul liceului, care de ani de zile mână copiii spre oraşul

tuturor nenorocirilor.

— Mofturi, Dincă, mofturi…

— Zoico, lasă-mă mai bine în pace. Du-te, vezi-ţi de treabă, nu mă mai necăji şi tu.

Nevasta arhivarului, furioasă pe rândurile subliniate cu roşu, ce-au neliniştit într-atât pe soţul ei, fărâmiţă în mii de bucăţi revista pe coperta căreia mai stătea înfiptă indicaţia ei: contra căderii părului.

— Distrugând-o pe ea, n-ai distrus adevărul, Zoico!

@CAPITOLUL II

UN DRUM PE CARE DINCĂ SCUTARU AR FI VRUT SA NU-L MAI FACĂ

Cădeau primele frunze, în rostogoliri plutitoare. Primele frunze îngălbenite, desprinse de pe ramuri de venirea toamnei. Cu întâile frunze căzătoare începură în casa lui Dincă Scutaru pregătirile pentru plecarea Anei la Bucureşti, la Universitate.

Nevasta arhivarului le începu mai de demult, din iulie, verificând şi completând rufăria Anei, în numărul prevăzut de regulamentul căminului, în care o înscrisese şi i se păstrase un loc, avându-se în vedere situaţia ei de bacalaureată, absolventă de onoare a liceului.

Vara, Ani a petrecut-o legănată de un vis, la

capătul căruia stătea un nume drag; Bucureştiul. Nu-l cunoştea. Nu a fost dusă la Bucureşti niciodată. Arhivarul şterse din viaţa lui şi a familiei sale reduse, nevoia de a lua contact cu Capitala. Îl ţinea departe de ea o amintire ucigătoare, un râs batjocoritor de femeie. Îşi jurase, că în oraşul în care soarta l-a pălmuit atât de crud, nu mai are ce căuta. Şi, îşi respectase jurământul până acum, când soarta îl pălmuia pentru a doua oară, obligându-l să-l calce.

Ani îşi cerceta mereu prietenele studente, asupra noii vieţi pe care avea s-o înceapă. De la înşirarea filmelor cinematografice, din distribuţia cărora citau vedetele şi artiştii mai proeminenţi, ca, Rudolf Valentino, Ani Page, Ramon Navarro, Collen Moore, Gary Cooper, Greta Garbo, Jon Gilbert „etc., până ia ceaiurile dansant din timpul iernii, extremităţi între care închideau celelalte atracţii metropolitane ale Capitalei: teatrale, automobilele, conferinţele, plimbăi de la şosea, manifestaţiile studenţeşti, Ventura, Bazarul Principele Mircea, Tănase, cursele de cai, aeroporturile, Cişmigiul, profesorii universitari tineri, profesorii universitari l) bătrâni şi libidinoşi, ofiţerii eleganţi ai regimentelor regale. Moşii Luna-Park… toate.

toate înşirate, filmau în mintea Anei o seducţie captivantă. Prin glasul prietenelor ei, mirajul oraşului îndepărtat îi trimitea chemarea lui stăruitoare spre o viaţă nouă, chemare ce

dădea chipului ei angelic, surâsul serafic al copiilor nevinovaţi. Beată de incarnaţia învălmăşagului de fericire – paradis de care n-o mai desparte decât un scurt răstimp. Ani îşi strecura zvelta siluetă printre vieţuitorii micului oraş de provincie, cu un suveran dispreţ pentru ei. „Un public ignar, redus la o viaţă fără palpitaţii, fără frumos, fără luptă!” aşa îşi califica ea concetăţenii. Îşi socotea prezenţa în acel oraş, ca pe un anacronism al vremii. Se socotea o frântură de transatlantic naufragiat, purtată de destinul nemilos al sorţii pe albia strâmtă a unui râuşor milos, ce de-abia îşi ducea apa tribut suzeranului fluviu.

Dar, după ce pasul ei leneş o purta în dulce legănare felină, până acasă, în poarta căscioarei mărunte, cu ziduri ce-au părăsit de ani perpendiculară construcţie, cu acoperiş de şindrilă peticită şi cu ferestrele ce şi-au pierdut de mult simetria avută în dreptunghiul pereţilor. Ani, se trezea. În faţa priveliştei sărăcăcioase, visarea bolnavă se risipea, Rămânea afară, în faţa porţii, aplecată şi ea într-o rână, ca o completare a întregului ansamblu, ce părăsise perpendiculara pentru verticală. Mirajul oraşului dorit se spulbera atunci. În casa părintească desluşea vag chemarea sfătuitoare. Vag, ca pe un glas stins, pornit din depărtări luminoase, glas ce trimitea urechilor ei ultimele unde. Devenea atunci Bucureştiul un punct luminos pe creasta unui munte inaccesibil; o

oază ivită în zarea alburie a oceanului de nisip, sub care dorm etern caravanele prinse de vânturi.

Dincă Scutaru se pregătea şi el pentru ziua ce avea să-i adâncească rana dinlăuntrul pieptului, bubă încuibată acolo de când avea 18 ani. Nu odată a deschis lacătul sipetului braşovean, scotocind printre hainele ninse de naftalină, până ce dădea de zestrea Anei, ghemuită într-un colţ. Hârtie monedă, monede de aur, cu ştearsă valoare, ce-au împodobit urechile şi degetele nevesti-sii la nunta lor, constituiau laolaltă averea Anei pe care o îngroşa lunar, cu economiile făcute din leafa mizeră de arhivar.

Adăugase la ea 18 ani în şir, de când s-a născut Ani. Acum, pentru prima oară trebuia să rupă din ea, pentru nevoile fetii la Bucureşti. A luat din bani, cu o adâncă nelinişte sufletească. Îi tremura mâna, scăpându-i arginţii printre degete, ca să revină în cuibul lor ascuns, cu o stranie semnificaţie pentru acel ce le tulburase ascunzătoarea. „Şi ei se împotriviseră!”

Dădu din bani nevesti-sii, în mai multe rânduri, pentru cheltuielile de care avea nevoie Ani, şi pentru care numai mintea lemeiască se pricepea. Cheltui şi el din ei, cumpărându-i o geantă după placul fetei aleasă de ea, fără ca el să intervină nici asupra calităţii, care ar fi putut fi mai inferioară, nici asupra costului, care era prea scump. A plătit-o fără nicio obiecţie, ca o dovadă de dragoste pentru ea. Printre alte ustensile

scolastice, îi cumpără şi o cutie cu 50 de plicuri London, amintindu-i că doate 50 trebuie să se întoarcă, unul câte unul, pe adresa lui, cu veşti îmbucurătoare de la ea.

În timp ce Dincă Scutaru amintea Anei de datoria ce-o are să-i scrie regulat, în librăria domnului Iancu Goldenberg intră şi protopopul. Întâlnindu-i şi amintindu-şi că a participat la sărbătorirea Anei, fără s-o fi felicitat atunci, apostolul oraşului, urmărind vechiul dicton: mai bine mai târziu decât niciodată, ciupi obrazul Anii, cu degetele lui groase ca nişte debreţineri fierţi, completând fineţea gestului, cu aceea a cuvântului;

— Bravo, păpuşico, bravo! îşi întoarse apoi boxul fetei către arhivar; – Frumuşică fată ai, domnule Scutaru! după ce, privind din nou către fată, admirativ, continuă: – Ce-o să mai mi-i învârtă pe domnii crai de la Bucureşti!

Lui Dincă Scutaru, tot sângele îi năvăli în obraz. Întoarse spatele protopopuiui şi îşi duse fata în fundul librăriei, punând între ei şi necuviinciosul prelat o distanţă de un anumit înţeles, priceput chiar şi de domnul Iancu Goldenberg. Pe obrazul stâng al Anei, roşeaţa lăsată de degetele cărnoase şi aspre ale celei mai înalte feţe bisericeşti din oraş, stăruia. Privind-o, pentru Dincă Scutaru nu mai era urma unei mângâierî grosolane, ci semnul lăsat de ciupitura unei mâini bestiale.

Întorşi acasă, găsiră pe Doru Mihalcea, în conversaţie cu coana Zoica. Îi aştepta cu un album de ilustrate în mină.

Ani, desfăcându-şi genta din hârtia învelitoare, îi arătă lui Doru Mihalcea, întrebându-l:

— Ce zici de ea, Dorule şi de noua studentă?

Cu geanta subţioară îşi anticipa mersul spre facultate.

— Frumoasă! Scumpă?

— Ghici?

— 550.

— 550!?

— Da, 550, te miră?

— Nu mă miră de loc, că e de piele bună! îi răspunse Doru Mihalcea, după ce cercetă geanta cu un aer de cunoscător în materie de pielărie.

— Da – tu ce ai acolo?

— Un album. Ani, un album de cărţi ilustrate. O să te rog un lucru; să-l umpli cu vederi din Bucureşti.

Profitând că Dincă Scutaru vorbea soţiei sale despre cheltuiala făcută, Doru Mihalcea destăinui Anei mai încet, adevăratul scop al albumului.

— Şi pe fiecare din ele, să treci data când ai văzut-o întâia oară şi impresia ce ţi-a lăsat-o. La Crăciun să mi-l aduci plin, plin de Bucureşti şi de tine. Da, Ani?

Tânăra fată gândi puţin, apoi îi răspunse tot încet, aşa precum îi vorbise el:

— Ştii ce, Dorule, facem altfel. Tu păstrează albumul şi eu îţi voi trimite, vederile pe măsură ce voi cerceta oraşul. Aşa le vei primi pe rând şi-ţi vor face, poate, mai multă plăcere. Nu e mai bine aşa?

Doru Mihalcea, drept răspuns, îşi ţugui buzele într-o simulare de sărut, primită cu zâmbet de Ani.

Înviorat de noua dovadă de dragoste ce-i arătase fata arhivarului, promiţându-i să-i scrie mereu de la Bucureşti, – lucru ce însemna că în mintea ei el va trăi continuu, – adăugând la această promisiune şi zâmbetul ce i-a înflorit obrajii atunci, când din carnea buzelor sale s-a desprins râvna unui sărut, Doru Mihalcea, ameţit de aceste probe de dragoste ce-i arătase Ani, o întrebă zglobiu şi vesel de ziua plecării, de parcă ar fi întrebat-o la ce oră se întâlnesc după amiază.

— Şi când pleci, Ani?

Ce nepotrivit s-a împletit rostul acestei întrebări, cu tonul vesel al glasului său. Întrebarea care, ar fi trebuit să aibă în sonoritatea vorbelor tristeţea ce se desprindea din înţelesul lor; cuvintele care trebuiau să închidă în ele ceva din sufletul lui plumbuit de durere, covârşit de chinul despărţirii şi ameninţat de oraşul care i-ar putea înstrăina dragostea, i s-au desprins de pe buze sprinţar şi vesel, când ele ar fi trebuit să fi fost şoptite printre adânci şi dureroase respiraţii. I s-au desprins de pe buze înainte de a-i pieri din

minte zâmbetul Anei născut în colţul gurii, pierdut apoi în umerii obrajilor.

Ani i-a răspuns cu ochii fixaţi în pământ, fără să vadă nimic:

— Peste două zile, Dorule.

I-a răspuns cu tristeţe, dar, în spatele aer stei tristeţi s-a arătat grabnic bucuria ce o avea, de a se vedea mai repede în Bucureşti. Şi bucuria aceasta i-a înviorat iute glasul, rugându-l să vină la gară, cu cuvinte ce nu trădau regretul că va fi ultima oară când îl va vedea.

În ziua sorocită plecării, mama Anei s-a sculat de cu zori, cu lacrimi aninate de ochi încă din noapte. Se despărţeau pentru prima oară. Dincă Scutaru s-a trezit şi el odată cu nevasta lui, simţindu-şi toate mădularele grele, ca de piatră. I se părea că e legat de pat. Patul o stâncă şi el un nou Prometeu, sortit să-i ciugulească din carne ciocul înveninat al sorţii. Arhivarul îşi imagina soarta, ca pe o hidoasă vieţuitoare, cu mii de mâini şi cu un cioc imens. În timp ce cu mâinile mângâia pe toţi ceilalţi, în el lovea sălbatic cu ciocul de corn înveninat.

— Zoico, nu cumva ai uitat ceva?

— Ce să uit, Dincă?

— Ce să uiţi!… Ai împachetat toate aseară?

— Toate.

— Şi băcănia?

— Şi.

— Vezi, bagă de seamă, mai uite-te odată

peste tot, să nu fi rămas ceva, să lipsim fata de vreun lucru trebuincios.

— Am să mă uit, dar nu cred să mai fi rămas ceva.

— A rămas, Zoico, a rămas cuibul ei gol…

Lacrimi noi apărură în ochii soţiei arhivarului.

Din camera învecinată cu a lor, glasul Anei pătrunse, ca-n fiecare dimineaţă, cu copilărescul cucu, relicvă dragă a micii ei copilării:

— Mamaaa, cucuuu!… Tataaa, cucuuu!…

Altă dată, cucul Anei avea ecou. Arhivarul şi soţia lui îi răspundeau în cor: – „Mai dormi, muţunachi scump, că e devreme*… Acum, se priviră tăcuţi şi clătinară din cap, ca-n faţa unei nenorociri, răspunzând cucului Anei prin patru dâre luminoase, izvorâte din ochii lor. Nu şi-au şoptit niciun cuvânt, dar, la cristalinul glas al Anei, fiecare a putut descoperi în faţa celuilalt, încrustată aceiaşi mirare mută, tânguită: – „Ce cuc o să ne mai trezească de azi înainte? **

Pe Ani, tăcerea bătrânilor o asigură că dorm încă. Începu să cânte. La început încet, apoi, stăpânită tot mai mult de vraja chemării stăruitoare a Bucureştiului, mări din ce în ce sonoritatea cuvintelor romanţioase, ale unui cântec închegat în pribegie de lira unui poet bucureştean: *Eu sunt mândra florăreasă*.

Ce vindeam pe stradă flori;

Pe la Rigler, Capsa şi Terasă Unde erau domnişori.

În pieptul lui Dincă Scutaru, cântecul Anei scurma cu rât de mistreţ:

Pe la Rigler, Capşa şi Terasă.

Unde erau domnişori.

Ani, văzând că nici la Bucureştiul ei, ţipat mai mult decât cântat, n-a auzit ecoul de toate zilele ale camerei vecine: – „Mai dormi, muţunachi scump „că e devreme**, sări sprinţară din pat, avântându-se fulgurant, în camera părinţilor ei. Bolidul luminos se opri drept în mijlocul patului conjugal:

— Ce? plângeţi? Şi eu credeam că dormiţi!

Cei surprinşi vrură să-şi şteargă, pe furiş, lacrimile. Era târziu.

— Ia să le sec eu izvorul! şi le săruta pe rând ochii umezi de lacrimi calde.

— Aşa, acum nu mai e niciuna înăuntru. Le-am supt pe toate. Nici nu mai beau ceaiul astăzi.

Cu aerul de-a fi terminat o chestiune, trecu la alta.

— Şi acum, să-mi spuneţi mie, de ce-aţi plâns voi? Vă doare că Ani se duce să înveţe carte, să-şi lumineze mintea, sănşi îmbogăţească cunoştinţele, să se facă profesoară, să aibă o leafă? Vă doare fericirea mea? Spuneţi-mi-o, şi de e aşa, o voi sacrifica pentru voi.

— Nu fi mai copilă decât eşti. Ani! îi răspunse Dincă Scutaru. Cum o să ne doară fericirea ta? Ţi-o vrem şi pentru ea plângem!…

Părându-i-se Zoicăi Scutaru, că soţul ei a

terminat, continuă dânsa:

— Cum vrei să nu plângă mama ta. Ani, când ea se desparte astăzi de tine pentru prima oară? Cum să nu ne bucure fericirea ta! Ţi-o dorim, ţi-o vrem, dar ea începe Ani, cu o despărţire şi despărţirile sunt triste, sunt udate cu lacrimi. Ce-ai spune tu de noi, dacă ne-am despărţi de tine, fără o lacrimă în ochi? Desigur că ai zice; „Ce părinţi indiferenţi!” Ei! oricât ţi-am dori fericirea, nu putem fără să nu plângem pe pragul ei.

Dincă Scutaru, desluşi ora indicată de ecranul ceasului, cu ghiulele de metal.

— Şapte. E timpul să ne sculăm.

— La zece şi cinci pleacă acceleratul, tată, mai e vreme!

— Haide, haide muţunachi, sunt încă multe de făcut.

— Stai, stai să vedem mai întâi!

Ani începu să însoţească mişcarea arătătorului drept, împuns când în pieptul ei, când în acel al arhivarului, cu cuvintele:

Ala.

Bala.

Portocala

Cioc.

Boc.

Treci la loc.

şi fiindcă la treci la loc, arătătorul s-a opt it între sânii ei, ţâşni din pat, în aceeaşi avântare fulgurantă.

Îşi revăzu geamantanele. Constată lipsa lui Doru Mihalcea din conţinutul lor. Deschise o carte. La Medeleni. Din presa Hotarului nestatornic, scoase pe Doru Mihalcea, ţivilit în haine nemţeşti, în buzunarul de la pieptul cărora stătea înfiptă o batistă ajurată de mâna ei. Sub batistă şi peste inimă scrisese: – Să te uit tocmai pe tine! şi lipi de cartonul fotografiei buzele ei ţuguiate, ca pentru un sărut trimis unuia ce nu-l avea aproape. Îl împăcase. Pe urmă îl vârî în mijlocul unui caiet alb din geamantan. Din Hotarul nestatornic, Doru Mihalcea trecu în caietul, în care nu era scris nimic. Nimic!

Un cal ocârjit, sur, cu pielea coşită de bube desfundate, sângerânde, în jurul cărora roiau muşte hrăpăreţe, se opintea între hulubele unei trăsuri, încărcată cu întreaga familie a arhivarului, plus două geamantane. Urca cu greu unicul deluşor al micului oraş de provincie, îndreptat de hăţurile înnodate peste tot.

Trăsura îşi arăta vizibil trecătorului, toate reparaţiile primite. În majoritatea lor erau chiar opera vizitiului. Costa mai ieftin; – „Ş-apoi, un cui, un zbanţ, o vopsea, nu-i mare lucru”. Toate aceste cuie, zbanţuri şi vopsele, îi dădeau o înfăţişare eroică. O veterană, ce-şi purta demn, – ca mânecile bravilor noştri de la Mărăşti, Oituz şi Mărăşeşti, – şevroanele rănilor nenumăratelor ei accidente.

Cursa de gară costa 15 lei şi pentru ea, ca şi

pentru celelalte trăsuri cu un cal, oricât de bune ar fi fost ele. De ce Dincă Scutaru a ales tocmai pe aceasta ce ameninţa sub povara încărcată să se desfacă din toate cuiele şi zbanţurile dobândite în decursul existenţei ei accidentale? Ce l-a îndemnat să nu pâsâie după prima care i-a ieşit în faţă, o trăsură nouă-nouţă şi să întoarcă către casă, ca să-şi încarce familia, hârbul care de-abia se mai putea numi trăsură? Dacă ar fi traversat oraşul în trăsura nouă, arhivarul desigur că ar fi auzit gura clevetitoare a trecătorului: – „lote-te! s-a boierit arhivarul!” său; – „Să ştii c-a început să se ungă arhivarul... s-a dat la trăsură, şi încă de cea nouă!”

Cunoscând oamenii şi bănuind insultele ce le-ar putea stârni trecerea lui prin mijlocul oraşului, într-o trăsură care te boiereşte, Dincă Scutaru, cu o filosofică prevedere, înlătură prilejul care ar fi dat apă gurii clevetitoare.

Când a fost să se urce, Ani fu neplăcut surprinsă.

— Ce-i asta, tată, o să-mi murdăresc rochia!

— Da bine, Dincă, alta mai bună decât ruşinea asta n-ai găsit? – completă nevasta lui, la ideea Anei.

Birjurul, cărpănos şi el ca tot restul proprietăţii pe care trona sceptic, le îndemnă:

— Suie cuconiţă; suie domnişoară, că n-o să vă murdărească ruşinea asta!

— Hai, suiţi, ştiu eu ce fac! le răspunse tuturor arhivarul, dând glasului puţină autoritate.

Suiră cu toţii, ajungând în cele din urmă cu bine, în faţa gării.

— Hei! v-am adus? Câştig şi eu o pâine pentru copilaşii mei, cu sărăcia asta? câştig! – încheie birjarul sfătos, cursa ameninţată în închipuirea Anei şi a Zoicăi, de un nou accident, de un nou zbanţ. Câţiva hamali se repeziră la geamantane.

— La o parte! le strigă încă din trăsură Dincă Scutaru. Doru Mihalcea care îi aştepta în uşa largă şi deschisă, se şi repezi înşfăcând unul. Era tocmai acela în care fotografia lui era vârâtă în caietul alb, caietul în care nu era scris nimic. Pe celălalt îl luă arhivarul, după ce plăti mai întâi cursa. Birjarul îşi căută apoi, un loc, în şiragul celorlalte trăsuri ce aşteptau sosirea trenului, prefăcându-se că n-aude năvala ironiilor confraţilor lui de-o breaslă; – „Când îi pui cauciuc, moş Toader?”…

— Ţine-l bine că ia avânt!… sau – „Fiare vechi cumpărăăăm!”

După ce aşezară geamantanele la un loc, aproape de bordura peronului, ca să le fie mai uşor la urcuş, se grupară în jurul lor, în cerc, cu spatele la restul lumii. Doru Mihalcea scoase din buzunarul ţinutei sale festive, câteva floricele strivite. Le ţinuse în mână, dar, când s-a repezit să ia geamantanul de la picioarele birjarului, le vârî în buzunar, chiar în acela din partea mâinii cu care dusese greutatea, nedându-şi seama că apasă

asupra lor.

— Ptiu!… le-am strivit! se căină el dureros, când le-a scos să le dea Anei.

— Nu e nimic, Dorule, intenţia a rămas nestrivită, îi răspunse fata arhivarului, prinzându-le cu un ac cu gămălie luat de la mama ei, în piept.

Pe peron mai era şi poliţaiul. Îi telegrafiase prefectul, că se întoarce de la Văratic. Îl aştepta slugarnic, ca pe un stăpân de care atârnă existenţa lui. Avea şi el în mâini flori, dar mai multe şi mai frumoase ca cele aduse de Doru. Erau pentru coana Marga, singurul şef ierarhic pentru care avea veneraţie. Dar, între florile lui şi cele aduse de Doru Mihalcea, mai era o deosebire. Pe acesta din urmă îl costaseră cinci lei, rare pe timpul acela, pe când pe poliţai nu l-au costat nimic. I le oferise gratuit florarul, după ce, bineînţeles, i-a comunicat mai întâi pentru cine.

Când trenul intră în gară găsi pe Dincă Scutaru şi Doru Mihalcea cu geamantanele în mină. Suiră în grabă. Ani rămase o clipă încă jos, în braţele mamei ei, din ochii căreia porniră şiroaie noi de lacrimi. Apoi, sui în tren. De-abia avu timp să-şi strângă înţelegător mâna cu Doru Mihalcea, că trenul, opri doar două minute în orăşelul mic de provincie, pornind din nou la drum, în ţăcănit de fiare şi nori de aburi. Ani, îşi scoase capul şi mâna pe fereastră, fluturând batista, în care îşi uscase ochii de cele câteva lacrimi ivite. O flutura mereu, în timp ce trenul o

îndepărta tot mai mult, răvăşindu-i inelarea părului mătăsos.

Din tot ce încadrase fereastra nu se mai zărea acum decât un singur punct alb, agitat în zare. Era batista, în care se mai topiră două lacrimi ale Anei, ultimele.

Doru Mihalcea şi Zoica Scutaru priveau încă, neclintiţi ca nişte statui dâra de aburi şi viermele negru, ce şerpuia în galbenul de toamnă. Intre ochii lor şi şerpuirea viermănoasă a trenului, nimic nu tulbura spaţiul. Doar câteva frunze, palide în ftizia încuibată de toamnă, răspundeau chemării pământului, în plutiri bolnave. Atâta doar!

Zoica Scutaru şi Doru Mihalcea s-au despărţit chiar de la gară.

— Eu am un prieten aici funcţionar, căruia trebuie să-i vorbesc neapărat.

Minţise, ca şi atunci când i-a spus fostului său director de liceu, că e văr cu Ana Scutaru. Dar ce putea face! Simţea nevoia imperioasă de a fi cât mai degrabă singur. Voia, să plângă şi nu putea. Ce rost ar fi avut în faţa nevestei arhivarului plânsul său? I-ar fi dat de bănuit, că între ei nu a fost numai o prietenie nevinovată şi asta nu voia. Îi sărută mâna, despărţindu-se în uşa gării.

Doru Mihalcea apucă spre marginea de est a oraşului, care era foarte aproape de gară. Trecu de ea în câmp, în câmpul galben, parcurs în afară de el de un singur vânător îndepărtat şi de un

prepelicar. Simţindu-se singur, cu adevărat singur, începu să plângă. Şi a plâns mult, mult, făcându-şi batista apă.

După trei ore şi jumătate de drum, timp în care trenul a ţesut poala. Încă verde a muncelelor cu velinţă galbenă a câmpiei, cele mai semeţe turnuri, şi cupole ale Capitalei se arătară fantomatic prin negura alburie a amiezii, ochilor lui Dincă şi ai Anei Scutaru.

Arhivarul, ca să se ferească de înfruntarea pieptişă a oraşului, începu să lupte din depărtare cu priveliştea lui amară, gustând din apariţia Capitalei treptat, ca un bolnav dintr-un medicament amărui. Ana Scutaru, contrariu tatălui ei, îşi isteţea ochii tot mai mult peste zarea alburiu apoasă, veselă de arătarea oraşului miraj, ce-şi înmulţea siluetele fantomatice pe măsură ce se apropia de el. Dar oraşul care-i trimisese chemarea stăruitoare, plină de atracţii fascinatorii, o înşelă, arătându-i mai întâi, în locul sticlirii delirante, visate în orăşelul de provincie, prima sa înfăţişare; furnale de fabrici, fumegând, răsărite atletic printre bordeiele insalubre ale periferiei, îndepărtata înfăţişare de uzină a oraşului dezamăgi sufletul Anei. Decorul trist al centurii periferice, proiectat pe fondul negru frumos al fabricilor de lucru, îi întunecă visarea de aur a atâtor nopţi de nostalgică insomnie. „Aşa să fie el?” Şi bănuind că ar putea fi în întregime aşa cum îl arăta depărtarea, se ferea de răspunsul

lăuntricei întrebări, ca de o molimă ce-ţi ameninţă viaţa.

Coborârâ. Imensitatea gării restabili întrucâtva dezamăgirea Anei. Neobişnuită să străbată mulţimea agitată a unei gări vaste, fata arhivarului primi pe peronul Gării de Nord botezul oraşelor mari. Furnicarea de toate orele îi dădu prima senzaţie. Inima de beton a ţării, cu venele şi arterele ei de fier, răsfirate peste tot într-un sistem circulator mult mai puţin ingenios ca sistemul circulator al sângelui omenesc, impresiona puternic pe Ana Scutaru. „Nu! Nu este aşa! Priveliştea lui îndepărtată e o minciună!”

Bucuroasă că nu este aşa precum s-a arătat din depărtare, Ana Scutaru se adresă tatălui ei, cu glas de copil alintat:

— Tată, dumneata ştii că Bucureştiul minte?

— Ştiu, răspunse arhivarul, privind înainte dalele de ciment ale peronului. Ana, mirată de răspunsul întunecat al tatălui ei, se lipi de el, calmă, întrebându-l cu acelaşi ton de copil care se răsfaţă:

— Da’ de unde ştii dumneata că minte, tată?

— Ştiu, că m-a minţit şi pe mine odată! şi-şi aminti că la minţit în cel mai intens sentiment omenesc; iubirea.

Pe cadranul ceasului mare, de pe peronul principal, cele două arătătoare se suprapuseseră indicând ora unu şi cinci minute.

Lăsară bagajele în gară.

— E nepotrivită ora de mers acum la cămin… ş-apoi, tot n-am mâncat… să gustăm ceva p-aci, prin apropiere, îşi dădu arhivarul cu părerea.

Personalitatea Anei Scutaru, atât de dârză uneori în oraşul natal, se risipi odată cu intrarea ei în Bucureşti. La propunerea arhivarului a răspuns evaziv;

— Cum crezi, tată!

Arhivarul îşi rotii ochii în jurul peronului de sosire. Privea nedumerit parcă.

— Cită schimbare de atunci!

Atunci, în clipa aceea însemna fuga lui Dincă Scutaru din Bucureşti, în noaptea în care l-a lovit plutonierul Costel Văietuş. Atunci, însemna râsul batjocoritor al Sultanei Frangulea, ce-l urmărise mereu către gară, însoţindu-l duşmănos pe strada bolovănoasă, devenită astăzi bulevardul occidental, cu tramvai electric, cu pavaj cubic, cu flori, cu vespasiene şi cu indicaţii scrise pe colţuri de case, prin care este oprit trecătorul a-şi mai rezolva unele nevoi intime, pe unde nimereşte, ca pe vremea aceea.

De pe strada Vitting, o firmă mare îşi arăta majusculele: „Restaurant şi Berărie. Apropiindu-se, desluşi şi restul ce mai era scris pe firma albastră: Hotel confortabil, la Apolzanu şi dedesubt de tot, probabil numele proprietarului acestei vaste întreprinderi, înghemuită toată într-o casă cu adăugiri aduse în timp; I. Fleacă.

Fiind cu fata lui, trecu mai întâi prin faţa

localului, cercetându-i cât putu prin vitrine şi geamuri, onorabilitatea. Pe fereastra din stradă a restaurantului, un indicator de carton, tipărit, îi asigură că poate intra, neexpunându-şi copilul: Local autorizat de Comenduii ea Pieţii pentru domnii ofiţeri.

În restaurantul domnului Fleacă, Dincă şi Ana Scutaru au rămas până la ora trei. Apoi, s-au întors la gară, şi-au încărcat geamantanele într-o trăsură cu doi cai mărunţi şi au pornit, birjarul declarându-se mulţumit cu scurta indicaţie dată de Dincă Scutaru: Dionisie.

În squarul bulevardului Dinicu Golescu, împodobit da primărie cu flori de toamnă, cane şi buxuşi, Dincă Scutaru se miră şi mai mult.

— Grozav s-a transformat Bucureştiul, Ani!

— Nu era tot atât de frumos şi înainte? îl întrebă, puţin absentă. Ani.

— Nu, şi nici ăsta nu era aici. Cine o fi, Doamne?

Interpelă birjarul, să-i prezinte figura de bronz, cu caftan boieresc în cap.

— A cui e statuia asta?

— A lui domnu’ Dinicu Golescu, răspunse birjarul.

mândru de prilejul ce i-a dat posibilitatea să-şi arate superioritatea culturală faţă de muşterii din trăsură. Ani verifică chipul de bronz cu imaginea lui din manualul de română, pentru clasa şaptea.

— Da, tată, e Dinicu Golescu, confirmă Ana Seutaru.

Îl contemplau amândoi. Strălucitorul boier al Ţării

Româneşti, ţinea în mâna stângă un manuscris, iar dreapta şi-o apropiase de hangerul de la brâu.

— Ce l-o fi determinat pe sculptor, să-l conceapă cu o carte într-o mină şi cu cealaltă gata să taie cu cuţitul? întrebă nedumerit Dincă Seutaru, pe Ani.

— Ştiu eu! O inspiraţie proastă!

Inspiraţia sculptorului nu cred să fi fost lipsită de un tâlc. Cunoscător, poate, şi al istoriei române, cine ştie dacă, în felul cum l-a turnat pe Dinicu Golescu, nu a vrut să dea ţinutei bronzului revolta acestui boier faţă de prostimea ingrată, care nu l-a înţeles îndeajuns!

Ana Seutaru era tot mai absentă lângă tatăl ei. Străbaterea oraşului până la cămin îi umplu sufletul de-o fericire clocotitoare. O bucura, ca pe un copil dus în ajun de Crăciun în magazine, să-şi aleagă jucăriile cu mai mult ecou în planurile lui de viitoare joacă.

Întreaga după-amiază Dincă Seutaru o pierdu cu instalarea Anei. Rămânând de făcut înscrierea la Facultate şi plătirea taxelor, arhivarul trebui să rămână şi pentru ziua următoare. Cu tramvaiul 24, se întoarse din oraş spre restaurantul şi hotelul domnului I. Fleacă. Şi cum linia acestui

tramvai taie începutul străzii Virgiliu, îşi întoarse fără să vrea capul, privind uliţa în care a locuit şi poate locuieşte încă fosta lui gazdă, Sultana Frangulea. Cele câteva clădiri nou construite l-au dezorientat puţin. Nu putu, în trecerea iute a tramvaiului, să descopere casa în care l-a pălmuit plutonierul Costel Văietuş. Zări numai un steag mortuar, cam prin partea locului, atât.

Cum era ora mesei, intră direct în restaurant, unde cel dintâi lucru avu grijă să anunţe pe patron, că rămâne pentru noapte. Domnul Fleacă, cu arătătorul şi degetul cel mare de la mâna dreaptă unite şi aduse în dreptul buzelor, se supuse cererii, făgăduindu-i o cameră.

care, după gestul degetelor unite şi duse la gură, promitea să fie ceva extraordinar.

Lângă masa lui doi tineri cinau, vorbind destul de tare. Din cele ce discutau reieşea că sunt funcţionari ai căilor ferate; Spre sfârşitul mesei, poposi la masa lor un al treilea care gângăvea.

— B-b-b-ravo, mă bi-bi-bi-ne că v-am găsit.

— Cum de n-ai murit mă, la Mărăşeşti? Unde mi-ai umblat până acum? îl interogă unul din cei doi de la masă.

Bâlbâitul, târând un scaun pe mozaicul restaurantului, uns cu untdelemn de personalul inferior al domnului Fleacă, se opri în dreptul mesei, în picioare, luând un aer festiv, grav, de deputat ce-şi rosteşte primul discurs în Cameră.

— L-l-l-l-lasă glumele, m-m-m-mă. M-m-m-m-mâine să văd cu d-d-d-d-doliu la mină.

— Ceea faceee!

— N-n-n-nnici un ce face. N-n-n-ne-am curăţat de dame, bă. A-a-a-a-a murit coana Sultana, fraţilor.

— Ce mă? răspunse cel din dreapta mesei.

— Ce mă? răspunse cel din stânga mesei, eşti nebun?

— D-d-d-d-oliu, mă, şi c-c-c-c-coroană mă. S-s-s-s-ssă vedem acum crailor, ci-ci-ci-ci-cine o să ne mai facă r-r-r-r-rost de dame bune.

Se aşează pe scaun.

— Şi zici c-a murit, mă, vorbeşti serios?

— S-s-s-s-serios mă, ce-ce-ce-ce sunteţi nebuni? D-d-d-ddu-te şi vezi, da-c-c-ccă nu crezi.

Dincă Scutaru, deşi cu ochii în farfurie, a fost atent la toată conversaţia triunghiului vecin. El era mai sigur decât ceilalţi doi, că bâlbâitul a spus adevărul şi numai adevărul. Cele ce le anunţase el şi cu cele văzute de dânsul din tramvai, steagul mortuar înspre partea locului, confirmau pe deplin stingerea din viaţă a doamnei Sultana Frangulea.

Arhivarul fu din nou chinuit. Femeia pe care a iubit-o cu întâia lui dragoste şi-a terminat viaţa patronând o casă de întâlniri. În ce noroi a călcat cu prima lui în bire! Pe ce rug putrezit şi-a jertfit întâia simţire bărbătească!

Ochii lui Dincă Scutaru, deşi priveau în farfurii, vedeau o moartă. O moartă de pe obrazul

căreia se desprindea un râs batjocoritor.

Bătu în masă. Ecoul bătăilor răspunse ascuţit:

— Vine, vineee! şi oprindu-se, chelnerul înşiră toată seria de compoturi preparate de doamna Fleacă.

— Nu mai doresc nimic, plata!

— O brânză, un măr domnesc, un iaurt, o prăjitură?

— Nimic, plata!

Plăti şi urcă scările spre şirul celor cinci camere aliniate ale hotelului domnului Fleacă. În uşa sălii îl întâmpină madama.

— Aveţi numărul patru; să vă conduc.

Intră cu el în cameră.

— La ce oră să vă scol?

— Nu te deranja, mă scol eu singur.

— Da?... Bine!... Dar la noapte... nu mă doriţi? ca să ştiu, să nu mă angajez cu altul.

Dincă Scutaru o măsură din cap până-n picioare şi calm, ca şi când i-ar fi spus „vino” îi porunci să iasă:

I-a trântit uşa şi din sală i-a trimis revolta ei de Veneră insultată;

— Sictir, ramolitule!

Bucureştiul îl pălmuia pentru a treia oară. Se dezbracă şi se trânti în pat, chinuindu-se să adoarmă. Era obosit, dar gândurile nu-l lăsau să se odihnească. „În ce nămol te las. Ani I... Nemernicule, spre ce prăpastie îndemni copiii...”

Şi la ora când Dincă Scutaru se zvârcolea în

pat, chinuit de viitorul copilului său. Ani Scutaru, în adormirea celei dintâi nopţi bucureştene, visa. Şi-n vis, în obrajii ei rumeni de tinereţe poposi un surâs serafic, venit din zări edenice.

A doua zi, arhivarul, la ora nouă a fost la cămin. Şi-a luat copilul, hotărât să termine cât mai repede cu toate formalităţile înscrierii, pretextând nevoia impusă de interesul serviciului, de a se reîntoarce.

Pe străzile, ştiute cândva, dibuia acum. Alinierea Capitalei şi înzestrarea ei cu bulevarde noi, îi încurcară cunoştinţele topografice.

— Trebuia să luăm o trăsură. Nu vezi că te-ncurci şi nici nu vrei să-ntrebi? îşi arătă Ana Scutaru nemulţumirea faţă de semirătăcirea arhivarului pe străzile Bucureştiului.

Într-adevăr, nu voia să întrebe pe nimeni. Şi aceasta, nu ca să probeze că mai cunoaşte Capitala, ci din repulsia pentru tot ce era Bucureşti şi trăia în el. Orice contact, cu oricine ar fi fost, în închipuirea lui îl ameninţa cu o infecţie. „Numai de ieri, o zi numai şi ce mi-a fost dat să întâlnesc şi să aud; O târâtură, un bâlbâit, cuceritor de femei oferit pe schimb de bani şi-o patroană de bordel, moartă, pe obrazul căreia trăieşte încă un surâs batjocoritor”.

— Lasă, că nimerim şi fără să întrebăm. Nu ne grăbeşte nimic! Dar nimeni altul nu se grăbea mai mult, în ora aceia, în Bucureşti, ca Dincă Scutaru. Dorea să termine odată, să se întoarcă

cât mai repede în orăşelul lui, păcătos şi el, dar fără bâlbâiţi, fără târâturi şi fără patroane de bordel…

Ajunşi, într-o oră au terminat la secretariatul facultăţii de litere toate formalităţile înscrierii.

— Aş vrea s-apuc acceleratul de douăsprezece. Să luăm o trăsură.

Văzându-l cercetând spaţiul de jur-împrejur, şoferii staţiei de taxiuri din capătul străzii Edgar Quinet înţelegându-i intenţia, începură cu sunete sălbatice de claxon, să-şi ademenească bănuitul client. Trecând o trăsură, îi făcu semn să oprească. În timp ce urcau în ea, dintr-un taxi, fără să fi putut bănui măcar din care, o gro, solănie îşi tăie drum până în urechile lor:

— O poţi pipăi mai bine în maşină, moşulică. Turbat de mânie, ar fi vrut să se întoarcă şi să-i plesnească la rând, imprimându-le cu pumnul buna-cuviinţă ce trebuie s-o aibă faţă de trecători, dar, nu ar fi fost oare a nebunie, să se aventureze în mijlocul unei cete de derbedei? îşi implântă dinţii în buze, plesnindu-le, roşindu-le de sânge şi se aşeză greoi în fundul trăsurii, adresându-se aspru birjarului:

— Mână… în Dionisie!

Birjarul dădu bici cailor, întorcând discret faţa surâzătoare spre şoferi.

Când a pornit trenul, lui Dincă Scutaru i s-a părut că o mână nevăzută îi ia din spinare o povară grea, covârşitoare. Şi dus de tren tot mai

departe, tot mai departe de Bucureşti, i se părea că pluteşte pe o navă salvatoare, în urma unui naufragiu.

Şi în timp ce o stranie bucurie îi prindea sufletul, cu ochii umezi ţintuia Bucureştiul, aşa precum naufragiaţii salvaţi ţintuiesc petecul de ocean, în care li s-a înecat o fiinţă dragă.

CAPITOLUL III
ÎN CARE ANA SCUTARU GUSTĂ DIN BEŢIA STRĂZII ŞI A VITEZEI

— Ani, ce ai, te doare capul? Nu vii la masă?

— Du-te singură, Cora, nu mănânc nimic astă seară. Cu mâna pe fruntea Anei, Cora Vălureanu, colega ei de cameră, în căminul din Dionisie, căuta să se convingă dacă are febră, dacă e bolnavă.

— Te simţi rău. Ani?

— Nimic, Cora, o simplă ameţeală, nimic altceva. Poate unde am dormit mai mult ca de obicei. Du-te. Du-te, că întârzii.

— Să-ţi trimit ceva sus? un ceai, o…

— Nu, nu, nimic! Du-te, Cora, te rog!

Cora Vălureanu, retrăgându-şi mâna de pe fruntea Anei, se sculă, dojenindu-şi prietena, că nu are faţă de ea sufletul deschis.

— Ani, tu-mi ascunzi ceva şi lucrul acesta mă doare.

— Cum poţi vorbi aşa, Cora! Du-te mai întâi la masă şi uite, îţi promit că-ţi voi spune totul, totul… de altfel totul acesta e un nimic.

Clopoţelul se auzi încă odată, sunând pentru

a treia oară cina, în căminul din Dionisie. Era ultimul apel adresat întârziatelor.

— Aşa Ani, bine! Mă duc să mănânc şi vin repede. Dispăru pe uşă ca o năluca, alergând pe sălile şi scările căminului, în iureş de stepă, minunându-te cum nu i s-au frint gleznele subţiri sub greutatea corpului zdruncinat de fugă.

Rămasă singură. Ana Scutaru îşi trecu mâna peste ochi şi frunte, ca şi cum s-ar fi trezit din toropeala unui vis. A deschis apoi ochii mari, îndreptându-le privirea înspre fereastră. Dincolo de fereastră, Bucureştiul îşi aprinsese becurile electrice, punctând întunericul cu mii de ochi luminoşi. Încadrindu, se în fereastra deschisă şi privind întunericul înstelat de atâtea lumini, Ana Scutarul simţi din nou cum o cuprinde aceeaşi furnicare, ce i-a încălzit trupul, i-a orbit ochii şi i-a năucit urechile, în prima ei trecere pe Calea Victoriei. Privea pe fereastră, cu ochii pierduţi în întunericul pătat de becurile electrice, frământându-se să-şi amintească unde a mai văzut aşa de multe lumini. „Unde?... Din târguleţul meu n-am ieşit niciodată. Unde, Doamne? Da, erau tot atât de multe, era tot întuneric... dar, unde şi când?...

A, da-da! mi-aduc aminte. Era o noapte de înviere. Sunt ani de atunci... Ce mulţi erau! Se întorceau de la biserică ducând în noapte, pe uliţa întunecată, luminiţa sfântă a înălţării. Erau mulţi, mulţi, o cruciadă de credincioşi, ce-şi făcu, seră

dintr-o mină sfeşnic şi din alta obroc, purtând cucernic luminarea de ceară. Ce mulţi erau! Mulţi, şi totuşi erau nevăzuţi. Vedeam doar luminiţele împungând întunericul cu virgule luminoase... Ca atunci îmi pare astăzi noaptea asta de toamnă, în Bucureşti...

Bucureşti... imagine sfântă a visurilor mele! Te-am dorit, te am în faţă, trăiesc în tine şi tu... tu... mă cutremuri şi mă aprinzi, mă zvârcoleşti şi-mi încingi carnea, mă tulburi şi mă orbeşti... Bucureşti, ce vrei, să faci din mine? Tu eşti bătrân, hârşit în rele; eu, un fulg rătăcit, o frunză în bătaia vânturilor, o pribeagă în răscrucea drumurilor, un alb de scrisoare, pe care tu aşterni întâiul te iubesc. Să-l cred? Să cred în luminile tale?... să cred în vuietul tău de stradă, în furnicarul tău omenesc, în viitoarea ta?...

Îşi rezemă capul de pervazul, ferestrei. Du. să pe gânduri. Anei Scutaru i se păru că de departe, mult de departe, de peste albia de lumină a Bucureştiului, răzbate până la ea în glas înăbuşit de vacarmul oraşului; „Încrede-te în mine”! Şi, deschizând ochii mari şi privind peste albia de lumină, din umbra nopţii de dincolo de oraş; chipul lui Doru Mihalcea răsări şi el, ca o stea, singura stea în umbra nopţii de dincolo de oraş: „Încrede-te în mine!”

Când Cora Vălureanu s-a întors, a găsit-o pe Ana Scutaru, cu capul rezemat de scheletul lemnos al ferestrei, cu bărbia îngropată în pumnul

mâinii drepte, cu ochii năluciţi de feeria nopţii bucureştene. Intrarea ei viforoasă. Ana Scutaru nici n-a simţit-o.

— Ani!

— Ani, am venit! şi pe ceafa fulguită de un puf mărunt, mătăsos şi castaniu – singurul păr castaniu de pe trupul Anei, – Cora Vălureanu a sărutat-o cu buze calde, aprinse de neliniște.

— Ani, hai spune-mi, dacă eu adevărat ne iubim şi ne-am legat pentru totdeauna.

Abia acum Ana Scutaru îşi simţi prietena lângă dânsa.

— Te-ai şi întors?... O! Cora, îmi ceri să-ţi spun ceea ce eu însumi mă strădui să înţeleg şi nu pot. Îmi ceri să-ţi spun ce am. Ştiu eu ce am, Cora? Mi-e cu neputinţă să-ţi tălmăcesc starea mea.

— Ani, tu îmi ascunzi ceva. Cu tine se întâmplă un lucru neobişnuit. De când am trecut pentru întâia oară pe Calea Victoriei, au pătruns adânc în mine fiorii unei neliniști. A fost întâia dată, Cora, când am străbătut un furnicar de oameni, de alţi oameni ca aceia din orăşelul meu. Prinsă în viitoarea trotuarului, lovită de trecătorii pe care nu i-am mai zărit niciodată, dar care totuşi mi-au strecurat în ureche fugare cuvinte neînţelese, neînvăţată să rezist sălbaticului vacarm metalic al nesfârşitului şirag de automobile şi orbită de sticlircă străzii fastuoase, m-am întors, Cora, atunci, în camera asta de

cămin, cu pereţi albi şi cu pături albe, cuprinsă de o neînţeleasă teamă: teama de o viaţă nouă… Şi totuşi, Cora, doresc o viaţă nouă. Îi simt puternic chemarea. Vibrez la strigătul ei toată, dorind să mă dăruiesc ei toată, dar, mi-e frică de ea, Cora.

Corei Vălureanu, venită şi ea din provincie, ca şi Ana Scutaru, nu i-a fost greu să înţeleagă care e starea sufletească a colegei şi prietenei ei. A simţit şi ea venind în Bucureşti, că a coborât dintr-o lume în alta, dar, în firea ei mai puţin impresionabilă, ecoul vieţii noi nu răsuna aşa cum răsuna din sufletul Anei Scutaru.

— Te înţeleg, Ani. Ceea ce simţi tu acum, am simţit şi eu. În prima noapte dormită aci, prima noapte sub cerul Bucureştilor, viaţa lui zgomotoasă i-am retrăit-o, visând-o, neliniştindu-mi somnul. Astăzi nu-mi mai spune nimic şi sunt doar câteva zile de când am venit. Îl străbat ca şi cum aş fi trăit în el din copilărie. Mâine, poate o să mă şi plictisească. Voi dori atunci să vină mai repede vacanţa, să mă întorc în liniştea oraşului meu…

— Cora, crede-mă, am groază de viaţa de care m-am dezrobit. Lâncezeala ei mă sugrumă, iar oamenii din orăşelul meu, privindu-i, îi vezi cum se umilesc singuri, crezându-se nişte toleraţi printre oameni. Câtă deosebire între ei şi aceştia! şi cu un gest al mâinii, larg arcuit în noapte, cuprinzând aproape tot Bucureştiul, Ana Scutaru îi arăta Corei Vălureanu pe bucureşteni, imaginar.

— Sfioşi, stângaci, cu frică unii de alţii, împovăraţi de gânduri mărunte, timizi şi slugarnici în faţa oricărui bucureştean poposit printre ei, concetăţenii mei sunt, Cora dragă, râme, nu oameni. Locul lor e printre reptile. Să trăieşti cu ei, e un chin! Şi îndreptând încă odată mâna, spre negrul de dincolo de fereastră. Ana Scutaru, cu evocări delirante, consecinţa unei febrile stări sufleteşti, arăta din nou imaginar, pe bucureşteni Corei Vălureanu:

— Îi vezi, Cora? trăiesc şi în noapte, nu numai ziua. Aleargă dintr-un capăt al oraşului, în celălalt, ducându-i repede pasul vioi sau viteza maşinilor. Ei nu se târăsc, ei nu se sfiesc. Li-e faţa plină de zâmbet, li-s ochii sticloşi, li-e gura sinceră, li-e sufletul cald. Pe oamenii aceştia, Cora, îi iubesc, căci ei trăiesc în ritmul vieţii dorite de mine. Îi iubesc, Cora, deoarece îi simt aproape.

Oraş şi oameni, vă îndrăgesc, se adresă Ana Scutaru Bucureştiului, v-aş purta pe toţi în sufletul meu, pe toţi v-aş cuibări în inâma mea… Îi iubesc, Cora şi totuşi am o teamă de ei. Ne-nţeleasă teamă!

— Teama de necunoscut. Ani.

În seara aceea, înainte de a se culca. Ana Scutaru a trimis lui Doru Mihalcea prima ilustrată din Bucureşti: Ateneul. Şi, sub clădirea monumentală a scris doar atât: L-am văzut ieri la o conferinţă. Era lume multă, plin de studenţi şi studente. Mă simţeam atât de străină printre ei,

Dorule! Ce n-aş fi dat ca, în locul fotoliului pluşat, să fi stat pe băncuţa noastră din grădina publică. Ai numărat câte zile mai sunt până la Crăciun Ani?

Apoi a adormit în patul alb al camerei de cămin, încălzind cu trupul ei fierbinte pânza cearşafului şi pledul ce-o acoperea.

Nimic nu o fericea mai mult pe Ana Scutaru ca drumurile la facultate. Bucuria străzii o fermeca. Vastitatea Bulevardului Brătianu, croit în dimensiuni occidentale şi furnicarul trotuarelor lui pline de un tineret zglobiu şi anonim, venit din toate unghiurile ţării să se cultive şi să-şi facă o carieră, înveseleau zilnic pe Ana Scutaru. Câtă diferenţă între orăşelul ei natal şi Bucureşti! Câtă deosebire între oamenii de acolo, cu gesturi măsurate, observate şi discutate cu răutate când ies din cadrul convenţionalismului colectivităţii, şi oamenii de aici, expresivi, îndrăzneţi, zgomotoşi şi flecari!

Când se întorcea la cămin, atât la prânz cât şi seara, făcea ocol. O lua pe Bulevardul Academiei, intra în Calea Victoriei, la intersecţia cea mai populată de vehicule şi pietoni ai Capitalei şi apoi, se amesteca câte o jumătate de oră în vălmăşajul acestei artere. Populată duminica de locatarii periferiei şi în zilele de lucru de aristocraţimea străzii. Calea Victoriei, cu amuzamentul ei ce ţi-l oferă, gratuit, intră în programul cotidian al Anei Scutaru. Nu se mai putea lipsi de această distracţie. În ziua când împrejurările o împiedicau

de la bucuria ei zilnică, era tristă. Simţea nevoia ei, aşa cum simt eteromanii incorigibili necesitatea drogului toată plăcerea vieţii lor izvorând numai din beţia eterică, împunsă cu acul sub piele.

Cum era fată frumoasă, de-o talie proporţională perfect în toate părţile ei, cu picioare lungi muşchiuloase şi cu bereta de studentă ştrengăreşte pusă într-o parte şi pe spate. Ana Scutaru deveni în scurt timp obiectul comun al multora din străjerii trotuarelor. Scleroticii bătrâni şi tinerii armăsăruşi din faţa Capşei, când tre' cea Ana Scutaru îşi îndreptau cu toţii privirile spre dânsa. Cu buze vinete şi creţe, băloase şi paralizate, bătrânii nevindecaţi încă de poftă, îi şuierau în ureche plescăitul unui sărut invadat de miasma borhotului stomacal. Armăsăruşii nechezau şi băteau din picioare la trecerea ei, aşa cum bat corespunzătorii lor cabalini când grăjdarii se duc să-i scoată din boxe pentru prosperarea rasei.

Într-o zi, din gura unui capşist se strecură până în urechile ei o constatare:

— E nostimă drăcoaica. Păcat că e prost îmbrăcată!

Abia atunci Ana Scutaru văzu cât de sărace îi sunt rochiile croite de mama sa şi cât de dureros contrastau cu acele ale femeilor de pe Calea Victoriei. În seara aceea a ajuns tristă la cămin.

— Cora, ce simple şi proaste sunt rochiile

mele!

Dezbrăcată, făcu mototol rochia ce-o acoperise şi o aruncă cu dispreţ.

— Ce proastă eşti. Ani. Pe un corp ca al tău şi o zdreanţă vine bine.

Înainte de a se vârî în cămaşa de noapte. Ana Scutaru, ca şi cum nu şi-ar fi cunoscut cât de frumos îi este trupul, se privi în oglinda fără ramă, goală.

— O fi, Cora, dar ce folos, când n-am ce pune pe el!

— Ani, încă odată, pe un corp ca al tău şi o zdreanţă vine bine.

Ana Scutaru urma literele, Cora Vultureanu medicina. Nu se vedeau decât la prânz şi seara la cămin, sau în oraş când îşi fixau oră şi puncte de întâlnire, ca să meargă împreună la cinematograf.

Într-una din zile, Ana Scutaru, intrând la facultate, observă cum uneia din colegele ei îi căzu batista, fără să bage de seamă. O ridică şi ajungând pe proprietara peteculuide mătase parfumată, i-o întinse;

— Mi se pare că e a dumneavoastră, domnişoară.

Interpelata, surprinsă la început, nebănuind pentru ce i se adresează o necunoscută, la văzul batistei îi zâmbi, mulţumindu-i:

— Mulţumesc, domnişoară, mulţumesc. Tot la litere?

— Tot, domnişoară.

— Şi poate tot în anul întâi?

— Tot în întâiul, domnişoară.

— Da? 2!… Colege şi nu ne cunoaştem. Îmi dai voie. Marie Jeanne Zătreanu.

— Ana Scutaru. Şi cum era devreme şi cum sala era aproape goală de studenţi şi studente, s-au aşezat alături contribuind fiecare la banalitatea primei convorbiri.

Dacă pentru Marie Jeanne Zătreanu, Ana Scutaru era cu totul o necunoscută, ne-am intindu-şi s-o mai fi zărit vreodată, nici măcar în sălile de cursuri, pentru Ana Scutaru, Marie Jeanne Zătreanu era, de mai multe zile, un obiectiv mai atrăgător decât chiar prezenţa celor mai tineri asistenţi de la catedră. Din ziua în care şi-a dat seama că rochiile ei sunt simple şi sărăcăcioase, luxul colegei cu nume atât de frumos. Marie Jeanne, îi concentră privirea, admirându-l în deplinul regret al sărăciei sale. O trecea, în închipuirea ei, prin faţa Capsei, defilând-o prin faţa armăsăruşilor nărăvaşi şi a bătrânilor cu buze paralizate, auzind cum în urma ei constatări favorabile, de tot soiul, se întretăiau vertiginos: – „Asta da, face! sau: Se-mbracă elegant, păpuşica! sau: Hmmm! da de asta mai ai ceva de zis, prinţule?”…

O vedea apoi, străbătând Calea Victoriei, în foşnet ispititor de mătăsuri fine, întorcând toţi capul după ea, admirativ. Atunci, îi venea dureros în minte ceea ce au putut culege urechile ei prin

faţa aceleiaşi vitrine de cofetărie, cu faimă perimată de năvala cocotelor: E nostimă drăcoaica; păcat că e prost îmbrăcată!

În orăşelul ei de provincie. Ana Scutaru nu s-a gândit niciodată că stamba de pe dânsa şi ciorapii de aţă neagră din picioare o vor deprecia până într-atâta în faţa bucureştenilor. Nu şi-a închipuit că, între mătase şi stambă e o prăpastie atât de mare şi că, în raport de ce le acoperă depinde aprecierea bărbaţilor. Altfel, poate, i-ar fi cerut tatălui ei să fie îmbrăcată mai bine şi tatăl ei desigur că i-ar fi cedat în cele din urmă, oricât de tare i-ar fi fost rezistenţa la început.

Stând alături de Marie Jeanne Zătreanu, zilnic ochii Anei Scutaru erau ameţiţi de luxul acestei fete. Sclipirea ciorapului” oaiseau bleu 44” şi lipirea mătăsurilor moi de trupul subţiat de ciuperca japoneză, alături de scămoşarea ciorapilor ei de aţă spălaţi în mai multe rânduri şi de scorţoşerea velinţelor ce-o acopereau „o ispiteau trudnic. Când Jeanne Zătreanu îşi deschidea poşeta, arsenal utilat complet cu tot materialul vopsirii, creionării şi parfumării ultramoderne. Ana Scutaru îi urmărea toată mişcarea cu jind de copil sărac, în faţa unei vitrine cu jucării, în ajun de Crăciun. Ea nu avea o astfel de poşetă. Nu avea creioane, roşu şi flacoane de parfum. Nici nu i-ar fi servit la nimic. Obrazul ei de gitană avea în umerii lui roşul viu al tinereţii, iar buzele ei carminate de sânge, nu puteau fi

egalate de niciun rouj. Şi ce creion ar fi putut arunca umbra din jurul ochilor ei de cărbune? Ce esenţă i-ar fi putut întrece parfumul cărnii ei tari şi ce pomadă, ce lapte de flori, i-ar fi pluşat mai mult epiderma?

Şi totuşi, Ana Scutaru dorea o poşetă. O dorea plină cu cutioare de metal emailat, cu tuburi aurite şi cu flaconaşe plate, ca ceasornicele Longines. O dorea, li simţea lipsa

Când mâinile celorlalte fete se agitau mereu, răscolind în poşetele făcătoare de minuni, ea, neştiind ce mişcare să dea alor ei, şi le plimba stângaci pe lângă corp, frământând rochia sau batista. Maria Jeanne Zătreanu i-a înţeles gândul şi într-o zi, prefăcându-se că-i răsplăteşte amabilitatea ce a avut-o de a-i oferi un curs pe care ea nu li l-a putut procura, a rugat-o să primească, ca un indiciu de bună şi sinceră prietenie, cadoul ce i-l întindea;

— Primeşte-o, te rog. Ani.

Ana Scutaru, roşind, a stat o clipă la îndoială să o primească sau nu. Voia să înţeleagă dacă o umileşte gestul, sau dacă trebuie să o primească. Şi nu înţelegea nimic. S-a trezit mai târziu cu o poşetă în mână şi când nimeni n-a mai fost lângă dânsa, când nimeni n-o mai vedea, a răscolit în ea cu bucurie copilărească. Cutioarele atât de dorite, flaconaşele plate, ca ceasornicele Longines, le avea acum în mână, putând să le utilizeze, să-şi ocupe şi ea mâinile atunci când celelalte fete, mai

mult din obicei decât din necesitate, răscoleau în poşetele lor.

Din ziua aceea, între Ana Scutaru şi Marie Jeanne Zătreanu se legă o prietenie puternică. Erau nedepărţite.

Şi tot din ziua aceea, peste roşul viu din obrajii Anei Scutaru, peste carminul buzelor ei şi peste umbra ochilor negri, începu să se aştearnă roşul pastei de orez, roujul zgronţos de buze şi praful de cărbune.

Marie Jeanne Zătreanu era fiica marelui avocat Aristotel Zătreanu. O avere formidabilă, provenită din moşteniri şi câştiguri profesionale, regala viaţă a cunoscutului avocat, dând posibilitate familiei lui să ducă trenă princiară. Pentru mulţi frecventarea Facultăţii de Litere, de către Marie Jeanne Zătreanu, era o enigmă: –» Ce-i trebuie fetei acesteia cursurţ universitare, licenţe, diplome? Cocoţată pe muntele de aur al tatălui său, de studii are ea nevoie?”

Atât doamna cât şi domnul Zătreanu au fost de aceeaşi părere.

— Studiază acasă. Marie Jeanne, tot ce vrei şi cu cine vrei, dar să urmezi studiile facultăţii, zilnic, amestecată printre toţi chemaţii şi nechemaţii Luiversităţii, asta nu înţeleg!

Şi nu a înţeles niciodată maestrul Aristotel Zătreanu pentru ce fata lui a ales audierea cotidiană a cursurilor universitare, precum n-a înţeles, preocupat prea mult de treburile sale, nici

multe alte lucruri ce se petreceau în casa lui.

Furia studiilor universitare deveni molimă de la marele război. Setea de culturalizare năpădi ţara mărită, adunând în centrele universitare miile de studenţi şi absolvente ale şcolilor secundare. Copii care n-au gândit niciodată la o carieră culturală şi care în continuarea meseriei părinţilor lor ar fi putut duce peste vremuri tradiţia de meseriaş a familiei cărora aparţineau, acum, răzvrătiţi din cadrul năzuinţelor de până atunci şi aţâţaţi de democratizarea culturalizării, au pornit de acasă, în dezolarea părinţilor, să înfrunte cu buzunarele goale viaţa marilor centre universitare. Au năvălit cu miile şi mulţi fiind, colectivitatea lor a devenit o forţă şi o grijă în angrenajul vieţii sociale de stat. Afirmându-se această colectivitate studenţească în toate manifestările naţionale ale patriei noi, acţionând cu vioiciune tinerească, după cum ocaziile se ofereau, martirizându-se chiar uneori pe baricadele dorinţelor lor, viaţa studenţească îşi întinse ecoul şi mai adânc în întinsul ţării, răscolind şi mai mult pofta tuturor tinerilor de a se face părtaşii ei.

Şi ca orice colectivitate, îşi croi drumul vieţii ei proprii. Tineri şi idealişti cu toţii până la paroxism, ritmul vieţii lor nu putea fi decât un ritm de viaţă veselă, zglobie, fără de amărăciuni nici chiar atunci când le au. Care plictisit de viaţă nu şi-a înviorat tristeţea gândurilor, privindu-i?

Cine nu s-a simţit înălţat, în îmbulzeala studenţească din jurul lui Mihai Viteazul şi care dezamăgit conjugal nu mai doreşte să-şi reînnoiască viaţa, când întâmplarea îl aruncă în mijlocul unui stol de brune, blonde sau şatene studente?

Plină de farmec, de ideal şi de un libertinaj frivol, viaţa aceasta. Marie Jeanne Zătreanu a dorit s-o trăiască. Dar, i-a simţit ea frumuseţea când nu i-a cunoscut greul? I-a pipăit ea vreodată adâncurile când nu ştie ce-i lipsa şi, şi-a amăgit ea vreodată foamea, uitând-o în melodia imnurilor studenţeşti şi a cântecelor patriotice? A privit ea vreodată din cadrul vreunei ferestre de cămin, jinduind după viaţa Capitalei, în faţa căreia să stea săracă, în stambă şi în cât? Nu! Viaţa dorită, adevărata viaţă studenţească. Marie Jeanne Zătreanu n-a trăit-o nicio clipă. Intre volanul Benzului de 65 de cai, apartamentul de trei camere şi călătoriile din timpul verii la Deauville şi Vichy, nu se putea încadra o viaţă studenţească.

Venea şi pleca de la Facultate cu automobilul.

Din ziua în care s-au legat în strânsă prietenie, la plecare, alături de Marie Jeanne Zătreanu, lua loc în Benz-ul tip sport şi Ana Scutaru. În goana maşinii fata arhivarului străbătu Bucureştiul întreg. În două, trei zile, ar fi putut umple albumul lui Doru Mihalcea, dar…

Urcându-se amândouă în maşină, pe cele două portiere deschise ale Benz-ului roşu. Marie

Jeanne Zătreanu propuse prietenei sale să meargă la şosea.

— Hai la şosea. Ani, e zi cu soare şi multe n-au să mai fie.

— De acord. Marie Jeanne.

Pornind în plină viteză, cei 65 de cai se înhămară cu toţii, trăgând maşina în goană năprasnică, de nici numărul nu i-l puteau distinge agenţii circulaţiei şi sergenţii de stradă. Şi ce folos dacă l-ar fi putut desifra! Maşina domnişoarei Marie Jeanne Zătreanu, nu putea fi amendată Era prea cunoscut maestrul şi apoi, prefectul nu şi-ar fi stricat prietenia cu acest ilustru per, sonaj din cauza nepotrivirii dintre capriciile domnişoarei Zătreanu şi regulile circulaţiei.

Bulevardele Brătianu şi Lascăr Catargiu le-au parcurs în cinci minute. Kilometrajul şi ceasornicul din tăblia de mahon a automobilului, le demonstra practic, ce-nseamnă spaţiul şi timpul în raport cu viteza.

La şosea goni şi mai mult. Acceleratorul fu apăsat până la refuz, eşapamentul deschis, claxonul atins continuu. Benz-ul deveni o nălucă înfiorătoare, în faţa căreia pietonii, pitiţi de după arbori, aşteptau înfriguraţi dezastrul. O clipă doar, o cât de mică neatei ţie numai şi bolidul s-ar fi prefăcut în mii de bucăţi de carne şi de fier. La villa Minovici opri. Ana Scutaru, galbenă la faţă şi cu glasul întretăiat încă de emoţie, îi cuprinse gâtul, rugând-o:

Marie Jeanne, nu mai face nebunii d-astea. Am avut viziunea morţii. Ce ne-a despărţit de ea? … un milimetru poate. Voiam să-ţi spun să micşorezi viteza, dar gândindu-mă că poate tocmai acest lucru te-ar face o clipă neatentă, am rămas mută în faţa morţii. Nu mai goni aşa. Marie Jeanne.

— Ţi-a fost frică. Ani? o întrebă Marie Jeanne Ză treanu, arătându-şi zâmbind, surprinderea.

— Mai şi mă-ntrebi, parcă nu mă vezi! Şi-apoi, ce plăcere e asta. Marie Jeanne? Nu vezi pe nimeni, nu poţi întoarce capul nici la dreapta, nici la stânga, pomii îţi fâşie nisitru pe la urechi, şi în faţă, mereu în faţă, moartea.

— Nici nu gândeşti. Ani, ce plăcere îmi face nebunia asta. Nu mă cunoşti. Ia uită-te puţin în faţa mea şi spune-mi, vezi tu ceva?

Ana Scutaru o privi cercetător:

— Nu văd nimic. Marie Jeanne. Văd doar atât, că fuga asta te-a obosit.

— Te-nşeli, Ani, fuga nu m-a obosit. Goana asta năprasnică e amantul meu, căruia mă dăruiesc zilnic. Tu nu-nţelegi şi nu simţi ceea ce înţeleg şi simt eu, când străbat şoseaua în iureş nebun. Senzaţia ce o am, când înfrunt şoseaua aceasta dreaptă, e aceeaşi Ani, pe care

O dă altora patul. Mie nu mi se pare că eu sunt în fugă nebună, ci ea, şoseaua, trece pe lângă mine, prin mine, pătrunzându-mi. a şi arzându-mă Ani, în spasmele unei pervertiri senzuale.

— Marie Jeanne, ce tot cânţi tu aici?

— Da, da. Ani! aşa este. Priveşte încă odată în ochii mei şi vezi-i cum se odihnesc, moi şi lâncezi. Nu te mira Ani şi nu mă condamna. Nu crede, că nu simt şi eu înfrigurarea morţii, în goana asta nebună, dar, ce contează viziunea morţii când trupul ţi-e beat de viteză şi ars de patimă! Nu m-am destăinuit nimănui până acum. Ani. La ce bun! Ţie? Pentru că mi-eşti prietenă bună, pentru ca să mă cunoşti, să mă înţelegi.

Ana Scutaru o privi gânditor, apoi, chinuită de un gând, o întrebă cu curiozitate:

— Marie Jeanne, patima ta nu e oare un renunţ la viaţă, o dezertare…

— O, nu! îi răspunse Marie Jeanne, fără s-o lase să termine. Nu, Ani! împlinită patima, redevin ceea ce sunteţi voi toate. Mi-e draga viaţa şi o doresc. Pot spune că mi-e chiar scumpă. Pulsaţiile ei le simt şi plăcerile

I le preţuiesc şi fără a fi pervertire. Ani. Nu crede că ai în faţă un monstru, că eşti prietena unui monstru!

— Vai, Marie Jeanne, de ce vorbeşti aşa! Nu m-ai înţeles şi nu mă leagă de tine trupul, ci sufletul.

— Ai dreptate, Ani, ne leagă sufletele. Oricum ne-am murdări trupul şi viaţa, sufletele ne rămân strânse în aceeaşi legătură sinceră şi curată. Putem să păşim trupeşte pe cărări despărţite, sufletele noastre să ne rămână unite pe aceeaşi

cărăruie a adevăratei prietenii… Să ne mişcăm puţin.

Porniră încet de tot, spre Otopeni. Mergeau lent, leneş, fără ţintă şi absente, după iureşul nebun al vitezei, un relanti aproape imperceptibil. După zvâcnirea muşchilor, aprinşi pătimaş de-o posedare pervertită, destinderea lor obosită, inactivă, moartă. Marie Jeanne Zătreanu nu minţise. Trăise cu amantul e zilnic spasmul unei plăceri şi se trezea acum la viaţa rectilină a dorinţelor nepervertite.

Mergeau încet, încet de tot. Dinspre aeroport, un călăreţ galopa pe răzorul şoselei spre Otopeni. Le ajunsese din urmă şi opri la pas. Era un tânăr sublocotenent de roşiori, din regimentul de culoare albastră, ca a cerului senin. Sub el, calul, un pursânge roib, era spumă şi apă. Îl gonise îndeajuns. Îşi întindea gâtul şi strănuta repetat pe nările umflate şi roze. Ana Scutaru, fără nicio intenţie de a fi auzită, i-a admirat animalul:

— Frumos cal!

Călăreţul, privind în capul calului său şi, ca şi cum ar fi vorbit cu el, spuse zâmbind şi tare, ca să fie auzit:

— Frumoasă maşină!

Cele două prietene zâmbiră şi ele. Marie Jeanne Zătreanu împinse mai departe jocul de cuvinte:

— Şi chipeş călăreţ!

— Şi nostime sportive! fu răspunsul

roşiorului, ce-şi scosese tăbacherea, aprinzând o ţigară. Maşina stopa. Cele două prietene răscoliră în poşete punându-şi şi ele câte-o ţigară în gură.

„Ce-aş fi făcut acum, se gândea Ana Scutaru, dacă n-aş fi avut o poşetă, o tabacheră, o ţigară? …”

Marie Jeanne Zătreanu îşi lovi prietena, cu cotul, semnificativ. Apoi, tare:

— Tu ai la tine bricheta. Ani? Eu am uitat-o, pesemne, acasă.

Prefăcându-se că răscoleşte şi nu găseşte, Ana Scutaru răspunse la fel de tare;

— Şi nici a mea nu e. Marie Jeanne.

— Pană de foc! se auzi glasul tânărului sublocotenent.

— Şi de gentileţe, fiindcă nu ni se oferă, răspunse Marie Jeanne.

Ofiţerul descălecă, îşi lăsă calul pe răzor, rămânând nemişcat la comandă, ca un câine lup bine dresat, se apropie de maşină şi le oferi surâzând bricheta aprinsă.

— L-aţi obţinut din partea sublocotenentului Dan Kornea – şi se înclină curtenitor.

— L-au primit Ani Scutaru şi Marie Jeanne Zătreanu. Vă mulţumim, domnule sublocotenent, îi răspunse din nou Marie Jeanne, privindu-l printre genele jumătate închise, filtrând privirea aşa cum le place femeilor când vor să devină interesante.

— Rulaţi de mult Benzul, domnişoară? înnodă Dan

Kornea conversaţia.

— 12 mii de kilometri, până acum, îi răspunse tot Marie Jeanne Zătreanu, privind kilometrajul.

— Şi (faceţi automobilism din pasiune, domnişoară, sau din…

— Din năravv, domnule sublocotenent.

Tânărul ofiţer primi cu mirare răspunsul dat.

— Se poate face automobilism şi din năravv, domnişoarelor?

— Da, da, şi din năravv, prietena mea a aflat astăzi. Nu e aşa. Ani?

Ana Scutaru o împinse cu cotul, imperceptibil.

— Din pasiune, domnule sublocotenent. Prietena mea numeşte pasiunea năravv, dar, mi s-a părut că dumneavoastră eraţi în continuare când v-a întrerupt prietena mea. O fată mai poate face automobilism şi din alte motive decât din pasiune sportivă?

— Desigur, domnişoară. Una e să faci automobilism din pasiune şi alta să-l faci, de exemplu, din plăcere.

— Plăcerea şi pasiunea, aplicate la automobil, pentru dumneavoastră au un sens diferit?

— Fără îndoială, domnişoară. Pasiunea e o bucurie intensă, dorită mereu, pe când plăcerea o trăieşti scurt şi neprofund şi nu o cauţi ca pe un „ce” absolut necesar.

— Da, Ani, aşa e, domnul are dreptate.

Ana Scutaru strânse din buze, arătând

viclean, că ea nu înţelege distincţia ce o face tânărul ofiţer între plăcere şi pasiune.

— Şi aşa, domnişoară, 12 mii kilometri de pasiune…

— De năravv, domnule sublocotenent, şi în capătul celor 12 mii de kilometri de năravv ai apărut dumneata.

Tânărul sublocotenent de roşiori, auzind pentru a treia oară cuvântul acesta, atât de nepotrivit în denumirea imboldului din care frumoasa fată făcea automobilism, înţelese că e un cuvânt conspirativ, cu o deosebită semnificaţi pentru ele amândouă.

— Încă o dată, domnule sublocotenent, îţi mulţumesc, – şi Benzul începu să mârâie sub călcarea apăsătoare pe accelerator.

— Vă sărut mâinile, domnişoarelor… şi tot numai întâmplarea va face să vă întâlnesc?

— Dumneata nu ştii, că tot ce e rendez-vous ratează şi că din întâmplare te vezi mai des şi mai sigur?

— Totuşi, aş vrea să ştiu, unde v-aş mai putea întâlni?

— În emisfera boreală! şi Benzul porni, scormonind în urma lui un praf înecăcios, de după perdeaua căruia nu se mai vedea.

„În emisfera boreală, repetă tânărul ofiţer, tărăgănat şi numai pentru el, cuvintele domnişoarei Zătreanu. Numai să nu fie în garsoniera mea, emisfera boreală”.

Încălecă. Dădu pinteni calului, gonind fugarul într-un galop întins, spre pădurea Otopeni. Băgă de seamă că automobilul păstrează o distanţă ce nu se mărea şi nici nu se micşora. Îl urmărea. Tăie peste câmp, împingând calul în galop şi mai întins. Automobilul coti la dreapta şi apucă pe un drum de care, înspre acelaşi punct de pădure. Se apropiară din nou. La un moment dat s-au întretăiat.

— Încotro, aşa furtunatic?

— În junglă, domnişoarelor, în junglă! şi intră în pădure galopând înainte pe-o cărăruie de trecători, peste care cernise frunzele desprinse de toamnă.

Ana, Scutaru privea încă pe urma lui, căutând să străbată desişul ramurilor, să-l mai vadă. Dispăruse. Se mai auzeau călcăturile calului bătând pământul tot în ritm de galop. Apoi, s-a stins şi ultima rămăşiţă sonoră, dispărând totul, călăreţ, cal şi zgomot, în junglă.

Însera. Cum toamna înaintase, amurgurile erau răccK roase. Simţiră frigul prinzându-le spatele.

— Să ne întoarcem, Ani. Nu ţi-o rece?

— Ba da! Să ne întoarcem.

Şoseaua, la înapoiere, părea mai tristă. Era şi mai, goală. Doar câteva automobile o mai străbăteau. De pe ramurile teilor se desprindeau ultimele frunze. Ultimele! Primele s-au desprins când Ana Scutaru a plecat din orăşelul ei natal. În

faţa celor dintâi frunze căzute în toamna asta, a stat Doru Mihalcea, privind printre ele cum şerpuia trenul, ducând-o prin galbenul pal de toamnă. În faţa celor din urmă frunze căzătoare, stă Ana Scutaru, privind printre ele cum gonea furtunatic un călăreţ frumos şi un cal roib, plin de spume şi de apă.

S-au despărţit la cămin, sărutându-se. Întoarsă. Ana Scutaru găsi pe măsuţa ei de noapte o scrisoare. Îi recunoscu scrisul. Era al lui Doru Mihalcea. „Nu i-am scris cam de mult!” Căută printre cărţi şi caiete ilustratele rezervate pentru Doru Mihalcea. Alese Muzeul Zoologic.

„L-am vizitat astăzi. E frumos şi interesant. Îţi *mărturisesc cu sinceritate că, animalele dinăuntru sunt mai si77 ipatice decât cele de afară. Deşi sunt eternizate în mişcările cele mai caracteristice ale vieţii lor, cum de exemplu leul gata să se repeadă, tigrul spintecând o zebră, hiena sfâşiind o girafă, totuşi, printre ele m-am simţit mai bine, Dorule, ca printre bucureşteni. O fluturare de mină de la Ani*”.

A recitit-o, a clătinat din cap şi a plecat spre sala de mese, uitând de scrisoarea lui Doru Mihalcea.

CAPITOLUL IV
ÎN CARE ANA SCUTARU ŞI MĂRIE JEANNE ZĂTREANU PETREC NEVINOVATE

Casa maestrului Aristotel Zătroanu era un palat deschis vieţii mondene, conciliabulelor

politice, balurilor filantropice, afacerilor mari şi artelor. Situată în parcul Ioanid – în acel colţ de oraş în care s-a cuibărit proletariatul boierimii noastre, alungată din vechi aşezăminte strămoşeşti de împământenirea dreaptă a ţăranilor, – şi pierdută în dosul molifţilor, în faţa cărora îi i poţi să nu te miri, cum de au putut creşte atât de giganţi la o altitudine ce nu corespunde esenţei lor, casa domnului Aristotel Zătreanu, se arată ochilor ca un castel din neuitate vremi, în care viaţa strălucitoare de aievea nu s-a stins, aşa cum s-a stins în atâtea altele cu faimă în trecut şi cu triste ziduri astăzi.

Câteva fericite moşteniri ale doamnei Simonne Zătreanu şi aporturile apreciabile ale marelui avocat Aristotel Zătreanu, îi întreţin fastul de curte, aşa cum puţine case din cele multe – pe porţile cărora mai străjuiesc, ca o ironie, lei cu coroane pe cap – şi-l mai pot păstra. Lachei galonaţi, fete în casă de origine occidentală, franţuzoaice şi englezoaice, şoferi, cu care doamna Simonne Zătreanu se înţelegea franţuzeşte, fiind recrutaţi din epavele aristocraţiei ruse, pribege şi pe meleagurile noastre; vizitii, cu cotleţi pe obraji şi cu mustăţi rase, pe care duminica îi poţi lua drept proprietari de cai de curse; doi bucătari, rotunzi şi roşcovani ca doi cancelari ai Reichului; precum şi alţii, de o importanţă mai măruntă, înregimentaţi cu toţii sub comanda autoritară a domnului intendent

Barbu Celăreanu, formau laolaltă personalul de serviciu al casei Zătreanu.

Şi viaţa pe care o ducea casa Zătreanu cerea acestui aparat de serviciu o încordare festivă, zi şi noapte.

Ana Scutaru, prietena cea mai bună a zglobiei Marie Jeanne Zătreanu, era aproape zilnic în casa aceasta.

Când i-a păşiţ pragul întâi oară, primită de lacheu în vestibulul casei, luminat feeric fără să-i poată descoperi lămpile şi din colţul căruia un boxeor de bronz îşi întindea pumnul atacator spre cel care intra, a vrut să se întoarcă. „Ce caut eu aici?” Ajutată de lacheu să se dezbrace şi încredinţându-i pardesiul, i se păru cum acesta i-a privit cu dispreţ sărăcia hainei. Şi i se mai păru că boxeorul de bronz se răstetete la ea, că o întreaică; „Ce cauţi tu aici?” şi că e gata să sară de pe soclul de marmură, ca s-o dea afară în pumnii întinşi chiar spre ea. Să iasă nu mai putea. Ar fi luat-o drept nebună. Timidă, i-a cerut s-o conducă la prietena ei. Deschizându-i larg uşa şi indicându-i mereu drumul cu un ceremonial cu care Ana Scutaru se întâlnea pentru întâia oară, credea că acest lacheu continuă să-şi bată joc de ea. „Ce s-o fi strâmbând atâta şi ce e mersul ăsta în primire, aşa cum doar caii mai fac la circ?” Ar fi vrut să-i spună:

— Mai puţine strâmbături, domnule, ce crezi, că nu observ obrăznicia dumitale?” dar, cum să i

se adreseze astfel?

A trecut prin hall-ul cel mare, prin două, tre’; i saloane, a urcatx scări de stejar sculptate, a mai trecut un coridor şi în cele din urmă a ajuns la apartamentul prietenei sale, în uşa căreia a bătut lacheul, deschizându-se, ca să se încadreze în ea silueta zveltă a unei fetişcane blonde:

— Entrez s-il vous plait.

Intră cu aceeaşi nedumerire. „Îşi bate joc de mine, sau?…” dar, uşa salonaşului se deschise şi Marie Jeanne, cu braţele desfăcute cruce şi cu zâmbet de care nu se mai temea că e batjocoritor, o îmbrăţişă, sărutând-o pe amândoi obrajii.

— De ce aşa târziu. Ani?… Haide, vino-ncoa’ şi spune-mi ce-ai mai făcut.

— Nimic deosebit. Marie Jeanne. De ce n-ai venit astăzi la facultate? Păcat! Mihalache a fost straşnic.

— Da? Despre ce-a vorbit?

— Despre curentul în proză.

— Altceva?

— Altceva?… nimic. Marie Jeanne. O să înceapă iarna. O vesteşte cerul şi croncănitul ciorilor, în pojmii desfrunziţi. Ţie îţi place iarna, Marie Jeanne?

— Îmi place. Ani, deşi îmi paralizează Benzul. Lunecuşul zăpezii şi droaia de săniuţe ce-ncurcă şoseaua, mă împiedică să-i dau drumul după cum îmi place mie, după cum îmi cere năravul.

Se înfundaseră amândouă pe un divan

acoperit de un vast Buckara, printre perne moi şi în lumina obscură a unei lămpi turceşti, de un metal galben, găurit în sute de ferestruici rotunde şi romboidale.

— Dar ţie, îţi place iarna. Ani?

— Mi-e groază de ea. Marie Jeanne. Înhipuie-ţi-o năvălind cu troiene peste un orăşel cu case mărunte, cu străzi încâlcite, strâmte şi neluminate. Imaginează-ţi – viforoasă, la poale de munte, vâjâind prin ferestrele unei case de om sărac. Plimbă prin una din odăiţele acestei căsuţe, visurile unei fete, înfiripate în nopţi de nostalgie; ilumineză gândurile şi trupul chircit – de frig al fetei, cu luminiţa unei lămpi fumegânde de gaz; auzi-i necontenit prin hornul casei reci, fluieratul sinistru al crivăţului; priveşte prin geamurile înflorite cu ferigi de gheaţă bătaia aripilor funerare ale corbilor; şi auzi în fiecare noapte, prin liniştea îngheţată, cântecul coreilor al prevestirilor mortuare… cucuvau… cucuvau… coborând până în patul ei… şi fă-ţi acum o idee de iernile mele. Aşa mi-au fost toate. Marie Jeanne!

— Lasă, Ani, la ce te mai întristezi acum! S-au dus iernile tale, acum ai să le trăieşti pe cele de la Bucureşti. O să-nceapă ceaiurile, balurile, opera, teatrele, concertele, patinajul, săniuţa şi noi. Ani, o să luăm parte la toate.

— Noi, Marie Jeanne?… Tu, poate, dar noi… împreună… eu… cu ce. Marie Jeanne? Venind azi la tine, m-am simţit umilită cum nici nu-ţi închipui.

Ce caut eu în casa asta, în luxul ăsta, în bogăţia asta? şi îşi roti ochii dureros admirativ, în jurul salonaşului Dezbrăcându-mă de pardesiu, am simţit cum servitorul vostru ţine pentru întâia oară, în mină, o haină săracă şi i-am desprins din obraji mirarea; ce caută asta la noi?!

Ceaiuri... baluri... zgomot... viaţă... îmi plac. Marie Jeanne, le doresc, le vreau şi chemarea lor, chemarea vieţii noi o simt în mine de mult. Mă ştiu de mult o rătăcită în viaţa me, schină, tristă şi dezgustătoare a oraşului meu natal, în care totul e mocnit, putred şi întunecat. Prive, se în urmă. Marie Jeanne, caut să desprind o fericire şi nu pot. Ce mi-a dat mie, sufletul meu dorit, împins spre o altă viaţă, orăşelul meu? Răscolesc trecutul, vântur amintirile şi nu găsesc nimic, nimic!

Baluri... ceaiuri... concerte... teatre... da. Marie Jeanne, acum le am aproape, voi trăi între ele, dar niciodată în ele. Uită-te la mine şi spune-mi dacă m-ai mai văzut cu vreo altă rochie mai bună? Uită-te şi vezi-mă cu ce stau în faţa vieţii noi, pe care am dorit-o atât?

— Ani, nu fi pro, stuţă. S-aranjează ele toate. Ai să fii la ceaiurile mele, la recepţiile noastre; am să-ţi dau din rochiile mele, ne potrivim doar şi încet, încet, ai să intri şi tu în ritmul vieţii bucureştene şi cu timpul... cu timpul, ai să vezi. Ani, că n-o să-ţi mai lipsească nimic. Eşti doar fată frumoasă. Bucureştiul, Ani, are altă viaţă, alte precepte, altă morală. Şi în Bucureşti nicio femeie

sau fată frumoasă nu e săracă. Ani.

Îi întinse o cutie de argint plină cu ţigarete aurite. Fumau.

— Să sun să ne-aducă ceaiul, – şi sună, apărând aceeaşi siluetă de fetiţă blondă:

— Ceaiul! şi blonda franţuzoaică dispăru, lăsând în salonaş un „oui, mademoiselle”, fluierat nazal.

— Ani, ce-ai zice tu, dacă i-am da un rendez-vous sublocotenentului acela, cu bricheta, ştii tu, la Olopeni, acum câteva zile?

— Păi, de unde să-l iei. Marie Jeanne, poate rătăceşte şi acum prin junglă?

— Simplu, Ani. Domnului sublocotenent Dan Kornea. Regimentul 4 Roşiori, Loco. Sacada cuvintele ca şi cum le-ar fi dictat unei a treia persoane, ca să le scrie.

— De unde o ştii. Marie Jeanne? o întrebă surprinsă Ana Scutaru.

— Simplu, Ani. Numele ni i-a spus doar el. Regimentul l-am aflat foarte uşor. Am întrebat pe Armând ce regiment de cavalerie are culoarea bleu ciel şi nişte drăcii de metal pe umăr şi mi-a răspuns pur şi simplu: „4 roşiori, iar ce-ai văzut tu de metal pe umăr, nu sunt nişte drăcii, sunt cifrele regale ale reginei”.

Ana Scutaru fu plăcut surprinsă de calitatea tânărujlui explorator de jungle.

— Să i-l dăm. Marie Jeanne, dar unde, tot în emisfera-boreală?

—. Simplu dragă, las-pe mine! şi sări de pe divan, intrând în odaia vecină, de unde se întoarsi cu necesarul misivei, un plic şi un stilou de aur. Puse o carte pe genunchi şi începu să scrie, inspirată, fără să se mai gândească:

Domnule explorator de jungle.

Dacă leii nu te-au mâncat; *dacă tigrii nu te-au strâns* în *cercul dragostei lor*, *vino să-ţi împărtăşim impresiile căpătate în călătoria noastră prinemisfera boreală*. *Cred că ştii cine suntem acum*? *Ca să ajungi la noi*, *ia-o pe meridianul Parisului*, *care trece miercuri*, *la ora 17*, *prin hall-ul cinematografului Femina*. *Dacă horealistele vor întârzia*, *întreţine-te cu Ramon Navarro*. *E pe peretele din dreapta*, *cum intri*. *Ni-e simpatic fiindcă îţi seamănă*, *sau mai bine zis*, *ne eşti simpatic*, *fiindcă îi semeni*.

Se opri un moment.

— Cum s-o termin. Ani?

Ana Scutaru, în căutarea unei idei, cerceta colţurile salonaşului.

— Stai. c-am găsit. Ani: Odile şi Isabelle.

— Cine sunt astea, Marie Jeanne?

— Cum, nu ştii? Ultimele eroine romantice ale lui Andre Maurois.

— Ah. da, da! Climats. Da! nu e rău.

Uşa salonului se deschise şi franţuzoaica zveltă înaintă. Împingând un cărucior pe rotiţe de cauciuc, încărcat cu utilajul de ceai. Îl turnă în ceşti, întrebând pe fiecare asupra cantităţii de

zahăr şi rom. Apropie căruciorul, în aşa fel ca ceaiul să se poată lua de pe divan, întinse înspre ele tăviţa lungă de argint, încărcată cu un variat amestec de tartine cu icre moi, heringi, unt, paté etc., şi după ce aruncă un ochi cercetător şi în cele din urmă satisfăcut, că totul e în regulă, plecă.

Gustau şi sorbeau din ceşti.

— Marie Jeanne, cine e acel Armând de care mi-ai pomenit acum câteva clipe?

— Ah! aşa e, tu nu-l cunoşti pe fratele meu.

— E fratele tău?

— Da, lasă că ţi-l prezint. Să mai vorbim de ale noastre şi îl chem eu, numai să fie acasă… E un băiat drăguţ fratele meu, dar, s-a cam găgăuţit. S-a aprins nebun de nevasta unui diplomat, b polonează. Ai s-o cunoşti şi pe aceasta. Vine la noi la toate ceaiurile şi recepţiile.

— Barem e nostimă?

— Ca o lămâie!

— Blondă?

— Şi slabă.

— Înaltă?

— Nu, talie potrivită.

— Lubăreaţă rău?

— Foc. Sunt toată ziua împreună. La călărie, la golf, la şosea şi probabil şi-n locuri unde ştiu doar ei.

— Şi polonezul?

— Face pe diplomatul, lasă tuturor impresia

că nu ştie, nimic.

— Şi-şi poartă de mult bicornul. Marie Jeanne?

— Precizează-ţi întrebarea. Ani. De care bicorn mă întrebi: de cel diplomatic sau de cel conjugal?

— De cel conjugal, îi răspunse Ana Scutaru, amestecând vorbele cu zgomotul unei quinte de tuse, provocată de o înghiţitură greşită de ceai.

— De un an. Ani. Le reînnoieşte ca cerbii în fiecare an. Anul trecut au venit la noi la ţară. Ultimele coarne le-a lepădat în Suedia, căci de la Stockholm au venit.

— Şi cum o cheamă. Marie Jeanne?

— Contesa Slava Gaidarovski. Cum vezi, sunt conţi. Ştii, nouă coarne de melc la coroană.

— Alte coarne, Marie Jeanne?

— Alte, dragă, oamenii ăştia sunt fiinţe cornute.

— Vai! dacă te-ar auzi Armând!

— Fii sigură, că m-aude. Nu i-am spus-o numai o dată. Are 33 de ani poloneza şi el 25, cum să nu-mi bat joc, de el. E plin Bucureştiul de fete. Sunt pline facultăţile de studente, care mai de care mai frumoase. Ar putea foarte bine să trăiască cu una din ele, dacă nu vrea să se însoare, dar nu cu una cu 8 ani mai mare şi desigur, o femeie care schimbă bărbaţii ca pălăriile.

În mintea Anei Scutaru, ultimele, cuvinte ale

colegei şi prietenei sale stăruiau, fixându-i gând il: „Sunt pline facultăţile de studente, care mai de care mai frumoase. Ar putea foarte bine să trăiască cu una din ele”.

— La ce te gândeşti. Ani?

— La nimic. Marie Jeanne!

Aprinseră al patrulea rând de ţigări.

— Să-l chem pe Armând acum.

Ana Scutaru tresări.

Sună. Spuse franţuzoaicei, să-l anunţe pe fratele ei, că îl j: heamă la ea. În sacou.

Ana Scutaru urmări paşii franţuzoaicei, contemplativă. O vedea la Armând, în cameră, comunicându-i dorinţa surioarei sale, şi pe Armând, tânăr de 25 de ani. Încercuindu-i mijlocul subţire, frângându-i trupul, acoperind-o: Apoi, cu un simţ paralizat vremelnic. Armând va veni în salonaşul prietenei sale, unde, oricine ar fi femeia care ar vedea-o şi oricât de frumoasă, nu-i va spune nimic, aşa cum nimic nu spun toate femeile atunci când se apropie cuceritoare de un bărbat ieşit de curând din braţele alteia.

— Şi de ce indicaţia asta, în sacou. Marie Jeanne?

— Simplu, ca să nu vină în pijama, cel puţin întâia oară, când te va cunoaşte. El ştie; când adaug în sacou, înseamnă că la mine este cineva pe care nu-l cunoaşte.

— Şi după ce-l cunoaşte, vine-n pijama?

— Im da.

Armând intră în salonaşul surorii sale, îmbrăcat într-un complet albastru închistraversat de o reţea de linii paralele, de o culoare verde, abia perceptibilă. Era culoarea şi desenul la modă. Reverul hainei, discret parfumat; gulerul cămăşii, tare, cu vârfuri larg răscroite; părul lins, cu luciu metalic şi batista scoirţoa, să şi monogramată, înfiptă proaspăt în buzunarul hainei, făcură pe Marie Jeanne Zătreanu, să-l întrebe, în mirarea Anei Scutaru:

— Ce, eşti gata de dus?

O miră pe Ana Scutaru întrebarea aceasta, deoarece ea, în clipa când l-a văzut intrând atât de elegant îmbrăcat, a crezut că acea ţinută ireproşabilă este ră, spunsul la acel „în sacou”, deci întâlnirea cu cineva pe care nu-l cunoaşte şi în faţa căruia vrea să apară cât mai bine.

— Armând, să te prezint celei mai bune prietene. Armând se înclină teatral în faţa Anei Scutaru, sărutându-i mâna întinsă, în absenţa oricărei formule de încântare sau de părere de bine.

Ana Scutaru, venită dintr-un orăşel de provincie, – unde lipsa încântatului şi a părerii de bine la o prezentare indică proasta educaţie a aceluia ce nu face uz de ele, primi înclinarea şi sărutarea mâinii solemn fastuoasă, a lui Armând Zătreanu, îndurerată.

„Şi Armând m-a umilit”, a gândit ea.

— Eşti gata de dus, nu? îl întrebă din nou Marie Jeanne. Ce hăimănăluţă, mi te-ai făcut, domnule Armând! N-ai deloc grijă de sora ta. Ştii că are prietene, că prietenele aşteaptă să fie, curtate, dansate, şi tu, tu, gata de plecare.

— O, Marie Jeanne, nu-ţi dau voie să mă încondeiezi aşa. O faci pe domnişoara să creadă lucruri grozave şi eu aş sta cu toată plăcerea, mai ales că duduiţa, buna ta prietenă, are acel farmec felin ce poate ţintui în juru-i curtenitori de mâna întâia, dar, vezi împrejurările mă silesc…

— Da, împrejurările te silesc! îi repetă Marie Jeanne Zătieanu, semnificativ, ultimele cuvinte.

— O, nu ceea ce crezi! Ştiu unde te gândeşti.

— Ştiu şi eu, domnule Armând, interveni Ana Scutaru…

— Şi dumneata, domnişoară?

Ana Scutaru se simţi din nou umilită. „Şi dumneata în loc de şi dumneavoastră! Desigur, ştie cine sunt, mă vede cum sunt îmbrăcată şi naturalcu persoana mea nu se poate acorda pluralul, ci numai singularul jignitor”.

— Vă înşelaţi atunci amândouă; astăzi e votarea la club a noilor candidaţi şi m-au rugat câţiva prieteni să nu lipsesc, să le fac atmosferă.

— Te duci la Automombil?

— Probabil că acolo mă duc, când îi spun că e votarea noilor membri.

— Dacă-l vezi pe Efnest, să-i spui din parte-mi, că mi-a feştelit-o cu raly-ul de la Monaco.

Eram sigură că-l va câştiga, după cele două victorii de la San-Remo.

„Mi-a feştelit-o!” repetă iarăşi în gând Ana Scutaru, noua expresie auzită. „Aşa se vorbeşte oare la Bucureşti, într-o casă de boieri?”

— Asta să i-o spui tu. Marie Jeanne.

— Ba, tu!

— Cum, eu?

— Simplu! Tu, astă-seară. Până-l văd eu, nu mai cauterizează cuvântul. Se-nvaţă până atunci cu ironiile prietenilor şi devine insensibil şi tot ce vine de la mine vreau să se simtă, să pătrundă.

— Te priveşte, fetiţo. Îl cunoşti, te cunoaşte, înjuraţi-vă direct, dacă voiţi, nu prin alţii. De altfel, a făcut o figură foarte frumoasă. S-a clasat al şaselea.

— Da? Dar uiţi îngâmfarea cu care a plecat: „Îi am în buzunar!” Nu-ţi aduci aminte cum se-nfoia ca un curcan?

— Vă priveşte!

Şi acest sfârşit de conversaţie miră pe Ana Scutaru, dar – începu să se convingă, că aşa se vorbeşte în Capitală şi că, lipsa acelui încântat sau mi-a părut bine, precum şi acel siiigular ofensator dumneata, nu erau cuvinte s-o umilească, ci vocabularul curent al Bucureştilor.

„Cât de înapoiat eşti, Râmnice-Sărat!”

Armând privi ceasornicul de aur, scos din vt sta costumului. Îl confruntă cu ceasornicul de pe consolă.

— Eşti înapoi c-un sfert de oră. Marie Jeanne.

— Da? Cât e la tine?

Pe ceasornicul lui Armând Zătreanu, cele două indicatoare se prelungesc perfect, arătând ora şase.

— Şase!

La acel din odaie era şase fără un sfert.

— Vai! să-l corectăm. Ani, sări din nou de pe divan

Marie Jeanne. Să nu ne-ncurce în trecerea meridianului Parisului, ştii tu. /

— Dar asta ce mai e?

— Şi asta mă priveşte. Adică ne priveşte.

— Cum?

— Simplu, ne priveşte.

— Vă preparaţi pentru geografie?

— N-ai ghicit, pentru anatomie.

— Anatomie cu meridiane. Marie Jeanne?

— Simplu, nu ştiai?

— Am plecat. Mă iertaţi, domnişoară, dar trebuie să mă duc. Îmi rezervpentru viitor plăcerea să convorbim mai mult, să dansăm…

— Să cochetaţi…

— Bună-seara, domnişoară; pa. Marie Jeanne.

— Haimana!

Armând Zătreanu coborî scările repede. Îşi îmbrăcă în vestibul pardesiul şi se vârî în limuzină tot pe atât de grăbit.

— La legaţia poloneză, Feodor!

Miercuri dimineaţa, ora opt.

Sublocotenentul Dan Kornea, încă în pijamaua de noapte, scrie din picioare la birou, dictându-şi cu voce tare:

Am onoarea a vă raporta că, fiind bolnav, nu pot lua parte astăzi la serviciu. Sublocotenentul Dan Kornea.

— Ginii, ia-ţi capela şi într-un galop la cazarmă. Îi predai ofiţerului de serviciu şi pe urmă, galop pe stângul înapoi. Ai venit?

— Ca săgeata, domnule sublocotenent.

Îşi lovi cişmele împintenate, salută şi începu ciiiar din biroul ofiţerului său, galopul spre cazarmă.

Dan Kornea reintră în dormitor, aprinse o ţigară şi se trânti din nou în pat, cu faţa în sus făcând cercuri „borealistelor, v-aţi curăţat”.

Aşa! întâi flori. O profunzime de crizanteme, în birou, în antreu, în dormitor. Patefon, radio, dans. Aşa, asta partea artistică.

Acum, partea a doua. Gospodăria. Trei sticle Mott 910; două Pommard; una Clos-Vougcot; un Clicquot. Aşa, mai departe. Lichidul s-a aranjat. Consistentul: icre moi, galantină, cammambert, barquettes au foie gras, paté şi o moca maison Capşa. La urmă, câte un păhărel de Champagne a l-orange şi ai ieşit. Dane, pervai sort.

Aha! stai, mai e partea a treia: măsurile de precauţie. Arestarea tuturor fotografiilor feminine de pe birou, pereţi şi chiar de prin sertare. Fetele sunt curioase, grozav de curioase, ar onoarea,

discreţia, sunt virtuţi, ostăşeşti. Transportarea lor în camera lui Ginii. Ginii între atâtea femei! Ilaha! Gimi în mijlocul hautvole-ului bucureştean. Ilaha! Cum te coboară câteodată soarta! Pufi, Mufi, Sanda, Coleta, Pipeta, Flaşneta, sub salteaua lui Gimi. Nici pe salteaua lui măcar: sub saltea!

Ce curioasă semnificaţie mai au şi fotografiile astea! Sunt date ca mărturii de dragoste curată, în clipe de înaltă trădare conjugală. Sunt plătite cu banii bărbaţilor lor, pe care îi iubesc curat, mărturisindu-le doar în fiecare noapte dragostea, ca să le dea amanţilor, pe care, de asemenea îi iubesc curat şi numai pe ei, probă sacrificiul ce-l fac, de a se strecura până la dânşii, riscând situaţia şi chiar viaţa.

Iar ele, fetiţele, drăguţele, îşi văd mai des amanţii, decât logodnicii.

Însoară-te, Dane, dacă vrei să nu-ţi mai intre chipiul pe cap. Însoară-te, dacă vrei să-ţi crească pe frunte arborii stufoşi ai genealogiei conjugale!”

Trecuse la a doua ţigară, dar nu o termină când Gimi i se prezentă la sosire:

— Executat, domnule sublocotenent.

— Bravo, Gimi! Mănu, şi le şi treci pe ring.

Dan Kornea! şi antrena supleţea şi elasticitatea muşcliilor în fiecare dimineaţă, trezindu-i până-n cea mai ascunsă şi subţire fibră, boxând. În zilele când nu avea cu cine boxa, dimineaţa se simţea greoi, obez, moale. Îi rămăsese acest obicei din educaţia sportivă,

căpătată într-un internat francez de la Paris, unde Dan Kornea şi-a făcut liceul. Activitatea zilnică începea în acel internat cu exhibiţii sportive de o jumătate de oră, ce se terminau printr-o şedinţă de box şi un duş rece, fie vara, fie iarna. Repetat zilnic şi în decurs de ani, obiceiul deveni o necesitate absolută, fără de care Dan Kornea gogea ca un mieluşel bolnav.

La început când a venit în regiment, a avut şi neplăceri de pe urma acestei înrădăcinări sportive. Predecesorul lui Gimi, în primul său an de ofiţerie, a fost văzut prin cazarmă de comandantul de corp, lovit la cap.

— Ce e cu tine, băiete?

— Nimic, să trăiţi domnule colonel!

— Cum nimic! Ce-ai la cap?

— Nimic, să trăiţi domnule colonel!

— Mă, spune cine ţi-a făcut cucuiul ăla în cap, că de nu, te bag la carceră.

— Din joacă, domnule colonel!

— Cum din joacă, mă, la cine eşti tu ordonanţă? îl întrebă colonelul, văzându-i galonul roşu pe umăr.

— La domnul sublocotenent Dănel Kornea.

— Adjutant, cheamă ofiţerul la mine.

— Spune, băiatule, cum de ţi-a ieşit ăla în cap?

— Din joacă, cu domnul sublocotenent.

— Cum din joacă, mă? Se joacă ofiţerul cu tine?

— Da, să trăiţi!

Sublocotenentul Dan Koriiea, nou nouţ în regiment „sosi adus telegrafic de adjutant.

— Ce „domnule sublocotenent, dumneata te joci cu ordonanţele?

Îi explică colonelului provenienţa cucuiului.

— Ia te rog matale, să încetezi cu prostiile astea J Crezi dumneata că ordonanţele se dau ofiţerilor pentru a se antrena la box cu ele? Când voi mai constata acest lucru, am să-ţi ridic dreptul la ordonanţă.

Ajuns acasă. Dan Kornea îşi interogă soldatul:

— Cine tea pus mă, să te-ntâlneşti cu colonelul?

— Păi, ştiu eu cine, domnule, sublocotenent, ceasul rău!

— Ceasul rău! ia-ţi mănuşile!

Ca o consecinţă a celor recomandate de colonel, în ziua aceea a fost şedinţă suplimentară de box, din care soldatul s-a ales cu perechea cucuiului avut. Şi i i s-a nu-l mai scoată ceasul rău înaintea colonelului, i-a iscălit un bilet de şase zile permisie acasă. De câte ori se întâmpla să iasă din şedinţa de box, era marcat la faţă.

Cu ce-l de-al doilea soldat, Gimi, trecut în foaia matricolă Geană Constantin, se întâmpla că de multe ori Dan Kornea ieşea din luptă cu vreun ochi învineţit sau vreo buză umflată. Gimi era de pe Argeş, iute ca o sfârlează, cu figură ilară veşnic surâzătoare. Cu el luptele erau mai îndârjite.

Printre calculatele directe şi curbe „trântite de pumnii lui Dan Kornea, care de multe ori îl făceau pe Gimi knock-out, sau îl trimitea pe sub birou sau pe divan, apuca şi el să-i administreze câte-o ciobănească, de-l începeau sughiţurile pe tânărul ofiţer sportiv.

Şi toate urmele acestui antrenament, Gimi le purta cu o mândrie ce întrecea pe a studenţilor germani, cu obrazurile sfârtecate de săbii.

După ce şedinţa de box a fost terminată cu un rezultat pozitiv pentru Gimi, umflarea nasului în chip de gogoşar roşu – nu numai odată avut în asemenea culoare şi formă, – i-a dat în mână listele.

— Cu asta te duci la Filipescu, ştii, în Victoriei.

— Ştiu, domnule sublocotenent, cum să nu ştiu!

— Cu asta la Mircea, la domnul Max. Îl cunoşti?

— Îl cunosc, domnule sublocotenent, cum să nu-l cunosc. Numai o dată am avut noi daravele d-astea cu dânsul!

— Şi cu asta la Hilf. Ştii cine e?

— Cum să nu ştiu, domnule sublocotenent, e grădinarul din Victoria.

— E florar, tontule, că nu vinde morcovi!

— Nu e tot aia, domnule sublocotenent? Florar, grădinar, tot un peşte; tot neam de bulgar trebuie să fie, îi dădu Gimi cu părerea.

— Şi înainte de a pleca, pregăteşte-mi baia.

— În două minute să fiţi goluţ.

O piruetă şi dispăru.

Dan Kornea începu să adune fotografiile periculoase. Strânse pachet, una peste alta, toate femeile şi fetele ce s-au perindat prin garsoniera lui. Mai trecu o dată în revistă Pufile, Mufile, Sandele, Coletele, Pipetele şi Flaşnetele, pe care le iubeşte cu tot focul inimi lui curate, la ore fixe, vegheate să nu se-ncalece; le înveli într-o coală de hârtie albă, ca şi conştiinţa lor şi cu ele în mână, gol goluţ, aşa cum i-a recomandat Gimi, s-a dus la baie, nu ca să le înece într-un moment de revoltă morală, ci ca să le dea în paza lui Gimi, regizorul amorurilor lui orizontale.

— Să ţii la tine pachetul ăsta, adică în camera ta, până ce ţi l-oi cere. Pune-l sub saltea! completă Dan Kornea, măsura de siguranţă.

Înainte de a pleca, pe Gimi l-a ispitit curiozitatea să cerceteze pachetul. Îl desfăcu cu precauţie şi în timp ce Dan Kornea se destindea în apa călduţă, ca trupul unei femei înfierbântată de dorinţa dragostei, Gimi cerceta fotografiile pe rând, amintindu-şi de fiecare câte ceva.

„Asta e aia, care are halatul la noi… Asta?… haha! e aia care umbla în pijamalele lui domnu’ sublocotenent… Tu? cine eşti, maimuţo, n-am avut onoarea să te cunosc? A, da da! eşti sfârlează care ai întors dormitorul pe dos, de mi-a trebuit o dimineaţă întreagă să-l deretic…

Dar tu? n-oi fi aia care… mă uitam pe gaura u. şi-i? Tu eşti, spurcat-o, marş de aici!… şi aşa mai departe, până le onoră pe fiecare cu aducerile lui aminte. Le vârî apoi sub saltea se sui în pat, cu o falsă viziune că le are sub el, în carne şi oase, le mai tortura odată sadic, trântindu-se cu partea cea mai moale a corpului deasupra lor şi plecă în vârful picioarelor, ca să nu-i simtă stăpânul întârzierea.

Când s-a întors, l-a găsit pe Dan Kornea rumenit proaspăt de baie.

— Executat, domnule sublocotenent. Până la ora trei sunt toate aici. Da… cine vine, domnule sublocotenent, că nu mi-aţi spus nimic?

Borealistele! şi îl privi să-i vadă mutra ilară, la auzul acestui cuvânt.

— Mai spuneţi odată, vă rog, domnule sublocotenent, că n-am auzit.

— Bore-a-lis-te-le, repetă încă odată Dan Kornea, abţinându-se să nu râdă de mutra lui Gimi, Ciiinuită să prindă cuvântul.

— Iaca, pe toate ştiu să te spun pe nume, dar pe astea de loc. Bre-tistele… Bori… tu… ristele… Nu merge şi pace!

— Eşti un prost, Gimi.

— Prost, văd şi eu, domnule sublocotenent. M-am prostit acum la urmă, cu borâteristele astea.

— Incult!

— Ascult, domnule sublocotenent.

— Ignarule!

— Asta e de bine sau de rău, domnule sublocotenent?

— Incandescentule!

— Cicatrizau tute!

,??

— Corozivule!

…???

— Etericule!

???

— Ultravioletule!

— Dadaistule!

— Da da, domnule sublocotenent, vă fac de toate, numai răsturnaţi-le aşa mai pe limba mea, că nu-hţeleg nimic, sau… dumneavoastră mă-njuraţi în „sfranţozeşte” acum?

— Nu, Gimi, nu fii prost; ai auzit tu ceva de maică-ta până acum?

— Aşa-i, aveţi dreptate; când mă-njuraţi dumneavoastră, v-aduceţi aminte de mămulica, dar acum…

— Acum, prostule, ţi-am spus cum le cheamă pe borealiste.

— Atâtea vin, domnule sublocotenent! se minună Gimi, bătându-şi fălcile cu palma, într-o nesfârşită mirare. Vai de mine, nici într-o săptămână nu mai deretic casa.

— Nu, Gimi, astăzi vin numai două.

— Numai două? Aşa mai merge, altfel gălăgie multă şi treaba aia, ioc. Aşa da, trec în birou pe rând. Le cumpăr eu Universul şi Candria.

— Iar eşti prost, Gimi. Candide!

— Aoleu, aşa e! dar se feri să repete cuvântul.

— Da de când te-ai tâmpit aşa Gimi, erai mai deştept odată?!

— Ştiu eu, domnule sublocotenent! Poate din pricina boaxelor ăstora. Tot în cap, tot în cap, i s-o fi răsturnat măruntaiele.

— Gimi! strigă odată tare. Dan Kornea.

— Zent! strigă Gimi şi mai tare, de parcă s-ar fi auzit strigat la apel, în cazarmă.

— Vezi, că poate o să vină domnul căpitan doctor.

— Azi e cu prefacere, domnule sublocotenent?

— Cu prefacere, Gimi. De cum deschide uşa, te întristezi, şi-ncepi să te vaeţi de dragul stăpânului tău suferind: ce-l mai doare măseaua, domnule doctor! Vree şapte prafuri a luat până acum şi tot nu se simte nimic, tot îl doare… Ai înţeles?

— Cum să nu, domnule sublocotenent, păi nu ştiţi dumneavoastră, c-am mai făcut-o de vreo… mai multe ori.

— Aşa! acum adu-mi un şervet de legat la fălci şi o cărămidă caldă.

Le aduse şi le puse la îndemână lângă căpătâiul patului.

Când a venit doctorul, l-a găsit oblojit şi cu capul pe cărămida fierbinte.

— Ce e, Kornea?

Din spatele doctorului, Gimi, radios, făcea semne că l-a dat gata pe doctor, a reuşit complet.

— M-au smintit, domnule căpitan. De azi-noapte mă săgetează şi-n sus şi-n jos, de m-au înnebunit de durere, îmi scurmă parcă prin creier, cu vârfuri de ace.

— Nu e nimic, lasă că trece. Ai răcit probabil. Ai migrenă generală.

— Cred c-am răcit, domnule doctor, sâmbăta trecută la Otopeni. Am fost călare, am transpirat, m-am întors pe răcoare…

— Nu e nimic! E trecător. Lasă, că-ţi prescriu ceva sfânt. În două zile eşti la cazarmă.

Borbia, admira o gravură din perete, în timp ce Dan Kornea îi trimisese lui Gimi o ocheadă, iar Gimi, drept răspuns, mişcă mâna dreaptă cu pumnul închis dinspre burtă înainte, în semn că l-au aranjat.

Scrise reţeta.

— E ceva calmant şi în acelaşi timp, curativ. Când simţi dureri mai atroce, te clăteşti în gură de două, trei ori. Asta timp de 24 de ore. Pe urmă va ceda de la sine. Eh! astăzi ce e?

— Miercuri! să trăiţi domnule căpitan, răspunse Gimi.

— Miercuri, pe sâmbătă eşti om, vii la cazarmă. La revedere.

— Vă mulţumesc, domnule doctor. Am onoarea să vă salut. Geană, condu-l pe domnul doctor.

Când Gimi reveni, era gata să ia cărămida în cap.

— Gimi, prinde-o.

Şi a prins-o julindu-şi mâinile.

— Ia-ţi şi asta. Fă-o şi să te clăteşti de două, trei ori în gură, când simţi că devii prost.

— Păi n-a ieşit bine, domnule sublocotenent?

Miercuri, ora patru şi cincizeci minute.

În hall-ul cinematografului Femina, sublocotenentul Dan Kornea, îmbrăcat civil, aştepta, nu de vorbă cu Ramon Novaro, ci cu el însuşi: „De n-oţi veni borealistelor, astăzi, o să râdă el Gimi de mine, dar vai de mă

miţicele voastre! Toată iarna o să vă ţin în farse”. De Marie Jeanne Zătreanu se informase repede, fiind prea cunoscută în Bucureşti, celeilalte nu-i găsise încă pedigree-ul.

Îşi privi ceasornicul. Cinci fără trei minute. „Nu se poate, trebuie să vină. Dar dacă n-or vrea să meargă la mine? Nici asta nu se poate! Dacă o femeie îţi dă o întâlnire, undeva, la o cofetărie, la un cinematograf în continuare îţi vine şi acasă. Mai ales că la o răspântie şi dacă vine, poţi fi sigur că vin amândouă. Curajul creşte şi pericolul e evitat”.

Zâmbea de unul singur şi se ferea să nu-i fie surprins surâsul de către ceilalţi amatori de cinematograf, luându-l drept un nebun. „Pericolul! şi zâmbi din nou. Fără să aibă dramatica, fetele astea din ziua de astăzi sunt mai artiste decât

toate laureatele conservatorului. Cu cât repetă mai mult culcarea amorală, cu atât teatrul dezrobirilor din încătuşarea virginităţii e mai bine jucată. Când sunt cu adevărat trecute în rândul femeilor, se scurge clipa supremă aproape imperceptibilă. De multe ori, numai o pată de sânge pe cearşaful imaculat le pune în faţa realităţii. Dar, vai de acela care se încumetă să treacă prin a doua, a treia, a cincea, a zecea, a mia descătuşare din robia virginităţilor viitoare. Va trebui să lupte herculean, să cedeze terenul, să fie viclean şi în cele din urmă satisfacţia triumfului fals îl umple de orgoliu. „Pericolul! Ce farsă, ce minciună, din care nu ne mai trezim niciodată”.

Oprirea Benzului, în faţa cinematografului îi curmă filosofia aplicată la morala fetelor de astăzi şi îi furnică plăcut tot corpul.

Le întâmpină spre surprinderea lor, văzându-l civil.

— Ce ţi-a venit, să te îmbraci în chip de gigolo? îl apostrofă Marie Jeanne Zătreanu.

— Dar ştiţi că vă prinde, domnul sublocotenent! continuă Ana Scutaru, mirarea borealistelor.

Cu degetul pe buze, în semnul recomandaţiei tăcerii, le rugă să vorbească mai încet, să nu fie descoperit

— Astăzi trebuie să stau acasă.

— Eşti arestat?

— Nu constatat şi declarat bolnav.

— De ce?

— Ca să pot lipsi de la cazarmă şi să pot fi aici, lângă du ’mneavoastră.

— Simplu, Ani, şi noi nu înţelegem. Ce film e?

— Habar n-am!

— Dar ştii că eşti nostim!…

— Ştiu.

…domnule explorator de jungle? Stai în hall, de cine ştie câte minute, aşteptând nişte fete cu care ai de făcut o partidă de cinema şi nici nu ştii ce rulează?

— N-are importanţă filmul, domnişoară.

— Ei aş!

Priviră afişele. Cazacii.

— Ei, ce facem?

— Să-l înghiţim, ce să facem, răspunse Mane Jeanne Zătreanu.

Intrară. Între cele două borealiste, Dan Kornea se muncea cum să aducă vorba mai pe departe, în vederea scopului final; escapada fetelor la el acasă.

Cazacii de pe film rulau o jighitofcă uimitoare. În galop; azvârlindu-se jos şi iar pe cai; trecând pe sub şa, în mersul năprasnic al fugarilor de stepă; în picioare pe ei, în acelaşi iureş nebun; cu săbii în gură şi cu pistoale în mână, descărcându-le de focuri; în aceeaşi goană sălbatică ridicaţi unii deasupra altora, într-o piramidă cu trei etaje omeneşti şi cu flamura Rusiei ţariste în vârf, cazacii uimiseră pe Ana

Scutaru. Un nou prilej să constate cât de înapoiat era orăşelul ei natal şi cât de idioate filmele aduse şi privite în senzaţii de bucurie de o lume ignară, legănată încă de valurile Dunării Albastre, cântată de Orchestra descompletată a regimentului de infanterie, din localitate.

Pe Marie Jeane n-o prea încânta exhibiţia lor hipică. Ea le admira doar forţa, râvnind la plăcerile unei dragoste căzăceşti, în care femeia poate să simtă cu adevărat forţa bărbatului. Îşi imagina muşchii liniari ai acelor cazaci, încordaţi nu de jighitofcă, ci în strânsorile pătimaşe ale dragostei şi se zvârcolea pe scaun, răscolită, numai la gândul că ar putea fi încercuită cu braţe căzăceşti. Ce n-ar fi dat să se vadă departe, în stepa nemărginită a Niprului sau a Donului, culcată printre florile aromate ale Rusiei de Sud şi vlăguită de dragostea căzăcească! Ce n-ar fi dat ea, un pumn de carne isterică şi perversă, să se întâlnească în spasmele dragostei, cu osatura ascuţită şi cu muşchii de oţel ai cazacilor.

Dar Kornea nu vedea nimic, deşi ochii îi erau îndreptaţi spre ecran. Pe el nu-l interesau cazacii. A făcut şi el prostii de acestea în şcoala de cavalerie. Pe el îl muncea în clipa aceea cum să le convingă pe fete să vină la el acasă, unde Gimi, îmbrăcat în vestă roşie cu năsturei de argint, aştepta, ispitit de Pommardul şi de icrele moi de pe masă.

— Tare aş bea un clicquot, rupse el liniştea

admiraţiei fetelor, sugestiv.

— Şi eu aş bea, răspunse Marie Jeanne şi pentru că Ana Scutaru nu-şi manifestă în niciun fel dorinţa. Dan Kornea o întrebă, întorcând capul spre ea.

— Mata, nu?

— Ce-i ăia?

— Un liqueur, îi răspunse zâmbind.

— Aş bea, poate, dacă ar fi bun.

— E minunat! Uite ce e, şi-şi întoarce capul când la una, când la alta, dar tot mai mult la Marie Jeanne, căci ştia că de ea depinde orice decizie. Să mergem la mine. Cliquotul, am avut prevederea să ne-aştepte pe masă.

Cele două prietene începură să se privească. Dan Kornea mişcându-şi capul astfel, ca să le mijlocească întâlnirea ochilor. S-or fi mirând ele, poate, de această propunere prea grabnic manifestată, dar şi Dan Kornea ştia ce drac împieliţat are la stânga sa.

Surprinsese apăsarea din cap, în jos, a aceleea care ar fi primit orice propunere, făcută să convingă discret pe Ana Scutaru.

N-a băgat de seamă ce răspuns a primit stânga de la dreapta, dar s-a văzut imediat interpelat de stânga:

— Unde stai?

— Pe Sfântul Constantin. O garsonieră de toată discreţia.

— Eşti singur în curte?

— Da, proprietarii sunt la Berlin. Dar şi când sunt îebucureşti tot ca şi cum ar fi Berlin.

— Ai garaj?

— Am. N-am şi eu un 509?

— E loc şi pentru a mea? Afară nu pot s-o las. O cunoaşte tot Bucureştiul.

— Este.

— Gemacht!

— Hai să-l dăm dracului de film.

— Hai!

Ieşiră.

Ana Scutarul părea a nu fi cu totul convinsă că poate merge, dar luată de curentul şi mai ales condusă de Marie Jeanne, care-şi luase prietenescul angajament s-o debruieze în capitală, cedă.

Se înghesuiră câte-şi trei pe cele două locuri ale Benzului roşu.

Cum se făcuse întuneric, manevra barării Benzului în garaj, lângă tovarăşul lui, Fiat 509, se putu face fără nicio teamă de identificare.

Când au intrat în casă, au găsit pe Gimi, probabil plictisit de atâta aşteptare, adormit, cu capul pe mâinile încrucişate chiar pe masa cu realizarea celor două liste de consistent şi lichid. Şi sforăia atât de puternic, că tremurau şi farfuriile, vibrate de undele sonore ale horcăitului său. Cu un cot ajunsese în icrele moi şi cu celălalt strivea de zor un Camammbert, netrezindu-l nici mirosul scârnav al brânzei străine, care pute

tuturor ordonanţelor şi pe care orice ofiţer ar putea-o lăsa neînchisă, sigur fiind că niciun soldat nu s-ar apropia de ea. Cine ştie pătrunzându-i mirosul prin somn, se visa poate Gimi pe front, într-un atac cu gaze asfixiante; cum le spunea el în primele luni, la teorie.

Dan Kornea, făcu imprudenţa să-l strige puternic:

— Gimi! ţipăt la care Gimi ţâşni ca un glonţ din ţeavă, dând drumul unui zent asurzitor, urmat de o răpăială de mitraliere, dobândită prin spargerea câtorva farfurii şi pahare, ridicate magnetic cu el odată.

În faţa operei desăvârşite, Gimi, cu nasul gogoşar, şi cu ochii ficşi la cioburile de pe jos, se metamorfoză în nemişcarea unei statui tâmpe. Şi în timp ce Gimi se imortalizase în statuie, cele două prietene leşinau aproape de râs, alături de Dan Kornea, bucuros că sticlele nu s-au vărsat, fiind virgine, nedestupate.

Cine ştie dacă, în acele clipe de tâmpă imortalizare, vocea lăuntrică a lui Gimi, trezită în cele din urmă, nu a făcut glas: „Acestea sunt oare borâturile de care vorbea domnul sublocotenent? Lasă, că vă vine rândul sub saltea!”

Patefonul intră în funcţiune.

— Gimi, Rosen und Frauen!

Cele două prietene afectară surprinderea văzând pe Gimi cercetând o titulatură nemţească şi mai ales găsind-o printre atâtea plăci. Şi într-un

glas îl întrebară pe Dan;

— N-o fi ştiind nemţeşte?

— Ba, chiar ştie. Vreţi o nouă probă?

— Gimi, schimbă placa şi pune Ich Küsse Ihre Hand Madame.

După o nouă cerceare, patefonul începu să cânte Ich Kusee Ihre Hand Madame.

Abia după câteva minute, Ana şi Marie Jeanne au aflat adevărul.

Gimi avea plăcile preferate de ofiţerul său însemnate cu creionul. O dungă, două, trei, indicau în ordine: Rosen und Frauen, Ich Küsse Ire Hand Madame şi Paiazo.

Şi în timp ce Gimi era radios că ajută la o petrecere boierească, învârtind patefonul. Dan Kornea dansa pe rând borealistele.

Pommardul începu să se ivească în pahare. Veritabil şi băut după prima oboseală a dansului, aluneca undelemnos pe gât. Gimi supraveghea paharele să fie pline, înghiţind în sec. Icrele moi şi Camammbertul, victimele coaielor lui, nu erau atinse. Le evitau ca pe nişte focare infecţioase. Sticla de Clos-Vougeot nu fu apreciată. Îi urmă Mottul 910, spumând un rând de pahare curate.

Limbile, dezlegate bine de Pommard, se dezlegară şi mai bine cu şampanie.

Privit din întâmplare ceasornicul – nimeni nu se gândise să întrebe dacă timpul a stat în loc sau a mers, – arăta 7, 30.

— Vai! într-un sfert de oră trebuie să fiu la

cămin!

— Stai jos!

— Marie Jeanne, nu se poate!

— Stai jos, că aranjez eu chestia.

— Cum, Marie Jeanne?

— Simplu, vino cu mine la telefon. Ce număr are?

—. a/94…

— 5/94, domnişoară.

— Căminul?

— Aş vrea să vorbesc cu doamna directoai e.

— A, chiar dumneavoastră! Aici e Simone Zătreanu. Voiam să vă anunţ şi în acelaşi timp să vă rog, ca studenta Ana Scutaru, care în momentul de faţă se găseşte la noi, – e o bună prietenă a fiicei mele, – să aprobaţi să rămână la masă. Se va întoarce însoţită chiar de fiica mea

— Da. Mulţumesc doamnă. Foarte amabilă. Bunăseara, doamnă.

Lăsând aparatul:

— Eh! s-a făcut?

— Da’ tu, cum o-nvârţi?

Dan Kornea stătea deoparte şi le admira ingeniozitatea.

— Simplu dragă, simplu! Ridică din nou receptorul

Cu glas îngroşat;

— 45/63, vă rog.

— Casa Zătreanu?

— Vă rog, cine este la aparat?

— Aici, diriginta căminlui. Vă comunică din partea doamnei directoare, că fiica dumneavoastră este la cămin, unde a rămas să ia masa, având a se prepara la un curs pentru a doua zi, cu prietena ce o are aici. Ana Scutaru. Fiica dumneavoastră a rugat pe doamna directoare, să vă comunice acest lucru.

— Bunâseara, doamnă.

Lăsând receptorul:

— Am vorbit cu doamna Simonne Zătreanu, care e chiar foarte încântată de sârguinţa fiicei sale. Eh! Ani! S-a făcut!

— S-a făcut. Marie Jeanne, ştii că le aranjezi!

Dan Kornea, cu un pahar plin de şampanie se ridică solemn, ca pentru un toast oficial:

— Să-mi daţi voie, domnişoarelor, să golesc arest pahar în sănătatea doamnei Simonne Zătreanu şi a doamnei directoare, care, au fost atât de drăguţe să ne lase să continuăm. Să trăiască! şi trei pahare se ciocniră înainte de a fi golite la urarea de trăiască, Gimi, a luat poziţia de drepţi, arătând prin aceasta că se asociază şi el la fericirea doamnei Simonne Zătreanu şi a doamnei directoare.

— Rosen und Frauen, Gimi.

Rosen und Frauen era pasiunea ofiţerului său şi la patefon şi în viaţă.

Căuta placa cu o linie pe dânsa, o puse pe discul aparatului şi îi dădp drumul.

Şi în timp ce Ana Scutaru curăţa atentă o

portocală, căutând să imite sistemul prietenei sale. Dan Kornea şi Marie Jeanne Zătreanu dansau lipiţi, mai mult înfundaţi unul în altul decât lipiţi.

Ana Scutaru era încă atentă la curăţitul portocalei când Dan Kornea şopti partenerei sale, la ureche, o propunere, pe care nu ştiu de ce unii o consideră drept ruşinoasă:

— Vino sâmbătă, singură. Acum, se face întuneric de –, vreme. Vii?

— Obraznicule!... La ce oră?

CAPITOLUL V
NE ARATĂ CE S-A ÎNTÂMPLAT CÂND ANA SCUTARU A FOST DE CRĂCIUN LA RÂMNIC

„Ce plăcut ninge!”

În liniştite rostogoliri, primii fulgi de zpadă au căzut în întlia zi de decembrie. Nici cea mai mică adiere nu le zburda căderea. Veneau molatic, în plutiri legănate, stufoşi, mari, înstelaţi.

Privind prin geamul căminului. Ana Scutru le admira căderea. În orăşelul de la poalele munţilor, târgul în care s-a născut ea, atâtea ierni a văzut venind, niciuna însă nu s-a înfrăţit cu pământul atât de blând, atât de molcom. Acolo, – şi numai gândind acolo, îi tremura corpul întreg, – veneau viscolind, în luptă cu pământul, rupându-i pomii, troienindu-l. Veneau cu vifor, mărunţi, îngheţaţi şi tăioşi, când te încumetai să te împotriveşti lor.

A stat mult în faţa geamului Ana Scutaru. Nu se mai sătura privind iarna bucureşteană.

Amurgirea, atât de timpurie în zilele de iarnă,

o prinsă tot în faţa ferestrei. Gândea. Cine ştie unde gândea Ana Scutaru!

Şi odată cu amurgirea zilei, becurile electrice ale Bucureştiului s-au aprins. Pe cele mai apropiate, pe cela de pe stradă şi din faţa ferestrei. Ana le-a văzut înveşmântate în alb. Apoi şi în cameră s-a aprins lumina.

Din salonul de primire al căminului, pătrundea până la ea melodia dulceagi a unei romanţe, cântată la pian. Era o romanţă?... Un cântec?... O elegie?... Nu şi-a dat seama, acordurile pătrundeau foarte slab, dar pătrundeau.

„În locul viforului, o cădere liniştită, molcomă! Ia locul unei lămpi fumegânde de gaz, lumina de aur a parei electrice! în locul cântecului cobitor al păsărilor de noapte... cucuvau... cucuyau... armonia sfios pătrunzătoare a unei romanţe! în locul unei fete care visa doar viaţa, o fată care trăieşte viaţa!”

Un fior nou îi străbătu corpul.

Se apropia Crăciunul. La gândul că va trebui să plece, să se rupă de viaţa Bucureştiului, în care pătrunsese adânc şi că se va reîntoarce, fie chiar pentru două săptămâni, în cloaca Râmnicului, Ana se îndurera ca de o nemângâiată nenorocire.

Ce stranie îi apărea acum Cora Vălureanu. Când o auzea dorind să vină mai repede Crăciunul, ca să se poată duce acasă, să-l petreacă în familie, să-şi vadă oraşul din care lipseşte de

când lumea şi, mai ales, să revadă uliţele strâmte pe care a copilărit, i se părea că fata asta e o nebună, o pasăre de colivie, o fiinţă creată pentru tot ce-i mărunt şi nicidecum o intelectuală dornică să vâslească în apele luminii.

— De-abia aştept să-mi văd părinţii!

„Ce idioată”, îi răspundea doar în gând. Ana, colegei de cameră.

— Ani, ţie nu ţi-e dor de ei?

— Ai adormit, Ani?

— Nu, Cora, mă gândeam. Ce m-ai întrebat, dacă mi-e dor de oraşul meu?

Ocolea să răspundă întrebării.

— De Râmnic, de ai tăi…

— De ai mei sigur că mi-e dor Cora, dar când mă gândesc să-i regăsesc în infectul acela de Râmnic, m-apucă groaza!

— Ba eu aştept cu drag să-mi revăd Romanul meu. E mic, o provincie, dar vezi Ani, orăşelul acela închide atâtea amintiri scumpe mie, încât mi se pare că aş comite un sacrilegiu dacă l-aş renega. Copilăria mă leagă de el. Ani, pentru totdeauna şi amintirile copilăriei sunt trainice, înrădăcinate adânc, nepieritoare! Ascultă tu Ani, cum stăruie şi astăzi în mine o impresie căpătată când aveam cinci sau şase ani. Eram cu tata, de mână. Mă dusese să-mi arate cum apa Moldovei crescuse, inundând o margine de oraş. Şuvoiul apei, cu lemne plutitoare şi vite înecate, prinse pe luncile ei, mă înspăimântă.

— Vezi, mi-a spus el atunci, niciodată să nu te mai joci lângă apă, căci poate să vină mare, aşa deodată şi să te fure.

Când ne-am întors, o casă mare, mult ridicată deasupra celorlalte îmi atrase atenţia.

— Tată, de ce casa asta este aşa de mare?

— Fiindcă în ea locuieşte Dumnezeu şi de acolo de sus, din fierestruica aceea, priveşte copiii să vadă dacă sunt cuminţi sau nu. Era turnul Episcopiei. Eh! Ani, am crescut de atunci mare şi-ţi mărturisesc că de câte ori trec apa Moldovei sunt cuprinsă tre' aceeaşi teamă, ce am avut-o atunci când a văzut-o venind mare, cu lemne, frânturi de mori şi vite înecate. Aceeaşi înfrigurare mă, cuprinde, oricât de liniştită ar curge ea. Iar pe lângă turnul Episcopei trec astăzi cu aceeaşi evlavică cuminţenie cum treceam odinioară, după ce tata îmi spusese că în el locuieşte Dumnezeu şi că pe ferestruica cea mai de sus priveşte copiii care sunt cuminţi şi care nu. Cu aceeaşi evlavică cuminţenie trec şi azi. Ani. Şi orice ar fi, nu voi uita niciodată, nici Moldova, nici turnul Episcopiei. Legate de copilăria mea, rămân legată de ele.

— Înţeleg, Cora, dar vezi, între noi e o deosebire mare. Tu ai un ungher sufletesc, în care ai îngrămădit amintirile. Răscolite, te întorc farmecul de altă dată. Eu. acest ungher nu-l am. Şi nu-l am, fiindcă n-am avut ce aduna în el. Pe tine. Moldova vijelioasă, prădalnică şi ucigătoare,

Moldova aşa cum ai văzut-o tu într-o zi a copilăriei, îţi trezeşte şi astăzi aceeaşi teamă de odinioară. E explicabil. S-a creat atunci un eveniment impresionabil, puterea apei răzvrătite şi evenimentul acela trăieşte în tine.

Turnul Episcopiei, casa din care Dumnezeu pe fereastra cea mai de sus priveşte copiii, te-a pus atunci direct în faţa lui Dumnezeu. Şi ştii du-te aproape de acela pentru care te-au îngenuncheat părinţii, ca şi în lipsa lui să te închini lui, clipa când Dumnezeu ţi-a ieşit în drum, a creat, Cora, un alt eveniment impresionabil. Şi cred că şi la gârbovite bătrâneţi vei trece pe lângă turnul Episco piei cu aceeaşi teamă neînţeleasă de măreţia lui Dumnezeu, care vede toate, ca şi atunci, când ai avut doar cinci sau şase ani.

La fel cu uliţa copilăriei, pe caldarâmul căreia stau anii tăi de sprintenă joacă, cu atâţia alţi copii.

Eu, Cora, oricât aş vântura trecutul, nu pot desprinde din el nimic. Singurul copil al unor oameni săraci, închis mereu în casă, să nu mă molipsesc de la alţii; cu jucăriile copilăriei sacrificate, ca să se poată aduna un ban la zestrea mea; cu cartea şi numai cu cartea în faţă, chiar şi atunci când ştiam că pe alţi copii îi învârte norocul în jurul pomului de Crăciun; îngrozită mereu de cântecul cucuvelelor cuibărite în coşul bojdeucei părinteşti şi mai târziu, cu un dor de viaţă ale cărei aripi le-am simţit mereu tăiate, eu, Cora, nu am să pun în acel ungher sufletesc de frumoase

aduceri aminte, nimic. Oraşul meu natal, uliţa copilăriei şi toată copilăria mea, se împletesc într-o neagră aducere aminte, Cora, de care mă lepăd. Şi crede-mă, nu judec copilăreşte. Vine vacanţa. Mă voi duce şi eu la Râmnic, să-mi văd părinţii, dar voi străbate oraşul aşa cum străbat copiii orfani cimitirele, ca să se apropie de moviliţele sfinte, în care s-au înveşnicit părinţii lor... Cora, e târziu, să ne culcăm.

În casa familiei marelui avocat Aristotel Zătreanu, Ana Scutaru a început să guste tot mai mult din plăcerile vieţii, spre care o chemare veşnic trează o împingea.

Ceaiurile separate ale prietenei sale şi aşa-zisele ceaiuri generale ale casei Zătreanu, prelungite până în miez de noapte, primele reuniuni distractive ale colectivităţii u. mane la care Ana Scutaru începuse să participe, au aruncat-o în lunecuşul paşilor încrucişaţi şi în strânsoarea nevinovată în aparenţă a dansurilor moderne. Talia ei de trestie mlădioasă, legănată leneş în tărăgănarea acordurilor de tango sau zvâcnită în paşi epileptici de galopul vreunui foxtrot american, era o adevărată plăcere s-o urmăreşti încercuind careul dansului. Serafică în obraz, superb arcuită în toate ondulările corpului şi clocotitoare în sânge, Ana Scutaru, ajutată de rochiile prietenei ei, ispitea poftele tuturor vârstelor şi ale tuturor gusturilor. Se dilatau nările tinerilor; tremurau paraliticile buze de bătrâni, în

care se mutase toată virilitatea lor; se ispiteau conştiinţele cele mai curate; şi se aprindeau chiar şi în femei neîncercate încă în ispitiri perverse, dorinţa pervertirii.

Ana Scutaru era pândită. O luptă mută începuse să se dea pentru cucerirea ei. Şi în lupta aceasta beligeranţii erau neegali. De o parte o fată, dăruită de Dumnezeu cu cele mai desăvârşite forme feminine, în care mocnea dorinţa unei vieţi pe care n-o cunoştea, dar spre care o împingea o chemare, de altă parte hoarda scârnavă a Bucureştiului, ce şi-a făcut din plăcerile divanului adăpostite de storuri lăsate, singurul scop al vieţii.

În una din aceste zile de ceaiuri generale ale casei Zătreanu, Ana Scutaru, fără să vrea, îşi încrucişă de mai multe ori privirea cu săgetarea ochilor lui Nini Negrea, un mare bogătaş, popritar de terenuri petroliefere şi un mare om de afaceri din cele mai norocoase.

Oricui i s-ar da să descrie persoana deţinătorului acestui nume, Nini Negrea, după singura inspiraţie ce ţi-o dă numele, cred că mai toţi atraşi de acest Nini, şi l-ar închipui în persoana unui bărbat de o vârstă când încărunţeşte puţin părul în jurul urechilor, de o talie potrivită, corect îmbrăcat, o figură descendentă a unei obârşii boiereşti şi de o educaţie remarcabil îngrijită. Şi dacă, după tabloul astfel închipuit, Nini Negrea ar fi fost adus magic înaintea lor, toţi ar fi exclamat, în primul moment,

la fel:

— Nu, acesta nu poate fi Nini Negrea.

Prietenul domnului Aristotel Zătreanu, de pe urma căruia şi maestrul câştigă sume frumoase, cu cozi de mai multe zerouri, are 49 de ani, e de statură mică, gras, rotund la faţă, ca o roată de penteleu, roşu în obraji ca o coajă de brânză de Olanda şi ciupit adânc de vărsat, ca un Schveitzer bine fermentat. Are o casă monumentală pe strada Caragiale, o limuzină Lincoln, o gabrieoletă Nasch şi o moşie în judeţul Bacău. La ocazii festive, când vrea să fixeze cuceritor o femeie, arborează monoclul, cu care este mereu în luptă când vrea să-l aşeze în arcada ochiului drept. Cauza? Pe obrajii veşnic mustoşi, nici rama dinţată de aur nu se poate fixa.

9Q

Cui i-a plăcut să-l aduleze zicându-i Nini! E o întrebare fără răspuns?

Dacă provenienţă acestui Nini e de natură maternă, atunci e scuzabil. Mamele au orbul urâtului, în ceea ce priveşte copiii lor. Totuşi, în cazul lui Nini Negrea şi această regulă trebuia să aibă o excepţie. E mai probabil însă că acest Nini, derivat din Neculaie, să fie opera vreunei femei martirizată când\n-a de obezitatea lui. Ce nu face femeia pentru un ban! Mângâindu-l peste grăsimea insensibilă, în care ar fi putut râcâi cu unghiile fără să simtă, i-o fi şoptit, poate, în urechi:

— Nini, Ninişor, păpuşica mea, dă-mi cinci mii de lei, să-mi scot rochia de la croitoreasă! şi Neculai Negrea de atunci, păpuşica de 98 de kilograme, măgulit de inspiraţia genială în materie de botezuri adulte a prietenei lui, se prea poate să-i fi dat în monedă costul inspiraţiei, rămânând de atunci încolo pentru toată lumea, chiar şi pentru iscălitura sa: Nini Negrea.

La fel ca femeile caselor de toleranţă, de îndemâna burselor mici, unde mai toate preotesele venericelor plăceri, când au plecat de acasă ca să se facă dame, le chemau Marghioala, Gherghina, Safta, iar ca dame, Ortense, Caliopi, Lileta. Şi de ai curiozitatea să le-ntrebi:

— Cum te cheamă fetiţo? îţi vor răspunde mai toate, cu aceeaşi formulă, din care doar numele e schimbat:

— Pe mine mă cheamă Frusina, dar băieţii mă alintă şi-mi zic Zozo.

În materie de femei Nini Negrea are două preferinţe: ori să fie de calitate, ori să le formeze el.

— Dragă, oricât de bine ar fi o femeie, dacă e de cariera ei cocotă, artistă de cabaret, sau de altă titulatură de genul acesta, accesibilă cu tarif public şi marfă la îndemâna oricui, mie nu-mi spune nimic. Cei doi poli ai axei pe care fac acrobaţii sexuale, sunt: femeile de calitate şi femeile pe care le formez eu.

— Păi, cum, o cocotă bine, nu poate fi o

femeie de calitate? Te înşeli!

— Te-nşeli tuj Mitule, în ceea ce înţeleg eu calitate. Femeile de calitate sunt femeile măritate. A şti că e ne vasta altuia, e pentru mine totul. Să-l văd la braţ cu ea şi să-i pot spune, în gând; Tâmpitule, am avut-o! e o plăcere care aproape se egalează cu aceea a posesiunii.

Pe celelalte le recrutez din fete. La ele îmi place să le simt mirosul de aluat nedospit. Ajuns în mâinile mele acest aluat, îl frământ în albia amorului, pe divan, până îmi formez femeie caldă-călduţă. Şi ieşită femeie prin mine, simţ, luând-o pe braţe şi oferind-o proaspătă desfrâului:

— Luaţi-o, încă una! o tot atât de mare plăcere ca şi când aş spune:

— Tâmpitule, am avut-o!

— Mă, Negrea mă, tu eşti un pericol social, mă! Trebuie să te semnalăm societăţii!

— Mofturi Mitule, mofturi! Nu-s legi pentru astea şi nici oameni să le facă.

— Trebuieşti emasculat, Nini!

— Greu!

— Şi cum le cucereşti, mă! îl mai întrebă încă o dată prietenul, privindu-l ironic, că slavă domnului, Făt-Frumos nu eşti şi nici Rasputin nu te cheamă.

— Fără să mă obosesc, dragă.

— Te-ai şi obosi zadarnic, dacă ar fi pe oboseală! îl mai ironiză odată Mitu Draculis.

— Ia mai scurteaz-o, grecule, ce tot te-amnei

la mine

— Haide, haide, răspunde cuceritorule, nu, ocoli.

— Bănuţul mă, bănuţul! Roata lumii. Învârtindu-se, le-nvârte pe toate şi după el se-nvârt şi femeile.

— Bine c-ai mărturisit, că altfel mă lăsai să-nţeleg că se amorozează de peşterile alea din obrazul tău.

— Iar te dai, grecule?

— Dai mia să tac?

— Uite-o! şi Draculis, împuşcă franc, se repezi să ridice de pe trotuar mia mototolită, aruncată de Nini Negrea.

Discuţia aceasta avusese loc în faţa hotelului Metropole, un punct strategic al lui Nini Negrea, de unde cu nările dilatate caută mirosul de aluat nedospit.

În ziua când ochii Anei Scutaru s-au încrucişat cu să li 2

getarea ochilor lui Nini Negrea, maestrul Aristotel Zătreanu a prezentat publicului pe un nou oaspete, tânărul romancier Alexandru Voinea. L-a purtat de mină prin toate încăperile, ca pe un câine de lux, recomandându-l în termeni elogioşi:

— Un talent de o robusteţe neîntinită încă în literatura noastră. Pictorul cel mai desăvârşit al realismului de astăzi, autorul romanului social Drumuri fără ţintă, o capodoperă a literelor noastre. L-am descoperit eu, deoarece onoraţii

critici literari de acuma, se ocupă cu descoperirea autorilor de crime şi cu acompanierea missurilor prin metropolele occidentului şi ale Americilor. De altminteri, toate s-au schimbat în ţara asta! Scriitorii fac anchete şi procurorii literatură. Cele mai frumoase pagini de stilistică românească, scrise în ultâmul timp, sunt acte de acuzare ale proceselor de senzaţie.

Reînvie literatura adormită, domnule Voinea, se adresă declamaţie domnul Aristotel Zătreanu, romancierului Alexandru Voinea, spre care începură să se îndrepte faccă-main-urile, monoclurile şi toţi ceilalţi ochi, căscaţi admirativ. Şi biciuie cloaca în care tră îm, fără milă, cu dispreţ. Puneţi talentul în slujba moralei alterate. Ai să fii lovit de profitorii acestei morale, contestat de geloşii condeiului; nu te uita, mergi înainte, aşa cum ai început-o. Aristotel Zătreanu e în spatele dumitale şi cu el drumurile au ţintă.

Robustul romancier, ce părea de o sănătate foarte şubredă, îmbrăcase în ziua aceea un smoching croit pe o altă măsură. Împrumutat? închiriat? moştenit? Cititorul’s – ar putea lămuri interogând pe primul scriitor ieşit în cale, cum face când împrejurările îl obligă să îmbrace haine festive, pe care garderoba sa nu le numără.

Era tras la faţă, palid şi lipsit cu totul de personalitate; fapt pentru care, publicul îl privea foarte curios: „Atâta talent şi atâtea nădejdi puse de Aristotel Zătreanu într-o umbră de om, lipsită

de orice expresivitate!” Pentru public, apariţia artistului lângă opera sa, este întotdeauna surprinzătoare. Niciodată ei nu corespund imaginii ce şi-o face cititorul, desprinzându-i din operă.

Ana Scutaru s-a găsit în ziua aceea, în faţa primului romancier întâlnit. Acest gen de oameni, care trăiesc în două lumi, – în aceea în care se zbat şi care este vitregă cu ei şi în cealaltă, pe care o clădesc dânşii cu ruina atâtor nervi, – nu-l mai întâlnise până atunci. Un romancier, îşi închipuia ea, gânditor a atâtor lucruri, trebuie să aibă un cap mare, cu o frunte largă şi cât mai mult bombată. Capul lui Alexandru Voinea era o tărtăcuţă pe lângă tipul de cap românier, croit de imaginaţia Anei Scutaru. De altfel şi portretele unor romancieri, întâlnite de ea pe unele file de cărţi literare, corespundeau acestei condiţii imperative pentru un cap de romancier.

Dacă, fără a-i cunoaşte, ar fi întrebat-o unul:

— Priveşte Ana în aceste saloane şi spune-mi, care din ei poate fi un romancier şi care ţi se pare cu cea mai ştearsă figură de om gânditor. Ana Scutaru ar fi răspuns arătându-l pe Nini Negrea:

— Acesta e romancierul – şi apoi, arătând spre Alexandru Voinea: a acestuia pare a fi cea mai ştearsă figură de gânditor.

La bufet, Ana Scutaru se găsi un moment lângă Alexandru Voinea. Şi fiindcă voia să pătrundă printre cei mulţi şi aceiaşi întotdeauna,

permanent fixaţi în ocazii de acestea în jurul bufetului. Alexandru Voinea, curtenitor şi parcă bucuros că i se oferă prilejul să-i adreseze un cuvânt, o întrebă cu multă politeţe:

— Doriţi ceva domnişoară?

— O limonadă, domnule Voinea, Am dansat cam mult, mi-e cald.

— Nu vă osteniţi, domnişoară s-o căpătaţi, o veţi avea îndată. – şi se vârî printre permanenţii mâncăi ai ceaiurilor şi ai seratelor, aducându-i limonada dorită.

— O, foarte drăguţ din partea dumitale. Mulţumesc!

Ana, băgă de seamă, că fără să vrea i-a spus dumitale, în loc de dumneavoastră, lucru care de altfel a trecut neobservat de Alexandru Voinea. Constată cu bucurie faptul: „Merge, îşi zise ea în gând, încet, încet şi mă fasonez. Curând o să mi se pară că sunt din tagma lor, de neam. N-o să mai am impresia că sunt o intrusă care, pentru a fi tolerată trebuie să păstrez maximul politeţii şi al bunei cuviinţe”.

Lui Voinea nu-i trecu neobservat un zâmbet pe obrazul Anei, un zâmbet din acelea care închid o fericire gândită. Tăcerea o curmă Voinea:

— Ar fi bine să vă şi odihniţi puţin, domnişoară.

— Da, dar cum vezi şi dumneata, n-am unde, răspunse Ana, colindând cu privirea încăperile. A da, uite acolo două fotolii neocupate. Fii bun,

domnule Voinea şi ţine-mi companie.

— O cereţi s-o fac numai din politeţe; vă mărturisesc c-o fac şi din deosebită plăcere.

Două fotolii club îi înghiţiră aproape în întregime. Le mai rămăseseră afară mâinile şi capetele.

— Domnule Voinea, te rog să rămâi romancierul Voinea, de el am nevoie acum şi mă gândeam tocmai să-i fac o întrebare.

— Sunt numai urechi, domnişoară.

— Dar, în răspunsul dumitale, te rog să fii sincer. Nu-l vreau aromat cu nicio politeţe şi nici stropit cu polen literar. Vreau pur şi simplu, să fie dat de o minte gânditoare, aşa cum a ţinut să te prezinte amfitrionul, care pare foarte entuizasmat de dumneata.

— Asta e greşeala, domnişoară, că se prea entuziasmează de mine.

— Modestie!

— Adevăr, domnişoară!

— Da, adevăr ocolit!… Dar să revenim de unde am plecat. Ce poate să-ţi dea de gândit dumitale, o fată săracă, care vrea să trăiască profund viaţa, domnule Voinea?

— Domnişoară, o mică lămurire.

— Domnule Voinea, acesta e enunţul problemei, dată spre dezlegare. Nu mai adaug nicio virgulă.

— O fată săracă care vrea să trăiască profund viaţa, repetă gânditor Alexandru Voinea.

Domnişoară, vă dau rezultatul, fără să vă mai înşir demonstraţia: un înec.

— Nu-s mulţumită cu rezultatul.

— Să trecem atunci în revistă demonstraţia. Şi s-o iau de la premizele date: O fată săracă, care vrea să trăiască profund viaţa, cu alte cuvinte, o fată care, deşi are în faţă cel mai mare obstacol pus în drumul dorinţelor ei, totuşi doreşte să petreacă profund viaţa, adică, acestei fete să nu i se poată pune în faţă niciodată nu, la orice ar gândi să facă, orice ar dori să aibă.

Se poate împărţi în două categorii această vrere la viaţă: Ar fi o categorie atunci, când în eul omenesc naşte această dorinţă: vreau să trăiesc profund viaţa; şi ar fi a doua categorie, când viaţa te vrea, când ea te ispiteşte în profunzimea ei. E o nuanţă de deosebire şi pe cât pare de mică, pe atât de importantă este. Dumneavoastră, domnişoară, în sensul cărei categorii puneţi întrebarea?

— Aş vrea s-aud amândouă explicaţiile, domnule Voinea.

— Dispus, domnişoară. Când o fată săracă vrea să trăiască profund viaţa, se întâmplă, şi majoritatea cazurilor este de partea aceasta, că nu tot ce vrea i se poate împlini. Vrea o fată săracă luxul, nu-l poate avea cinstit; vrea călătoriile, nu le poate avea cinstit şi aşa mai departe. Dacă totuşi le vrea, atunci trebuie să cadă acea fată şi în cazul acesta se pare că suntem îndepărtaţi de problemă.

Trecând la a doua categorie, adică, dacă viaţa o vrea, dacă ea o ispiteşte, atunci, puneţi dumneavoastră domnişoară, un suflet neştiutor de fată, în faţa primei ispitiri viclene, pe care n-o poate pătrunde. De la prima gustare a vieţii acea fată e o nenorocită. Deci şi într-un caz şi în altul, acelaşi rezultat: înecul. Dar să rămânem bine lămuriţi, domnişoară. Dumneavoastră m-aţi legat de patru cuvinte: a trăi profund viaţa, care nu e tot una cu a fi fericit în viaţă. Fericirea nu este legată de sărăcie sau de bogăţie. Ea este o consecinţă a echilibrării vieţii, în raport cu mijloacele fiecăruia. Şi o fată săracă poate fi chiar foarte fericită.

Ana tăcea.

— Ei, nu e aşa domnişoară, că v-aţi pierdut iluziile de talentatul romancier realist?

— Nu, domnule Voinea, dumneata mi-ai dat de gândit.

Doamna Simonne Zătreanu, trecută pentru câteva clipe yo la pasivitate de jocul bridgeului, se scula să dea o raită prin toate saloanele şi odăile accesibile invitaţilor, răspunzând îndatoririlor ei de amfitrioană. Dând peste Ana Scutaru şi Alexandru Voinea, Îi întâmpină cu zâmbetul obişnuit.

— A! un colţ literar!… Ani, ai avut grijă de domnul Voinea? E pentru prima oară când vine la noi, dar cred, că de acum înainte o să veniţi regulat, joile.

— Tocmai contrariul, domnul Voinea a avut grijă de mine. Pentru forţele mele asediul bufetului era o luptă grea.

Alexandru Voinea sculat în picioare, se înclină în faţa doamnei Zătreanu, mulţumindu-i de atenţia arătată:

— Onoarea ce mi se face, doamnă, e prea mare şi o preţuiesc ca pe un lucru rar. Când să-i adauge şi mulţumirile sale, doamna Zătreanu dispăru, chemată la bridge.

În nările dilatate ale lui Nini Negrea, intrase mirosul de aluat nedospit. El le urmărise de departe convorbirea, fără a se lăsa observat şi tot de departe le trimise şi gândul: „Te-nfingi romancierule... Ce mai stofă de femeiuşcă f”.

Când a fost să se dezbrace de rochia ce-o împrumutase în ziua aceea. Ana Scutaru a simţit din nou cruzimea realităţii. Tristă, reflecta asupra sorţii sale vitrege. I se părea, aducându-şi aminte că a fost admirată, că i-a minţit pe toţi, că tot farmecul ei a pierit odată cu dezbrăcarea rochiei ce i-o împrumutase prietena ei şi că, dacă acei ce au văzut-o în salon ar vedea-o mâine, în sărăcia vreuneia din rochiile ei ieftine. Şi pro, st croite, i-ar arunca cuvântul de impostoare sau de şarlatană. Avea în ochi, gândind la aceste lucruri, melancolia unei fete vi, sătoare, civre părăsită de logodnic, îşi scoate de pe deget, printre lacrimi căzânde, veriga cea mai scumpă din lanţul feric irilor visate în atâtea nopţi.

— Marie Jeanne, tu nu ştii ce-nseamnă să dezbraci o rochie sub care ai plăcut şi care nu este a ta!

Era în dormitorul prietenei sale. Dezbrăcase rochia. Lepădând şi combinezonul, Ana rămase goală. Şi goală, Ana era atât de frumoasă şi de feminină, că cea mai scumpă şi mai bine croită rochie, nu i-ar fi întrecut frumuseţea goliciunii. Privind-o, Marie Jeanne se simţi pătrunsă în tot corpul de un fior cald, ce-i dezmorţi din carne pervertirea. Cu nări palpitate de simţul trezit, se apropie de Ana, îmbrăţişând-o cu braţe de fier peste pieptul gol. În clipa aceea întâlni duritatea de piatră a trupului ei. O piatră rozã, caldă, vie. Şi atât de grea a fost Marie Jeanne, în îmbrăţişarea ei că s-au prăvălit în patul alb; desfăcut de franţuzoaică, să primească somnul stăpânei sale.

— Ani, e a ta rochia, ţi-o dau ţie… şi o săruta înainte pe ochi, pe buze, pe gât, îngânând mai departe; printre spasmele patimii: – „Ani, e a ta, ţi-o dăruiesc ţie, căci te dubesc. Ani!”

Şi Ana Scutaru, prinsă în vârtejul uluitor al avalanşei de sărutări şi îmbătată de fericirea ivită, rochia, rochia ei acum, se pierdu în patul Mariei Jeanne, inconştientă de ce se petrecea cu ea. A deschis numai odată ochii, sub durerea unei muşcături simţită în zmeura sânului drept, apoi i-a închis iarăşi, adormindu-i din nou conştiinţa, în timp ce peste trupul ei stăpânea pervertirea prietenei sale.

De două zile Doru Mihalcea aştepta în gara Râmnic sosirea de Crăciun a Anei. Trebuia să vină miercuri, odată cu tot puhoiul de studenţi şi studente, revărsat de trenurile ce veneau dinspre Bucureşti, dar, trecuse şi vinerea şi Ana tot nu sosise.

„Cine e călătorul care mereu îşi amâna plecarea? Cine e dezamăgitul care, din fiecare tren aşteaptă să coboare dornica lui iubire şi din fiecare tren nu cobora nimeni pentru el?” I se părea că aude întrebările acestea, din gura tuturor pe care întâmplarea îi scotea înaintea lui pe peron.

Trecuseră aproape şase săptămâni de când nu mai primise nicio ilustrată. Ultima? Aproape că nu şi-o mai reamintea. Era Muzeul zoologic, printre animalele căruia s-a simţit mai bine ca printre bucureşteni.

În ziua de sâmbătă puse mare nădejde. „Azi trebuie să vină, e doar mâine Crăciunul! Şi de la primul tren ce venea de la Bucureşti, Doru Mihalcea a fost prezent pe peron, strajă neclintită, ca o santinelă pe Nistru. Era ger şi dinspre răsărit bătea Crivăţul, făcând frigul şi mai nesuferit.

Când s-a ivit în depărtare trenul, şerpuind ca altă dată, nu însă prin galbenul de toamnă, ci prin albul de iarnă, Doru Mihalcea s-a oprit din mers, privindu-l continuu, îi era frică parcă, să nu-l piardă din ochi, ca şi cum neurmărindu-l, trenul l-ar putea înşela, ocolind gara. A sosit, cu

locomotiva plină de gheaţă. Printre cei puţini care au coborât, Ana nu era. Simţi atunci frigul şi mai pătrunzător, Crivăţul tăindu-i faţa cu cuţite de gheaţă.

Acelaşi trist rezultat şi la al doilea şi la al treilea tren. A stat până la ultimul şi cu ultimul dinaintea Crăciunului, Ana a sosit la Râmnic.

— Ani!

— Bine te-am găsit, Dorule! Ce mai e prin Râmnic?

„Ce mai e prin Râmnic!” în loc de „Ce-ai mai făcut tu, Dorule, de când ne-am despărţit?”

— Te aşteaptă cu îngrijorare Ani, acasă. De ce n-ai scris când soseşti?

— Ei, şi dacă scriam, m-aşteptaţi cu muzica militară ia gară? Am avut treburi… cursuri…

Răspunsul Anei îl biciui mai puternic ca Crivăţul.

— Să luăm o trăsură. Ani., Acum trăiesc din leafa mea. Sunt stipendiatul statului, omul statului, am ajuns mare, după cum vezi.

— Bre, bre, bre! răspunse Ana, ca şi un om vârstnic, care are aerul că se miră cu adevărat când un copil îi destăinuie o naivitate.

Se suiră în trăsură.

În poartă, Doru Mihalcea a întrebat-o:

— Când ne vedem, Ani?

— Păi, zilele astea, Dorule, a fost răspunsul Anei.

— Ani! Ani! A venit Ani, Dincă. Şi ieşiră

amândoi înainte, îmbrăţişând-o, ca după o despărţire de ani, nelăsându-i nici timpul necesar să se dezbrace.

— Şterge-te mai întâi pe gură, Zoico, că-mi murdăreşti fata. Ai o pată... bulion!... boia!... tu ştii cu ce te-ai mânjit în bucătărie.

Dar după ce-o sărută şi arhivarul, îi veni rândul nevestei lui, să-i spună:

— Da şterge-te şi tu; eu ca eu, la bucătărie, dar tu pe unde naiba ţi-ai vârât nasul, de te-ai vopsit pe faţă?

Se uitară unul la altul, la Ana, iar se mai certară între ei, nedumeriţi de provenienţa acestor pete roşii şi iar căutară spre Ana, privind-o mai cu de-amănuntul, arhivarul îşi schimbă faţa veselă, în trăstă.

— Ce-i asta. Ani? Erau cuvinte rostite cu revoltă, dispreţ şi severitate.

— Ce anume? se prefăcu Ana că nu înţelege.

— Băcanul de pe buzele tale!

— E moda, tată. E ceva obişnuit astăzi de toată lumea.

— Ceva obişnuit! Da! Dar la femeile de pe stradă, de cocote, nu de o fată de 19 ani, care de-abia are cu ce să-şi plătească creionul cu care scrie.

— Ei, ce e supărarea asta tată? Vrei să mă faci să regret c-am venit?

— Dincă, las-o-n pace, ce-ai cu fata noastră? interveni împăciuitor soţia arhivarului.

— Uite, vă fac plăcerea, n-am să mai dau. Se frecă nervos cu batista peste buzele încondeiate cu roşu.

— Sigur, să nu mai dai, că nu pentru asta te-am dus la Bucureşti!

— Ei! isprăveşte acum, Dincă. A spus că nu mai dă, n-o să mai dea!

Promit acest lucru; trinitatea familiară îşi refăcu cordialitatea. Totuşi, roşul de pe buzele Anei, nu dispăru din gândurile arhivarului. Amintirea lui i se înfipse ca un ghimpe veninos în creier.

Masa din prima zi de Crăciun o încărcase arhivarul după datini, cu o risipă cum n-a mai fost în casa lui, asemeni tatălui fiului risipitor din Biblie, sărbătoarea şi sfintele sărbători ale naşterii Domnului şi sosirea Anei, scăpată parcă de pe un naufragiu.

Nevasta lui întinsese masa cu o faţă de masă curată, scoasă din zestrea fetei. Mirosea încă a floare de levănţică şi iasomie, din lada cu lucrurile Anei.

Au început cu potroace de gâscă, au fumegat naţionalele sarmale, preparate cu atâta artă de gospodina casei, au sfârâit încă în untura caldă cârnaţii proaspeţi şi ca un eveniment nemaipetrecut în casa lui Dincă Scutaru, au mâncat în toiul iernii mere conservate bine, de parcă atunci au fost culese şi chiar mai frumoase decât cele proaspete, fiindcă aveau pe ele şi

lustrul cerei date. Pe lângă mere au mai fost curmale, smochine, nuci şi migdale.

— Vinuleţul ăsta e o bunătate! le încredinţă arhivarul. Mi l-a dat Dumitrache, drept specialitate, din care dă numai la cunoscuţii lui.

Ridică paharul şi se uită în zare, prin el, mulţumit de culoare.

— Ca cristalul!

Atât arhivarul cât şi nevasta lui urmăreau pe Ana, să-i vadă răsfrântă pe faţă bucuria ce i-au făcut-o. Ana era însă cu gândul departe. Privind la sticlele de vin de pe masă, îndopate cu ciocane de porumb şi etichetate cu unsuroase reclame de Borviz, care probau c-au mai servit şi pentru untdelemn cândva, îşi aduse aminte de Pommard-ul şi de Cliquotul băut în garsoniera lui Dan Kornea. Apoi, cât de democratic îi păru acest miros de sarmale din carne de porc şi cât de nepotrâvit cu gusturile ei de acum.

— O să-mi intre mirosul de varză, în rochie! Au să râdă fetele, că m-am îndopat cu sarmale de Crăciun, ca nevoiaşii.

— „Ca nevoiaşii!” repetă în gând Dincă Scutaru. Văzând arhivarul că, sacrificiul lui n-a avut pentru Ana alt răsunet decât că o să-i rămână mirosul de varză în rochie şi că au să-i zică fetele că a mâncat ca nevoiaşii, i-a răspuns:

— Nici n-ai putea mânca în felul cum mănâncă nevoiaşii!

„S-o credeţi voi!” a fost răspunsul Anei, cu

rezonanţă numai în conştiinţa ei.

Pe Doru Mihalcea l-a văzut abia în a patra zi de Crăciun. Ieşise să se întâlnească pe stradă cu celelalte fete, studente la Bucureşti. Apoi, mai era mândria ei de acum, care trebuia plimbată pe dinaintea concetăţenilor, în evidenţiat dispreţ şi ironică paradă. L-a întâlnit în Strada Mare. Timid, ca totdeauna şi mai îndurerat ca totdeauna, a oprit-o întrebând-o cu cuvinte muiate în teamă, că răspunsul ce-l va primi va fi tot atât dr tăios, tot atât de rece, ca în ziua sosirii ei.

— Cum ai petrecut Crăciunul, Ani?

— Ca de obicei, Dorule. Ce vrei, doi bătrâni cu idei învechite şi o fată care le-a păşit mult înainte. Dar tu? De ce n-ai venit pe la noi?

Ar fi trebuit ca ultimele cuvinte să-l învioreze, mai ales pe el, căruia doar un zâmbet dăruit de Ana, i-ar spulbera durerea adunată de luni de zile, dar, i s-a părut că acele cuvinte: de ce n-ai venit pe la noi, nu erau un ecou sincer al inimii sale, ci numai o înşelare vicleană a unei iubiri care se destramă şi căreia vinovatul caută să-i acopere mersul fugar spre inevitabilul sfârşit.

Pentru Doru Mihalcea, acel: de ce n-ai venit pe la noi, era egal cu un altul, întâlnit de el prin romane: – „Nu e nimic, aşa ne e hărăzit, să nu ne putem iubi. Vom rămâne totuşi prieteni şi de prietenia ta mă voi rezema cu încredere!”

„Sunt cuvinte viclene, care încheie calm o dragoste, ca să facă loc alteia”. Aşa i-a socotit

Doru Mihalcea întrebarea.

— Tu mă întrebi de ce n-am venit. Ani. Trebuie să-ţi răspund cu răspunsul din inimă; la ce-aş mai fi venit.

când în gară şi pe drum mi-ai arătat că te-ai înstrăinat de mine?

— Dorule, ce sunt copilăriile astea?

— Nu, Ani. Aşa este. Şi atitudinea ta se alătură firesc cu acele două ilustrate. Numai două! Ilustratele cu care trebuia să umplu un album!

— Pretenţios eşti, Dorule. Nici nu-ţi închipui cum facultatea îmi răpeşte până la ultimul minut. Cursuri, cursuri şi iar cursuri! Nu-mi îngăduie nici să mă gândesc, dar să mai scriu! Şi totuşi, pentru tine şi numai pentru tine, am rupt din ocupaţia febrilă a unui început de facultate şi ţi-am scris. E drept, numai de două ori. E puţin, când stai să priveşti din Râmnic, dar, e mult când ele sunt scrise sacrificând un timp preţios de studii.

— De-ar fi aşa. Ani…

— E aşa cum spun eu. Probabil că, apucând tu să păşeşti pe cărăruia unei noi dragoste, cauţi s-arunci în spinarea mea motivele. Să nu crezi că nu te înţeleg, Dorule. De altfel, fiecare face cum îi dictează inima. Nu te incriminez. În calea inimii nu te poţi pune. Dar, să nu o faci viclean, Dorule, căci atunci e josnic.

— Ani!

— E josnic, Dorule!

Prins între pornirea lui şi viclenia Anei, care

deplasa cu artă spre Doru Mihalcea, vina sfârşitului inocentei lor dragoste, tânărul funcţionar de la Primărie se învioră puţin.

Eu ţi-am probat-o totdeauna. Ani, şi ţi-o voi proba mereu. Înaintea ochilor mei, nu stăruie decât imaginea ta scumpă. Te port în gând, te am în ochi şi te simt în inimă clipă cu clipă. Cum poţi să mă învinovăţeşti!

Iaca, cred. Că nu ai avut timp şi mai cred că n-ai să ai nici de-acum înainte. Explicaţia de astăzi nu a stricat. A spulberat un nor, a luminat un cer ameninţat să se întunece… Ce faci tu acum?

— Mă plimb, ce să fac! mai văd şi eu Râmnicul acesta şi mă întreb cum de-l mai suferă pământul!

Doru Mihalcea se uită la ceasul lui, Ro. skopf-Patent, cumpărat din prima leafă de stipendiat al statului.

Aproape 12. Mai e timp să facem un tur împreună.

Vrei?

— Hai!

Dar lângă el era absentă. Ce mai conta Doru, un funcţionăraş modest, timid, cu un Roskops-Patent în vestă, pe lângă Armând Zătreanu, clubist şic al Capitalei; sublocotenentul Dan Kornea, ofiţer din regimentul de gardă al reginei, cu automobil în garaj şi cu o garsonieră ca o seră, în care primeşte oferind Pommard, Cliquot, Champagne a l-orange etc… romancierul

Alexandru Voinea, robustul talent al domnului Aristotel Zătreanu, şi în fine, pe lângă toţi aceia care veneau în casa Zătreanu, exhibând cea mai aristocrată ţinută salonardă, prin toate gesturile lor.

Ana, nu începuse să-i cunoască. Ea nu ştia că sub masca etichetei în care se agită, scopurile pentru care au venit, sunt: unii pentru că să mănânce, alţii ca să-şi facă o femeie, alţii ca să ciupească un ban la cărţi, alţii ca să lanseze o intrigă, alţii ca să li se strecoare în mână costul virilităţii lor. Nu-i cunoştea, şi pe lângă toţi aceşti eroi de romane de sute de pagini, în care începuse să citească, Doru nu era decât o scurtă paranteză, transformată cu timpul într-un semn de întrebare: mai există sau nu?

Când s-au despărţit în ziua aceea, Doru Mihalcea a întrebat-o din nou;

— Când ne mai vedem. Ani?

— Într-una din zilele care au mai rămas, Dorule. Când vrei tu!

„Ce-nseamnă răspunsul acesta” se întrebă din nou Doru, pe lângă acele dinainte de a pleca la Bucureşti: „După masă, Dorule, dar să vii negreşit”. Nimic! într-una din zilele care au mai rămas. Adică numai odată. Ce să-nţeleg din acest răspuns?

CAPITOLUL VI
ÎN CARE ANA SCUTARU SE HOTĂRĂŞTE PENTRU VIAŢA NOUĂ

Nini Negrea, se încrucişă, urcând scările casei Zătreanu, cu Ana Scutaru, care tocmai ieşea de la prietena sa. O mai întâlnise în casa avocatului său de mai multe ori, după ce se întorsese de la Râmnic, din vacanţa Crăciunului şi, în saloanele cu atâta lume şi zgomot a avut dese prilejuri, că ne-auzit de nimeni, să tatoneze terenul, în vederea scopului său. Din discuţiile avute, abil conduse, Nini Negrea trase o concluzie scurtă: promite mult fetiţa.

Marie Jeanne, căreia nimic nu-i scăpa neobservat, îi spuse Anei într-o bună zi:

— Te cam pisează geamandura.

— Cine, Ani?

— Geamandura, Negrea. Ce, tu nu ştiai cum l-am botezat?

— Acum i-aud prima oară porecla.

— E foarte bogat şi foarte culant. Au profitat multe femei de pe urma lui.

— Şi de ce-mi spui tu toate astea. Marie Jeanne?

— Simplu, Ani, ca să profiţi şi tu.

— Eu?! Cum adică?

— Nu fi gâscă. Ani! Eşti de atâtea luni la Bucureşti; şi aerul ăsta idiot, de provincială nu te mai prinde.

— Mulţumesc, Marie Jeanne!

— Ba să nu-mi mai mulţumeşti de loc, căci n-ai pentru ce… Ai fi o proastă!…

— Pentru ce. Marie Jeanne, aş fi o proastă?

— Dac-ai refuza, în caz când ţi-ar propune.

— Ce să-mi propună dragă, căsătoria?

— Vai, Ani, parcă eşti de pe altă lume!

Pentru asta ai venit tu la Bucureşti?! Perftru căsătorie?!

— Pentru facultate am venit.

— E! şi dacă se ivesc şi jumătăţile de căsătorii, strică?

— Mai fă-mă încă odată idioată, tâmpită, cum vrei, dar nu te-nţeieg. Aceste jumătăţi de căsătorie nu ştiu ce sunt.

— Nu? Simplu! Căsătoria în care oficialitatea şi familia nu au niciun amestec. Nu sunt înregistrate când le începi şi nu te duci la tribunal când le termini.

— Concubinajul, Marie Jeanne?

— E comun termenul. Să ai tipul tău.

— Tipul meu! repetă Ana Scutaru.

— Da, tipul tău, care să te întreţină în lux, să te distreze, să te ducă peste tot… Iar te uiţi aşa la mine, ca o viţeluşă? Ah! Ani, mă exasperezi. Toate trebuie să ţi le dau în gură. Ştii ce-ar însemna pentru tine, dacă ai putea să captivezi geamandura? Să ai automobil la scară; să părăseşti camera de cămin şi patul ei de spital, pentru o locuinţă convenabilă în oraş; să schimbi otrepele de pe tine, în rochii elegante; să înzestrezi degetele goluţe, cu aur şi pietre preţioase să-ţi înfloreşti urechile, cu sticlirea vaporoasă a perlelor…

— Şi toate acestea. Marie Jeanne, în schimbul?

— Unei nimica toată. Ani! Dau cu nemiluita pentru o oră de gimnastică sexuală. Ce idioţi! îi săruţi pe nas, ies pălării. Îi săruţi pe buze, ies rochii. Îi strângi în braţe, ies mii de lei. Îi strângi cu celelalte braţe feminine, picioarele, ies capitaluri depuse la bancă, case pe numele tău, călătorii în străinătate şi… ce-ai mai vrea tu să iasă.

— Copii nu ies, Marie Jeanne?

— La voi la Râmnic, poate. În Bucureşti nu mai ies copii. Le-a secat izvorul. Ani. Mor de supraaciditate.

— Supraaciditate, e după câte mi se pare, o maladie a adulţilor?

— Şi a spermatozoizilor bucureşteni!

— De unde ştii tu toate astea Marie Jeanne?

— Eu n-am trăit la Râmnic, Ani. Eu m-am născut, trăiesc şi voi muri în Bucureşti. În cazanul ăsta, în care clo ftob

coteşte viaţa. Şi viaţa e dăruită omului să o trăiască! Şi, n-ar fi un imbecil dacă n-ar trăi-o intens?

— Tu o trăieşti intens, Marie Jeanne?

— Intens!

— Tu? Păi, ai tu nevoie, să săruţi ca să iasă pălării, să strângi în braţe, ca să iasă mii de lei, să îmbrăţişezi…

— Nu, Ani, eu sărut şi strâng pentru năravul

meu, pentru potolirea camei ăştia, cu atât de variate gusturi. De vreau viziune seducătoare, ies la şosea cu Benzul. De vreau amor stropit cu Pommard, mă dezbrac la Dan Kornea. De mă nelinişteşte noaptea dorinţa dragostei, alerg prin coridoare după Feodor, Vania… şi de nu-i găsesc, plec, până dau de unul…

*

* * *

Când Nini Negrea şi Ana Scutaru s-au încrucişat pe scările casei Zătreanu, discuţia de mai sus avusese loc. Şi au mai fost şi alte discuţii, meditate îndelung de Ana.

La salutul extrem de galant al geamandurei. Ana, ca un ecou al îndelungatelor meditaţii, îi zâmbi, răspunzându-i peste măsura zâmbetelor obişnuite. Pentru Ana era un început, pentru Nini Negrea o preţioasă indicaţie, o promisiune?

— Bună ziua, domnişoară Ani. Aşa devreme aţi plecat de la buna dumneavoastră prietenă?

— Elă grăbesc. Am un curs de la care nu vreau să lipsesc.

— A, dacă vă grăbiţi, domnişoară Ani, Lincoln-ul meu e gata să vă satisfacă graba.

— O, nu, de ce, am timp, domnule Negrea.

— Vă rog, domnişoară Ani. M-ar şi întrista să mă refuzaţi… tocmai dumneavoastră!

O însoţi până la portiera maşinii.

— Şi vă rog domnişoară, să apelaţi la el şi pentru momente de distracţie. O plimbare la şosea

recreează. Vine acum primăvara. Florile, câmpul, pădurile, acesta este cadrul pe care-l meritaţi şi Lincoln-ul vă poate duce oricând veţi voi, în acest cadru al naturii.

— Vai, domnule Negrea, nici nu ştiu cum să-ţi mulţumesc!

— Nici n-aţi avea pentru ce, domnişoară. Ştefan, eşti la dispoziţia domnişoarei, se adresă el şoferului. Şi salută, adunându-şi pielea obrazului într-un zâmbet de om satisfăcut.

Pe drum. Ana rupse dintr-un carneţel al ei o filă" pe care scrise cu litere schimonosite de mersul rapid al Lincoln-ului; „Mulţumesc domnului Negrea, pentru deosebita atenţie ce mi-a arătat şi pentru care îi voi păstra o frumoasă aducere aminte". Apoi, a pus fila în cutiuţa limuzinei, în aşa fel ca prezenţa ei să fie remarcată.

La facultate, a coborât cu aerul degajat al unei proprietare de Lincoln, în valoare de 1.000.000 lei. Înmugurea sămânţa sădită în pieptul ei de Marie Jeanne; erauprimii paşi pe drumul bătătorit de femeile bucureştene.

*

În limuzina Lincoln, ca şi în gabrioleta Nasch, Ana Scutaru era acum mai des zărită pe străzile şi bulevardele Bucureştiului. La şosea, Ştefan, şoferul lui Nini Negrea, o iniţia în arta volanului.

Odată cu înmugurirea din pieptul Anei Scutaru, înmuguriseră şi pomii. Frunze noi se

dezghiocau din cuibul bobocilor, scoţând capete ascuţite şi margini fin fierăstruite. Iar verdele lor, era verdele viu al clorofilei” nemurdărit încă de praf şi nedecolorat de soare.

La şosea, lanţul automobilelor îşi reluase goana, potolită o scurtă vreme de frig şi zăpadă. Aceleaşi tipuri de toamnă, hibernate pe Coasta de Azur, îşi lăfăiau din nou pe pernele moi fiinţele lor sedentare. Printre obişnuiţii plimbărilor de la şosea, un ochi observator descoperea repede noile vedete automobiliste. Odată cu berzele, apărute pe cerul siniliu al primăverii, apăreau şi ele pe canalul mocirlos al Bucureştiului. Blonde, brunete, blonde devenite brunete şi brunete devenite blonde, fragede în obraji şi arse de curând pe altarul Venerei, se arătau, care mai de care mai luxoase, care mai de care mai de dorit. Şi se arătau alegerii, în lanţul neisprăvit al automobilelor, aşa cum se arată gâştele spra vânzare, aliniate pe pieţele oraşelor de provincie, în zilele de târg.

Printre noile vedete automobilistice era şi Ana Scutaru. Învăţată de Ştefan să schimbe vitezele, să ocolească, să întoarcă, să dea înapoi şi să oprească în bâlciul de maşini din faţa Villei Minovici şi văzută numai la volanul gabrioletei Nasch a lui Nini Negrea, mai veche decât ea pe caldarâmul şoselei, fiecare curios şi-a spus: – „Probabil noua femeie a lui Negrea”. Şi nu era, deoarece faţă de Marie Jeanne nu s-ar fi ascuns,

când nu de mult a întrebat-o:

— Ei, cum merge Ani, e rost să-l prinzi în mreje?

— Deocamdată tratăm.

Tratau.

Noaptea însă. Ana Scutaru cădea pe gânduri. Se încingea lupta între bine şi rău. Se acuza prin Cora Vălureanu, şi se apăra cu Marie Jeanne Zătreanu. „Să accept, să nu accept?”. Dimineaţa se trezea tot atât de nelămurită, ca şi în fiecare seară când se lăsa în voia gândurilor. „Cora deoparte, de cealaltă parte Marie Jeanne. Îmi trebuie un arbitru!” Cine? S-a gândit la toţi, cunoscuţi şi aproape necunoscuţi dar –, i-a înlăturat pe fiecare, rămânând din nou singură în faţa rochiilor luxoase, a garsonierei, a automobilului şi a tuturor celorlalte lucruri promise, care dansau înaintea ochilor ei jocul nebun al ispitei. În cele din urmă, s-a gândit la Alexandru Voinea. De el avea însă teamă. „Şi de fapt e singurul care ar putea să mă înţeleagă!”

Când a bătut la uşa lui, un glas răstit i-a poruncit; să intre. I-a poruncit, deoarece cu un asemenea glas nu se putea articula o invitaţie.

A deschis uşa şi l-a găsit trântit pe pat, cu spatele spre intrare, privind pe fereastra deschisă, primăvara. Era în dreptul ferestrei un cais înflorit, în cais zboară sprinţar vrăbii învrăjbite de dragoste şi dincolo de cais, un cer de un albastru marin. Auzise uşa deschizându-se şi nu a întors

capul. „Chiria, desigur. E doar prima zi a lunii, ziua în care popii cerşesc şi proprietarii asasinează I Cum nu auzi nici glasul popii şi nici al proprietăresei, amândoi cu obiceiul, de cum intră să şi înceapă, întoarse surprins capul, să vadă cine s-a strecurat în odăiţa lui mică cât o hulubărie, fără să vorbească, fără să cânte pe nas, sau fără să ceară arţăgos: – Chii ia, că e zi – întâi, domnule poet!

— Domnişoară Ani, dumneavoastră?

— Eu!

— La mine, aici, în magherniţa asta neorhiduită, murdară?

— La dumneata, aici, între pereţii aceştia, care te adăpostesc şi între care gândeşti atât de frumos.

— Atât de frumos! Ce straniu răsună cuvântul acesta, aici.

— Da, frumos. Ţi-am citit Drumurile fără ţintă. Aici le-ai gândit, aici le-ai scris, domnule Voinea?

— Aici, domnişoară şi de aici mi-e teamă că o să plec curând. Când am strigat intră, am crezut că bate proprietăreasa să mă execute. E doar prima zi a lunii, astăzi. N-a fost ea, aţi fost dumneavoastră, dar, va veni şi ea, domnişoară. Şi aş fi putut să-i plătesc, dacă pentru acele Drumuri fără ţintă, editorul mi-ar fi dat partea care mi se cuvine din ce-a vândut. Nu vrea să mi-o dea, domnişoară. Nu vrea! – „Peste vreo lună, domnule

Voinea, când voi încheia socotelile”. Luna aceea e specula care o face cu banii ce mi se cuvin şi ştie în ce lipsuri mă zbat, nemernicul.

— Să te muţi, dar unde, domnule Voinea, dacă pentru un moment eşti în strâmtoarea asta?

— Unde, domnişoară? Uitaţi-vă, pe craca aceasta de cais înflorit.

— Ar fi un culcuş foarte poetic.

— Da, o moarte foarte poetică, domnişoară. Atârnat ca o păstramă de ramura unui cais înflorit.

— Ia fugi cu ideile astea! De ce nu te adresezi protectorului dumitale, domnul Zătreanu?

— Protectorul meu, domnul Zătreanu! Mi-e protector doar în saloane, ca să se înfoaie că m-a descoperit, că m-a lansat el, că lui îi revin laurii…

— Cum, nu te ajută?

— Cum nu, m-a invitat la el: – Vezi, fă-ţi rost, împrumută de pe undeva un smoching şi vino sâmbătă la mine, să-ţi dau drumul pe piaţă.

aio

După cum ştiţi, m-a purtat de mină ca pe un căţeluş de rasă, din salon în salon, prezentându-mă dramatic, dar, nu m-a întrebat de unde am smochingul şi nici cât mă costă chiria lui. A trebuit să dau ultimul ban evreului de unde l-am luat, mărindu-mi şi chiria, găsind, spunea el, o pată pe care nu a avut-o.

— Aşa protector e domnul Zătreanu?

— Aşa sunt toţi protectorii, domnişoară, în cap cu statul… Luaţi loc, vă rog, domnişoară Ani.

Probabil că un gând v-a trimis aici şi nu mi l-aţi spus încă.

— Nu, nimic, domnule Voinea. N-aveam ce face şi cum nu te-am mai văzut de mult, mi-am zis: hai să fac şi eu un drum fără ţintă, adică vreau să spun fără niciun scop.

— Nu se poate, domnişoară. Ceva v-a îndreptat la mine. Poate vreo întrebare despre viaţă, despre oameni… despre o fată frumoasă, în răscrucea răspântiilor?…

— Nu, nimic! Cum ţi-am mai spus, un gust, o idee, pe care îmi pare bine că am avut-o. Un romancier văzut în odaia lui, între lucrurile lui, în laboratorul creator de atâtea povestiri frumoase, era pentru mine un vis şi mi l-am împlinit. Mă surprinde însă ceva, domnule Voinea. În toată odăiţa asta, nu văd nicio urmă de femeie. Nici cel puţin o fotografie. Şi toate gândurile dumneavoastră, ale scriitorilor, roiesc numai în jurul femeilor. Nu ştiu dacă mă înţelegi!

— Vă înţeleg, domnişoară.

— Creaţia dumneavoastră, îmi închipuiam că trebuie să aibă un punct de sprijin real, adică să izvorască din ceva existent alături de dumneavoastră. O femeie, umbra ei, dacă nu ea în carne şi oase, chipul ei, o urmă de-a ei, fie o floare lăsată într-o carte la o pagină în care a vibrat mai mult, fie un lucru ce-i aparţine, gândeam, că pentru un scriitor e absolut necesar să existe în încăperea în care creează. La dumneata, nimic.

Privesc peste tot şi nu desprind nimic ce te-ar putea inspira. Îmi închipuiam că intrând aici, oriunde mi-aş întoarce ochii, aş întâlni un lucru care să-mi trezească existenţa Irinel. Eroina dumitale din Drumuri fără ţintă, trebuia s-o simt de cum am deschis uşa –, O caut şi nu zăresc nici urmă din ea. Pe pereţi Mărăştii, Oituzul, Mărăşeştii şi între aceste gravuri, figura slăbănoagă a unui general. Ce caută astea la dumneata?

— Astea, constituie unica moştenire ce mi-a rămas de la tatăl meu. Prin aceste locuri pe care dumneata le-ai citat, fără nicio emoţie, el şi-a risipit din sânge. La Mărăşti şi-a lăsat o mână, e poate chiar aceea peste care calcă soldatul acela, iar când a murit, doi ani după război, ultimul cuvânt nu a fost pentru mine, singurul care îi mai rămăsesem, ci pentru omul care îl vezi acolo, între gravuri. L-a arătat cu degetul, în care moartea deja intrase şi mi-a trecut ultima lui dorinţă, cu glas care sfârşea aşa: cinstiţi-l.

Când în mijlocul lumii acesteia mă îneacă scârba de cum o văd şi de ce face, mă întorc şi-mi refac moralul privind aceste gravuri şi această slăbănoagă figură, sub viziunea cărora a murit tatăl meu.

Poate dacă nu le-aş mai fi păstrat acolo, aş fi călcat cuvântul lui.

— Cum?

— Iată cum. Directorul unui ziar, acolit politic

ai unui partid puternic de opoziţie, văzând cum omul acela prindea rădăcini adânci în ţară, ce păreau a-l înveşnici la frânele statului, a ordonat redactorilor, printre care mă aflam şi eu: atacul. – „Mânjiţi-l, dezonoraţi-l. Trebuie sfărâmat. Interesul partidului nostru o cere. Ni s-a pus la dispoziţie 750.000 lei pentru retribuirea redactorilor de talent, care vor trebui o lună de zile, zi cu zi” să-l învenineze. Aşa-i ordinul şefului. La lucru băieţi”.

Ni s-a repartizat domeniul în care trebuia atacat de fiecare, şi, ca articolele să fie şi mai bine ticluite, ni s-a spus să le scriem acasă, în completă linişte.

Am venit cu banii în mână, fructul primelor minciuni ce trebuia să le iscodesc. Când m-am aşezat însă la masă, întâmplarea mi-a ridicat ochii către acele gravuri. Glasul tatii l-am auzit atunci încă odată: cinstiţi-l. Am aruncat tocul, am dus banii înapoi, deşi nu aveam cu ce să fac faţă zilei de mâine şi i-am spus directorului, că nu pot să mă murdăresc, mânjind necinstit pe altul. M-au dat afară.

— Dumneata trebuia să fi murit pe front, dacă ai idei d-astea. Ce cauţi în ziaristică, dacă nu te supui imperativului directorial? Ceea ce faci dumneata e act de indisciplină gazetărească, anarhism, şi de lucruri de acestea nu avem nevoie. Pe la noi nu mai ai ce căuta.

Am plecat. Poate că, dacă nu erau pe perete,

aş fi fost şi eu un angrenat ascultător ai imperativului directorial, cu bani în buzunar şi fără griji în cap. Am rămas însă om, printre atâţia neoameni şi nu-mi pare rău.

Pe Ana Scutaru, atitudinea eroică a lui Alexandru Voinea, dârz menţinută în faţa ispitelor, o impresiona. Simţi şi mai mult teama de răspunsul lui, dacă l-ar întreba ce trebuie să facă, convingându-se că, în niciun caz; nu mai trebuie întrebat.

Venise să se supună părerii unui om mai hârşâit în viaţă şi clar în vederile sale, dar nu cu toată sinceritatea. Venea în faţa unei judecăţi să afle adevărul, fiind dominată de-o preferinţă. Şi, simţind preferinţei periclitată „renunţă cu totul la sfatul lui Alexanciru Voinea.

— Dar, să revenim la întrebarea dumneavoastră. Spuneaţi că, dacă creăm eroine de romane, originea lor trebuie să fie în inspiraţia reală ce ţi-o dă o femeie, pe care trebuie s-o ai aproape, dacă nu, în exâstenţa ei vie, în imaginea ei, în urmele ce le lasă. Cum vedeţi, nu e nici în carne şi oase, nici în cartonul vreunui fotograf şi n! oi în vrt» o urmă, floare, batistă, un voal, un cât demărunt lucru. Şi totuşi, în această săracă locuinţă a trăit Irina, aşa cum o desfăşoară şi o arată acţiunea „Drumurilor fără ţintă”. Ce m-a inspirat? Cum s-a născut, dacă Irina nu a fost în această odaie şi nu are nimic lăsat de-al ei? Pe Irina am întâlnit-o afară, pe străzi, în teatre, în

public. Am urmărit-o puste tot, deoarece ea trăia nu numai într-un exemplar feminin, ci în multe din câte întâlneam. Am adunat-o de pe drumuri şi am reconstituit-o complexă, aici în ţeasta asta. Ca s-o cobor din cap pe hârtie, îmi trebuia excitarea nervoasă, inspirativă, pe care dumneavoastră o credeţi ca pe o drept rezultantă a existenţei ei, în însăşi odăiţa mea. Nu, domnişoară. Cine o coboară din ţeastă pe hârtie e damingeana aceea cu vin.

Datorită ei, excitarea inspirativă porneşte la drum, modelează materialul din ţeastă, îl şlefuieşte şi îl aşterne pe hârtie. Observaţia a creat-6 în calD, vinul a transmis-o hârtiei.

Ana Scutaru privea damigeana arătată şi dosită sub masa pe care scria. În faţa sticlei pântecose, îmbrăcată cu nuiele pătate şi înnegrite, rupte şi desprinse, se minuna cum dintr-un lucru atât de ignobil pot ţâşni atâtea fermecătoare pagini.

— Cum, bei?

— Nu beau, nu vă speriaţi, mă inspir. Întocmai ca vicioşii stupefiantelor, care nu cunosc plăcerile vieţii decât sub acţiunea drogului injectat, aşa şi noi romancierii, domnişoară Ani, nu creăm până ce nu există materia inspirativă. La unii e femeia însăşi, când creează o eroină, pe care o plimbă din prima până în ultima pagină a romanului, în atât de variate manifestări, clar în aceeaşi unitate de creaţie, pe care n-o depăşeşte. Altora, o urmă feminină, un portret, un zâmbet

rămas în cameră, o floare mirosită de ea, e izvorul inspiraţiei lor. Pe mine nu mă inspiră nimic din tot ce e ea şi aparţine ei. Adunată şi înghemuită în ţeastă, o scald în aprinderea unui pahar-două, de vin şi o cobor în pagini, care vă dau senzaţia că au fost scrise ţinând-o pe genunchi, sau aplecată lângă mine, pe masă. Aşa creez eu, domnişoară. Cam anormal, nu?

— În orice caz, cam original.

— Aşa se scriu romanele, domnişoară Ani. Trebuie să pătrunzi peste tot, să te amesteci cu toţii, să devii pe rând al tuturor, al străzilor, al cafenelelor, al spitalelor, al cârciumilor, al bordelurilor, să trăieşti cu ei, să-i prinzi aşa cum sunt ei, când nu se ştiu observaţi de nimeni şi să-i aduni apoi ca pe-o turnă, fermentându-i în capul tău, în nenumărate nopţi de veghe. Ce-a desprins ochiul, treci apoi prin sita judecăţii tale, care sită întinde reţeaua ce-i leagă şi-i explică în acţiunea în care îi faci să mişte, să vorbească, să gândească.

— Curios!

În cameră pluti un moment de tăcere. Voinea o risipi nu glas schimbat.

— Aţi venit şi n-am măcar cu ce vă trata. O ţigară domnişoară Ani, e tot ce vă pot oferi.

— De care ai?

— Regale.

— Să-ţi dau o diplomată.

Scotoci prin poşetă şi scoase din primul dar

căpătat de la Nini Negrea, o ţigaretă pentru dânsa, după care” întinse cutiuţa de aur, să se servească şi Alexandru Voinea.

— Frumoasă tabacheră!

— Da, mi-a dăruit-o un unchi al meu, bogat.

— Eu ce să vă ofer, domnişoară, în schimb? Nu am niciun unchi bogat, care să mă fi utilat cu ce trebuie să servesc unei vizitatoare atât de neaşteptată, dar tot pe atât de fermecătoare.

Privi pe fereastră.

— Şi totuşi, am ce să vă ofer.

Se aplecă şi din creanga de cais înflorit, rupse un mănunchi de flori, oferindu-i-l.

— E din craca de care voiai să atârni ca o păstramă?

— Din craca aceea. Sunt rupte din coroana funerară, depusă anticipat de natură pe viitorul meu mormânt 1 şi arătă încă odată cu mâna, craca de cais înflorit.

— O floare din coroana funerară a unui om viu! E interesant, nu?

— Ar putea fi şi mai interesant, dacă ar fi o floare de pe mormântul unui reînviat.

Ana privi masa de lucru a romancierului, pe care erau risipite cărţi, hârtii, creioane şi un caiet mare şi gros, deschis şi scris cu creionul, pe jumătate.

— Dar caracatiţa asta ce e. se şi-şi aplecă ochii cerctători pe o foaie de hârtie, pe care era desenată ramificaţia curioasă a unui pom apropiat

ca formă de un brad…

— Această caracatiţă este sintetizarea grafică a viitorului roman.

— Aici e un roman?

— Scheletul unui roman.

Ana cercetă şi mai curioasă ramificaţia bradului de pe hârtie, începând să citească şi oarecare indicaţii scrise pe unele din ramuri, care, pe ea n-o lămureau cu nimic.

— Şi fără bazaconia asta, nu se poate scrie un roman?

— S-o fi puţinei, poate, domnişoară. Fiecare romancier îşi are sistemul său. Ca şi în plastică, romanul îşi are şi el proporţionalitatea lui. Duşmanul cel mai mare al acestei proporţionalităţi e tocmai inspiraţia. Creionul te fură adeseori. Inspiraţia curge, el o urmează. Şi lucrul inspirat este frumos, îţi place, mergi cu el înainte fiindcă te satisface şi vezi în cele din urmă că ai depăşit cadrul ce-i era rezervat în ansamblul proporţionalităţii. Caracatiţa, stându-mi mereu în faţă, mă opreşte, renunţând de multe ori la pagini frumoase, scrise în momente de fecundă inspiraţie, şi în necercetarea caracatiţei.

— Plec, s-a făcut târziu. Uite ce e, domnule Voinea. Acum pot să-ţi mărturisesc. Am venit la dumneata cu un gând, cu un scop.

— Am bănuit.

— RN-ai bănuit nimic.

— Ba da, domnişoară. Chiar când vă credeţi

cu sufletul opac, noi pătrundem în el.

— Renunţând la lucrul pentru care venisem, fără să-l discutăm, am ajuns, după cele ce-am vorbit, să mă lămuresc asupra lui. Plec lămurită de dumneata, fără să te fi întrebat direct. Te rog un lucru, însă. Renunţă la toate gândurile care te trimit pe craca de cais. Dumneata, dacă ai face ce alţii îţi cer, ai fi un om bogat. Nu ai sta aici şi nu ţi-ai umple capul cu griji. Eşti în mizerie, e – clar. Trebuie să lupţi, să ieşi din ea. Luptă contra conştiinţei dumitale şi ai să învingi. Mânjeşte pe cine îţi ordonă, dacă te plăteşte. Aşa eşti salvat. Poate că contribuţia dumitale nici nu-l ridică, nici nu-l coboară, pe acela ce l-ai lovit. Totuşi, te salvează pe dumneata. Şi dumneata eşti un gânditor, un creator care ne poţi da atâtea lucruri frumoase.

— Pe preţul atâtor nemernicii!

— Nicio nemernicie, domnule Voinea. Dacă nu ne este dat să trăim viaţa spre care suntem îndreptaţi, cu luptă, şi cu orice mijloace trebuie să ne-o cucerim. Te-ai retranşat în conştiinţa dumitale. De persişti, vei fi victima propriei dumitale conştiinţe. La fel e cazul meu. Alta este viaţa spre care sunt îndreptată şi alta aceea pe care împrejurările mi-o impun. Dar în acest fel de viaţă redusă, mucedă, paralitică, nu pot trăi. Am început să învinge. De m-aş lăsa bătută de ea, aş ajunge şi eu, poate, să caut salvarea în vreo cracă de cais. Nu mă las, însă, lupt, lupt şi voi învinge.

Când am pornit spre dumneata, aveam de gând să-ţi pun o întrebare; ce trebuie să fac? Venind şi văzându-te osândit la spânzurătoare, de imperativul unei conştiinţe curate, am renunţat să te mai întreb. Aflasem. Sunt cazuri în care trebuie să sacrifici frumosul pentru urât, dacă prin urât capeţi satisfacţia. Şi dumneata şi eu facem parte din aceste cazuri. Simt că, venind la dumneata, mi-am salvat viaţa. Cine ştie, de mă răpunea convingerea că trebuie să rămân unde sunt, poate în deznădejdea acestei vieţi, m-aş fi suprimat. Domnule Voinea, eşti salvatorul meu.

— Domnişoară Ani, vă rog să mă ascultaţi puţin. Mai întârziaţi un moment…

— Nimic, nu mai pot. Şi nici nu vreau să mai ascult ceva. La revedere.

— Domnişoară Ani, vă rog…

— Nimic, la revedere! şi coborî zglobiu cele câteva trepte de lemn, elastice sub greutatea ei.

Alexandru Voinea îşi simţi conştiinţa încărcată. El cunoştea lupta surdă, în care se zvârcolea Ana Scutaru. O zărise şi el în timpul din urmă, în gabrioleta Nasch a lui Nini Negrea, o ştia cine e şi nu i-a fost greu să priceapă ce viaţă o ispiteşte. Ceea ce îl frământa cumplit acum, era că, hotărârea funestă o luase chiar în odăiţa sa, convingând-o la acea, sta necazurile lui. Indirect, contribuise la căderea ei. El şi mizera lui viaţă. Privi din nou craca de cais. „Degeaba, nu mă poţi salva. Prin mine, fără să vreau. Ana a făcut pasul

hotărâtor. Pasul cu care păşeşti de pe marginea prăpastiei, în prăpastie. S-o las, când poate n-ar fi ajuns aici, dacă în loc de un dezamăgit ar fi găsit un entuziast? Nu, nu pot! înfloritã cracă, nu mai aştepta. Tu mi-ai fi redus suferinţele şi nu mi-ai fi luat chirie pentru cât m-ai fi găzduit. Mi-ai fost în gând de atâtea ori, dar astăzi, un comandament de viaţă mă obligă să mă tirii înainte. Să amânăm intrăţirea noastră. Poartă-ţi înainte florile albe. Rămână doar ele atârnate de tine, ele, stele dalbe în soarele primăverii! Aşteaptă-mă! Poate la toamnă, poate la iarnă. Atunci, tu vei fi gol şi te voi umple eu. Atunci, despuiat cum vei fi, ne vom înfrăţi mai bine, tu, fără frunze, fără flori; eu, fără nădejdi, fără gânduri.

Aşteaptă! Până atunci alungă corbii, care au şi început să rotească deasupra ta, îndoliindu-te. Spune-le, că nu mai miroase a stârv şi că omul care trăgea, să moară reînvie, ca să nu lase să moară altul.

Cais înflorit, îmi aninasem de tine o nădejde. Craca care ai întins-o până în fereastră; mina de ajutor ce-ai vrut să mi-o dai, nu-mi mai trebuie astăzi. Poate mâine, poate la toamnă, poate la iarnă.

Aşteaptă!

Umplându-şi paharul cu vin, îl bău pe nerăsuflate, ca un însetat. Îşi înfipse între buzele umede de băutură, o regală şi o aprinse, trimiţând fumul pe fereastră deschisă în primăvară. În

paharul golit, scurse şi restul damigene! umplându-l aproape din nou. Îl bău şi pe acesta şi după ce termină de fumat, se aşeză la masa de lucru. Cu guma începu să şteargă unele ramuri din caracatiţa Anei. Trase cu creionul altele şi pe deasupra lor scrise o nouă indicaţie. Apoi, cu mâna stângă sprijinindu-şi capul, începu să scrie. Scria repede sub impulsul unei inspiraţii bogate, aproape neputând să urmărească cu creionul firul gândului curgător.

Afară amurgea. Amurgea o zi de primăvară, rece în sfârşitul ei fără soare. Răceala îi strânse puţin spatele şi întunericul îi orbi creionul. Abia atunci simţi că s-a sfârşit ziua. O zi, care, nu mai era din cele din urmă, ci una din acele zile – nu ştia câte – în care va trebui să se târâie înainte prin scârba vieţii. Zilele în care îl va roade foamea, îl va ameninţa proprietăreasa cu evacuarea şi sechestrarea lucrurilor, dar şi în care va trebui să abată din drumul dezastrului o fiinţă. Un rest de zile înaintea cărora stătea un scop: salvarea Anei Scutaru.

CAPITOLUL VII
ÎN CARE SE ÎNTÂMPLĂ MAI MULTE EVENIMENTE

Trecuseră Floriile şi Ana tot nu sosise. Vacanţa umpluse Râmnicul de un tineret zglobiu, din însufleţirea căruia Ana lipsea.

Doru Mihalcea, întocmai ca la Crăciun, aştepta zi cu zi, tren cu tren, sosirea ei. Atunci era

frig şi Crivăţ, acum cald şi flori.

În curtea arhivarului Dincă Scutaru, de mult nu mai intrase poştaşul. În ajun de Paşti, în locul Anei întârziată intră el:

— Poşta.

Neva, sta arhivarului ieşi afară, primi scrisoarea, asupra căreia îşi aruncă repede ochii şi privind scrisul, scrisul Anei, o zărea parcă pe ea.

Omul pe care toţi câinii uliţei îl latră, plecă. Ea a rămas locului privind mai departe plicul pe care parcă voia să-l deschidă, de teama unei veşti rele. În cele din urmă, l-a desfăcut. Peste rânduri scrise în fugă, ochii ei alergau înlăcrimaţi. Plângea. Plângea şi de bucurie şi de tristeţe. De bucurie că nimic rău nu i s-a întâmplat, de tristeţe, că nu o va avea acasă de Paşti.

Scumpii mei.

Mă doare cum nici nu vă închipuiţi, faptul că, din cauza cursurilor prea aglomerate, nu o să pot să fiu cu voi de sărbătorile acestea. Imediat după Posti intru în examene şi împreună cu câteva colege, am rămas la cămin, să sacrificăm vacanţa pentru citit. Cu banii de drum mi-am completat cursurile ce-mi lipseau şi în care acum citesc cu zor, dorind să iau toate examenele din sesiunea aceasta.

Îmi pare rău, nu de o vacanţă pierdută, ci de tristeţea

]15>

voastră, că nu mă aveţi alături, în zile când

tot omului îi *e hărăzit să se bucure. Vă va fi însă mai mare bucuria*, când *veţi afla că am trecut toate examenele şi că, cu paşi grăbiţi de sârguinţă, mă apropii de sfârşitul unui an de cursuri.*

Am luat această hotărâre fără încuviinţarea voastră, ştiind că o veţi judeca, nu ca pe un act de răzvrătire copilărească, ci, ca pe un indiciu că, în copilul vostru s-a înrădăcinat adânc seriozitatea maturităţii.

Fiţi liniştiţi şi bucuraţi-vă de „învierea Dommdui”. Cu braţe calde vă înlănţuieşte dragostea mea. Vă sărut pe obraji şi pe ochi, care îi întrezăresc umezi de lacrimile fericirii şi vă zic, dorind să fie întâiul ce vi s-a spus:

Cristos a înviat!

Ani.

Când arhivarul s-a întors din oraş cu ultimele cumpărături făcute în vederea meselor de Paşti, nevasta lui l-a întâmpinat în tinda casei.

— N-a venit?

— Nici nu mai vine! şi îi întinse scrisoarea.

— S-a întâmplat ceva. Zoico? o întrebă arhivarul, cu glas întretăiat de emoţii, în timp ce cu degetele tremurânde scoase hârtia din plicul scrisorii.

— Nimic, a rămas să citească, bată-le-ar focul de examene!

— Cum?! şi fără să mai aştepte răspunsul, parcurgea rândurile Anei, cu respiraţia tăiată.

Când a isprăvit, mina în care ţinuse scrisoarea i-a căzut grea în jos şi capul i s-a aplecat la fel, înspre podele. Nevasta lui l-a privit fără să-i tulbure liniştea, urmărindu-i faţa aplecată spre scânduri. Nu-i A/ edea ochii, dar ştia ce fac. La vârful degetelor lui, pe podea, se adunaseră câteva picături. Au fost două la început, apoi au mai căzut altele şi acum erau multe şi tot mai cădeau.

Au intrat amândoi în casă, fără să-şi vorbească, şi după ce au colindat prin camere fără nicio ţintă, prefăcându-se fiecare că face ceva fără să facă nimic, arhivarul şi-a anunţat nevasta că, după amiază va pleca la Bucureşti.

— Bietul copil! Să te apleci deasupra cărţii, când un pământ întreg se bucură de învierea Domnului! Asta numai nemernicului de director i se datorează… Câine!… chinui-te-ar iadul, aşa cum mă chinui tu pe mine acum!

— La drum, de înviere, Dincă?

— Înviază pentru alţii, Zoico, ş-apoi, ce-ar spune lumea care ne cunoaşte, de ne-ar vedea la biserică fără să avem în faţă copila?… Şi fără o bucată de cozonac, fără o fărâmă de miel!? Ce crezi tu, că pentru două, trei, câte au rămas o să se prăpădească căminul înroşind ouă şi frigând miel?

— Nenorocit Paşti, Dincă!

— Tocmai de aceea, să nu i-l facem şi ei nenorocit. Desfă cumpărăturile astea şi fă un

pachet cu de toate. Plec cu acceleratul de unu.

Arhivarul intră în dormitor. Obosit şi copleşit de durere, se trânti într-un jeţ, lăsându-şi capul pe spate, în prada vălmăşagului de gânduri. „Să fie cu adevărat, examenele o opresc sau vreo bolişte, ce-o fi trântit-o patului şi nu vrea să ne spună?” îşi îndreptă ochii spre icoană: „Doamne, mâine îţi întorci fiul, înviindu-l din morţi, aşezându-l la dreapta ta. De ce nu mi-ai hărăzit şi mie bucuria ta? Sau am păcătuit atât? Fii milostiv, doamne şi cu alţii, măcar în ziua în care eşti milostiv cu tine însuţi!”

La gândul că va trebui să plece la Bucureşti, oraşul în care ar fi vrut să nu mai calce niciodată, toate amintirile dureroase îi năvăliră în minte, defilând pe dinaintea ochilor lui într-un dureros cortegiu. Sultana Frangulea... palmele plutonierului Coste! Văietuş, moartea tatălui său, în braţele unei prostituate... moarta cu surâs batjocoritor pe obraz... madama de la hotelul domnului Fleacă... obrăznicia şoferului, ce l-a-ndemnat să-şi pişte fata în automobilul lui... roşul de pe buzele Anei: toate, toate aceste scârboase întâmplări i se îngrămădeau în minte, chinuindu-l.

Nevasta lui desfăcu pachetele aduse şi cu parte din ceea ce preparase ea, întocmi o legătură mare, plină cu fel de fel de alimente. Îngrămădi la un loc friptura de miel cu ouăle înroşite, cu salamul de Sibiu, cu şunca.

portocalele, curmalele, cozonacul şi cornul cu

nucă, în cantitate să mănânce nu numai o singură gură, în toate cele trei zile de Paşti, ci trei guri de-ar fi fost şi tot nu le-ar fi putut isprăvi.

Încărcat de povara întocmită şi abătut de gânduri, arhivarul plecă la drum. Îndelungat şi dureros drum!

În poarta căminului interveni portarul.

— Ce doriţi dumneavoastră?

— Copila mea a rămas aici, aş vrea s-o văd.

— Cine e copila dumneavoastră, domnule? Aici n-a rămas nimeni.

— Studenta Ana Scutaru.

— Ehehei! să fii sănătos domnule, S-a mutat din cămin de o lună de zile.

— S-a mutat din cămin de o lună de zile?!... Ce tot vorbeşti dumneata, uite aici scrisoarea, doar azi am primit-o. Au rămas câteva fete ca să se prepare pentru examene.

Se scotoci prin buzunare, să dovedească portarului că e aşa cum spune el.

— Ine-odată, domnule, să fii sănătos, eu ştiu ce spun. Nu-i duc eu scrisorile care-i mai vin pe adresa căminului?

Arhivarul îşi simţi picioarele moi. Povara din mână i se păru şi mai grea şi o lăsă jos. Poarta şi portarul împură să-i joace înaintea ochilor.

— S-a mutat, zid?

— Sigur, domnule! În Polonă 208. Dumneata eşti dinspre partea familiei?

„Sunt tatăl ei” fu gata să răspundă Dincă

Scutaru, dar se opri la timp, să nu se facă de atâta ocară în faţa unui servitor.

— Da, sunt un neam mai de departe. Zici că în strada Polonă. s-a mutat?

— Da, 208.

— Mulţumesc. Ultima silabă a cuvântului i se înecă în gât. Îşi luă povara, devenită şi mai grea şi porni înspre strada Polonă.

Ca sa cu numărul 208 era o construcţie nouă. Când a ajuns în dreptul ei, nu s-a oprit chiar în faţa portarului. S-a dat mai deoparte, privind-o în decursul câtorva minute lungi, cu ochi de spion. S-a hotărât să intre. Din cabina portarului îl întâmpină o femeie:

— Pe cine căutaţi dumneavoastră?

— O domnişoară. Ana Scutaru.

— La întâiul, uşa din dreapta.

Urcă treptele cu paşi slăbănogi, de condamnat în faţa spânzurătoarei. Privi uşa. Pe o placă de alamă numele ei era gravat cursiv. „La fel cum e la domnul prim, acasă şi cum e la toţi bogătaşii”. Citi de vreo două, trei ori numele şi tot i se părea că nu este al fetei lui. „N-o fi făcând vreo încurcătură portarul căminului? O mai fi vreuna care s-o cheme Ana Scutaru! Dar unde e fata mea atunci, că la cămin, spunea el, n-a rămas nimeni?”

Apăsă butonul de os. Ţârâitul clopoţelului îl auzi şi el. O fată tânără, cu şorţ alb cu bretele, deschise uşa.

— Ce doriţi dumneavoastră?”

— Aş vrea să vorbesc cu domnişoara Ana Scutaru.

— Nu este acasă, a plecat în oraş.

— A plecat în oraş!?... Când se întoarce?

— Nu ştiu. Depinde, Dacă ia masa cu domnul, vine târziu.

— Şi... cu ce domn ia masa?

— Cu domnul... dar, mai întâi, cine sunteţi dumneavoastră, de vă interesează cu cine mănâncă duduiţa?

— Eu, fetiţo, sunt tatăl ei şi făcu un pas înainte, de apucă să treacă peste pragul uşii, înăuntru.

— Dumneavoastră, tatăl domnişoarei? şi îl măsură din cap până în picioare. În orice caz, domnule, treceţi mai târziu, duduiţa nu-mi dă voie să primesc pe nimeni în lip, să dumneaei.

— Să nu fii obraznică, fetiţo, c-apoi îţi rup urechile! îi răspunse Dincă Scutaru, cu glasul ridicat. Ordinul acesta nu-l poţi executa dumneata, cu mine, tatăl ei.

— Nu mi-a spus nimic, că o să veniţi.

— Un tată nu vine anunţat la copilul lui!

Îşi puse jos legătura, se descoperi şi se aşeză să se odihnească într-un fotoliu de paie. Nu stătu două minute, că pe scară se şi avânta fulgurant, Ana, întorcându-se. Găsind uşa întredeschisă, o împinse fără să mai sune şi, clipă fatală, se găsi în faţa tatălui ei.

— Tată! şi vru să-l îmbrăţişeze.

— Înlături, ticăloaso! şi o respinse brutal, cu ultimele* puteri ale braţelor sale sleite.

Servitoarea, prezentă la această scenă, înfricoşată de drama începută, s-a retras.

Nemernico, aici îţi e căminul? De unde ai astea pe tine, răspunde nenorocite! De unde rochiile astea, de unde fiarele de la mină? Răspunde, de unde?

Atitudinea energică a arhivarului învinsese copilul blând, care era Ani, când sufletul îi era împăcat; trezi curând, însă, în ea, pe cealaltă Ani, care semăna atât cu bunicul ei.

— Fără ţipete, tată, căci aici suntem într-o casă de oameni. Vino şi ai, să afli.

Intră în hall în prima cameră, un fel de salonaş feminin, cu două divanuri acoperite de covoare de preţ, cu măsuţe mici pline de bibelouri şi glastre, cu flori şi cu miros de parfum, ars.

Arhivarul, târându-şi paşii, o urmă în această odaie, începu să plângă.

— Degeaba plângi, tată! Eram de plâns înainte când eram roabă unei vieţi pentru care nu mă născusem.

Arhivarul plângea înainte şi doborât, se prăbuşi pe unul din divane.

— Te chinui zadarnic, când poate ar trebui să te bucuri.

— Taci, nenorocite, taci… târfă!

— Batjocoreşte-mă cum oi vrea, tată, dar… nu

ai dreptate.

— Pe cine am crescut!… pe cine am strâns la piept!… Cum de-ai ajuns aici, copil nenorocit! Cum?… Ah, Dumnezeule! fie-ţi milă, ia-mă.

— Tată, şi se apropie de el să-l mângâie, ascultă-mă o clipă. Nu te mai chinui. Păcătuieşti de mă mai batjocoreşti, cu cuvinte atât de grele.

— Le meriţi, nenorocite, le meriţi!

— Nu le meiit, tată. Gândeşte-te, mâine sunt Pastele, o lume întreagă se bucură şi tu, tu întuneci bucuria unicului tău copil.

— Ce diavol, ce diavol, doamne!

— Deşi copilul tău, tu nu m-ai înţeles niciodată, tată. N-am fost născută pentru viaţa în care m-aţi crescut. La Râmnic am fost o prizonieră a sărăciei voastre, o rătăcită printre voi. În pieptul meu, neînţeleasă la început chemarea către o viaţă nouă se încuibase de mult. Mă chinuia *zi* şi noapte această chemare, ce, cu cât creşteam se făcea mai înţeleasă. Între voi, pe zi ce trecea, simţeam cum mă depărtam de voi. Vă duşmăneam aproape, iar Râmnicul, ruşinea aceea de oraş, îmi lovea mereu aripile de câte ori încercau să mă înalţe. Abia ajunsă aici, am înţeles zbuciumul meu. Nu am fost să scută, tată, pentru o viaţă mocnită. Intre oameni cu sfială, că sunt oameni, cu suflet plecat şi cu trup târâtor, eu nu-mi găseam locul. Am venit aici şi mi l-am aflat.

— Nu-ţi găseai locul printre oameni cinştiţi!

— Printre oameni numai cu chip de oameni!

Ce vrei, fiecare îşi urmează destinul şi destinul nu e opera oamenilor. Tu, n-ai să pricepi niciodată zvârcolirea în care m-a zbătut sărăcia voastră. Nu vă condamn, dar nu mă condamnaţi. Aţi vrut să creşteţi o floare într-un pământ ce nu-i pria. Dacă norocul nu ar fi dezrădăcinat-o din acel pământ, murea floarea, murea tată, omorâtă de mâinile voastre.

Arhivarul îşi reveni puţin în fire. O apucă de mână şi o trase lângă dânsul, pe divan.

— Ani, să nu mă minţi, să spui adevărul, dacă mai e ceva sfânt în tine; ai căzut?

— N-a fost o cădere, tată, o renaştere.

— Copil nenorocit! Cine a fost nemernicul care te-a batjocorit?

— Nu e un nemernic, tată, un salvator.

— Ce nenorocire, ce nenorocire! Cine m-a pus doamne, cine m-a pus să te aduc la Bucureşti?… Ah, bestie, om da noi ochii împreună! Duceţi-vă copiii la Bucureşti… i-am dus, câine, priveşte-i acum!

— Nu mă plânge tată, că nu sunt de plâns.

— Nu eşti de plâns, nenorocite? Vrei să râd, să mă-nveselesc, că te-am aflat din fată cuminte cum te-am adus.

— Jigneşte-mă, insultă-mă înainte, îmi eşti părinte doar. Nădăjduiesc însă că va veni şi clipa când o să-ţi pară rău.

— Să râd stricat-o şi să mă bucur de ticăloşia ta? să râd, hai să râd, fiindcă te vinzi pe covoare,

pe rochii şi pe brăţări?

Între ei se aşează o scurtă vreme tăcerea. Ea îi urmărea zbuciumul, iar el se adâncise în gânduri, căutând o scăpare pentru nenorocita lui copilă. Se sculă în picioare clătinându-se.

— Ani, împachetează lucrurile şi hai acasă. Voi uita, totul, voi îngropa totul în mine. Nimeni nu va afla, nici mama ta. Nu te vei mai întoarce la Bucureşti, altfel…

— Nu I. mi-e imposibil, tată, rămân aici, la Râmnic nu mă mai întorc.

— Fă-ţi bagajul, îţi zic!

— Zadarnic! Loveşte-mă, nu mă mai ntorc.

— Ani, te ridic cu poliţia.

— Fă-o. O faci pe preţul vieţii mele. Îţi jur, de încerci acest lucru, mă omor.

— Ani, gândeşte-te Ani, ce faci! Renunţi să te întorci acasă, să-ţi vezi mama, care te-a adus pe lume, care te-a îngrijit şi care acum plânge, că nu eşti lângă dânsa?

— Nu renunţ la dragostea ei, la dragostea voastră, dar, crede-mă tată, nu mă mai pot întoarce. Unde ai mai văzut tu un rob liberat, singur să-şi atârne din nou, de mâini şi de picioare, lanţurile sclaviei! Rămân unde sunt şi din viaţa aceasta nu mă puteţi ridica decât moartă.

— Mai şi ameninţi!

— Nu e o ameninţare, e o hotărâre… Du-te tată, mâine sunt Paştile şi mama e singură. Du-te fără nici» grijă. În noaptea asta e creştineşte să ţii

o luminare în mână Du-te şi ţine-o.

— Ani, nu ne săpa mormântul cu mâinile tale. Ce vrei să faci din noi? Gândeşte-te că am încărunţit de griji pentru tine, să te creştem, să-ţi strângem un ban, un ban cinstit şi să te vedem femeie la casa ta. Cum vrei să plec, lăsându-te copil de 19 – 20 de ani în vâltoarea celei mai decăzute vieţi? Ani, dă cu piciorul la nemernicia ce te-nconjoară şi reintră mă bucuria noastră, în viaţa cinstită. Întoarce-te, altfel ai să ne ai pe conştiinţă.

— Pricepe-mă tată, nu pot. Fii înţelegător şi bun. Du-te! Voi veni la vacanţa mare. Crede-mă tată, că aşa cum sunt, sunt fericită.

— Frumoasă fericire!

— La ce-aş fi putut râvni eu acolo, în Râmnic? Fata unui om sărac, nu mă puteam căsători decât tot cu un om sărac. Poate că, pe lângă sărăcie, ar fi fost şi o brută. M-ar fi chinuit, m-ar fi lovit poate. Şi voi, fiindcă ar fi fost pumnul bărbatului legitim, aţi fi privit lucrul ca pe unul de mică importanţă. Cu cât aş fi fost mai fericită atunci, ca acum? Răspunde tu! Săracă, bătută, umilită! Pentru voi ar fi fost explicabil că toate acestea se întâmplau într-o căsnicie. Le socoteşti normale. Eu, nu le puteam privi normal. Cu ce mă deosebesc în viaţa ce o duc, de aceea ce aş fi dus-o acolo? Cu nimic, dar aşa, sunt ceea ce vreau şi am ceea ce doresc.

Nu e nevoie de o înregistrare la tribunal şi de o miorlăitură popească. Cu ele aş fi fost o

nenorocită, poate, fără ele trăiesc onorabil, în voia mea şi în dorinţele mele. Un om care a cheltuit atâta cu mine, mâine cine ştie, m-ar putea lua şi în căsătorie. Atunci, veţi fi împăcaţi şi bucuroşi. Nu? Fiica voastră, nevasta unui mare bogătaş! Diferenţa între acel mâine şi astăzi e numai lipsa consacrării legitime a situaţiei mele, de un act. Fericirea nu stă în acte şi în consacrări legale. Forma nu mă preocupă. Fondul fiind acelaşi nu văd netrebnicia în jurul meu. La fel ar trebui să vezi şi tu. Înrădăcinaţi însă, în crezul învechit al vieţii de altă dată, vreţi să-l aplicaţi vieţii de acum. Nu se mai potriveşte, tată. Tindem spre uniunea liberă şi în drumul progresului nu ne putem împotrivi noi.

— Frumoase lucruri ai adunat în cap! Pentru uniunea liberă te-am trimis eu la Bucureşti!

— O să vină ea în ciuda voastră şi la Râmnic.

Plutirea unei noi tăceri, se aşează între ei.

— Ani, e ultimul cuvânt ce-ţi mai spun: vino, hai acasă!

— Nu pot, tată, crede-mă.

Şi a crezut: „E el, întreg el. La ce-aş mai condamna-o! L-a moştenit cu viciul şi cu încăpăţânarea lui. Nu e o vinovată. Nu este o autodepravare. E sângele lui, transmis de mine însumi. La ce-aş învinovăţi-o!”

S-a apropiat de ea, i-a prins capul între mâini şi i l-a sărutat îndelung. Ani primi acest sărut, în cumplită mirare.

—. Să te aibă în paza lui. Cel de Sus!

Cu paşi mărunţi, greoi, arhivarul se îndreptă spre uşă. Ana îl urmă înmărmurită. Începuse să asfinţească. Un mănunchi de raze roşietice îi prinseră în lumina lor. Şi luminându-l. Ana văzu cum carnea de pe obraz îi tremura. Când a ajuns lângă uşă şi-a întors capul pentru ultima oară. Plângea.

— Ani, Cristos a înviat!

— Adevărat a, înviat, tată!

Cu Marie Jeanne Zătreanu se vedea mai rar acum. Ritmul vieţii adoptate, nu-i prea dădea mult răgaz. Se întâlneau totuşi, la Băneasa, la cursele de galop, la şosea, la tenis şi uneori la Zissu. La hipodrom, ochii miilor de spectatori îşi împărţeau privirile deopotrivă între marii câştigători ai curselor clasice şi ele. Nu mai erau pentru nimeni necunoscute. Tinere, zglobii, cu trupuri bine reliefate de premierele caselor Agnes şi Gaby şi cu ondulări feline, în locuri unde cele de-o vârstă cu ele şi virgine, sunt încă nedospite. Marie Jeanne şi Ana, ispiteau şi aprindeau dorinţe.

Cum ele se complăceau mult în compania lui Dan Kornea, cunoscut, de asemenea, pe turf, ca unul din gentlemanii cei mai aureolaţi, toţi bărbaţii râvneau la situaţia acestui enfant gate, veşnic întovărăşit de ele.

— Da, prezintă-mă şi pe mine.

— Zât, era răspunsul lui, de câte ori îl rugau prietenii, despre al căror scop nu era străin.

Şi Dan, îmbrăcat în cazacă de mătase şi în pantaloni albi de olandă care, bătută şi bătuţi de vânt, se lipeau pe corpul lui subţire, încordat în enervarea aşteptării unui nou triumf, se simţea, nu numai mândru, ştiindu-se invidiat, ci şi dorit de Marie Jeanne. Printre atâţi amanţi anonimi ai trupului ei Marie Jeanne îl alesese pe Dan Kornea de amant al inimii. Toţi ceilalţi nu îndeplineau decât potolirea cărnii ei mereu agitată, el, şi orgoliul ce-l simt femeile, când ştiu că au în cuşca lor şi numai pentru ele, un bărbat râvnit de altele. Numai cu el mai poposea în patul variatelor ei culcări şi poezia zbuciumului orizontal. Iar Dan, care galopase atâţi pursânge pe cordonul verde al pistei hipodromului, nu-şi amintea să-l fi purtat vreunul, în iureşul în care galopa în strânsă împletire cu Marie Jeanne, nemărginitul câmp al dragostei, smălţuit de florile pervertirii ei.

— Ani, o dragoste cu Dan e o nebunie!

— Mi-o închipui. Marie Jeanne.

— O, nu, nu! e greu să ţi-o închipui. Ani. Numai trăind-o îţi dai seama de ea.

Ani, dansase în nenumărate rânduri cu Dan Kornea şi în adevăr, strânsă la pieptul lui, alta era senzaţia, în comparaţie cu aceea de toate zilele, în contact cu Nini Negrea. Dansând cu Dan, piciorul acestuia, strecurat între ale ei şi patinat mereu în acrobaţia dansului, i l-a simţit aşa cum era, subţire, dar carnat şi puternic, să-i stâlcească până la vânătăi pulpele, prizoniere din când în

când, în praştia picioarelor lui. Îşi simţise apoi, sânii, loviţi de osatura costală a pieptului lui, senzaţie nepercepută niciodată, atunci când Nini Negrea o încercuia cu braţele moi şi puhave. Nu. i-a fost greu să-şi imagineze deosebirea de corp ce exista între aceşti doi bărbaţi. Masa de carne a protectorului ei, şi mai imensă când şi-o libera din strânsoarea hainelor, o dezgusta acum. Şi era atât de diform, încât era inapt acolaţiunii normale, din care cauză Ani, nu se mai simţea posedată, ci chinuită. „O dragoste cu Dan e o nebunie!” O dragoste cu el era o tortură. Plăcerea ce o simţea omul acesta când o apăsa cu toată greutatea lui, nu se deosebea de o satisfacţie sadică. Geamătul ei, care era al durerii şi nu al plăcerii intense, îl bucura.

Ana, cu zilele ce veneau, băgă de seamă că între ei exista un târg numai, şi nimic altceva. E adevărat că, la început s-a ataşat de omul acesta cu toată dragostea ei. O salvase. O ridicase din sărăcia neagră care îi închidea orizontul visurilor şi graţie numai lui pătrundea acum profund în toată mişcarea vieţii noi. Datorită numai lui s-a despărţit de stamba şi de citul croit de mama ei, puţind să îmbrace astăzi ce era mai luxos şi mai elegant. Acum însă, descoperise că, în sufletul ei mai era o rezervă de iubire, ce nu şi-o întinase. Din ea nu dăruise nimic lui Nini Negrea. De câte ori îşi amintea de Armând, simţea că acest colţ tăinuit al sufletului ei, lui, i l-ar fi dăruit în

întregime. De câte ori îi ieşea înainte, fiorul cald al încingerilor de curată dragoste o străbătea. Şi în caldul acestui fior simţea că a mai fost odată. Când? De mult? Nu-şi amintea. Doru Mihalcea se pierdea cu totul, în negura uitării.

Dar, pentru Armând, prins în mrejele dragostei lui aprinse. Ani nu exista. Ochii lui, halucinaţi de părul blondinei poloneze, erau orbi pentru tot ce rotea în jrul acestei femei. Şi femeia, care ştia cum să iubească şi mai ales cum să ţintuie în preajma ei pe bărbatul dorit, rutinată, din bogăţia ei sentimentală, n-a făcut niciodată risipă. I-a strecurat, picătură cu picătură, mărindu-i doza în progresie aritmetică, aşa că, sub viziunea acelui mâine care, va aduce încă o dată mai mult a adus clipa în care îl viziona. Armând se robea tot mai mult ei, exista tot mai puţin pentru ceilalţi.

Viaţa dorită o învinsese pentru prima oară.

Nu era rar când îşi amintea de Alexandru Voinea. Ştiindu-l în mizerie şi mai ales decis să-şi curme firul zilelor. Ani, în răgazurile timpului ei, ocupată de cursuri şi de Nini Negrea, se strecura pe jos, până în şoseaua Cotroceni, la el. Venea încărcată cu pachete, pretextând că vrea să mai stea împreună, să-l mai audă vorbind, pe el, care vorbea atât de frumos.

— Domnule Voinea, lângă dumneata mă simt înălţată. Crede-mă. Am recitit „Drumurile fără ţintă” şi-ţi mărturisesc c-a doua oară mi-ai plăcut

şi mai mult. A sta de vorbă cu făuritorul lor e pentru mine o adevărată plăcere.

— De ce ascundeţi adevărul, domnişoară? Scopul venirii dumneavoastră nu-mi este ascuns. Veniţi sub pretext că a sta de vorbă cu mine e pentru dumneavoastră o adevărată plăcere, când, altul e adevărul. Veniţi ca să vă lăsaţi ofrandele în casa unui om sărac, de care vă leagă un sentiment de milă.

— O, co idei! Dade unde, domnule Voinea.

— Ştiu, ştiu, domnişoară. V-am mai spus-o. Vă credeţi cu sufletul opac, fără a bănui că, ocMul nostru pătrunde prin opacitatea lui. Gestul dumneavoastră vă poate mândri, dar, credeţi-mă, pe mine mă înjoseşte. Veniţi cu aceste pachete, aşa cum o femeie credincioasă lasă să cadă, în cutiuţa de ofrande de la biserica cartierului, obolul zilnic. Vă înalţă gestul, domnişoară, dar, v-aţi gândit un moment să vedeţi ce-nsegmnă? Dumneavoastră, o copilă pot spune încă, veniţi să ajutaţi pe un valid, cu braţe şi cu picioare, cu ochi şi cu mintea întreagă. Veniţi să daţi de mâncare unui trântor, acesta e adevărul… şi poate banul cu, care aţi cumpărat pachetele de pe masă, nu e banul cu care se poate face o ofrandă.

Ana, băgă de seamă că A’lexandru Voinea nu şi-a schimbat cu nimic atitudinea lui reverenţioasă. Era acelaşi cum l-a cunoscut în casa Zătreanu. Mereu cu acelaşi dumneavoastră curtenitor şi întotdeauna sub cenzura celei mai

corecte atitudini. Lucrul acesta îi punea obstacole, în drumul multor expansiuni de sinceră destăinuire.

— Prefer, domnişoară Ani, să mă târâi înainte, ca o omidă pe o cracă uscată, decât să simt pe mine haine şi în stomac o pâine, cumpărate cu bani ce mi-au întinat conştiinţa curată.

— Domnule Voinea, dumneata ai să te pierzi.

— Dar, ce contează pierderea mea, domnişoară? Aţi uitat oare pe Coşbuc?:

„Din codru rupi o rămurea.

Cei pasă codrului de ea?”

— Îi pasă, domnule Voinea. Dumneata eşti un talent, cu care ne putem făli. Dacă ţara aceasta e atât de ingrată, de te lasă să te pierzi în grijile mărunte de toate zilele, în frica evacuării şi în gheara foamei, rămâne să nu fii şi dumneata ingrat cu însăşi fiinţa dumitale. Înjură, scuipă, dacă înjurând şi scuipând poţi trăi astăzi. Ce-ţi pasă pe ce conştiinţă curată cade veninul scrisului dumitale, ordonat să cadă de acei ce au interese!? Evadează, domnule Voinea, din cadrul preceptelor de înaltă morală, pe care le respecţi ca pe o a doua evanghelie şi coboară în lume, cioplindu-ţi chipul după asemănarea ei. Numai aşa poţi trăi.

— Cât de greşită sunteţi!

— Cât de greşit eşti! Unde ai să ajungi? De vei continua aşa, vei poposi curând pe craca de acolo; te vor duce înapoi, ca pe un necunoscut înşirându-te cu alţii pe o masă de tablă; vor tăia în

dumneata! i vor descoperi – primind ordin să descopere aşa – că ai murit de un rău incurabil, astfel ca actualitatea să se pună la adăpostul posterităţii care, desigur, dacă ar afla că ai murit de foame şi-ar blestema înaintaşii.

Dumneata care ai simţul realităţii, nu vezi că eşti un rătăcit în lumea asta şi nu te gândeşti că, dacă ţara nu te iubeşte, trebuie s-o iubeşti dumneata? Trebuie să trăieşti prin orice mijloc, domnule Voinea şi să creezi. Înmormântându-te, vei înmormânta şi un mare talent, care nu e numai al dumitale, ci şi al nostru.

Vezi, pentru asta vin, că îmi place să discut cu dumneata, la serveşte, te rog, din şunca asta; ne luminează ideile.

— Iar greşiţi, domnişoară. Sătulii au judecata redusă, adormită, apăsată. Flămânzii au gândirea vioaie, ascuţită, excitată mereu de spectrul foamei. Lupii urlă doar când sunt flămânzi, corbii croncănesc când li-e guşa goală şi oamenii…

— Se spânzură, când n-au ce mânca…

— … pătrund mai bine viaţa, când sunt mişcaţi în ea de noianul grijilor.

— Gustă numai, nu mă supăra. Uite aşa, strivită între două feliuţe Herdan, o prăjitură, nu altceva.

Se apropie de el, ducându-i la gură un sandvich.

— Haide, deschide gura, ce-i asta, parcă ţi-aş da otravă!

— De mi-aţi întinde otravă, poate c-aş lua-o.

— Vezi că mă necăjeşti! M-am supărat. Alexandru Voinea tăcu.

— Să nu-mi vorbeşti niciun cuvânt, că nu-ţi răspund.

Voinea tăcea înainte.

— Dar să ştii că nu-ţi răspund de loc!

Tânărul romancier, se căută în buzunare, probabil de ţigări.

— Poţi să faci ori ce-ai vrea, nu-mi mai pasă! Nu le găsi şi începu să fluiere a sărăcie.

— Bine-mi pare!

Scotoci prin sertarele mesei, având în obraji zâmbetul de copil răzgâiat.

— Dă doamne, să nu găsească nici acolo! Nu găsi nici în sertare, ce căuta.

— Aşa, şic, şic, bine-mi pare! Să te-nveţi minte şi să mă asculţi altă dată.

Disperată că nu-i răspunde, sări de pe scaunul în care se cuibărise ca supărată, îşi deschise poşeta şi îi întinse pachetul de diplomate.

— Poftim, tot e mai bună!

— A trecut supărarea! Vedeţi, o ţigară, da, primesc. Ţigara e lucrul care circulă între prieteni fără o semnificaţie de dar, sau de împrumut. De aceea o iau. Mulţumesc, domnişoară. O să fie mai prăjitură decât prăjitura domnului Herdan.

— Şi a domnului Rochus;

— Aşa, împăcaţi, restabilite raporturile de prietenie, să mergem mai departe.

— Unde vrei să mai mergi, domnule Voinea? Dumitale ţi-a mai rămas doar craca. Poftim, păşeşte. Salută omenirea, depune omagiile dumitale pentru binele public şi… hai, fă gestul… gestul laşilor… gestul învinşilor Ridică frumos degetul, arată-l pe dumnealui din perete, strigă şi dumneata: cinstiţi-l şi du-te. Haide, domnule Voinea, ce mai stai?… Cum vă bateţi joc de viaţă!

— Cum o murdăresc alţii, domnişoară Ani!

— Domnule Voinea, armele cu care învingi, nu contează. Am venit la Bucureşti săracă, ca şi dumneata. Simţind că nu viaţa săracă e aceea pentru care sunt născută, am luptat împotriva ei, până am învins. Astăzi nu mai sunt săracă. Am ce vreau, fac ce vreau.

— Astăzi, dar poate chiar mâine, domnişoară Ani, puteţi fi şi mai nenorocită, decât aţi fost când eraţi săracă. Părăsită, veţi cunoaşte atunci ce e o prăbuşire. Dumneavoastră v-aţi desprins dintr-o lume, pentru a vă rătăci în alta. Întotdeauna evadaţii au fost întorşi. Şi cu cât s-au avântat mai sas, cu atât întoarcerea le-a fost mai amară. Doresc din suflet ca dumneavoastră să fiţi o excepţie, dar, ce poate conta dorinţa mea în dinamica vieţii. Ea îşi păstrează mersul, fără să înregistreze dorinţe şi preferinţe.

E cu totul altceva, dacă viaţa însăşi te saltă. Atunci eşti în vremea ei. Te poartă ea „nu eforturile dumitale. Şi totul, totul domnişoară Ani, stă pe o bază morală. Ce nu e clădit pe această

bază, e castel ridicat pe nisip, ruină la prima suflare a vântului.

V-aţi ales un drum, care vă fericeşte vremelnic numai pe dumneavoastră. O trecătoare fericire, cu care aţi pustiit de bucurii sufletele celor de la Râmnic. Strecurati-vă o clipă, în căsuţa părintească şi veţi vedea, domnişoară Ani, că victoria dumneavoastră chinuie în crunte dureri pe acei ce i-aţi lăsat acolo. Iertaţi-mă, dar fericirea dumneavoastră a mânjit credinţa de viaţă, în care v-au crescut.

V-am spus-o crud, e adevărat, dar, nu ca să jicnesc, ci ca să vă întorc acel crez de viaţă, în care v-a păzit atât de bine, cât aţi stat lângă dânşii.

— Idei de modă veche, domnule Voinea.

— Ideile de modă nouă, domnişoară Ani, au distrus cel mai de bază edificiu al vieţii: morala. Au alungat-o din viaţa conjugală, din viaţa publică, din adâncul tuturor conştiinţelor, livrând lumea unei deşănţări monstruoase.

— E, hai, termină odată, domnule Voinea. Parcă predici din amvon.

— Numai dacă oiţele domnului, m-ar asculta.

(Gingaşă).

— Cum merge romanul, ai mai scris?

— Am scris, domnişoară Ani şi voi mai scrie şi în seara asta. Am material – şi o privi cu semnificaţie.

Ana băgă de seamă, că s-a înserat.

— La revedere, domnule Voinea.

— V-au rămas pachetele, domnişoară.

— Ţi-au rămas, domnule Voinea, la revedere.

— Domnişoară…

Dar Ana dispăruse, era în stradă acum, grăbindu-şi pa, sul, să nu întârzie la ora fixală lui Nini Negrea.

„Ciudată fiinţă şi fata asta! Curios amestec de bine şi de rău, de nobil şi de josnic!” gândi Alexandru Voinea.

Deşi se apropiase ora cinei, se aşează la masă să scrie. Stomacul, obişnuit cu răbdarea, nu-i mai anunţa sosirea. Şi nici acum, când pachetele desfăcute îl puteau trezi din inactivitatea funcţiunii lui organice.

Un lucru i se părea însă curios lui Alexandru Voinea. Trecuseră aproape zece zile de când trebuia să plătească chiria, pe noua lună scursă şi proprietăreasa, în discordanţă cu vechiul ei obicei, nu-l mai tortura cu: „chiria, domnule pot, că azi e întâi”.

„S-o fi betejit la cap, dihorniţa, mai ştii!”

Ieşind afară, se întâlni cu ea, piept în piept. Ştiind că, cine atacă mai întâi câştigă, i-o luă înainte:

— Coană Zamfiro, sâmbătă negreşit. Ţi-cf pun în pau mă, întreagă, pe toată luna.

— Să fii sănătos, măiculiţă, am primit-o şi pe mai şi pe iunie.

„Desigur, c-a căpiat „sărmana”! o compătimi

Voinea.

— Are suflet mare fetişcana asta. Şi astăzi ţi-a adus pachete, nu e aşa? Le-am văzuuut! Zamfrei îi dai cevaşilea?

Voinea a înţeles repede că proprietăreasa lui n-a căpiat. Reintră în casă, luă pachetele, unele desfăcute, altele nu şi întinzându-i-le pe toate;

— Poftim coană Zamfiro. Mănâncă şi roagă-te la Dumnezeu, s-o aibă în grija lui sfântă.

— I-aprind şi o luminare, măiculiţă, duminică. Se poate! Suflet ca ăsta nici în cer nu se află. Să-mi dea măiculiţă, toţi duşmanii ei, să-i ard la candelă. Le fac eu de petrecanie.

Când Ana Scutaru coti colţul întretăierii străzii Romane cu Polonă, auzi ţipătul strident al unui ţigănuş, vânzător de ziare;

— Groaznicul accident de automobil.

Ana, niciodată nu cumpărase un jurnal. De astă dată, o vagă presimţire o îndemna să oprească ţigănuşul. Repetat mereu, groaznicul accident de automobil, de vânzător, cu seriozitatea şi importanţa cu care aceşti mici breslaşi anunţă evenimente de senzaţie, ce cuprinde gazeta pe care o vând, făcu pe Ana să-l întrebe, înainte de a intra în posesia exemplarului de ziar:

— Ce accident, măi băieţaş?

Ţigănuşul îi întinse gazeta şi îi arătă cu un deget murdar, pe o pagină a ziarului:

— Stă scris aici, cuconiţă, apoi, cu acelaşi ţipăt strident, continuă: groaznicul accident de

automobil, asaltat fiind de lumea curioasă să afle nenorocirea.

Subtitlul, Moartea domnişoarei Marie Jeanne Zătreanu, împietri pe Ana Scutaru. Parcurse repede rândurile, aflând moartea prietenei ei, datorită unui groaznic accident de automobil, întâmplat în aceeaşi zi, la ora 12. Fusese în plină viteză. Apariţia în şosea, a unei trăsuri, ce venea dinspre Şcoala de Agricultură şi intrase prea mult în axul şoselei, îi ceru un scurt viraj la dreapta, spre a evita ciocnirea. Cum viteza era prea mare, calculul virajului a fost făcut greşit, maşina a prins un stâip de pe marginea şoselei, l-a rupt şi a izbit-o de un tei secular. S-a prefăcut în mii de ţăndări. Benzul roşu, bolidul Bucureştiului, cunoscut de toată lumea şi căruia toţi îi pronosticaseră dezastrul, zăcea acum sfărâmat în mii de fărâme stropite de sângele Mariei Jeanne. În cadrul parbri zului, ca o mărturie că, şi Marie Jeanne a luat parte la catastrofă, rămăsese înfiptă o bucată de carne şi un petec de rochie, smulse în cădere din pieptul ei. Ana Seutaru, plângând, privea imaginea din ziar, resturile unui desfrâu pervers. Se sui într-o maşină, indicând şoferului, Parcul Ioanid. La cele două porţi ale casei Zătreanu, străjuia în întunericul serii, negrul funerar. A aflat că e depusă la Morgă. Acolo, ajunsese prea târziu, ca s-o poată vedea. Institutul îşi închisese porţile, încuind înapoia lor cadavrele ultimelor accidente şi ale ultimilor sinucişi. Dădu de câteva ori

târcoale în jurul sumbrei clădiri, cu geamuri opace, şi, după ce se convinsese că e imposibil să se întâlnească în seara aceea cu prietena ei neînsufleţită, a plecat, învăluită în ceaţa gândurilor negre.

Acasă, Nini Negrea o aştepta nerăbdător, bănuind motivul întârzierii.

— Ai aflat, Nini? Marie Jeanne…

— Moartă, ştiu, ce să-i faci, asta-i viaţa!

Zdrobită de durere. Ana se întinse pe divan, plângând în pernele de mătase.

— Ei, asta e acum! interveni Nini Negrea. Aşa-i viaţa! Viii cu viii, morţii cu morţii! Şi de ce plângi acum?… Ia hai, încetează. Hai, dezbracă-te, şi se aplecă deasupra ei sărutându-i ceafa.

— Nu, Nini, te rog, astăzi nu.

— Ei poftim! parcă eşti de la ţară, şi îşi vârî o mână sub dânsa, stâlcindu-i sânii între degetele lui cărnoase.

— Nini, te rog, înţelege, nu pot.

— Pot eu, dragă, dacă nu poţi tu, şi se întinse lângă dânsa. Astea sunt copilării. Ani. Trebuie să fii mai tare. Dacă pentru fiecare nenorocire ne-am pierde vremea plângând, atunci am plânge toată viaţa.

— Cum de nu mă înţelegi, Nini?! Mi-a fost cea mai bună prietenă. M-a ajutat, m-a sfătuit, cum să nu plâng, cum să nu mă doară! Fii bun, te rog, lasă astăzi. Fii om, respectă-mi durerea, te rog mult.

— Ani, şi îi suflă cuvintele în ureche, viii cu viii, morţii cu morţii. Ei cu ale lor, noi cu ale noastre.

O dezgoli, cu toată împotrivirea ei.

— Brută! şi cuvântul se pierdu printre gemetele durerii şi mai intensă sub apăsarea lui sadică.

— Lasă, c-o să-ţi treacă…

A doua zi, uşile Institutului nu se descuiaseră când Ani, cu o jerbă de crini, primii crini ai acelei primăveri, apăru înaintea lor. Apoi, a coborât scări, printre ziduri reci, ca zidurile unei pivniţe adânci. Pe jos ciment umed, în pereţi ventilatoare uruind, iar în juru-i, şir nesfârşit de mese zincate, purtând poverele amorfe ale dezmoşteniţilor soartei. De pe unele se prelingeau picături de sânge. Acoperite cu cerceafuri albe, cadavrele nu erau vizibile.

— Care este?

— Cum se numeşte? Şi cercetând-o vegheatorul de morţi, în evidenţa cadavrelor, îi găsi numărul: 893.

Vru să depună crinii.

— Nu, nu este voie, aici nu se depun flori. A mai venit şi ieri un domn ofiţer, cu un braţ de trmdafiri şi nu i-am dat voie. Uitaţi-vă acolo. Aşa e regula la noi!

Pe Ana, această restricţie o înfioră.

— Nu e voie? O floare?

— Nicio frunză, domnişoară!

Din mâini îi pieriră puterile şi florile căzură pe ciment.

— Dezveleşte-o, te rog, s-o văd.

— Asta se poate, şi-i trase cearşaful până la brâu.

I-a fos imposibil Anei s-o recunoască. Capul îi era’s. tâlcit şi părul năclăit tot în sânge. Braţele frânte, iar un sân smuls în întregime din piept. Fâşii din el rămăseseră în cadrul parbrizului. Coşul pieptului se lăsase sub frânturile coastelor. Toate oasele îi erau aproape frânte, toată carnea măcelărită. În faţa acestui maldăr de bucăţi omeneşti, adunate la un loc să constituie un cadavru mutilat. Ana începu să plângă.

— Vi-e rudă, domnişoară? o întrebă omul din ochii căruia lacrimi n-au mai curs de 15 ani.

— Nu, prietenă, îşi suspină Ana răspunsul.

— Prietenă? se minună veghetorul de morţi, apoi, de ce să vă prăpădiţi aşa cu plânsul, domnişoară, că, prietenă vă mai puteţi face!

Omul în care muriseră de mult sentimentele omeneşti, credea că a mângâiat-o.

Urmând să fie transportată acasă, medicul legist de serviciu, veni să-şi facă datoria.

— Domnişoară, acum vă rog să vă duceţi, trebuie să ne facem treaba, i se adresă din nou veghetorul.

— Ce treabă, n-o duce acasă?

— Apoi tocmai de-aia, o s-o ia curând şi autopsia nici nu i-a fost făcută.

— O mai taie încă? Nu e destul de tăiată, sărmana?

— Apoi, noi trebuie să ştim, domnişoară, de ce-a murit şi cum a murit. Niciunul nu coboară în pământ cu secretul morţii.

O acoperi la loc cu cearşaful. Numărul 893 era singurul indiciu asupra identităţii ei. Şi abia acum, privindu-l pentru a doua oară. Ana băgă de seamă, că e însăşi numărul automobilului ei. „Ce dură coincidenţă!” gândi ea.

— Ce-nseamnă numărul acesta?

— Ai câtelea musafir ne-a fost de la întâi ianuarie încoace.

— Aşa vorbeşti dumneata, domnule, în faţa celor îndureraţi pentru ei? îl dojeni Ana, îndreptându-se spre ieşire.

— Apoi, cum să-i mai botez şi eu, domnişoară! Musafiri, şi încă din acei neanunţaţi. Poftiţi, priviţi, încă unul fără să ne telegrafieze.

Aduceau pe-o targă un spânzurat.

Ana, nu mai răspunse nimic. Îşi dădu seama că, omul cu care stătuse de vorbă, nu mai e om. De atâţia ani de când trăia cu morţii laolaltă, murise omul din el.

La examinarea generală a corpului, medicul legist constată pe faţa superioară a pulpelor, urmele unei puternice, secreţii. I se păru ciudat medicului această constatare, întâlnită în lunga sa carieră numai la spânzuraţi. Faptul îl consemnă în procesul verbal de autopsie. Medicul şef al

institutului, găsind interiorizant cazul, îl extrase, îmbogăţind patologia sexuală cu un nou paragraf. Paragraful avea şi o steluţă, care te trimitea la o notă explicativă, scrisă cu caractere mici, în josul paginei; Printr-o fatală coincidenţă, numărul automobilului a coincis cu numărul de ordine al intraţilor, din acel an.

Astfel, sub aiâonimatul a trei litere M.J.Z. Marie Jeanne Zătreanu, se eterniza în analele ştiinţei medicale.

În noaptea aceea. Ana nu a putut adormi. Desfăşurarea de altă dată a vieţii, îi părea acum o minciună. Baluri… ceaiuri… teatre… concerte… în acestea rezumase ea viaţa. Acum, şiragul nesfârşit al celor din subsolul rece aP Morgii, veghetorul de cadavre – omul care nu mai avea nimic omenesc în el – şi Nini Negrea care i-a întinat clipa, în care durerea pentru prietena ei îi înfiorase carnea, au zguduit-o, trezind-o în faţa vieţii celei adevărate. Privise cândva viaţa, în zborul săgetat al păsărilor. Risipite în văzduh, în largul căruia se avântau în sclipiri de soare şi cântec, nu bănui, se că, peste ele pluteşte un tiran, care le pândeşte zborul şi li-l curmă. Şi, nebănuind vulturul, atotstăpânitor al văzduhului, nu s-a gândit, desigur, că şi acesta coboară din înălţimea în care a plutit triumfător, întorcând pământului, din pasărea semeaţă ce s-a înălţat odată, un hoit.

În faţa morţii, gândul n-o pusese niciodată.

CAPITOLUL VIII

DINCĂ SCUTARU IA O HOTĂRÂRE GRAVĂ

Dincă Scutaru se prăpădea zi şi noapte, în zbuciumul disperărilor, ştiindu-şi copila pătrunsă adânc în desfrâul bucureştean. Şi ceea ce îl chinuia şi mai mult era faptul că, nu o putea întoarce de pe calea apucată. Amenințându-l cândva, că se va omorî, de va încerca s-o ridice cu forţa, ştia ce preţuieşte această amenințare. Îi cunoştea încăpăţânarea, aidoma cu a bunicului ei, şi era convins că, dacă va încerca. Ana se va omorî.

Nevestei lui, nu i-a spus nimic din adevărul atât de crud, aflat la Bucureşti. A minţit-o, când s-a întors.

— Ce face Ani. Dincă?

— E bine, Zoico, învaţă.

Binele, numai el îl ştia cât e de bine.

Descurajat, neîntrezărind posibilitatea întoarcerii Anei pe calea cea dreaptă, îl nutrea gândul sinuciderii, li chinuia această idee, în fel de fel de chipuri. „Întâi, să-i plătească poliţa nemernicului de director şi apoi… Nici aşa nu e bine. Pe lângă toate nenorocirile de pe capul ci, să mai fie şi fiica unui criminal. Nu!… Scapi, câine bătrân, scapi tu de mine, dar n-ai să scapi de Dumnezeu!”

Pierdu, se însă nădejdea şi în Dumnezeu. „O viaţă întreagă am păzit cărarea Bisericii. Nu a fost sfântă zi de sărbătoare să nu-i calc pragul. Ce mi-a dat în schimb, Doamne? Un copil, căruia prin

minte i-ai trecut răul ce-l târâie prin cea mai neagră josnicie. Dă-mi, barem, tăria să-mi curm zilele! Fii milostiv „cel puţin, când împărţi osândele!”

Nopţile îl chinuiau şi mai mult, în loc să-l odihnească. Se zvârcolea ca un neurastenic ros de insomnie, iar înspre ziuă, când îl biruia în cele din urmă somnul, visul îl purta prin viforul celor mai cumplite vedenii. Ideea sinuciderii deveni ideea anxioasă a gândurilor lui.

A încercat să-l descoase multă vreme, nevasta lui, băgând de seamă că se petrece ceva neobişnuit cu el, dar, n-a fost chip să afle cărui fapt se datorează neliniştea. Şi această neliniştе îi rodea faţa şi trupul, de carne, stâbindu-l până la schelet.

— Caută-te, Dincă, ce stai aşa? Nu vezi cum te roade boala? Ai devenit o umbră de om.

— N-am nimic, ţi se pare!

— Cum mi se pare, dragă, când te zvârcoleşti toată noaptea, de nu poţi să aţipeşti un ceas!

— E-a vârstei, Zoico, îmbătrânim.

Câteva zile în şir, în orele când Dincă Scutaru se gă, sea la tribunal, nevasta lui a cercetat şi a răscercetat colecţia revistei medicale, căutând leacul contra insomniei. Nu a găsit în cele avute, aşa că, de abia aştepta sâmbăta, când hebdomadara revistă apărea, ca s-o cerceteze, doar, doar o găsi reţeta contra neliniştilor şi a nesomnului. Şi într-o zi a aflat-o.

— Dincă, să ştii că te vindec. Ia te uită ce stă scris aici, şi începu să citească din revista proaspăt sosită: „Pentru cei ce suferă de insomnie, se recomandă a evita cu totul cafeaua, tutunul, ceaiul. La ora obişnuită a culcării, se recomandă de asemenea, o spălătură cu apă rece, în care să fie cuprins şi pieptul”. Ei, băieţaş, să ştii că de-a cum înainte ţi-am tăiat porţia de cafea şi de tutun, iar seara, am să te frec cu buretele, până o să te fac roşu ca pătura asta.

— Mi-a venit şi mie rândul, Zoico, să-ţi spun: mofturi!

— Ce mofturi! uite aici scris, şi-i întinse revista-Arhivarul, o luă mai mult ca să scape insistenţelor ei şi în timp ce nevasta lui se duse să scrie, conform obiceiului, pe o bucată de hârtie: contra nesomnului, îşi aruncă ochii pe pagina de alături. Titlul Vindecări curioase, îi atrase atenţia. Începu să citească. În dreptul unui pasaj s-a oprit. L-a recitit, s-a oprit din nou, şi din nou l-a recitit de atâtea ori că, aproape îl învăţa, de pe dinafară; Au fost cazuri de alienaţie care, prin producerea unui şoc dureros, au fost restabilite. Ceea ce l-a făcut pe savantul

1.42

Z. să experimenteze atest procedeu, printre bolnavii mintali şi nervoşi, a fost fericitul rezultat ce tiu avut aceşti şocuri, în unele cazuri, asupra unor viciaţi ca: criminali, alcoolici, desfrânaţi etc… Era rezultatul unei laborioase cercetări, a unui

confrate italian, stabilit anterior, şi din care savantul Z. s-a inspirat în experimentarea lui la bolnavii mintali…

O împături în patru şi o bagă în buzunar.

— Dă-mi-o Dincă, să-i prind reţeta.

— Las-o la mine, că-mi trebuie.

— Să n-o pierzi, Dincă, îl avertiză soţia lui.

Stai să-i prind hârtiuţa.

Intrată în mâinile ei, i-a prins reţeta în ac şi i-a înapoiat-o, făcându-l atent;

— Vezi, să nu te-nţepi, Dincă.

Arhivarul a împăturit-o din nou şi a băgat-o în buzunar.

Părăsit de nevasta lui, gândea în linişte: „Ce-o fi voind să spună, oare, că nu prea înţeleg! Desfrânaţi, vindecaţi prin şocuri dureroase! Ea, e o desfrânată, ce e alta decât o desfrânată! Ce e acum cu şocul dureros? Mai ştii, poate că are leac, poate c-o pot înturna din drumul păcătos. O doamne, ajută-mă!”

Neputând să dezlege singur precizia rândurilor citite, se gândi să întrebe pe cineva. Pe cine altul, decât un doctor? Asta-i treabă de doctor, desigur, dar, nu de doctori de-al de ăştia din Râmnic!”

După o chibzuinţă îndelungată, se hotărî să plece din nou la Bucureşti. Îşi aninase de rândurile citite o speranţă, nădejdea unei posibilităţi de îndreptare a Anei, şi pentru acest lucru, Bucureştiul, oroarea de oraş care şi mai

odios îi părea acum, nu-i mai sta împotrivă. De-ar fi fost vorba pentru vreun beteşug al dânsului, n-ar mai fi intrat în Bucureşti, chiar de l-ar fi ameninţat şi moartea. Îşi pregăti nevasta, ca să n-o surprindă hotărârea plecării.

— O să trebuiască să plec zilele astea, la Bucureşti. Se varsă o parte din arhivă la minister şi m-a delegat pe mine domnul prim, s-o duc.

La auzul vestit nevasta lui a fost chiar bucuroasă.

— Bună întâmplare, Dincii! Ai să poţi vedea iarăşi pe Ani. Şi când o să fie treaba asta? Trebuie să prepar ceva, să nu te duci cu mina goală la copilă.

— Cred că pe miercuri, Zoică, dar ştii ce, nu mai prepara nimic. Au de toate la cămin. Mănâncă împărăteşte. Ceea ce i-aş duce eu, pe lângă ce primeşte ea acolo, e de râs. Lasă, mai bine îi dau eu în mână câţiva leişori. Îi va prinde mai bine aşa, decât nişte uscături, sortite să se usuce şi mai tare prin dulapul ei.

— Ei, asta-i acum! Cum ai să te duci cu mâna goală? Chiar de-ar fi să nu le mănânce şi tot trebuie să i le duci. Ce vrei, să creadă că ai uitat-o, dacă e departe? Am să-i fac un pandişpan.

— Bine, Zoico. Şi se gândi să nu mai insiste, ca nu cumva să dea de bănuit ceva.

Când a ajuns în Bucureşti a împărţit pandişpanul la primii trei calici, întâlniţi în drum.

Cum era ora 4, s-a dus întins la profesorul

renumit în treburi de acestea.

A intrat cu sfială, aşa cum intră tot omul nevoiaş într-o casă fastuoasă. A deschis uşa sălii de aşteptare, încet, închizând-o după el şi mai încet, cu teamă parcă, să nu facă nici cel mai mic zgomot.

— Dar închide-o odată, domnule, ce tot ne plictiseşti atât? se răsti la el un domn înalt, lat în spate, care parcursese până atunci necontenit sala, în lungul ei.

Se aşează cu teamă pe un scaun, în timp ce domnul care îl apostrofase îşi reluă plimbarea nervoasă.

Erau patru în sală, sosiţi înaintea lui. Unul din ei, un tânăr cam între 25 – 30 de ani, privea pe fereastră în curtea profesorului Nu mică i-a fost mirarea arhivarului, când a văzut pe cel ce se răstise la dânsul, că se răsteşte şi la tânărul care privea prin geam.

— Da mai termină odată, cu geamul acela! Dumneata spionezi aici.

Tânărul îşi întoarse capul spre el.

— Dar, ce vă preocupă pe dumneavoastră, ce fac eu?

Vă rog, să nu mă întrerupeţi, că pierd legătura cu Zepelinul.

— Ce Zepelin, domnule, eşti nebun?

— Ssst, l-auzi? vine.

Arhivarul se străduia să audă şi el zbârnâitul aeronavei dar, nu auzea nimic.

Se făcu linişte din nou, domnul spătos şi înalt reluându-şi mersul repezit prin lungul sălii.

Un alt domn, gras, din acei doi care, de când intrase arhivarul stătuseră foarte liniştiţi, se apropie de telefon, ridicând receptorul.

— Alo!... Prefectura poliţiei, vă rog.

— Inginerul Blidariu. Vă rog, daţi-mi pe domnul prefect al poliţiei.

— Cabinetul prefectului?

— Bună ziua, Nicolescu, sunt eu, Blidariu. Uite pentru ce te-am deranjat: Pune, te rog, câţiva agenţi, să-mi urmărească nevasta. Ştii că, de-o bucată de vreme îşi face de cap de tot, mă înşală.

— Aşa! bravo, la revedere mareşale.

Se aşeză din nou, liniştit în gândurile lui. Domnul înalt şi spătos i se opri atacator, în faţă.

— Cu Poliţia, hai, cu Poliţia-ţi păzeşti nevasta? Nenorocitule!

— Şi dumneata o cunoşti, domnule?

— Nu i-a răspuns, deoarece re deschizându-se uşa cabinetului şi ieşind un consultant, îl urmări pe acesta până la uşă.

— De ce-ai stat atâta, domnule, de ne faci pe noi, oameni cu treburi, să aşteptăm ceasuri?

Plecă fără să-i întoarcă vreo vorbă.

Ce-l de-al patrulea, care părea după îmbrăcăminte a fi un negustor şi care de când intrase Dincă Scutaru îşi smulsese încontinuu mustaţa, intră în cabinet. Capul profesorului nu dispăru încă înapoia uşii, când enervantul domn îl

îndemnă să se grăbească.

— Haide, domnule profesor, grăbeşte-te, că nu avem timp de risipit.

Drept răspuns, primi zgomotul ce-l făcu uşa închizându-se.

— Ssst, l-auziţi, vine! se-ntoarce din nou cel ce privea mereu prin geam, în curtea profesorului.

— Îţi vine Zepelinul iarăşi, hai?

— Ssst, l-auziţi, vine! şi iar a făcut faţă geamului, urmărind cerul, să descopere monstrul aerian.

Arhivarul îşi dădu, seama că se află printre oameni săriţi din minţi şi bănuind că s-ar putea întâmpla lucruri şi mai grave faţă de cele ce se întâmplase „se înfricoşă, ca un copil lăsat singur într-o pădure. Îi era teamă de acela care se arăta mereu revoltat şi numai după ce acesta intră în cabinetul profesorului, i se spulberă frica.

— Ssst, l-auziţi, vine!

„Săracul, cine ştie ce păcate l-au adus aici”.

Dincă Scutaru, se înduioşă văzându-l atât de tânăr şi cu viaţa cea orânduită, terminată, rămânând ca de-acum înainte s-o înceapă pe aceea a închipuirilor bolnave. Îl urmărea, fără să-l mai preocupe celălalt, ce convorbise cu prefectul poliţiei şi care acum se îndrepta din nou spre aparatul telefonic: – Alo!... vă rog, domnişoară. Siguranţa Generală.

— Siguranţa? Aş vrea să vorbesc cu domnul inspector Voluntaru.

— Tu eşti, Mişule!

— De la profesorul Rarincescu. Uite ce te rog, Mişule. Trimite un agent la mine, în faţa casei, s-o urmărească, pe Tanţa, când o ieşi. M-am hotărât, nu mai tolerez.

— Bine, bine. Îţi foarte mulţumesc. Cu bine dragă.

„Vai de capul ei, sărmana, ce-o mai fi pătimind de pe urma ăstuia!” o compătimi arhivarul. „Multe sunt durerile lumii, doamne!” Şi parcă, printre atâţia osândiţi, necazurile lui îi părură mai puţin chinuitoare.

Când domnul cel înalt şi spătos ieşi din cabinetul profesoi ului, Dincă Scutaru se înfricoşă din nou. „De-ar pleca mai repede”. Şi a plecat ca un glonţ, trântind toate uşile întâlnite până la scări.

Intră cel cu telefonul, în timp ce tânărul cu urechile mereu impresionate de zbârnâitul Zepelinului, se aşează lângă dânsul, pe scaun.

— Cam zăpăug, domnul care a plecat!

— Da, era puţin cam supărat, răspunse arhivarul, cu glas moale, împăciuitor. Cine ştie ce necazuri l-or fi supărat astăzi!

— Sunteţi din Bucureşti? continuă conversaţia tânărul.

Dincă Scutaru băgă de seamă că a devenit foarte normal în cuvintele pe care le rostea şi în gesturile lui, ceea ce îl decise să-i răspundă.

— Nu „de la Râmnicu-Sărat. Dar

dumneavoastră, sunteţi din Bucureşti?

— Da, din Bucureşti.

Intră o doamnă şi un domn, doamna ţinând de mână un copil cu privirea încrucişată distraţi un moment de intrarea celor sosiţi, îşi reluară firul conversaţiei.

— Sunteţi avocat? îl iscodi arhivarul.

— Nu, inginer. Conduc arsenalul aeronauticii civile.

— Da?

— Da! dar acum sunt într-un proces mare cu direcţia. Nu-mi dă voie să construiesc un Zepelin.

— Păi, aţi putea să-l construiţi?

— Sigur, domnule. Eu mi-am făcut studiile în Germania şi în timpul când îmi făceam practica, am furat planurile aeronavei. Un furt patriotic, domnule, mă-nţelegi? Şi dumnealor, idioţi, ca toţi orientalii, nu-mi admit să fac această construcţie.

Din nou glasul lui Dincă Scutaru, împăciuitor de furturi omeneşti, se auzi încet, moale;

— Eu cred că o să câştigaţi procesul.

— Nici nu mă las!

— Dar, pentru ce veniţi la domnul profesor?

— Seara, am nişte ameţeli, aşa, cum să-ţi spun eu…

— Da, da, înţeleg.

Se sculă repede de pe scaun, îndreptându-se din nou spre geam.

— Ssst, l-auziţi, vine! şi a stat la fereastră timp de 2 – 3 minute, cercetând cerul. Apoi s-a

reaşezat lângă Dincă Scutaru.

— Mă urmăreşte mereu domnule, mă caută tot timpul, să mă constrângă să restitui planurile.

Veni rândul aviatorului să intre, bucurându-se arhivarul că a terminat cu bine şi cu acesta. Şi în fine, clipa mult aşteptată sosi. Intră cu aceeaşi timiditate, cu care a intrat în sala de aşteptare. Profesorul un om cu faţa zbârcită şi cu pierea mâinilor aspră, îl invită să ia loc.

— Dumneavoastră?…

— Eu, domnule, profesor, şi se uită prin încăperea cabinetului, am un copil nenorocit.

— Bolnav?

— Nu, domnule profesor, căzut în desfrâu. O copilă de 19 – 20 de ani, care venită la Bucureşti, a apucat pe drumul pieirii. Am încercat cu vorba bună, am ameninţat-o, n-a fost chip. Nici n-am putut măcar s-o desprind de aici şi s-o duc acasă. A venit în Bucureşti pentru Universitate. Mare pacoste mai e şi universitatea asta, domnule profesor!

— Da! şi acum ce doriţi dumneavoastră de la mine?

Arhivarul băgă mâna în buzunar şi scoase numărul din revista medicală, arătându-i rândurile ce l-au îndemnat să ia drumul până la Bucureşti. Profesorul îşi aşază ochelarii pe nas, începând să citească pasajul indicat de arhivar. Citea şi zâmbea, iar când l-a terminat, i-a răspuns ridicându-şi ocheralii;

— O prostie, domnul meu. Ştiinţa îşi are şi ea escrocii ei.

— Nicio speranţă, domnule profesor?

— Speranţă în ce, domnule, în metoda dumnealui? şi bătu cu dosul degetelor în revista deschisă. Aş fi nebun, dacă v-aş da-o. Să faci dintr-un caz la sută reuşit, metodă şi practică medicală, consider faptul drept nerozie. O practică, domnule, începe să se aplice numai după ce jumătate plus unul din cazurile experimentale au reuşit. Sub această limită nu poate începe.

Au fost cazuri, nu contest, de astfel de vindecări, dar ele se întâmplă aşa de rar, domnule, încât nu pot intra în calculul medical.

— S-ar putea întâmpla, domnule profesor, ca fiica mea să fie tocmai unul din cazurile astea, îl întrerupse arhivarul, aninându-şi speranţa de aripa norocului.

— Nu vă contrazic, tot ce s-ar putea, numai că, domnul meu, acolo unde se opreşte ştiinţa şi începe norocul, mă opresc şi eu, om de ştiinţă.

Un moment se făcu tăcere în birou, arhivarul privind în jos printre genunchii desfăcuţi, la profesorul cu lucrurile din jurul său, hârtii, cărţi şi unele instrumente medicale, de constatat sensibilitatea corpului.

— V-aş ruga, cel puţin, domnule profesor, să-mi explicaţi mai pe larg, înţelesul rândurilor acelea. Adică, ce să înţeleg prin acel şoc dureros, capabil să săvârşească o astfel de minune.

Profesorul, afectând o oarecare plictiseală, îi dădu în câteva cuvinte explicaţia dorită, însoţind vorbele cu o bătaie uşoară a arătătorului drept, în birou.

— Trebuie să înţelegi prin şocul dureros, impresia puternică ce poate să producă în sistemul nervos al unui individ, fie prezenţa sa la un accident groaznic, fie primirea unei veşti tragice, în fine, ceva de natura aceasta.

Ca la alienaţi posibilitatea unei reuşite este mai probabilă, asta e lesne de înţeles, dar, cum v-am spus, şi aceste cazuri sunt foarte, foarte rare şi ele nu se pot considera decât ca accidente în ştiinţa noastră. La un individ viciat numai, cum e de exemplu copila dumitale şi din care controlul conştiinţei nu e ridicat, aceste posibilităţi sunt aproape excluse. Apoi, trebuie să socoteşti că, faţă de astfel de indivizi, nu se pot falsifica şocurile, cum se pot falsifica pentru alienaţi. Trebuie să existe numai tragicul adevărat. Dacă ni-l dăruieşte cel de sus, bine, noi însă, nu avem dreptul să-l provocăm, plătind cu fiinţa unuia, îndreptarea foarte, foarte probabilă a altuia. Umanitatea ne obligă să oprim chiar aceasta. Rău a făcut domnul de colo, că s-a lăsat în astfel de erezii, care pot avea un răsunet nefast în minţile deznădăjduite, cărora li este destul să întrezărească numai o frunză pe apă, ca să creadă că se pot salva de la înec cu ajutorul ei.

Se ridică în picioare, dând a înţelege

arhivarului că consultarea s-a terminat.

Dincă Scutaru, împovărat şi mai mult, se ridică şi el, punând pe masa profesorului, cu vădită stângăcie în mişcare, 500 de lei, costul vizitei de pe urma căreia, i s-au spulberat toate nădejdile. S-a înclinat, aproape umilitor, în faţa savantului care, după felul cum îl privea, nu-l deosebea cu nimic de acei pe care îi găsise în sala de aşteptare, şi plecă.

Au venit alţii să se consulte. A trecut pe lângă ei în toată iuţimea pasului său şovăitor, de teamă că, poate şi printre aceştia să fie vreunul cu gust de gâlceavă.

În drum spre Râmnic, nu s-a gândit decât la salvarea copilului său.

„Nu mai, pot răbda, nu s-a isprăvit!... Un copil am avut, doamne şi pe acesta mi l-ai nenorocit!” Iar la gândul că, din ce în ce se va prăbuşi şi mai mult, se hotărî să nu mai trăiască acele zile.

Îi reveni în minte că şi profesorul a admis posibilitatea Unor vindecări, rar însă, foarte rar. „Cine ştie, poate că Ani, să fie vreunul din cazurile acestea rare. Poate mai licăreşte pentru ea o stea pe cer”. Legând de amărăciunea lui şi această posibilitate de îndreptare, ideea de a se sinucide stăruia şi mai puternic acum, în gândurile lui, „La ce-aş mai trăi! La ce-aş mai face umbră pământului, eu, un obidit al sorţii, un răstignit pe crucea durerilor! Umanitate! Umanitatea ne

obligă… şi ăsta e Un idiot! Ce te obligă umanitatea, să nu-ţi salvezi copilul, tu, părinte? Îţi pune în faţă o posibilitate a salvării lui, şi tu, tată, să n-o încerci? Umanitate e, domnule profesor, să trăiesc eu, un hârb al vieţii, când poate cu hoitul acesta pot să răscumpăr păcatele Anei?… Şi ăsta e un câine!”…

Ajuns, şi-a reluat pentru un şir de zile, nici el nu ştia câte, restul de viaţă, care, socotea el că-i mai necesar să-i limpezească situaţia astfel, ca la moartea lui nicio încurcătură să nu lovească renaşterea Anei.

CAPITOLUL IX

DUPĂ FAPTA ŞI RĂSPLATĂ

— Ani, eu am să plec pentru două zile la Ploieşti şi Cimpina. Am de aranjat nişte afaceri cu The General Oii Corporation.

— Bine, Nini, atunci când vii?

— Vineri după masă, cred, îi răspunse cu nesiguranţă Nini Negrea.

— Pleci cu maşina?

— Probabil, aproape sigur!

O sărută pe buze şi pe ochi, o mai îmbrăţişă odată cu afecţiune de logodnic şi plecă.

— Drum bun, Nini şi vezi, fii cuminte!

Prima zi a lipsei sale din Bucureşti, a petrecut-o, împărţită între Ploieşti şi Câmpina. Era aşteptat de The General Oii Corporation, pentru tranzacţia definitivă a cumpărării unui teren de lângă Băicoi, sondat de societate şi găsit cu petrol.

În jurul punctelor de redevenţă discuţia a fost aprinsă, dar societatea a trebuit să capituleze, intransigenţa lui Nini Negrea fiind de neînvins. Afacerea încheiată, trebuia sărbătorită. În seara zilei aceleia, la restaurantul Berbec, din Ploieşti, a avut loc un banchet. Şi cum banchetele date de societăţile petroliere, nu cunosc ce-i economia şi limita până unde se pot întinde, Nini Negrea, înconjurat de 11 participanţi, majoritatea din regatul insular, a trebuit să ia parte, nu fără posibilităţi de îndelungată rezistenţă, până la golirea celei de-a 78-a sticlă de şampanie. Posedând un imens volum stomacal, antrenat încă de pe când era copil la dilataţii provocate de o nepotolită poftă de mâncare, s-a sculat de la masă, cu aparenţa de a fi fost cel mai teafăr. Tovarăşii săi de ban chet, uscaţi şi slăbănogi, cu stomacuri reduse, aproape lipite, şi le-au umplut repede aşa că, şampania nemaiavând loc în ele, s-a lăsat în picioare şi s-a urcat la cap.

La ora unu s-a intonat ultimul cântec al banchetului bachic, pe unsprezece voci, care, nu erau nici de tenori, nici de baritoni, nici de başi. Realizarea muzicală a fost sinistră. Cine a fost vreodată în apropierea vreunei menajerii, la ora când se împart animalelor hoiturile de carne, poate să-şi facă o mică idee de ce a fost acel cântec.

Tălăzuiţi de şampanie ca pe puntea unui vapor jucat de valurile mării în furtună, au părăsit

localul, cu destinaţia cabaretului Alhambra, inspiraţia unul dintre ei. Ajunşi afară, s-au eşalonat pe străduţa mică şi întunecoasă, ce leagă restaurantul Berbec de cabaretul amintit mai sus, cu toţii în aceeaşi intimă operaţiune de uşurare. Trotuarele acelei străzi sunt renumite în Ploieşti. Poţi găsi în fiecare dimineaţă pe ele, realizări geografice Delta Dunării, Marea Egee, Peninsula Iberică, Canalul ivlânecii, etc. nu numai odată au apărut pe aceste trotuare, născând eruptiv din lestul ce-l risipesc pe la colţuri întunecoase chefliii întârziaţi.

Cabaretul Alhambra, la ora când banda petroliştilor se îndrepta spre el, lâncezea într-o amorţeală apatică. Sala era goală. Un singur rătăcit înăuntru. Alunarul – fiecare local de soiul acesta îşi are alunarul său, care mai îndeplineşte şi funcţia de agent de legătură între clienţii pe lângă care se insinuează şi artistele, ce-l gratifică pentru recomandaţii ce le face, – picotea, cu capul rezemat pe minerul coşului plin de alune Garderobierul, rezemat de un scaun cu spătar de lemn, privea melancolic, singura pălărie înfiptă în cuier, iar artistele, grupate pe prietenii de câte trei şi patru, ocupaseră mesele lor obişnuite, având în faţă pahare, cu apă, cel mult cu sifon

Deşi era ora 1, programul nu începuse. Acesta e în funcţie de sală şi cum înăuntru era doar un singur client, mai mult spectator decât client, în seara aceea nu avusese ioc. Şi unicul

client rezista eroic, sărmanul, la toate atacurile îndreptate asupra lui, de cele 10 numere programatice. El însă, venit pentru artă şi nu pentru amor, nu le-a lăsat să întrevadă nici cea mai mică încurajare să i promisiune. Aştepta şi el sosirea altora, sperând că, dacă vor fi mai mulţi, ar putea avea loc programul.

Zgomotul bandei petroliste dezmorţi cabaretul. Intrarea furtunoasă şi paşii legănaţi în oscilări nesigure, făcu pe fiecare interesat direct şi indirect al întreprinderii, să spere: – „E rost cu ăştia”. Erau cunoscuţi. – „Vin englezii, a şuşotit fiecare.

— Şi sunt praf, e rost de încărcătură, au mai completat unele. Îl cunoscuseră şi pe Nini Negrea, având dese afaceri la Ploieşti, ce-l obligau uneori să rămână şi noaptea, petrecând-o în acest cabaret şi de unde, ca o excepţie de la regula lui în chestiune de femei, pleca întovărăşit de câte una. La Ploieşti, recurgea la ele, neavând posibilitatea să-şi recruteze altele, din categoriile de femei de atracţie pentru el.

Ketti, o dansatoare unguroaică, care-l însoţise cândva în camera lui de la hotel, când îl văzu, tresări ca înţepată. „Aa, pezevenghi de burtă, tu venit iară, las că eu răzbun la tine, porc”.

Petroliştilor li se aranjă o masă mare, la mijlocul căreia prezida Nini Negrea. Programul îşi începuse numerele, şampania venea mereu, fără s-o mai comande nimeni, iar alunarul, dând târcoale

în jurul fiecăruia îi ataca pe toţi cu soţ ori fără soţ, după care îşi recomanda bucăţile noi, care le are şi care sunt ceva mişto, extra, ca pentru dumneavoastră, când găsea câte un client, care să-i ia în serios recomandaţiile, Iliuţă, bucuros că a mai găsit un prost, dădea câte-o târcoală printre artiste, întrebându-le colectiv, dar discret:

— Care daţi mai mult, să vă fac rost de elefant cu trompă mare?

Şi aşa convingea pe câte unul, că are o raritate.

După ce Ketti şi-a terminat ceardaşul, a venit la chetă. Nini Negrea nu-şi mai recunoştea victima, dar Ketti îşi aducea foarte bine aminte de surpriza neplăcută ce a avut-o când a ajuns acasă la ea şi când a constatat că, în locul miei promise, Nini Negrea îi vârâse în poşetă numai cinci sute de lei.

S-a oprit drept în faţa lui:

— Bună seara, strângar. Tu fost mare şmecher, de păcălit la mine, eu, ce n-o fost păcălit niciodată. Tu eşti prim ce păcălit la mine. Bravo tu! Na vino să te ţuc în gură, că mie placi bărbat şmecăr, – şi îl sărută pe buzele cărnoase. Noaptea asta eu culc cu tine, strângar. Eu place de tine, c-a fost şmecăr, – şi-l mai prinse odată de gât, mângâindu-l, probabil, pe ungureşte; – lor, iştenem, io pofta, tu!

Nini Negrea, afectând un efort de memorie, şi-a adus aminte de noaptea în care Ketti i-a

împărtăşit graţiile ei. Zâmbea. Şi zâmbeau şi ceilalţi, umplându-i farfuria cu hârtii de 20 de lei.

Când s-a despărţit de comesenii ce l-au sărbătorit, de acei de care nu se mai putea despărţi omeneşte, Nini Negrea a plecat acompaniat de Ketti. Restul de noapte nu l-a dormit, l-a petrecut în braţele ci, în întregime, bucurându-se în excitarea alcoolului de gratuitatea dragostei oferită de Ketti, lui, care toată viaţa a trebuit să plătească femeia cu care s-a culcat.

— Neni, tu mult placi la mine… ioi da fai, Neni, doare… hâââahhh Neni, tu faci la mine dragos bun. Io pofta tu, Neni… dă gura să te ţuc mai odată, – şi-l mai sărută, lăsându-i urme de roşu sub nas şi pe bărbie.

— Intenţia, gestul tău, ţi le-am apreciat; dă-mi voie şi mie acum, să repar trecutul.

— Nu, Neni, eu dat la tine gratuit. Tu fost şmecăr şi eu placi la şmecăr. Io dat tot la tine gratuit, ca suvenir.

— N-a mai insistat. Şi-a închis porte-feuielleul, a aşteptat-o să se îmbrace şi se plece, după care a coborât şi el scările hotelului, urcându-se în maşină, cu destinaţia pentru Câmpina.

Până la amiază şi-a terminat şi aci treburile şi deşi intenţiona să plece la Bucureşti, a fost convertit de acei cu care lucrase, să meargă la Sinaia. Noaptea a petrecut-o jumătăate la Cazino,

jucând şi câştigând, jumătate în patul Palace-ului, fiind obosit şi de cheful de la Ploieşti şi de dragostea mereu împrospătată a Kettiei.

Cu Ana s-a întâlnit tocmai sâmbătă seara, luând masa împreună, după dorinţa ei, într-o grădină periferică, cercetată de publicul de la centru. S-au despărţit cu greu de vioara şi cupletel lui Cristache, Ana dorind să rămână tot mai mult în acea grădină, de vesel ritm al vieţii, cu cântece şi cu săgetări curtezane de ochi îndreptaţi spre ea din mai toate colţurile. De ce să se grăbească! Ce-o aştepta dincolo de această grădină? La gândul că, în locul veselei atmosfere, se va întâlni iarăşi cu massa diformă de carne a lui Nini Negrea, aţâţată de aşteptare, o cuprindea dezgustul. Şi a trebuit să plece, despărţindu-se îndurerată de păienjenişul privirilor, în care ar fi dorit să rămână prizonieră, ca o nevolnică insectă în mătasea ţintuitoare a păianjenilor.

În seara aceea, Nini Negrea, îi strecură în carne suvenirul dat de Ketti. Şi cum probabil că şi Nini Negrea şi-l descoperise, acesta nu a mai călcat pragul casei din strada Polonă.

Boala îşi urma cursul vertiginos şi în faţa ei. Ana, lupta cu nepriceperea. Îi scrisese câteva scrisori, fără să obţină niciun răspuns. L-a căutat la el acasă, în Caragiale, dar, întotdeauna, domnul era dus în provincie.

O părăsise. De ruşine? Nu! Aceasta n-o cunoscuse niciodată. Preocupat să se vindece, ce

mai putea aştepta de la o bolnavă „Dacă cheltui un ban, barem să-l cheltui cu un profit. Un ban care nu aduce nimic, e o risipă. S-o vindece alţii!”

I-a mai scris, dar, zadarnice au fost toate chemările şi toate strigătele ei. Cu ultima scrisoare, l-a ameninţat:

Mă voi răzbuna!

Ani.

Când a citit-o, pe obrazul lui Nini Negrea a poposit un surâs. „Încă o ameninţare! A cita o fi oare?... Lasă, că o să-ţi treacă şi ţie. De s-ar fi împlinit toate răzbunările ce mi s-au promis, aş fi fost, până astăzi, otrăvit de vreo 50 de ori şi asasinat, poate, de vreo 80 de ori. O să-ţi treacă, fetiţo, şi boala şi dorul de răzbunare, cum au trecut la toate!”

Ana, părăsită şi distrusă de răul transmis de Ne grea, întârzia să ia o hotărâre salvatoare. Ce să facă? Unde să se ducă? Cu ce? Nu avea niciun ban. Noroc că chiria apartamentului ce ocupa era plătită pe încă câteva luni înainte, altfel, nu ar fi avut nici unde să se adăpostească. „Dacă ar fi trăit Marie Jeanne!” Dar Mdrie Jeanne murise. „Acasă? Să spun tatii? Mai bine în pământ!”

Desprins ca din neguri, chipul lui Alexandru Voinea coborî în gândurile ei. „Cum aş putea oare? Nu l-am ascultat! De ce nu l-am înţeles?”

Câteva zile au trecut fără să ia nicio hotărâre. Vindea din lucruri, ca să aibă ce mânca. Învinsă îşi plecă grumazul şi se decise să mărturisească lui

Voinea.

Pasul fulgurant de altă dată, cedă locul pasului împovărat, ce o îndrepta acum leneş şi gânditoare, spre bojdeuca lui Voinea, din Şoseaua Cotroceni. Pândită de dindosul ferestrei, de proprietăieasă, aceasta constată cu adânc regret că fetişcana a venit acum fără pachete.

Când a intrat, Voinea scria. Privind-o păşind tăcută, cu cearcăne vinete în jurul ochilor şi cu obrajii brăzdaţi de câte-o dungă, ce n-au avut-o până atunci. Alexandru Voinea a înţeles că ceva grav s-a întâmplat cu Ana.

— Domnule Voinea... şi tăcu, lăsând să povestească mai departe lacrimile.

— Ce este, domnişoară, ce s-a întâmplat?

Printre lacrimi şi oftări adânci. Ana Scutaru îi povesti nenorocirea. Voinea o asculta, fără să pară atât de surprins pe cât se aştepta Ana să-l vadă. Dacă pentru ea, ceea ce se întâmplase apărea ca o monstruozitate, pentru el, cu ochii plimbaţi prin glodul vieţii, cazul Anei nu era unicul întâlnit.

Încercă s-o mângâie:

— Nu mai plânge, domnişoară. Se va repara şi aceasta. Vă cer numai o promisiune. Asiguraţi-mă că, mă veţi asculta de aci înainte. Să închidem trecutul în întunericul uitării şi să nu privim decât în frumosul viitorului.

— Mai e cu putinţă, domnule Voinea?

— Fără îndoială! dar, domnişoară Ani, pentru aceasta, va trebui de multe ori să vă învingeţi pe

dumneavoastră înşivă.

— Nu uita, domnule Voinea că, în faţa nenorocirii stau fără niciun sprijin. Restul de demnitate, dacă îl mai pot numi aşa, nu-mi îngăduie să cer celor de la Râmnic ajutorul lor. Am fost nemiloasă cu ei. Simt că, mai e ceva sănătos în mine, care mă obligă să nu fiu şi murdară.

— Acei de la Râmnic, domnişoara Ani, nu vor cunoaşte nimic. Vor vedea doar, într-o bună zi, deschizându-s8 poarta tristei lor curţi de acum şi vom mai vedea îndreptându-se spre ei, copilul care le-a rămas, pe deasupra tuturor nenorocirilor, tot drag. Vă veţi îmbrăţişa şi în încercuirea strânsă a braţelor încrucişate, se vor topi pentru totdeauna amintirile întunecate. Iar, în asfinţitul zilelor lor, se vor bucura de însorirea învăpăiată a reînvierii dorită atât de ei. Nimic, domnişoară Ani, nu fericeşte mai mult pe acei ce se sting, decât să-şi simtă capul că se sprijină, în ultima lui zvâcnire de viaţă, pe braţele copiilor lor. Le datoraţi această recunoştinţă, ce încheie lanţul îndatoririlor de copil. Locul dumneavoastră, va fi de acum înainte lângă dânşii.

Cuvintele lui Voinea păreau a o pătrunde. Cu ochii în jos în adâncul cărora izvorau tainice lacrimi, pătând duşumelele putrezite. Ana părea că se reculege. Aşa a prins-o amurgul, învăluind-o în umbrele lui tot mai întunecoase. Când a voit să se scoale, să plece, Voinea i-a apăsat umărul cu mâna, zicându-i:

— Nu mai aveţi unde pleca, rămâneţi.

Şi a rămas, în amurgirea tot mai întunecoasă şi în respectul deplin al lui Alexandru Voinea.

Cititorii revistelor, constatară că, de la o bucată de vreme, pe tânărul romancier, în jurul căruia s-a discutat mult la apariţia Drumurilor fără ţintă, îl poţi întâlni acum în mai toate săptămânalele, şi chiar în foiletoanele

Î57

marilor cotidiene. Fecunditatea literară a lui Voinea, bucura pe unii, amăra pe alţii. De scrisul lui, câţiva critici cinstiţi, legase nădejdi frumoase. Atât ca gândire, cât şi ca formă, proza lui Voinea se prezenta sub o marcă superioară, pe care se putea aplica eticheta: bun pentru occident. Bisericuţele literare începură licitaţia acaparării lui. Nu e mică mândria conducătorilor de cenacle, când simt că adăpostesc în sânul cerdacurilor ce conduc, talente din faima cărora se va răsfrânge şi asupra lor recunoştinţa formării. E în mândria acestor capi de curente, acelaşi orgoliu ce nu cu greutate îl întâlneşti în atitudinea antrenorilor de cai de curse, care îşi măsoară meritele după frumoasele performanţe ale pensionarilor din grajdul lor, ca şi când la acest rezultat i-a adus numai arta de a-i antrena, nu şi clasa superioară a animalului ce a alergat. Apoi, cunoscut fiind, că talentul cutare, s-a format în bisericuţa domnului X, domnul X, a un discutabil merit, urcă şi dumnealui o treaptă cu care, poate, întrece

bucuros înălţimea celorlalţi sacerdoţi literari, sau, în cel mai pros caz, se apropie de ei.»

Talentul lui Voinea stârni însă printre confraţii lui, invidii şi amărăciuni. Cei tineri, pronosticaţi până atunci ca urmaşi de drept ai fruntaşilor prozei, cât şi acei scriitori rataţi, epuizaţi de inspiraţie, priveau ascensiunea lui Alexandru Voinea, în deplină amărăciune. Ei, viitorii şi actualii maeştri, intervievaţi de atâtea ori, interviuri la care au răspuns cu spontaneitatea unei nopţi întregi de gândire, ei laureaţii şi râvuitorii premiilor academice, cu apariţii teatral pontificate la festivităţi culturale, se simţeau acum uzurpaţi din drepturile câştigate. – „Prea multă vâlvă, în jurul necunoscutului ăsta! sau:

„Pe vremea noastră, nu deveneai mare scriitor, numai datorită reclamei” erau descărcări ţâşnite din suflete înrăite de strălucirea confratelui lor tânăr.

Şi Voinea era cu totul străin de toată această frământare viermănoasă, datorită apariţiei lui abundente prin mai toate revistele şi cotidienele. Scria, nu din îndemnul dorinţei de a smulge cât mai repede de pe frunţi nemerituoase, lauri câştigaţi prin comploturi literare, ci din im

15 &

boldul unui sentiment de înaltă nobleţe. Scria, să poată câştiga banul, cu care să stârpească din trupul Anei răul încuibat de Nini Negrea. Scria ca, să poată plăti chiria urcată acum

de coana Zamfira, pentru că: – „de maică, eu am închiriat cămăruţa numai la un suflet şi acum stau două î „Nu s-a gândit niciodată să cucerească locul meritat de el, în fresca fruntaşilor noştri contemporani, ai literaturii. Şi nu era nici în firea lui, să se fărâmiţeze în bucăţi mici, însămânţate prin variatele ogoare literare, ce şi-au mărit tirajul de când purtau în coloanele lor greutatea colaborării lui. Străin de tot ce era omenesc în această luptă. Alexandru Voinea urcase treptele unui apostolat, servind umanitatea în înţelesul ei înalt, biblic. Nu-l preocupa nimic din tot ce se scria în jurul lui. Nici laudele nu-i excitau poftele şi niqi înveninările nu-l tulburau din preocupările sale. Plutea înaripat peste tot ce se frământa în jurul lui, cu o singură ţintă înainte; mântuirea Anei. Asemeni păsărilor călătoare, ce străbat întinsul nemărginit al aerului spre unica lor ţintă, pământul cald şi înflorit, fără să le abată din zborul lor stolar, nimic din ceea ce se petrece pe pământul şi apa tăiate din înălţimi. Alexandru Voinea plutea încrezător în biruinţa, ce o va aduna pe Ana de pe drumurile desfrâului, întorcând-o căminului, purificată de răul ce-i strecurase în gânduri şi în carne oraşul tentacular.

Scria ziua şi noaptea, ducând prin redacţii manuscrisele, în schimbul cărora lua cupoane de plată, pe care le încasa cu o avidă plăcere de om avar. Plătindu-l şi descoperindu-i în ochi plăcerea scânteietoare a cumularzilor, casierii îl socoteau

pătimaş al banului, văzându-l ridicând mereu şi mereu îmbrăcat în aceeaşi sărăcie, mereu cu aceleaşi suferinţe încrustate în obraji.

Ana, înviorată de însănătoşirea ce o simţea apropiindu-se – însănătoşire datorită numai lui Voinea – şi amintindu-şi că, în sufletul ei a aflat când un colţ neîntinat încă, colţ în care a vrut odată să cuibărească dragostea lui Armând, cu un înţeles ce părea mai mult a recunoştinţă, decât a iubire, îl deschisese lui Voinea. Veşnic lângă dânsa, în aceeaşi continuă încordare, de a seri cât mai mult pentru a putea câştiga banul necesar existenţei lor colective, dar, despărţită acolo unde se înfrăţesc trupurile, Alexandru Voinea vântură repede din sufletul Anei amintirea funestă a lui Nini Negrea.

Aplecat la masa de scris, îl urmărea în toată mişcarea lui, înţelegându-i truda. Dar, năvala acelui colţ de iubire, fără înţelesul adevărat al învolburărilor de dragoste, n-o pricepea. Nu rar a încercat să rupă stăvilarul pus între ei. I-a fost cu neputinţă însă. Peste hotarul statornicit, năvalnica pornire nu o putea trece.

Şi nici Voinea nu era străin de ceea ce se cheamă furnicarea dragostei. Suferinţa Anei, împletindu-se pe firea ei contemplativă, dădu înfăţişării cu aer de icoană, visarea femeilor ce-şi simt nenorocul în viaţă. Era tocmai atitudinea de femeie, spre care înclina firea lui. Cu suflet închis pentru tot ce era vibraţie veselă, ecoul

suferinţelor ei, îi pătrunse pieptul. Niciodată, în viaţa lui de până acum, nu l-a preocupat profund o femf le. Ana, îi puse stăpânire pe gânduri. Ana, figura imaginativ şi real, ca o îndreptăţită motivare a zilelor, lui cărora de mult le-ar fi pus capăt, dacă nu şi-ar fi simţit cinstit şi curat partea de vină, în căderea ei. Suferinţa la care îl obligă nămolul vieţii, cu care trebuie să se murdărească ca să poată trăi, şi renunţarea lui la viaţă, împărtăşită ei într-o clipă când nu i-a putut bănui ecoul ce ar putea să-l aibă, au dat Anei, oprită pe buza prăpastiei, lovitura care a trimis-o adâncului. În faţa acestei neaşteptate întâmplări, gândurile care îl trimiteau pe craca de cais s-au spulberat, statornicindu-se în locul lor mântuirea Anei. Dar, rătăcita Ana, era o fată frumoasă. Purtând în obraz ofilirea, ce-i strecurase vremelnicul rău transmis de Nini Negrea, Voinea, descoperi în chipul ei suferind imaginea unei statui văzută cândva într-un cimitir, – o femeie de piatră, ce vărsa lacrimi pe lespedea unui mormând. Şi odată, trezit în minte acest tablou. Voinea îşi mai reaminti că, de câte ori a ieşit din cimitirul la care se ducea să vadă mormântul suferinţei, a zărit, aşezată pe aceeaşi bancă întotdeauna, o fată tânără, cu obrajii galbeni de boala din piept. Era şi aceasta o fată frumoasă. În deplină cunoştinţă de condamnarea ei, venea să se obişnuiască cu lumea morţilor, spre care o apropia tot mai mult sfârşitul zilelor. Şi de câte ori ieşea, Alexandru Voinea o

privea pe furiş, întorcându-şi capul în altă parte când ea căuta să-l vadă, cu ochii plini de înţelesul gândurilor ce-o chinuiau, istovind-o.

Femeia de piatră care plângea şi fata care «venea să se obişnuiască cu liniştea morţii, erau singurele amintiri ale lui Voinea, despre femei; erau singurele femei care au trăit în gândurile lui.

De ce numai acestea? Şi de ce Ani îi trezi amintirea lor? Fiindcă şi Ani purta în carne povara suferinţei nemeritată.

Dar Ana, nu i-a strecurat numai durerea ei. Pentru ea, şi-a simţit inima încălzită şi prima încingere a dragostei. Nu iubise niciodată. Faţă de Ana renăscândă, o furnicare străină de corpul lui până atunci, îl cuprinse. Ana, îi pusese stăpânire, nu numai pe gânduri ci şi pe întâia frământare a dragostei. Şi, deşi era cea dintâi, Voinea se lupta s-o ascundă, s-o alunge, să n-o afle Ana. Mântuirea Anei nu se putea desiivârşi, decât prin întoarcerea ei la Râmnic. Acrul de spital nu prieşte convalescenţilor. Ana, ca să se mântuiască, trebuia să plece. Numai întoarsă în aroma de levănţică, în care aştepta parfumată zestrea ei de fată săracă şi numai îndepărtată pentru totdeauna de viitoarea oraşului, în care se macină vieţile fragede. Ana putea să-şi vindece ultimele sângerări ale rănilor, gata să se cicatrizeze.

Voinea, simţind cum mântwirea Anei, îi cere să-şi spulbere în prada vânturilor întâia pornire a iubirii, se împotrivea ei, îndârjit s-o biruie, s-o

risipească. Prins între salvarea Anei şi dragostea lui, nu i-a fost uşor să-şi alunge din inimă şi din suflet, întâia femeie care se lupta să intre şi pe care ar fi lăsat-o, dacă, în locul Anei ar fi fost alta. Voinea, dorea s-o vadă cât mai repede hotărâtă să plece. Evita să i-o spună, de teamă că nu-l va înţelege. La gândul că intenţiile lui ar putea fi interpretate altfel, îndemnul de a-i aminti de întoarcerea la Râmnic se spulbera. Şi, zi cu zi. Ana se simţea şi mai legată de Voinea, Voinea şi mai cuprins de Ana.

În nopţi când gândurile se trezesc în întuneric, torcând firul faptelor din caierul vremii, Voinea se trudea să înţeleagă, cum de e atât de bicisnic în faţa unei noi hotărâri, el, care a avut tăria să se decidă pentru cea mai grea din toate: renunţul la viaţă. Cum de nu poate să-i arate răspicat, ce mai are de făcut pentru adevărata ei vindecare? Drept răspuns, îşi plimba ochii prin negrul nopţii, până îi afla trupul chircit în somn, şi-i asculta respiraţia profundă a odihnei, cu atenţia cu care asculţi un om e, e-ţi vorbeşte de departe. Din adâncul acelei respiraţii, se desprinde parcă, ceea ce voia să afle: – „Cum să plec, când te iubesc!” Şi pătruns de aceste cuvinte, simţea cum îi arde carnea şi cum îi zvâcnesc vinele. Simdea că o iubeşte şi el, şi nu numai cu sufletul, frăţeşte, ci şi cu carnea trupului, aprinsă şi biciuită de goana sângelui năvalnic”. La CC drum am pornit, Dumnezeule, şi

unde am ajuns!”

Se zvârcolea în pat, chinuindu-se să găsească scăparea, din încleştarea ce-l cuprindea tot mai vârtos. Pri C ea spre craca de cais, care, legănată de vântul răcoros al nopţii „bătea uşora în fereastra deschisă, chertiindu-l, îndemnându-l parcă, să se hotărască odată pentru suprema salvaremoartea. Cu mintea jumătate rătăcită, în câteva nopţi de-a rândul, a ajuns până la braţul întins, furişându-se prin cameră, în vârful picioarelor. Cobora din pat, hotărât să sfârşească, dar, ajuns în cadrul ferestrei, respiraţia profundă a Anei îi pătrundea în urechi, cu înţeles de cuvinte ce-l rugau să n-o părăsească, să n-o lase singură, pe ea, cure nu are alt sprijin în viaţă decât pe el, şi altă dragoste decât a lui. Oprit de strigarea mută, dar cu atât răsunet, se întorcea patului, zvârcolindu-l până la ivirea zorilor chinul, ce-l frământa atât de neînţeles. Ce să facă? Cum să se descătuşeze de înlănţuirea dragostei Anei şi cum s-o hotărască să se ducă la Râmnic?

Treceau zilele fără niciun rezultat, Voinea devenind şi mai înlănţuită de el. Aşa i-a găsit vestea asasinării lui Nini Negrea. Era dimineaţă şi deschizând Universul, întâlni în pagina a treia clişeul înfiorător al asasinării fostului ei amant. Pagina întreagă era plină de detaliile asasinatului, grupate meşteşugit sub titluri de capitole de romane. La început. Ana, primi vestea ca pe o drept râs plată a purtării lui faţă de dânsă.

„Dumnezeu m-a răzbunat!” Dar, după ce prima impresie s-a risipit, privind mereu clişeul, în care Nini Negrea zăcea răsturnat pe jos, înveşnicit într-un moment de groază. Ana, îşi reaminti de nopţile în care Nini Negrea a poposit în patul ei. Nopţi în care, la început, l-a îmbrăţişat şi l-a sărutat, apoi l-a urât şi l-a respins. Şiragul tuturor amintirilor care o legau de omul ucis, îi veni în minte. Îl privea şi în resfirarea moartă a braţelor şi a picioarelor, răstingite pe parchetul pătat de sângele lui, ea vedea răsfirarea de altă dată, răsfirarea vie, tot în sânge, dar în sângele virginităţii ei. Apoi, cu ochii mereu în clişee, a contemplat pe acela care i-a strecurat în carne veninul bolii şi care a părăsit-o. Privea necontenit omul, ce imprimă femeilor cele mai stăruitoare amintiri; dezrobirea din sclavia virginităţii, şi fuga laşă, care urmează saturaţiei de corp.

Şi totuşi, peste imaginea cadavrului. Ana coborî ploaia florilor.

CAPITOLUL X
ÎN CARE SOARTA LOVEŞTE DIN NOU PE ANA SCUTARU

Asasinarea lui Nini Negrea, bine cunoscut în Bucureşti, se discută cu aprindere în toate cercurile. Ziarele relatau cu lux de amănunte şi cu risipă de imaginaţie, cum s-ar fi întâmplat crima. Şi cum viaţa lui Nini Negrea era tot aşa de bine cunoscută ca şi figura lui, mulţi înclinau să creadă, că mina asasină ar putea fi foarte bine o mână de

femeie.

Cercetările Parchetului, îndreptate pe mai multe piste, păreau a se pierde în necunoscut, când, la o a doua răvăşeală a locuinţei asasinatului, procurorul intră în posesia unei scrisori de mare importanţă, în dezlegarea misterioasei crime. Ziarele, aflând de acest lucru, dar, neinformate precis, ci, numai aşa cum ştiu să le informeze procurorii când se văd pe drumul cel bun, vestiră că, în curând misterul din strada Caragiale va fi de scoperit, că asasinatul a fost comis de o mână de femeie, nu atât pentru jaf cât pentru răzbunare şi că, în interesul cercetărilor, numele, deşi cunoscut, nu poate fi divulgat încă.

Ana, la citirea acestor informaţii, cunoscând sufletul lui Nini Negrea, bănui că soarta ei a avut-o şi alta, dar, că aceasta a fost mai hotărâtă ca dânsa, zbătându-se. „Trebuia să i se împlinească odată!” îşi împărtăşi impresia lui Voinea şi amândoi avuseră prilejul să constate, că pe deasupra tuturor faptelor omeneşti stă judecata cerului. O dorinţă stranie avea acum; să cunoască pe eroina suprimării lui Negrea. „Poate ca şi mine a fost pângărită, înveninată, părăsită h Dorea s-o cunoască, să-i întindă mâna şi să-i admire bărbăţia hotărârii. Ea, nu a fost în stare să-şi spele ruşinea, nici cel puţin cu setea unei răzbunări. I-a promis, dar, în odăiţa lui Voinea, a uitat de dânsa.

Urmărea zilnic ziarele. Când Voinea sosea de pe la redacţii, îl întreba ce. s-a mai aflat asupra

asasinatului şi dacă se cunoaşte numele eroinei.

Coana Zamfira, proprietăreasa, se întorcea în fiecare dimineaţă de la târguit, cu veşti noi. Se întâlnea în gheretele zarzavagiilor din piaţa Matache Măcelaru, cu cunoştinţele ei, unde, pe lângă cumpărarea câtorva dovlecei şi pătlăgele roşii, treceau în revistă evenimentele mai importante şi mai cu ecou în curiozitatea lor. Aşa de pildă, asupra rochiei reginei, când a vizitat dispensarul din cartier, au convorbit mai mult de a oră, ajungând până la urmă să se şi certe. Coana Zamfira pretindea, ca una care a văzut-o bine şi de aproape, că avea în faţă trei rânduri de nasturi mititei de sidef, că boala nasturilor o are Petreasca, croitoreasa la care lucrează şi ea şi care la toate rochiile pune astfel de nasturi şi că, desigur, regina şi-a lucrat şi ea rochia la Petreasca.

Coana Luteţia, veche prietenă a coanei Zamfira, care şi ea a văzut-o taine şi de aproape pe regină, pretindea că rochia avea numai două rânduri de-nasturi şi că, nu e lucrată la Petreasca, de oarece i-a spus o persoană de la palat, nevasta vizitiului care aduce laptele de la Copăceni, că regina lucrează la nişte mezoane de casă mare, în oraş.

Coana Zamfira, părându-i-se că coana Luteţia a vrut s-o atingă, şi anume, că n-ar putea fi posibil să lucreze la aceeaşi croitoreasă cu regina, s-a adresat prietenei sale, cam înţepat:

— Coană Luteţia, rea te-am ştiut toată viaţa, rea ai rămas şi acum. Cu dumneata am terminat-o pentru totdeauna!

Cum coana Luteţia deschisese între timp vorba despre ultima crimă pasională, cu o a treia prietenă, nevasta lui Buricel, supraveghetor de măturători de stradă la primărie, n-a auzit bine cuvintele coanei Zamfira, ceea ce a făcut-o s-*a* întrebe:

— Ce. spuseşi, soro? la care coana Zamfira, bucuroasă că n-a auzit-o şi dornică să mai afle ceva noutăţi despre crimă, i-a răspuns cu glas mieros:

— Nimic, dragă! vorbiţi de ăla împuşcat? S-a aflat maică cine e aia?

— Încă nu! le răspunse cea de a treia prietenă, şi nici nu cred să se afle vreodată, fiindcă am auzit de la o persoană bine informată, că femeia care l-a împuşcat e tare frumoasă, că procurorul s-a amorezat de ea şi că o face scăpată.

Vestea aceasta o socoti foarte importtintă coana Zamfira. Îşi luă rămas bun de la prietene şi plecă grăbindu-şi pasul, ca să i-o ducă Anei, cât mai repede.

În aceeaşi dimineaţă. Ana, singură în toată bojdeuca din Cotroceni – Voinea fiind plecat la redacţie şi coana Zamfira în piaţă – auzi bătând cineva la poartă. Bătăi în poarta coanei Zamfira se auzeau foarte rar. Nu mai avea nicio rudă care să se gândească s-o mai vadă şi nici negustorii

ambulanţi, oltenii, nu se opreau la poarta ei, ştiind bine că niciun câştig nu e de stors de la hoaşca bătrână.

Bătăile se repetară şi mai puternice. Ana, trezită parcă, din nedumerire, ieşi în curte să vadă cine e. Trase cârligul pus de coana Zamfira la plecare şi dădu la o parte poarta, care, de-abia se mai ţinea în ţâţâni. Sârma ghimpată, meşteşugită deasupra în cât era cuie de proprietăreasa domiciliului, cum îi plăcea să-i spună coana Zamfira marii ei proprietăţi, avu grijă să se înfigă în bluza Anei şi în pielea ei zgâriindu-i-o până la sânge.

— Semn rău, domnişoară! fu prima vorbă a civilului, ce se strecură în curte, cu atenţie ca să nu se agaţe şi el în sirma. Odată cu civilul intră şi un comisar, ce purta o uniformă dărăpănată de vreme, cu nasturi lipsă, tăiaţi probabil de copiii lui, ca să aibă cu ce să se joace.

— Cu cine doriţi să vorbiţi? îi întrebă Ana, trecând fără importanţă peste semnul rău al civilului.

— Veţi vedea! fu răspunsul sentenţios, al aceluia în măsură să vorbească. În pronunţarea celor două cuvinte a pus parcă toată greutate oficialităţii cu care era investit, apoi:

— Numele dumneavoastră?

— Ana Scutaru!

— A, chiar dumneata!

Trecu, se dela dumneavoastră la dum» cata.

Această trecere bruscă îi aminti Anei de Armând Zătreanu, răscolindu-i o clipă scurtul şi nefericitul ei trecut.

— La cine locuiţi aci?

— La... o doamnă... e un prieten aci... îi cunosc pe amândoi, îngână Ana, cu puţină siguranţă în glas.

— Cred că putem intra înăuntru. Doamna şi... prietenul, nu sunt acasă?

— Nu, poftiţi... Să mă scuzaţi chiar, vă rog, că am întârziat să fac această ospitalieră invitaţie. Nedumerită de prezenţa dumneavoastră, uitasem să îndeplinesc îndatoririle de gazdă.

Intrară. Atât civilul, cât şi comi, sarul, se aplecară de umeri, amândoi fiind de o talie croită pentru uşi mai înalte. Cum camera coanei Zamfira era închisă. Ana, forţată de împrejurări, îi conduse în camera lui Voinea. Când a ieşit afară să vadă cine bate în poartă, lăsase uşa deschisă, ocazie de care profită Hamlot, motanul coanei Zamfira, să se introducă înăuntru.

Luară loc pe cele două scaune de lemn. Ana aşezându-se pe un divan sărăcăcios, culcuşul lui Voinea, de când o găzduia în patul lui. Hamdet, prietenos cu toată lumea, îşi arătă simpatiile pentru comisar, suindu-se în braţele acestuia, mieunând şi ridicându-şi coada. Comisarul, om cu dragoste de animale şi amintindu-şi poate că şi el are vreun Hamlet acasă, cu care se joacă copiii lui trăgându-l de coadă şi de mustăţi, începu să-şi

plimbe mina peste blana albă, nu neagră, mângâiere sub care slăbănogul trup al motanului se mlădia cu graţia neamului lui pisicesc. Se împrietenise într-atât comisarul cu Hamlet, încât îşi uitase de prezenţa sa oficială, începând, să vorbească cu motanul, maimuţărindu-şi ghesul. Civilul, care nu era altul decât procurorul ce instruia asasincirea lui Nini Negrea, îl privi în câteva rânduri cu asprime, dar, nu cu prea mult rezultat, deoarece între Hamlet şi comisar se şi legase o prietenie înduioşătoare.

— E cam obraznic pisoiul proprietăresci noastre! rupse Ana liniştea severă a clipelor, în care procurorul admonesta din ochi pe comisar.

— Da’ de unde, răspunse comisarul, e aşa de cuminte şi de drăgălaş, că-ţi vine să-l pupi – şi îl pupă drept în bot, sărut de care Hamlet a rămas foarte mulţumit, buzele comisarului mai păstrând pe ele sarea unei zvârluge fripte şi mâncată în trecere pe la grătarul domnului Costică Brâtulescu, cârciumar la podul Cotroceni.

Procurorul nu mai putu să rabde lipsa de demnitate a comisarului în uniformă:

— Te rog să laşi motanul, că nu pentru el te-am adus!

— E ca un co]”! domnule procuror. Mingii” ţi-l numai să vedeţi – şi îl întinse pe Hamlet până sub nasul procurorului, care supărat de dobitocenia comisarului, arse o palmă motanului peste bot, de-l înverşună într-atâta, încât începu, zburlindu-se

tot, să se dea la procuror, scuipându-l aşa cum ştiu pisicile să scuipe când se încaieră între ele. Hamlet de abia fu potolit de Ana şi dat afară.

— Eşti neserios cu totul, domnule comisar! îl mai apostrofă odată procurorul.

— Un animal, domnule procuror. Eu am milă de animale. Eu, de câte ori trece căruţa hingherilor, din ordinul domnului prefect dau drumul la toţi câinii prinşi.

— Ţi-a dat prefectul ordinul acesta?

— Nu, domnule procuror, dar, ca să am mai multă autoritate asupra hingherilor, le zic că e din ordinul domnului prefect.

— Frumos! Deschide-ţi mâi bine geanta şi scrie.

Procurorul răscoli şi el prin servieta sa şi de prin hârtii încâlcite scoase o scrisoare pe care o arătă Anei.

— Vă recunoaşteţi scrisul acesta?

Ana, privi câteva clipe lungi scrisul arătat, aprobând că-l recunoaşte. Evenimentul o emoţionă cumplit.

— Cu ce ocazie aţi scris această ameninţare?

Ana nu răspunse nimic.

— Repet, domnişoară, cu ce ocazie aţi scris această ameninţare?

Reculeasă, Ana mai citi odată puţinele cuvinte scrise de ea într-o clipă de îndreptăţită revoltă, după care, cu glas tremurat, dar oarecum hotărât, răspunse procurorului:

— Aceste cuvinte se leagă de viaţa mea intimă, pe care nu am s-o dezvălui nimănui.

— Aceste cuvinte, domnişoară, apasă asupra dumitale. Ele mă îndreptăţesc să cred că dumneata eşti asasina lui Negrea.

— Domnule procuror, bănuiala dumneavoastră mă umple de revoltă. Vă declar solemn pe tot ce mi-a mai rămas mai sfânt în lume, că de omul acesta, din clipa în care m-a părăsit, nu mi-am mai amintit decât în ziua în care ziarele au vestit asasinarea lui. Cuvintele acelea: mă voi răzbuna, sunt ecoul unei clipe deznădăjduite, atât. Pentru ce i le-am trimis? de la mine nu o veţi putea afla niciodată. Trecutul mi l-am închis pentru totdeauna. E cenuşă şi în el nu mai răscolesc. Dacă aceste cuvinte vă sunt singurele indicii călăuzitoare în descoperirea crimei, apoi atunci, mă iertaţi domnule procuror, nu aţi dat dovadă de prea multă dibăcie profesională.

— Cam cinică, domnişoară!

— Numiţi cinism tăria cu care vă vorbeşte o nevinovată?

Procurorul, în faţa atitudine! luată de Ana, atitudine care nu părea de loc a fi efortul unei străduinţe false, dar, constrâns şi de firul cercetărilor, care trebuia urmărit până la capăt, îi răspunse cu mai puţină marţialitate în înfăţişare şi cu mai puţină rezonanţă oficială în glas, că:

— Va trebui totuşi, să iau măsurile dictate de

lege.

După o percheziţie generală prin cele două camere, făcută de comisar, secondat în camera coanei Zamfira şi de Hamlet, procurorul a dispus arestarea preventivă a Anei Scutaru.

Vecinii, simţind evenimentul, s-au adunat în jurul porţii. În câteva clipe mahalaua toată era în faţa bojdeucii, discutând cu aprindere periferică, chestia.

— Ce zici, soro?

— Ce să zic, aia şi el, da Zamfira, gazdă de criminali, asta nu mi-ar fi trecut prin cap, nici de m-ar fi trăsnit Dumnezeu!

— Că bine zici, soro, gazdă de hoţi! auzi tu, afurisita, până unde să meargă! îi răspunse întrebata, lovindu-se cu palma peste gură, tare, în semn de pronunţată mirare.

— Să-i dăm foc cocioabei!

— S-o luăm pe goană, dragă, că ne-a făcut Cotrocenii de râs!

— Huo cu ea, pezevenchea!

— La Penitenciar cu hoaţa!... erau ameninţări războinice, îndreptate contra coanei Zamfira, de vecinele ei adunate în mijlocul uliţei şi în faţa casei, în conclav de profilaxie morală a cartierului.

Neobişnuit pesemne, cu zarva din stradă, Hamlet apăru deasupra porţii, privind leneş şi filosofic mulţimea agitată. Apariţia motanului înteţi o clipă revolta. Coada lui ridicată parcă în semnul unei invitaţii, ce se obişnuieşte mult în

insulele mahalageşti, stârni vacarmul de vociferări şi rafale de pietre în poartă. Bombardat, lovit şi cu câini asmuţiţi asupra lui, Hamlet fu nevoit să părăsească creasta porţii, furişându-se în curte.

Nu se potolise încă bine atacul îndreptat contra motanului, când apariţia coanei Zamfira fu semnalată de una din fostele ei prietene:

— Lote-o că vine, dragă, criminala!

Privirile toate se îndreptară spre podul Cotroceni, descoperind înaintarea coanei Zamfira, care, văzând de departe mulţimea şi înţelegând că se petrece ceva neobişnuit, poate un nou eveniment important, înteţi pasul, ca să participe la el. Dar, pe măsură ce se apropia, huiduielile se înmulţeau şi chiar câteva pietre se rostogoliră pe caldarâm până aproape de picioarele ei.

— Ce-o fi, maică?! se întrebă coana Zamfira şi când se mai apropie puţin, distanţă de la care bănui că se poate auzi glasul, se adresă mulţimii învrăjbite, cu întrebarea ei obişnuită;

— Ce s-a întâmplat soro, ce e cu voi de v-aţi alarmat aşa?

— Huo!... creminală!... hoaţă!... gazdă de hoţi!... huideo!... la ocnă!... fu răspunsul primit în cumplita neînţelegere a coanei Zamfira. Şi când se am o pie şi mai tare, două din vecinele cu care se certase, nu de multă vreme – din cauza lui Hamlet, sau mai bine zis din cauza dragostei acestuia, ce. Şi mieuna lugubru în toiul nopţii senzualitatea felină, – o atacară, zmuncindu-i coşul din mâini şi

bombardind-o cu dovleceii şi pătlăgelele roşii aflate în el.

Până să se lămurească lucrurile, că ea nu are niciun amestec, că nu ştie nimic, că este şi ea atât de surprinsă şi de indignată ca toată lumea, coana Zamfira a mai încasat şi pumni şi picioare, dăruite discret pe la spate de curajul feminin.

În cele din urmă, chestia s-a aplanat. S-a aflat că în toată această afacere ea nu are niciun dram de amestec. Cele ce au huiduit-o şi au lovit-o au venit să se scuze, asigurând-o de prietenia lor viitoare. S-au sărutat, s-au împăcat şi s-au compătimit, însoţind-o câteva din ele şi în curte. Când le-a văzut intrând, Hamlet, speriat că va îndura, poate, un nou atac, în loc să sară în coşul coanei Zamfira ca altă dată, de unde apoi, îşi freca capul de perniţele fără puf din pieptul stăpânei lui, acum, o zbughi ca o nălucă peste gardul vecin, căutând salvarea în curţi străine. Coana Zamfira îl privea cu înduioşare cum se caţără pe gard, cu un ochi umflat, speriat şi fără nicio atenţie la toate chemările ei matrimoniale: – „vin mândrule, vin”.

În faţa răvăşelii din casă, coana Zamfira împietri.

— Da cu asta ce e maică? şi cu ochii trimişi, spre odaia lui Voinea, îşi vărsă necazul; Firai al dracului, să fii, domnule poet şi cu cine te-a mai făcut poet, că de nu-ţi dădeam odaia nu mi se întâmpla una ca asta! după care intră în camera ei, în plânset şi văicăreli de bocitoare.

Voinea, primi vestea arestării Anei, aşa cum primesc câteodată zilele de vară paşnice, însorite şi înăbuşite, spintecarea tumultuoasă a trăsnetelor. Era în redacţie, când» transpirat ca un salahor, un reporter aducea zaţului, de la cabinetul procurorului, amănuntele senzaţionale în mersul cercetărilor asasinatului lui Nini Negrea.

— L-a ucis fosta lui amantă, domnilor, se adresă el tuturor, cu cuvinte mâncate de-o respiraţie agitată. A fost asasinat de Ana Scutaru, o studentă. A arestat-o astăzi.

— Vasăzică tot o femeie, cum bănuiam… La masă repede, trandafirule şi ticluieşte reportajul pentru a specială. În două ore să fie în gura ţigănaşilor.

— În câteva minute e gata, domnule director.

Reporterul, un tânăr cu părul vâlvoi, cu o barbă nerasă de zile, cu o lavalieră pleoştită de o îndelungată existenţă, cu un sacou de lustrin tăiat în coate şi cu o cămaşă pe care praful şi sudoarea s-au asociat într-un fel de pastă unsuroasă, se aşează la masa de lucru, plin de importanţa. Scria gonind năprasnic peniţa pe coala albă, sub îndemnul vijelios al cuvintelor pronunţate în gând. Lui Voinea, care la ora aceea se găsea în redacţie, scriindu-şi editorialul de a doua zi, auzind vestea adusă de reporter, îi înţepeni tocul.

— Nu se poate, e o infamie! şi părăsi scaunul agitat. De unde aduci dumneata ştirea asta?

— De la procuror, îi răspunse contrariat reporterul.

— E un imbecil, domnule director! Contramandaţi speciala.

— Ei! asta-i acum! Te găseşti mai în măsură, decât procurorul, să ştii cine e asasinul.

— Da! sunt mai în măsură, domnule director.

Se adresă apoi unui coleg de redacţie:

— Fanule, fă tu, te rog, editorialul de mâine. Ani treabă în oraş acum. Trebuie atacat proiectul de lege asupra taxelor vamale. Te poţi iniţia din ce-am scris până acum, şi dădu să iasă.

IIZ

— Da încotro, Voinea, eu nu mai sunt pe aici?

— A, pardon domnule director. Scuzaţi-mă, vă rog. M-a zăpăcit dumnealui cu ştirea asta idioată. Îngăduiţi-mi să plec, având un interes urgent în oraş.

— Aşa da, la revedere!

În urma lui Voinea, scările redacţiei duduiau ca o prăbuşire de clădire.

— Ce i-o fi venit, doamne! se miră directorul.

— L-a atins filoxera! îşi dădu cu părerea unul dintre redactori.

—. Sau îşi face injecţii cu Neo falsificat! se făcu auzit un alt glas binevoitor, în curent cu o falsificare a sus numitului preparat.

Ajuns afară, Voinea se sui în primul taxi liber.

— Palatul justiţiei, repede, te rog!

Era 12 când a ajuns. Urcă scările, câte două

şi trei trepte deodată, se informă asupra celor ce-l ardea atât în suflet şi află că domnul procuror al cabinetului 4, se găsea tocmai în luarea interogatorului asasinei lui Nini Negrea.

— Nu poţi să-l anunţi? am de comunicat ceva domnului procuror tomcai în chestia aceasta.

— Apoi, după ce-o termina cu interogatoriul. Acum nu-i voie să-l supere nimeni, îi răspunse uşierul, rar, cu cuvinte obosite de-o străjuire de peste 30 de ani în faţa uşii.

Răspunsul servitorului îl nelinişti şi mai mult. Călcând parchetul sălii cu paşi de santinelă, se gândea cum să facă să poată da ochii cu procurorul mai repede. „În faţa unei asemenea acuzaţii, o femeie nu se poate apăra dârz. Firea lor, slabă în faţa încercărilor grele, o va pierde pe drumul voit de viclenia procurorului. Iar acesta, va confunda teama şi răspunsurile Anei, poate pline de contrazicere într-o astfel de stare sufletească, cu frica de pedeapsă şi cu încercările de a se sustrage adevărului. Biata Ana!”

Când s-a uitat din nou la ceasornic era ora 3. Împricinaţii de pe sală se răriseră. Pe ici pe colo de mai era, elte unul, aşteptând ca şi el, în faţa vreunei uşi.

Până în ziua aceea nu urcase niciodată scările tribunaiului. Îi privise în atâtea rânduri exteriorul admirându-i monumentalitatea, niciodată n-a bănuit însă, că în interiorul acestui edificiu se pot aduna atâtea suflete necăjite, câte a văzut el de

când se găsea în faţa uşii.

A aşteptat până la ora 4 şi totuşi nu a putut să se întâlnească cu procurorul. A avut doar durerosul prilej s-o vadă pe Ana, însoţită de un gardian al închisorii Văcăreşti. Nu avea lacrimi în ochi şi faţa nu-i era atât de chinuită, pe cât o bănuise el că ar putea fi. Când l-a văzut pe Voinea, a tresărit. Un surâs slab, abia perceptibil, s-a desprins atunci din obrajii ei. Surâs de om suferind, ce caută să dea speranţă celor deznădăjduiţi din jurul lui.

Această neaşteptată întâlnire, lui Voinea i-a înmuiat ochii în baia lacrimilor. Şi fără să vrea, fără să se poată stăpâni, i-a adresat atunci primul strigăt al dragostei lui înăbuşite;

— Ani!

Şi Ana a tresărit din nou. Auzea pentru prima oară numele ei vibrat de buzele lui Voinea. Şi atunci i-a mai surâs odată, închizând în suferinţa acestui surâs şi numele lui:

— Alexandre!

Urmărind-o cum se îndepărta pe sală şi apoi pe scările ce conduc în spatele Palatului de Justiţie, acolo unde aşteaptă dubele, Voinea a pierdut câteva clipe, în care procurorul s-a strecurat grăbit, plecând acasă. În faţa nenorocului, îşi plecă capul spre podele, pătându-le cu două lacrimi. Ar fi rămas, poate, acolo, multă vreme, dacă uşierul nu l-ar fi îndemnat să pleie:

— Haide, domnule, du-te, că trebuie să facem

curăţenie şi să închidem uşile.

Când a ajuns acasă, de pe garduri cobora în curte şi blamlet, întors din scurta lui pribegie. În faţa amândurora, coana Zamfira uită să-şi verse necazul contra poetului, de pe urma căruia a avut atâta feucluc.

— Vin la maica, Hamlet dragă… Pe unde a umblat domnişoru şi cine l-a supărat pe el, mândru-mamii, mândru!?

Şi Hamlet, regăsind pieptul secătuit de vreme al protectoarei lui, începu să toarcă, ca mai înainte, mângâind leneş nasul coanei Zamfira, cu vârful cozii.

Când l-a primit procurorul, opinia acestuia începuse să se cristalizeze. În trei zile de cercetări abile, ajunsese să se convingă aproape, că Ana Scutaru e străină de asasinat. Un lucru nu pricepea însă: de ce ascunde faptul ce a determinat-o să-l ameninţe cu răzbunarea? Pentru că a părăsit-o? Nu! Afirmaţia ei a fost categorică. Atunci?

— Eu înţeleg, domnule procuror, de ce a tăcut la întrebarea aceasta şi cred că nu va răspunde la ea niciodată. Pentru deplina dumneavoastră luminare, o fac eu, fără să ştie şi nici să afle vreodată că am făcut-o.

Şi dacă voi destăinui un lucru pe care ca nu vi l-a dezvăluit nici sub ameninţarea temniţei, o fac, domnule procuror, în deplină credinţă că vă veţi folosi de el numai pentru intima dumneavaastră

convingere. Altfel, îi respect atitudinea.

— Puteţi avea această credinţă.

— În acele cuvinte, nu a închis obişnuita ameninţare a femeilor părăsite. Ele au ţâşnit din revolta unui trup înveninat, domnule procuror. Asasinatul a strecurat în carnea şi în sângele acestei fete otrava venericei plăceri, părăsind-o tocmai în clipa în care i-a altoit trupul cu cea mai josnică suferinţă pe care o poate avea o femeie. Rămasă singură, fără niciun sprijin material şi distrusă de boală, nu şi-a putut îndtepta strigătul de ajutor decât tot către el. Numai în faţa lui simţea că-şi poate întina mândria ei de fată. A fost zadarnic! Poarta i-a fost închisă şi scrisorile ce i le-a adresat n-au avut niciun răspuns. Revolta i-a smuls atunci ameninţarea. Cred, domnule procuror, că, şi de-ar fi împlinit-o, nu s-ar fi găsit juraţi s-o condamne.

Ceea ce a urmat, ştiţi. Ea i-a promis răzbunarea şi Dumnezeu i-a dăruit-o, fără concursul ei.

Clopoţelul telefonului începu să sune. Prea atent la cele ce declara Voinea, procurorul nu dădu importanţă faptului. Dar el se repetă în aşa fel, încât arăta precis că la capătul celălalt al firului este cineva insistent, sau poate grăbit. Plictisit de această întrerupere, procurorul ridică receptorul;

— Alo!

Da!

— I-a prins?… nu mai spune! Cine sunt?

În obrajii lui Voinea licări o speranţă.

— Bravo! vino te rog, pe la mine.

— Da, te aştept. La revedere. Apoi către Voinea:

— Fericită coincidenţă, domnule Voinea, să afli prinderea asasinilor, tocmai în momentul când o apărai cu atâta căldură şi, pot spune, cu atâta înţelegere sufletească.

Ochii lui Voinea se umeziră. Cum în dimineaţa zilei aceleia de vară, cu topiri ce-ţi destrăma fiinţa şi-ţi risipesc gândurile. Ana urma să mai fi o interogată, procurorul sună uşierul, să-l întrebe dacă a sosit.

— E pe sală, domnule procuror.

— Să intre.

Cu ochii împovăraţi de nesomn, cu carminul buzelor de gitană topit aproape de nelinişte, cu părul întunecat ca o umbră de noapte, fugară înaintea zorilor şi în piept cu neastâmpărul dragostei, Ana, intră ca o flâfâire uşoară de primăvară pe ferestrele deschise în ploaia florilor de cireş.

Şi când deschizi fereastra în ploaia florilor de cireş, din depărtări nebănuite ochii blânzi şi umezi îşi trimit parcă robia celei dintâi înmuguriri de dragoste, ce-ţi năvăleşte în suflet şi-ţi scurmă ungherele inimii. Atunci, sub dezlănţuirea ropotitoare a vălmăşagului de amintiri, gonit sălbatic de miresmele vinovate ale păcatului,

arşiţa sÂQgelui îţi învie carnea, ţi-o arde în toropeala de foc a învolburărilor de dragoste şi-ţi umezeşte ochii de râvnirea demonică, ce-o ai, când, fără să bănuiască, prinzi bucuria fetelor ce-şi descopăr în carnea pieptului cum coc glugile sânilor.

Când a intrat Ana în biroul procurorului, aşa cum era, tristă ca o ţigancă de pe gâtul căreia şătra, să-l ia smuls salba, o fereastră parcă s-a deschis în ploaia florilor de cireş.

De sub umbra pleoapelor jumătate închise, ochii ei sticleau, în amiază, ca două luminiţi aprinse în noapte pe-o creastă de munte. Buzele îi tremurau de nelinişte, ucigând în colţul lor dorinţa sărutului, iar în obrajii în care primăvara vieţii îi sădise cândva rubiniul perelor de toamnă, acum, galbenul înfrângerilor şi al dorurilor risipite îi inundase până-n coada genelor şi în sfârcul urechilor.

Lui Voinea, Ana nu i-a părut niciodată mai frumoasă ca atunci. Şi tot atunci a simţit că hotărârea dârză, în care s-a păstrat biruindu-se pe el, îl va părăsi, robindu-l dragostei pentru Ana. Ana, prinsă din nou în mrejele iubirii, va rămâno la Bucureşti. „Nu! Ana va trebui să se întoarcă la Râmnic”.

Desprins din fotoliu, procurorul se înălţă greoi, ca sub povara unei grele sarcini. Îi oferi un scaun, după care, cu cuvinte împleticite, căutate îndelung, încercă să antic Anei, că erorile justiţiei

sunt păcate care se iartă.

— Ştiu, şi vă declar eu însumi, că sunteţi îndreptăţită să mă priviţi cu toată asprimea. Nu uitaţi însă, domnişoară, că am făcut-o fiind în slujba dreptăţii. Ser\când dreptatea, de multe ori călcăm adevărul. Căutând să aflăm cui revin păcatele, nu rare sunt întâmplările când ne încărcăm noi înşine de păcate. Fiţi sigură, că niciun procuror nu a murit, fără ca printre ultimele gânduri ce i le mai poate frământa mintea în cele din urmă clipe, să nu-l aibă şi pe acela al remuşcărilor, pentru greşelile ce le-a făcut în numele dreptăţii. Dar cu atâta nu e destul!

Ana, a înţeles din primele cuvinte mărturisirea de profesie a procurorului. Ochii ei, împovăraţi până atunci de veghe, îşi deschiseră pleoapele larg. Negre, ea două mure sticloase, luminiţele ochilor îşi îndreptară mănunchiul de raze spre Voinea. Prin împăienjenirea, focoasă, Voinea îşi simţi bătăile inimii ritmând cântarea păgână a sângelui, ce-i vâjâia în vine, cerându-i împlinirea setei arşiţei lui. Clădise, şi tot ce clădise se năruia acum!

Şi după ce ochii Anei, s-au deschis larg, galbenul suferind al foilor veştejite pieri şi el din obraji, îmbujorând-o iarăşi rubiniul perelor de toamnă. Iar în buze, carminul de gitană îşi reaprinse culoarea. Ana părea a nu mai îi ţiganca tristă, de pe gâtul căreia a smuls şătraşul salba zestrei din furt, ci ţiganca, vrăjit de frumoasă,

căreia carnea toată îi râde, biciuită şi arsă de dorinţa păcatului.

— … Grozava acuzare, ca a plutit timp da trei zile deasupra capului dumneavoastră, precum şi detenţia îndurată, ştiu, vor lăsa urme de trudnică înfiorare. Nădăjduiesc însă, că, întoarsă acolo unde v-aţi petrecut anii cele mai dorite împărăţii: copilăria, urmele se vor şterge ţi tinereţea dumneavoastră, viscolită o clipă, îşi va relua avântul zglobiu al lacrimilor curate…

În biroul procurorului, o fâlfâire primăvăratică năvăli pe fereastra deschisă în soare şi în cald. De unde venea această învolburare primăvăratică? Afară era vară doar, «ca cald, asfaltul ardea ca jarul şi-n aer plutea ameninţătoare aroma furtunii. De unde şi cine înseta plămânii procurorului, care, în îmbâcseala zilei toropit-e respirau răcoarea aerului ozonificat, ca şi cum ar fi străbătut codrii de brazi, în zori de ziuă? Sub ce bolnavă viziune, procurorul vedea în locul scaunelor şi a tablourilor din încăpere, smălţuirea macilor roşii în covorul parfumat al florilor de fân? Cum de-i dospea pieptul de freamăt primăvărativ, când din biroul lui mobila şi pereţii miroseau a hală de vechituri?

— … Vârtejul vieţii tinereşti, sunt sigur domnişoară, că va acoperi cu uitarea trista întâmplare. Mie, bătrâneţea, această hâdă fantomă a declinului de viaţă, îmi va ţine veşnic trează – muşcându-mi din suflet şi din linişte –

amintirea greşelii ce-am făcut-o în numele dreptăţii. Ca ea să fie mai uşoară, vă rog, să-mi împăcaţi sufletul cu iertarea dumneavoastră. Ştiind că veţi pleca din această încăpere, fără niciun gând potrivnic mie, voi avea, cel puţin „cu ce să-mi alinez remuşcarea ce mă va roade. Mergeţi, nu mai priviţi înapoi, ştergeţi-mă din vraful amintirilor şi, luminat să vă fie drumul şi ferită de urât viaţa.

Cu Ana, din încăperea magistratului s-a dus, şi primăvara. Cu tâmplele în pumni, cu ochii pierduţi în ungherele încăperii şi cu trupul sleit de povara unui gând, procurorul rămase în scaun pironit încă multă vreme.

Doar mirile îi mai aminteau, că pe acolo, nu de mult, a trecut primăvara lăsând în urmă clinchetul florilor în bătaia vântului şi parfumului ei.

Pe sălile Palatului de Justiţie, Ana şi Voinea, alături, ca doi miri ieşiţi din fumul de tămâie al blagoslovirilor religioase, se avântau muţi de fericire.

Când au arestat-o pe Ana, vestea a ajuns şi la Râmnic. Au dus-o ziarele şi arhivarul a aflat-o din ele. Mut, nemaiputând să vorbească, decât să scoată horcăitul unui geamăt profund, Dincă Scutaru, cu mâna chinuită de un tremur paralitic, întinse Universul nevesti-sii. Apoi, s-a prăbuşit, în spaima de moarte a vrednicei lui soţii. De-abia într-un târziu şi-a revenit, recâştigându-şi slabele

puteri. Faţa i se pământise cu totul şi ochii i se înfundară mai mult în întunericul orbitelor. Părea un mort, sco. s dintre scânduri, bâjbâind orb, ca o fantomă prin codrii visurilor negre.

— Şi criminală! mai putu să articuleze.

Bănuind că şi vecinii au să vină să se intereseze, şi-a trimis nevasta să închidă poarta. În lipsa ei, a scos dintr-o comodă părăginită revolverul, ce-l avea de peste 25 de ani, fără ca pe ţeava lui să fi ieşit un golnţ, băgându-l în buzunarul hainei. De abia a avut timp să termine această manevră până la sosirea nevesti-sii.

Gândul sinuciderii, uitat o vreme, şi-l impunea acum ca o necesitate. „Nu mai pot. Nu pot fi tată de criminal”.

Nevasta lui, mai tare în suferinţă ca dânsul, avu puterea să citească pe de-a-ntregul cele scrise.

— Dincă dragă, e numai bănuită. Poate că nu e ea. Cum o să fie ea!

— E ea, Zoica, e viermele care a ros-o, care i-a mâncat creierul!

— Uite-te bre, ici. O bănuiesc numai, din cauza unei scrisori.

Arhivarul luă ziarul, să înţeleagă mai bine ce-i. spune

17 &

nevastă-sa. Parcursese rândurile toate, podidindu-l lacrimile de câte ori întâlnea numele fetei lui.

În sufletul chinuit de moarte a încolţit o speranţă.

„Poate că nu e ea!”

Trupul secătuit de puteri învioră puţin. Gândi, că aşa cum stau lucrurile, ea fiind închisă preventiv, datoria lui de tată e să fie lângă dânsa.

În decursul anilor mai auzise de asemenea întâmplări. „Au mai fost bănuiţi şi arestaţi oameni nevinovaţi”. Sfătuit şi de nevasta lui, s-a hotărât să plece. Bucureştiul, oraşul nenorocirilor ce s-au ţinut lanţ de viaţa lui, îl mai voia odată. „Ah! leagăn de desfrâu şi baie de otravă, cum ţi-aş da foc!”

Când a plecat, a doua zi dimineaţă, s-a furişat să nu-l vadă nimeni. În oraşul în care a muncit zeci de ani cinstit, îi era ruşine să se întâlnească şi cu acei pe care îi ştia pătaţi.

„Încotro s-a iau? La Văcăreşti? la tribuna?”

Gândind aşa, în mijlocul bulevardului, ochii i se îndreptară, fără să vrea, înspre hotelul şi restaurantul domnului Pleacă. Îşi întoarso privirea de acolo cu scârbă. I s-a părea că aude şi acum revolta Venerei: sictir, ramolitule.

„La tribunal, că acolo sunt procurorii”.

Se sui în tranvai. De ce se apropia de Palatul Justiţiei, simţea cum îl părăsec bătăile inimei. Îi era frică de un sfârşit, înainte de a muri cu sufletul împăcat de soarta copilei lui. Când a coborât, i s-a părut că poartă în spinare stânci. Picioarele îi îngenuncheau şi vârfurile ghetelor

cârpite loveau în toate pietrele mai răsărite, din caldarâm. La moarte să fi mers şi nu i s-ar fi părut drumul atât de greu.

Urcă scările palatului.

Înaintea lui o pereche de tineri coborau aceleaşi scări, cu paşi goniţi de fericire. Îşi ridică ochii şi înaintea ochilor, nălucire, îi apăru Ana.

Ani! mai putu să strige arhivarul, ud într-o clipă da sudoarea emoţiei.

— Tată! răspunse tânăra, care gonea scările alături de Voinea. Şi, înţelegând rostul drumului făcut de tatăl ei, se grăbi să-i spună.

— Nu te speria; a fost o greşeală!

— O greşeală, Ani! o greşeală?

* îmbrăţişaţi, Ana îşi simţi peptul udat de lacrimi fierbinţi ale tatălui ei.

Voinea, rămas deoparte, privea cuprins de înduioşare tabloul sublim: îmbrăţişarea mută dintre doi salvaţi de pe pragul morţii. Apoi, a plecat, lăsându-i tot pe scări şi tot îmbrăţişaţi. A plecat să gonească de-a lungul străzilor beţia fericirii: izbânda.

Ajunşi în camera lui Voinea, Ana povesti tatălui ei, cum o întâmplare norocoasă a împrietenit-o de omul, care pe urmă a salvat-o.

— Am întâlnit o bestie şi un om. Bestia s-a dus acolo unde le stă bine tuturor bestiilor; pe omul întâlnit şi căruia îi datorez aproape totul, îl iubesc.

O clipă se făcu linişte în odaie.

— Ani, acum hai acasă.

Ana, cu ochii îndreptaţi spre masa de lucru a lui Voinea, îi răspunse crud cu un adevăr:

— Nu pot, tată! cuvinte după care se aşează la masă, îngropându-şi tâmplele în pumni.

Au tăcut apoi şi unul şi altul. Dar liniştea nu dură mult. O detunătură de revolver prăbuşi pe arhivar la podele şi din pieptul Anei scoase un ţipăt deznădăjduit:

— Tată, ce-ai făcut?

De lângă tâmple sângele se prelingea pe obraz, iar Ana, strigând: ajutor, ajutor! sărută obrazul viu, săruta sângele, săruta ochii răniţi.

CAPITOLUL XI

ÎNTOARCEREA PE ULIŢA COPILĂRIEI

În camera albă, văruită proaspăt, Ana Scutaru priveghea capul tatălui ei, bandajat peste ochi, fără putinţa de a vedea. Glonţul, printr-un miracol datorită tremurului mâinii, a căzut oblic pe ţeasta capului, nepătrunzând-o. Şi-a croit însă drum pe sub piele, rupând în mersul lui mănunchiul de nervi al ochiului drept, osul nazal şi sprânceana dreaptă.

Durerile unei astfel de răni, după cum a. u mă medicul, sunt mari, insuportabile. Arhivarul le îndura fără cel mai mic geamăt. Doar când dormea, nemaidominându-le. Ana îşi dădea seama, prin răsuflarea profundă şi prin vaietul smuls stării de inconştienţe, de intensitatea lor.

Veghea şi veghind, albul de pe pereţi se aşeza

şi în obrajii ei.

Asupra gestului făcut, arhivarul nu a voit să dea nicio lămurire. Amuţea ori de câte ori cineva căuta să-i smulgă cauza.

De sub oblojeala albă, ce-i acoperea capul ca o tocă, până aproape de vârful nasului, restul de faţă neînfăşat părea şi mai negru şi mai vânăt de cum era. Iar pe gât, o vină îngroşată zvâcnea neastâmpărul inimii agitate.

Din când în când, buzele umezite de o abundenţă salivară, datorită injecţiilor primite, îşi mişcau tremurător carnea. Atunci, Ana, aplecată deasupra patului, îl întreba cu glas încărcat de păcatul suferinţei lui:

— Vrei ceva, tată?

— Nu! îi răspundea arhivarul, întinzându-şi mâinile cu greu, într-un semn de oarbă şi paralitică respingere.

Care bolnav nu se interesează de mersul bolii ce o are? Care suferind nu-şi anină dorinţa – de viaţă, până şi de cea mai neîntrezărită speranţă? El, nu a întrebat niciodată pe medicul curant şi nici pe profesor, şeful clinicii oculistice în care era tratat, dacă rana prezintă ameliorare, sau dacă ochii îşi vor pierde validitatea. Prizonier nevolnic în mâinile salvatorilor, se lăsa îngrijirilor lor cu o completă uitare de sine.

Când trebuia să-i schimbe pansamentul. Ana era rugată să părăsească camera. Ar fi fost peste puterile ei să privească. Dar, cu toată îngrijirea

medicilor, ochiul drept, atins, devenea zilnic mai mic, topindu-se în feşele ce-l acopereau; iar în cel stâng, o semiobscuritate se aşeza temeinic în locul clarităţii de altă dată. Întrebaţi de Ana, dacă va pierde vederea, medicii îi răspundeau, căutând să-i ocrotească cât mai mult starea sufletească, că numai un miracol îl va putea salva pe cel stâng. De cel drept nici nu mai pomeneau.

În Ana se trezi remuşcarea, încolţindu-i sufletul cu dinţi de hienă. Se ştia vinovată. Datorită ei, datorită acelui nu, rostit privind masa asupra căreia se apleca Voinea, tatăl ei a încercat să se sinucidă, nemaiîntrezărind nicio speranţă de a i se reîntoarce copilul acasă.

„Eu l-am orbit. Cu ochii mei trebuie să vadă de-acum înainte. Da, voi fi alături de el, va vedea prin ei, se va călăuzi cu ei!”

Când i-au ridicat bandajul, arhivarul a simţit capul uşurat de strânsoarea turbanului, dar, nu s-a putut bucura de lumină. Pleoapa celui drept trasă până jos, acoperea golul unde fusese odată bulbul ochiului, iar peste stângul, o sită deasă se aşezase, vremelnic îi spuneau doctorii, minţindu-l.

Ce dureros o zbuciumul ochiului care caută să vadă şi nu vede! Mişcări convulsive îl jucau ca pe-o mărgea într-un fund de pahar agitat. Neobişnuit încă, se freca cu mâna peste el, căutând să-i spulbere perdeaua opacă. Se freca până îl înroşea şi până se convingea că e zadarnică orice încercare.

Mersul de odinioară, vioi, cu toată etatea lui, deveni mers de paralitic, mărunt, împiedicat parcă.

La început i-a dezmorţit trupul plimbându-l prin cameră. Îl însoţea Ana de-o mână, în timp ce pe cealaltă arhivarul o întindea înainte, să descopere tactil obstacolele din cale.

Într-o zi l-a aşezat la fereastră. Ochiul, deschis mare în lumina directă a soarelui, îngrozi pe Ana. Privea în talgerul orbitor de aur, aşa cum privesc caii orbi, drept în soare, cu ochi mari, bulbucaţi, pătaţi.

Terminându-se îngrijirea medicală, li s-au pus în vedere că pot părăsi spitalul.

— Ani, tu ce faci?

Întrebarea o biciui cumplit.

— Cum, ce fac? Mergem acasă. Ochii mei sunt ai dumitale acum. I-aş scoate din orbite, dac-aş putea „şi ţi-aş întoarce lumina.

Arhivarul începu să plângă. Lumina secase din ei, dar lacrimile nu. Cu mâinile întinse căutând-o în jurul lui, Dincă Scutaru repeta cuvintele Anei, puse sub semnul întrebării.

— Mergem acasă?

— Acasă, pentru totdeauna!

De sub pleoape ţâşniră val de lacrimi noi.

— Ani, unde eşti, vino încoace, şi cu mâinile pescuind aerul, o căută din nou în juru-i, până ce Ana intră în strânsoarea lor. Apoi, i-a prins capul, sărutându-l îndelung, cu un nesfârşit sărut. Îi

ardeau buzele ca jarul.

Amurgea. Prinşi în lumina roşiatică a soarelui muribund, pomii din grădina spitalului păreau în flăcări. Flăcările s-au stins curând, rămânând din pomi, mai întâi numai umbre, apoi fantome. Privindu-l, Ana oftă adânc. Deschise fereastra. Fâlfâirea înserării de vară o bătu drept în faţă, rumenindu-i puţin paliditatea obrajilor. O frământau gândurile. „În amurgul de mâine nu te voi mai vedea. Bucureşti. Mâine ne despărţim pentru totdeauna!” Şi îl privi în noapte, îl privea printre pomi, zărindu-i luminile aprinse: lumini ce le-a privit întâia oară de la fereastra căminului, în răsuflul adânc al pieptului.

Vuietul oraşului îi izbi urechea. O aplecă puţin în afară, să i-l asculte mai bine. Bucureştiul gemea de viaţă. Îşi deschisese ochii şi mai mari şi atunci, oraşul îi apăru înainte cu tot vacarmul lui, cu viaţa lui toată, trăită cândva şi de ea.

Cândva! îşi roi o clipă gândurile în jurul acestui cândva. Se vedea fată în stambă, îndrăznind să încumete luxul din Calea Victoriei. E nostimă drăcoaica; păcat că e prost îmbrăcată! De abia atunci şi-a descoperit stamba de pe ea... Dezgropată din pământul în care s-a făcut pământ. Marie Jeanne îi apăru în faţă; „Mâine, înainte de a pleca, să-i duc ultima floare...”

Amintindu-şi cum a murit prietena ei, şi-a adus aminte şi de Morgă, aşa cum a văzut-o, cu mese de zinc pe care erau întinse, golite de haine,

cadavrele accidentaţilor, ale asasinaţilor, ale sinucigaşilor. Şi-a adus aminte şi de veghetorul de cadavre, scuturând-o amintirea aceasta cu friguri de malarie. În faţa ochilor halucinaţi, Bucureştiul îi apăru ca o vastă Morgă, unde, pe fiecare cetăţean al lui îl aştepta o masă de zinc şi veghea de brută a păzitorului de cadavre.

Trecut delirul, gândurile roiră din nou în jurul acelui cândva. Îşi simţi carnea îndurerată de un venin… şi apoi, pe străzi alergând, alergând mereu dinaintea ei, Voinea, îndepărtându-se tot mai mult, dispărând, mut la strigătul ei… Aci, s-au oprit gândurile.

Neliniştit de tăcerea din jurul lui, Dincă Scutaru, o strigă, ca să se asigure de prezenţa ei.

— Ani, eşti aici?

— Aici, tată, unde să fiu?

Răspunsul îl linişti, adormind.

Dezamăgită şi obosită, adormi şi Ana pe pervazul ferestrei, în cântul de noapte al oraşului. A adormit, urmărind în întuneric umbra lui Voinea, care se cufunda tot mai mult în smoala nopţii.

A doua zi, Dincă Scutaru coborî scările spitalului la braţul Anei, însoţit fiind până la poartă de o lume curioasă, îi priveau plecând: medicii, supraveghetoarele, surorile şi bolnavii, care apăruseră în cadrul fereşterelor cu faţa chinuită de boală şi dorinţa de evadare.

În clipa aceea pe Dincă Scutaru l-a bucurat faptul că e orb. Oraşul care i-a murdărit copilăria,

înşelându-i atâta amar întâia înmugurire a dragostei; oraşul care i-a pălmuit obrajii, pentru că a iubit; oraşul în care copilul lui s-a rătăcit de viaţa curată, altoindu-şi trupul cu veninul suferinţelor josnice; oraşul care i-a ridicat lumina, cufundându-l pentru totdeauna în bezna întunericului, nu-l mai vedea acum. Îşi simţea doar paşii murdăriţi pe pământul lui.

Când trenul, pus în mişcare, i-a dat intuiţia despărţirii, un zâmbet palid îi poposi în colţul buzelor. Căutând-o pe Ana, i-a prins mâna într-a lui, ţinându-i-o puternic, strâns, pregătit contra oricărei zmuncituri până ce simţi că trenul e în goana lui cea mare. O clipă, stăruise în el frica, că Ana, strigată de oraşul care nu te lasă până ce ultima picătură de viaţă cinstită nu ţi-a supt-o, se va desprinde de dânsul ca să se dăruiască mai departe Bucureştiului, cu ce-a mai rămas în ea.

De la fereastră, cu mâna prizonieră într-ale lui, Ana privea peronul gării de care o îndepărta tot mai mult trenul. Niciun cunoscut. Nicio floare. Şi nici Voinea. Nimic din visul de aievea!

Pe dinaintea ferestrei defilau ultimele case ale Bucureştiului. În faţă lor, Ana simţi adevărul crud: pleca, se ochii ei însă, îl priveau necontenit cum se făcea tot mai mic, pierind pe-o zare umedă de plânsul ei. Când l-a privit ultima dată, nu mai rămăsese din el decât un coş de fabrică, ce trimitea cerului siniliu, nori de fum. Şi în curând a dispărut şi coşul. Doar fumml mai arăta, că acolo

departe, sub el, e Bucureştiul, e dragostea ei, e Voinea, care îşi aleargă pe străzi izbânda…

— Ani, eşti aici?

— Aici, tată!

Ochii întunecoşi ai orbului se umeziră încă odată. Erau lacrimile fericirii, lacrimile izbânzii.

Tot la fereastră, singurătatea o cuprinse cu braţe de gheaţă. Aromă de fân cosit pătrundea până la ea, umplându-i nările în fuga şerpuitoare a trenului, de miros de levănţică arsă de soare. Parfumul îmbătător îi trezi o amintire. Când şi-a mai umplut ea pieptul de aroma levănţicii? Nu. Şi aducea aminte. „A!” tresări Ana, împlinindu-şi gândul. O chemase mama ei odată, în faţa scrinului, să-i arate zarea. Când a tras sertarul greoi de povara din el, mirosul de levănţică, adunată în punguţe mici şi păstrate printre rufele scrobite şi bucăţi de mătase nelucrată, a îmbătat-o ca şi acum. De atunci s-au scurs atâţia ani. Ani de cumplită frământare. Atunci era la începutul visărilor nostalgice; acum, o învinsă a vieţii, o înfrântă pe altarul dragostei. Atunci, în pieptul ei de fată zvâcneau nevinovat dorinţele gângave ale întâiului păcat *r* acum purta în carne fructul viermănos al avântului ei nehotărât.

Ani, eşti aici? răsună încă odată glasul arhivarului, torturat de liniştea Anei.

— Aici, tată, nu mai avea frică.

Şi trenul o ducea în iureşul lui metalic, tot mai departe de Bucureşti, tot mai aproape de

Râmnic întorcându-şi ochii încă odată, înspre oraşul în care Voinea îşi alerga pe străzi fericirea. Ana, nu mai văzu nici fumul. Zarea, umezită de lacrimile ei, se aşezase pentru totdeauna intra ea şi el, între învinsă şi învingător.

Departe, pe câmpia arsă de soare, o cumpănă de fântână părea un om în rugă pentru ploaie. Ana o privi îndelung. Şi ploaia începu mai întâi din ochii ei. De ce plângea Ana? Pe ce mormânt cădeau lacrimile ei?! Pe ce cruce îşi rezemase fruntea?! Nu ştia.

După ploaia lacrimilor începu ploaia cerului. Ziua de vară aduse nori cenuşii, prinşi în lupta năprasnică. Se loveau unii de alţii, străpungându-se cu suliţe de foc, batjocorindu-se cu tunete de revoltă. Uscat, pământul îşi căscase gurile să primească apa. Şi apa, atât de dorită de cumpene e rugătoare ale fântânilor, porni năvalnic din înălţimi, ca să împace Pământul şi Cerul.

Cu capul în ploaie. Ana primi botezul vieţii noi.

— Ani, eşti aici?

— Aici, tată, ajungem. Se vede Râmnicul.

Arhivarul tresări. Îşi simţi gândul împlinit; Ana, întoarsă acasă.

Privind orăşelul risipit la poala dealului, cu case mă, runte şi liniştit *la* un schit de gârbovi călugări. Ana îşi întinse braţele spre dânsul, fluturându-le în vânt cu sete de îmbrăţişare.

Au coborât în fiorii calzi ai revederilor dorite.

Cu aceeaşi trăsură dărăpănată, în care s-au urcat când au plecat întâia oară la Bucureşti, Dincă Scutaru şi Ana, ocolind centrul oraşului, au ajuns acasă.

Strada copilăriei, uliţa cu garduri proptite şi cu ramuri de cireş aplecate peste ele, i-a primit cu nori de praf, cu foşnet de frunze şi cu lătrat de câini, nu prea obişnuiţi cu trăsuri, fie ele chiar dărăpănate.

Coana Zoica, auzind huruitul trăsurii oprite în faţa casei ieşi la poartă. Cu braţele răsfirate, ca o troiţă uitată de vremi în răspântia vieţii, primi în caldă şi tremurătoarea lor strângere, familia întreagă, adunată iarăşi cu ajutorul lui Dumnezeu.

Străbătând curtea plină de bălării, copilăria Anei începu să-şi toarcă fuiorul. Banca de scânduri de sub umbrarul caisului, pe care arhivarul o repara în fiecare primăvară cu cuiele găsite în drumul de la tribunal acasă, i-a aus aminte de Doru Mihalcea, dezgropându-l din îndepărtate amurguri.

Şi banca din curte i-a adus aminte de banca din grădina publică şi de ziua în care Doru Mihalcea i-a spus:

— N-ai, să mă uiţi, Ani?…

În cea dintâi noapte dormită acasă. Ana îşi întrebă inima;

„L-am uitat oare, dacă ziua aceea îmi stăruie în minte?”

Liniştea de altă dată coborî iarăşi în casa

arhivarului. Mulţi veneau să-l vadă, niciunul însă nu-l bucura ca primul prezident al tribunalului. Era socotit de arhivar drept singurul om cinstit dintre toate căpeteniile oraşului, şi nu departe de adevăr era socoteala lui Dincă Scutaru.

Vizitele fostului şef îi umpleau casa de cinste şi sufletul de o nemărturisită mulţumire. Şi tot pe atât de bucuros era şi primul prezident. În casa fostului arhivar respira atmosfera curată a gospodăriilor cinstite. Curăţenia dinăuntru şi răcoarea caselor vechi, bătrâneşti, îl odihneau, făcându-l să uite câteva clipe, zbuciumul mârşav al omenirii prezidat de el la tribunal. Şi îl mai bucura pe primul prezident şi cafeaua turcească, făcută de coana Zoica. În tot oraşul aşa cafea gustoasă nimeni nu ştia să prepare. Servită în ceşti de pământ smălţuit şi sorbită printre câteva fumuri de ţigară, trase în răcoarea camerei parfumată de gutuile din fereştere şi de săculeţele de flori uscate din scrin, cafeaua coanei Zoica era un adevărat deliciu, pe care primul prezident şi-l procura adesea.

Ana, în urma insistenţelor din toate părţile şi mai ales în urma sfatului primului prezident, primi o slujbă la tribunal. Lucra chiar în camera pe care tatăl ei o cinstise douăzeci şi opt de ani.

Într-o zi de sfârşit de vară, Dincă Scutaru, profitând de buna dispoziţie a primului prezident, lunecând într-un neisprăvit şir de laude aduse cafelei coanei Zoica, i se adresă cu glas stăpânit

de emoţie:

— Domnule prim, am o rugăminte la dumneavoastră. De mi-aţi împlini-o, ne-aţi face o mare cinste, la care ţin, nu atât spre bucuria mea „cât a copiilor. Vă rugăm cu toţii, bătrâni şi tineri, să-i cununaţi dumneavoastră.

Primul prezident nu-i dădu răgaz să termine.

— Nici n-aş admite să-i cunune altul. S-o înveţi numai, coană Zoică, să-mi dea cafeaua aşa cum o faci dumneata. Vreau să beau cafea bună, nu numai la cumetrii, ci şi la fini.

În ultima duminică a lui septembrie, în biserica Sfântul Gheorghe Ana Scutaru şi Doru Mihalcea primiră binecuvântarea preotului.

Îl bucurase odată pe Dincă Scutaru, că orbind şi-a salvat copila, acum însă, ochii lui orbi l-au întristat o clipă, nelăsându-l să-şi vadă fata înghirlandată în floarea albă a lămâiţei. Din strana în care veghea lui oarbă îl însoţea, şi-a închipuit-o numai şi a văzut-o prin întunericul ochilor morţi de lumină, că acum e şi ea albă la suflet, ca şi albul florii de lămâiţă din păr şi de pe frunte.

Apariţia noului roman: „Mântuirea”, a lui Alexandru Voinea, dăruită cititorilor odată cu primii fulgi ai iernii, fu urmată de cea mai favorabilă critică de care s-a putut bucura vreodată romanul românesc. Foiletoanele literare ale cotidienelor şi cronicele revistelor, analizând opera plină de cel mai robust talent al generaţiei postbelice, s-au întrecut în osanale, aşezându-le

definitiv în capul falangei tinerilor scriitori.

Prima cititoare din Râmnic a romanului „Mântuirea” a fost Ana Mihalcea. A deschis cartea cu emoţia amintirilor şi, n-a mai putut-o urma; ceea ce citea, era viaţa ei însăşi.

— Dorule! ştii tu, că acestui Alexandru Voinea îi datorăm fericirea noastră?

— Da, lui, şi îi povesti cum a fost ajutată de Alexandru Voinea, în cea mai urgisită răspântie a vieţii. Dorule, e singurul om pe care l-am întâlnit până acum. Fără să-l fi cunoscut, îi datorezi şi tu mult, mult! Vrei să-l cunoşti; vrei să fie oaspetele nostru pentru câteva zile, la Râmnic?

Capul lui Doru Mihalcea, se aplecă încet, însoţindu-i cu o uşoară aplecare, cuvintele:

— Vreau, Ani!

În aceeaşi odaie din şoseau Cotroceni, Alexandru Voinea, datorită succesului cărţii, ducea acum o viaţă fără lipsuri. Şi nici coana Zamfira nu mai simţea greul vieţii, susţinută până atunci numai cu chiria camerei şi cu o pensionară, de râs maică, de râs. Alexandru Voinea o regala zilnic cu pachete, umplându-i cămara cu tot ce dorea şi coana Zamfira nu era din femeile ruşinoase la cerut.

Când i se părea că prea şi-a pus numele ei la cerşit, se salva cu Hamlet.

— Muşchiuleţul maică, e pentru Hamlet. Tare-i place muşchiuleţul de porc.

Drept recompensă pentru toate bunătăţile aduse, coana Zamfira îşi tapetă pereţii camerei cu chipul lui Voinea, tăiat din ziare.

Alexandru Voinea, în urma succesului desăvârşit obţinut cu romanul Mântuirea, primea acasă şi la editură, după cum îi ştiau sau nu-i ştiau adresa, teancuri de scrisori cu fel de fel de propuneri, angajamente, invitaţii, etc. Unii anonimi s-au gândit chiar să-l fericească, propunându-i căsătorii de vază.

În ziua în care a primit rândurile Anei Mihalcea, urma să fie sărbătorit într-un salon literar. Doamna C… iubitoare de artă şi litere, organizase o recepţie în onoarea lui. Lansase invitaţilile, mamele cu fete de măritat se grăbiră să răspundă chemării, de la cea mai devreme oră posibilă, în aşa fel ca romancierul să poată fi prizonierul progeniturilor lor.

Voinea avea să aleagă. Erau în faţa lui pe masă, invitaţia doamnei C… scrisă pe hârtie japoneză, cu litere mari şi ascuţite, conform modei scrisului feminin şi chemarea sinceră a Anei Mihalcea şi o soţului ei, aşternută în câteva rânduri, de-o mână ce nu şi-a schimonosit scrisul.

„Cu asentimentul soţului şi a părinţilor mei te felicit sincer pentru succesul nolui roman. Cu toţii te rugăm, să primeşti a fi oaspetele nostru, la Rlmnic, şi cât mai curând. Locuim în casa bătrânească, strada Călăraşi nr. 28.

Primeşte, te rog, prietenia ce ţi-o arată toţi ai

mei, precum şi marea recunoştinţă ce ţi-o datorez pentru tot ce ai făcut pentru mine.

Ana Mihalcea”.

Citi apoi scrisoarea doamnei C… stilată în fraze academice de invitaţii protocolare. Termină zâmbind. Îşi muie tocul în cerneală şi pe ultima invitaţie citită, scrise într-un colţ, aşa cum se scriu rezoluţiile ministeriale pe petiţii:

Se delegă coana Zamfira şi motanul Hamlet, a mă reprezenta la recepţia doamnei C…

După o scurtă pauză, în care fuma o ţigară, o onoră cu răspunsul serios, amintind că, profund afectat de invitaţia şi onoarea ce i se face, are imensul regret să arate doamnei C… imposibilitatea, de a veni, fiind în pat, răpus de o gripă infecţioasă.

O gripă, care nu-l stânjeni însă de a pleca cu primul tren la Râmnicul – Sărat.

FINE – CUPRINSUL:

CAP. I – Un părinte necăjit… 3

CAP. II *Un drum pe care Dincă Scutaru ar fi vrut să nu-l mai facă…* 2S

CAP. III – În care Ana Ceutaru gustă din beţia străzii şi a vitezei… 46

CAP. IV – În care Ana Scutaru şi Marie Jeanne

Zătreanu petrec nevinovate. – ..62

CAP. V – Ne arată ce s-a întâmplat când Ana Scutaru a fost de Crăciun la Râmnic 86

CAP. VI – În care Ana Scutaru se hotărăşte

pentru viaţa nouă... 105
CAP. VII – În care se întâmplă mai multe evenimente..... 116
CAP. VIII – Dincă Scutaru ia o hotărâre gravă. 141
CAP. IX – După faptă şi răsplată... 151
CAP. X – în care soarta loveşte din nou pe Ana
Scutaru 164
EAP. XI – întoarcerea pe uliţa copilăriei. 182
EDITURA

SATURN
Ana, a înţeles din primele cuvinte mărturisirea de profesie a procurorului. Ochii ei, împovăraţi până atunci de veghe, îşi deschiseră pleoapele larg. Negre, ca două mure sticloase, luminiţele ochilor îşi îndreptară mănunchiul de raze spre Voinea. Prin împăenjenirea focoasă, Voinea îşi simţi bătăile inimei ritmind cântarea păgână a sângelui, ce-i vâjâia în vine, cerându-i împlinirea setei arşiţei lui. Clădise, şi tot ce clădise se năruia acum!
LEI 58 +
2T.L.
TOTAL 60 lei
ISBN 973 – 9119-O-2